

รายงานฉบับสมบูรณ์

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน
ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

โดยการสนับสนุนจากองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย
(UNICEF)

คำนำ

โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของโครงการเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาระบบงานด้านสุขภาพในสถานควบคุม และสร้างรูปแบบที่พึงประสงค์ในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพในสถานควบคุมและข้อเสนอกลไกการดำเนินงานและการขับเคลื่อนให้มีความยั่งยืน ส่งผลให้เกิดการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม และเด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพในสถานควบคุม

รายงานฉบับสมบูรณ์นี้ ประกอบไปด้วย ที่มาความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ วิธีดำเนินการ และผลการดำเนินงานการมีส่วนร่วมทั้งของเด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่ ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหา อุปสรรค รวมถึงข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง และเป็นรูปธรรมต่อไป

โครงการนี้เสร็จสมบูรณ์ลงได้ ต้องขอขอบคุณองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNICEF) ผู้บริหารกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่ปรึกษา คณะทำงาน และบุคลากรที่ให้การสนับสนุน ให้คำปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งทำให้โครงการบรรลุเป้าประสงค์ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพในสถานควบคุม

คณะทำงาน
สิงหาคม ๒๕๖๔

บทสรุปผู้บริหาร

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงยุติธรรมเป็นองค์กรที่ดูแลเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ด้วยการ ป้องกัน แก้ไข บำบัด พื้นฟูพฤติกรรม การจัดการศึกษา อาชีพ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีแก่เด็กและเยาวชน ลดความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีความตั้งใจที่จะทำให้เด็กและเยาวชนได้รับความคุ้มครองตามมาตรฐานสากล อย่างเท่าเทียมกันกับเด็กและเยาวชนที่อยู่ภายนอก โดยเฉพาะการดูแลสุขภาพ ซึ่งสุขภาพในที่นี้หมายถึงสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งกาย จิต สังคมและปัญญา (ตามนิยามสุขภาพ ขององค์การอนามัยโลก และ พ.ร.บ. สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐) รวมถึงความเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม

จากการที่กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ดำเนินการโครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรแล้ว พบว่าการที่จะดูแลสุขภาพเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมให้มีความยั่งยืน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ซึ่งในการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่าภายหลังการดำเนินงานส่งผลให้เด็กและเยาวชนได้รับความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพ และตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพเพิ่มขึ้น มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านสุขภาพ การปรับปรุงระบบบริการสุขภาพของหน่วยงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ เครือข่ายได้รับการดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่องจากครอบครัว และเครือข่าย และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์บริการข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพให้กับครอบครัวโดยวิทยากรด้านสุขภาพจากหน่วยงานด้านสาธารณสุข

สถาบันวิจัยและพัฒนา กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเห็นควรจัดโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ทั้งทางกาย จิต สังคมและปัญญา โดยเน้นการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) โดยมีหลักการสำคัญ คือการไม่เลือกปฏิบัติและประโยชน์สูงสุดของเด็ก และได้ให้ความสำคัญกับสิทธิของเด็กที่ควรจะได้รับซึ่งสิทธิหนึ่งคือสิทธิของการมีส่วนร่วม เพื่อให้มีความสอดคล้องกับความจำเป็นหรือความต้องการ และสภาพปัญหาทางด้านสุขภาพของเด็กและเยาวชน สอดคล้องตามกฎหมายของสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งถูกตรึงรอนเสรีภาพ (Havana rules) ที่มีแนวความคิดพื้นฐานหนึ่งว่าระบบความยุติธรรมเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชนควรสนับสนุนสิทธิและความปลอดภัย รวมทั้งส่งเสริมสุขภาพกาย จิต และความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กและเยาวชน ซึ่งสิ่งแวดล้อมและที่อยู่ทางด้านกายภาพ การรักษาพยาบาล และบุคลากรที่ดูแลเด็กและเยาวชนเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงในการดูแลเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานควบคุม โดยเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนสำคัญในการดึงศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้มีส่วนในการดำเนินการด้านสุขภาพภายในสถานควบคุม ซึ่งจำเป็นจะต้องมีองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม มีทัศนคติที่ดีและสามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนได้ โดยให้มีความสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนในการแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจในการดูแลสุขภาพของตนเองเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีสุขภาพที่ดี มีทักษะในการใช้ชีวิต ทั้งตอนที่อยู่ในสถานควบคุมและเมื่อกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้ต่อไป

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาระบบงานด้านสุขภาพในสถานควบคุม และเพื่อสร้างรูปแบบ (Model) ที่พึงประสงค์ในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพในสถานควบคุมและข้อเสนอกลไก

การดำเนินงานและการขับเคลื่อนให้มีความยั่งยืน โดยเป็นการศึกษาที่ประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็กและเยาวชนทุกราย และเจ้าหน้าที่ โดยกำหนดพื้นที่ในการศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง คือ หน่วยงานศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจำนวน ๒๐ แห่ง ได้แก่ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสตรีนธร ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านบึง ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดนราธิวาส ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรปราการ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๑ ระยอง ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๒ ราชบุรี ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๓ นครราชสีมา ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๔ ขอนแก่น ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๕ อุบลราชธานี ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๖ นครสวรรค์ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๗ เชียงใหม่ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๘ สุราษฎร์ธานี ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๙ ยะลา ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๑๐ พังงาและศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๑๑ ลพบุรี โดยแบ่งระยะของการวิจัยออกเป็น ๓ ระยะด้วยกัน ดังนี้ คือ ระยะเตรียมการ ระยะดำเนินการ และระยะประเมินผล

๑. ระยะเตรียมการ (Preparation phase)

๑.๑ การวิเคราะห์ความต้องการ และข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพทั้งจากเด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่ในสถานควบคุม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม (questionnaire) เพื่อสำรวจความต้องการและความจำเป็นของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพในกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรม ๒๐ แห่ง จำนวน ๖๖๐ ราย ส่วนเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อยเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่สถานควบคุม จำนวน ๑๐ ราย และทำการสัมภาษณ์เชิงลึก เยาวชนหลังปล่อยปล่อย จำนวน ๔ หรือ ๕ ราย และผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ จำนวน ๒ ราย โดยดำเนินการเข้าพบเพื่อจัดประชุมกลุ่มย่อยและสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างในวันที่ได้นัดหมายลงพื้นที่สำรวจทั้ง ๒ แห่ง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ ๖๓.๑, จำนวนร้อยละ ๕๘.๘ อายุอยู่ในช่วง ๑๘ - ๒๐ ปี, จำนวนร้อยละ ๕๐.๔ การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น, จำนวนร้อยละ ๒๙.๖ อาศัยอยู่ในศูนย์ฝึกฯ ๖ เดือน - ๒ ปี, จำนวนร้อยละ ๗๓.๑ เป็นผู้ที่มีฐานความผิดยาเสพติดให้โทษ, เด็กและเยาวชนส่วนมาก กล่าวคือร้อยละ ๔๒.๔ ประเมินว่าตนเองให้ความสนใจเรื่องสุขภาพอนามัยที่ดีของตัวเองและผู้อื่นในระดับมาก, จำนวนร้อยละ ๔๗.๒ ระบุว่า เป็นสมาชิกของกลุ่มหรือชมรมต่างๆ เช่น ชมรมทูบีนัมเบอร์วัน, จำนวนร้อยละ ๖๕.๙ ระบุว่ามีการเปลี่ยนแปลง โดยทำกิจกรรมร่วมกันได้ดีขึ้นและมีความสุข นอกจากนั้น เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ ร้อยละ ๘๘.๒ มีความเห็นว่าการให้บริการสุขภาพ (การกินอยู่หลับนอน และการดูแลเมื่อเจ็บป่วย) ของศูนย์ฝึกฯ มีความเพียงพอ แต่ก็ยังมีบางส่วน กล่าวคือร้อยละ ๑๑.๘ ที่คิดว่าการให้บริการสุขภาพของศูนย์ฝึกฯ ยังไม่เพียงพอ สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพพบว่าปัจจัยด้านการรับบริการสุขภาพจากศูนย์ฝึกและอบรมฯ และการเปลี่ยนแปลงเมื่อทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับเพื่อนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และจากผลการศึกษาพบว่าระดับในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมในปัจจุบันตามทัศนะของเด็กและเยาวชนอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในความหมายของการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

การศึกษาในครั้งนี้จึงได้เสนอรูปแบบ (Model) ที่พึงประสงค์ในบริบทของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในการนำไปใช้เป็นแนวทางให้การมีส่วนร่วมมีความยั่งยืน คือ เด็กได้คิด และร่วมตัดสินใจ โดยกำหนดกลไกในการดำเนินงานเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ ๑) กลไกระดับนโยบาย คือ ส่วนกลางกรมพินิจฯ และผู้บริหารของศูนย์ฝึกและอบรมฯ ๒) กลไกระดับปฏิบัติการ คือ เจ้าหน้าที่ทุกระดับในศูนย์ฝึกและอบรมฯ, เด็กและเยาวชน และเครือข่ายความร่วมมือภาคส่วนอื่นๆ และ ๓) กลไกประสานงานกำกับติดตาม และประเมินผล คือ เจ้าหน้าที่ที่ดูแลรับผิดชอบโครงการ / กิจกรรม นั้น โดยมีกลไกการดำเนินงาน (กระบวนการเรียนรู้, กระบวนการมีส่วนร่วม, กระบวนการสร้างจิตสำนึก) ดังนี้ กระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบที่พึงประสงค์จะเกิดประสิทธิภาพได้นั้น กลไกขับเคลื่อนในการดำเนินงานทั้ง ๓ ระดับ ต้องครบถ้วนและสอดคล้องกัน โดยหากขาดกลไกใดกลไกหนึ่ง กระบวนการเรียนรู้ย่อมไม่สมบูรณ์และไม่ยั่งยืน กระบวนการมีส่วนร่วมของรูปแบบที่พึงประสงค์ต้องมาจากการมีทัศนคติที่เชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพ และการสร้างความพร้อมในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพ จากเด็กเยาวชน ของกลไกขับเคลื่อนในการดำเนินงานทั้ง ๓ ระดับ อันนำไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และกระบวนการสร้างจิตสำนึกของรูปแบบที่พึงประสงค์เพื่อให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพได้นั้น ต้องมาจากการที่เด็กและเยาวชนได้รับการสนับสนุนมีความรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพที่ถูกต้อง (Knowledge & Attitude) ได้มีบทบาทดำเนินโครงการ / กิจกรรม (Practice) ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และได้ผลสะท้อนกลับมาว่าตนเองได้ทำสิ่งที่มีคุณค่าเกิดความภาคภูมิใจ อันนำไปสู่การตระหนักรู้และเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพและจิตสำนึกที่ดี โดยการบริหารจะต้องลดอุปสรรคเชิงนโยบาย ได้แก่ ข้อจำกัดด้านกฎระเบียบ ความพร้อมและความพอเพียงของทรัพยากรต่างๆ และอุปสรรคเชิงทัศนคติ ได้แก่ ทัศนคติและการแสดงออกของผู้บริหาร และ/หรือ ทัศนคติและการแสดงออกของเจ้าหน้าที่สถานควบคุมได้มากที่สุด ทั้งนี้ได้มีการนำเสนอโมเดลดังกล่าวคือการมีส่วนร่วมระดับเด็กได้คิด และร่วมตัดสินใจในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพให้กับเจ้าหน้าที่เพื่อนำไปทดลองใช้ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวเจ้าหน้าที่สามารถก้าวไปถึงการมีส่วนร่วมในทุกๆ กิจกรรมนอกจากเรื่องสุขภาพ หรือการมีส่วนร่วมในบางกิจกรรมที่เป็นเด็กทั้งได้คิดและได้ตัดสินใจด้วยตนเอง โดยขึ้นอยู่กับบริบทการบริหารจัดการของแต่ละศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

๑.๒ การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการดำเนินโครงการฯ

สถาบันวิจัยและพัฒนา กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้ดำเนินการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และทักษะให้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานควบคุมในการนำเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม รวมถึงให้เจ้าหน้าที่มีแนวทางในการดำเนินงานในการนำเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๔ - ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๔ ผ่านระบบการประชุมทางไกล (Video Conference) โดยมีวิทยากร จากองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNICEF) และผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาเชิงบวก รวมถึงเจ้าหน้าที่กรมพินิจฯ มาให้ความรู้และฝึกทักษะให้กับเจ้าหน้าที่ ในหัวข้อรูปแบบและวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม สิทธิเด็กและความสำคัญของการมีส่วนร่วม ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ลำดับขั้นของการมีส่วนร่วม รูปแบบการมีส่วนร่วม การจัดบริการสุขภาพที่เป็นมิตรภายในสถานควบคุม การสำรวจความต้องการและความจำเป็นของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

ในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม ทำอย่างไรให้เด็กและเยาวชนอยากมีส่วนร่วม แนวทางการนำชุดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมไปใช้กับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม และแนวทางการนำเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรให้กับเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ๒๐ หน่วยงาน ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้อำนวยการ นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และพยาบาล รวมทั้งสิ้น ๑๒๔ คน เพื่อสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปพัฒนาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน สามารถช่วยให้เด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ ได้มีส่วนในการแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจในการดูแลสุขภาพของตนเองสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน และการพัฒนาระบบบริการด้านสุขภาพภายในสถานที่ควบคุมมีกลไกการดำเนินงานและการขับเคลื่อนที่มีความยั่งยืน อันจะนำไปสู่การที่เด็กและเยาวชนมีสุขภาพที่ดี มีทักษะในการใช้ชีวิต ทั้งตอนที่อยู่ในสถานที่ควบคุมและเมื่อกลับไปใช้ชีวิตในสังคม

๑.๓ การจัดทำชุดกิจกรรมการแสดงออกและการสร้างสรรค์สำหรับวัยรุ่น

ชุดกิจกรรมการแสดงออกและการสร้างสรรค์สำหรับวัยรุ่น เป็นชุดกิจกรรมที่องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNICEF) ได้พัฒนาขึ้นจากการสังเคราะห์องค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่ดีจากทฤษฎีทางจิตวิทยาและพัฒนาการเด็กและวัยรุ่น การให้การศึกษาเกี่ยวกับทักษะชีวิต การคุ้มครองเด็ก และการส่งเสริมสันติภาพ และได้มีการนำไปใช้แล้วในหลายประเทศ ซึ่งสถาบันวิจัยและพัฒนาได้นำมาพัฒนาฉบับภาษาไทย เพื่อให้สามารถนำไปเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม ซึ่งเมื่อได้นำไปทดลองใช้ในศูนย์ฝึกและอบรมนาร่อง ๑๕ แห่ง เจ้าหน้าที่ที่นำชุดกิจกรรมไปใช้มีความเห็นในภาพรวมว่า กิจกรรมมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมให้เด็กและเยาวชนได้ โดยมีความเห็นว่าชุดกิจกรรมฯ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ร้อยละ ๔๔.๐๙ และเด็กและเยาวชนที่ได้รับกิจกรรมจากชุดกิจกรรมฯ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากและมากที่สุดรวมกันถึง ๗๗.๐๑ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพัฒนาชุดกิจกรรมฯ เช่น การปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับช่วงอายุของเด็กและเยาวชน

๒. ระยะการทํารว้จย (Research phase)

ระยะนี้แบ่งเป็น ๒ ขั้นตอนคือ ระยะการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาบริการสุขภาพของหน่วยงานนาร่อง (Development phase) ระยะทบทวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาบริการสุขภาพของหน่วยงานนาร่อง (Reflection phase) และระยะติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน (Monitoring and Evaluation phase)

๒.๑ ระยะการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาบริการสุขภาพของหน่วยงานนาร่อง (Development phase)

การพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ของหน่วยงานนาร่องนั้น เป็นการนำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม โดยการดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการ ตั้งแต่การประชาสัมพันธ์ สื่อสารให้เจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชนได้รับทราบถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร และมีการสำรวจความคิดเห็นและความต้องการของเด็กและเยาวชน รวมทั้งวางแผนการดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมร่วมกันกับเด็กและเยาวชนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมให้มากที่สุด รวมถึงสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมตามแผนงานที่วางไว้ร่วมกัน จนถึงการประเมินผล และสรุปผลการดำเนินงาน โดยหน่วยงานศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนได้มีการดำเนินการ ดังนี้ ชี้แจงทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ถึงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

แนวทางการดำเนินงานการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม สื่อสารให้เด็กและเยาวชนรับทราบถึงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ และสำรวจความต้องการและสภาพปัญหาเบื้องต้น ของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงาน โดยบางหน่วยงานมีการเปิดรับเพื่อสมัครตัวแทนเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นแกนนำหลักในการดำเนินกิจกรรม และประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนที่มีต่อระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร เพื่อทราบถึงสภาพปัญหาและความต้องการเบื้องต้นในการดำเนินการจะมีการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้นำเสนอกิจกรรม และแลกเปลี่ยนแนวทางเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรภายในศูนย์ฝึกฯ หากมีประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินการ ร่วมกันออกแบบกิจกรรมในการพัฒนาความรู้และทักษะต่างๆให้กับเด็กและเยาวชน รวมทั้งออกแบบการปรับปรุงพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรตามความต้องการและเหมาะสม โดยมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ให้การสนับสนุนและตอบคำถาม ตลอดจนสรุปกิจกรรมทั้งหมด รวบรวมเสนอโครงการตามความคิดเห็นและความต้องการของเด็กและเยาวชน

โดยมีรายละเอียดระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรดังนี้ ในการดำเนินกิจกรรมได้มีการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสื่อสารปัญหาที่พบ การนำเสนอการระดมความคิดเห็นเพื่อเสนอกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพกาย สุขภาพจิต และความเป็นอยู่ ให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็กและเยาวชน และร่วมกันวิเคราะห์ทางเลือกในการพัฒนา ตั้งแต่การวางแผนผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสำรวจความต้องการจำเป็น การสำรวจความต้องการจำเป็นของเด็กและเยาวชน ซึ่งเด็กเยาวชนสามารถสื่อสารปัญหาหรือแนวคิดที่จะพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรผ่านช่องทางต่างๆ เช่น การประชุมร่วมกับเจ้าหน้าที่เพื่อเสนอความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกันการเสนอความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่ที่เด็กและเยาวชนไว้วางใจ หรือการใส่ความคิดเห็นในกล่องรับความคิดเห็น และมีการแต่งตั้งให้เยาวชนเป็นคณะทำงานในโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนฯ โดยมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินโครงการและปฏิบัติตามแผนที่กำหนดสังเกตการณ์พฤติกรรมและการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดประชุมติดตามและประเมินผลโดยการทำแบบสำรวจความคิดเห็นและความพึงพอใจของเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการนำผลการสะท้อนการปฏิบัติ และผลสำรวจความคิดเห็น ความพึงพอใจของเยาวชนเพื่อปรับแผนในการดำเนินการต่อยอดโครงการให้มีความต่อเนื่องยั่งยืน อีกทั้งเด็กและเยาวชนได้มีโอกาสพัฒนาทักษะต่างๆที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรมากขึ้น และยังขยายผลต่อไปยังบริบทต่างๆของความเป็นอยู่ภายในสถานควบคุมโดยมีเจ้าหน้าที่เป็นครูพี่เลี้ยงให้การสนับสนุนในด้านการจัดสรรทรัพยากร ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมในระดับที่ขั้นที่ ๖ ซึ่งเป็นขั้นที่ผู้ใหญ่ริเริ่ม เด็กร่วมตัดสินใจ ในขั้นนี้เด็กไม่ได้เป็นผู้ให้ความคิดเห็นเท่านั้น แต่ยังได้ร่วมตัดสินใจในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอีกด้วย โดยเด็กและเยาวชนมีโอกาสได้นำเสนอประเด็นที่ต้องการขับเคลื่อน รวมถึงเด็กและเยาวชนได้มีโอกาสดำเนินการในบางกิจกรรมด้วยตัวเอง และมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนมากกว่าเป็นผู้นำในการดำเนินการ รวมทั้งหลังจากกิจกรรมยังมีการให้เพื่อนเยาวชนได้ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมของเยาวชนพร้อมกับเยาวชนประเมินตนเองเพื่อหาข้อบกพร่องและวิธีการแก้ไขสำหรับการดำเนินกิจกรรมต่อไป **โดยใช้รูปแบบ/วิธีการที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯนำมาใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม คือ** ในแต่ละศูนย์ฝึกและอบรม มีรูปแบบ แนวทาง วิธีการที่นำมาใช้เพื่อนำเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมโดยภาพรวมที่มีความคล้ายคลึงกัน คือ เริ่มต้นที่การประชาสัมพันธ์จากผู้บริหาร หรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมได้ทราบถึงที่มาและความสำคัญของโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม ซึ่งจะดำเนินในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทุกแห่ง และนำมาสู่การเริ่มต้น

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ด้วยการสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหาจากการให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง ต่อสถานการณ์ที่เกี่ยวกับสถานการณ์สุขภาพ ทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิตและสิ่งแวดล้อมภายในสถานควบคุม เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถนำปัญหาที่ตนเองได้พบจากความเป็นอยู่ของตนเอง เข้ามานำเสนอในที่ประชุม หรือผ่านวิธีการต่างๆ เช่น กล่องรับฟังความคิดเห็น เพื่อร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเหล่านั้น พร้อมทั้งร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขหรือบริหารจัดการ โดยในแต่ละหน่วยงานส่วนใหญ่จะมีการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้และพัฒนาทักษะของเด็กและเยาวชนที่ทำหน้าที่เป็นแกนนำ หรือในบางหน่วยงาน ที่มีเด็กและเยาวชนจำนวนไม่มากอาจจัดการอบรมความรู้และพัฒนาทักษะให้กับเด็กและเยาวชนทุกคน หลังจากนั้นเด็กและเยาวชนแกนนำ ได้มีโอกาสได้ร่วมกันจัดกิจกรรมให้กับเพื่อนเยาวชน โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกและสนับสนุนในด้านทรัพยากรที่จำเป็นต่างๆ ในการดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสิ่งแวดล้อมในภาพรวมของศูนย์ฝึกและอบรมที่เด็กและเยาวชนทุกคนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ เช่น กิจกรรมมุมเสริมสร้างความรู้ด้านสุขภาพ การจัดประกวดหอนอน กิจกรรมการคิดเมนูอาหาร กิจกรรมกีฬา เป็นต้น หลังจากจัดกิจกรรมแล้ว เจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชนได้มีโอกาสในการประเมินความพึงพอใจร่วมกัน และใช้กลไกในการดำเนินงาน ตั้งแต่การจัดทำแผน และจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ในศูนย์ฝึกและอบรมที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณให้ดำเนินการนั้น แต่ละหน่วยงานมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้ ในขั้นเตรียมการเจ้าหน้าที่ที่ได้เข้าร่วมอบรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ที่จัดโดยกรมพินิจฯชี้แจงและถ่ายทอดองค์ความรู้ ให้แก่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานรวมถึงเด็กและเยาวชนเพื่อให้เกิดความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของโครงการ และในขั้นการดำเนินการจะมีการแต่งตั้งคณะทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน คณะทำงานจึงประกอบด้วยเจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชน เพื่อดำเนินการโครงการ โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ และผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน หน่วยงานดำเนินการสำรวจปัญหาจากการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมได้แสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ซึ่งครอบคลุม ในด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสิ่งแวดล้อม ผ่านรูปแบบต่างๆ ทั้งการแสดงความเห็นในที่ประชุมรวมของ ศูนย์ฝึกและอบรม เสนอความเห็นแผนเด็กและเยาวชนแกนนำ กลุ่มครูที่ปรึกษา หรือกล่องรับความคิดเห็นที่มี อยู่ภายในศูนย์ฝึกและอบรม ร่วมวางแผนและกำหนดกรอบแนวทางในการดำเนินงานวางแผนการดำเนินงาน และกิจกรรมร่วมกันรวมถึงการจัดสรรงบประมาณในแต่ละกิจกรรม ที่มาจากการสรุปและวิเคราะห์จากปัญหา ที่พบ และข้อเสนอแนะที่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมร่วมกันนำเสนอและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา ศักยภาพของเด็กและเยาวชน ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การดูแลสุขภาพของตนเอง การส่งเสริมสุขภาพจิต หรือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสุขภาพของเด็กและเยาวชน ที่พบ เช่น โรคผิวหนัง แผลลงพื้นถิ่น (แผลงันกระดก) ตลอดจนดำเนินการตามแผนการดำเนินงานจัดกิจกรรม ที่ได้วางไว้โดยสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนสามารถเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมตามศักยภาพของเยาวชน และความเหมาะสมของแต่ละกิจกรรม โดยมีคณะทำงานคอยให้คำปรึกษา และติดตามการดำเนินงานในแต่ละ กิจกรรม สำหรับขั้นการติดตามประเมินผลมีการสรุปรวบรวมการดำเนินงานในแต่ละ และเก็บรวบรวมข้อมูล การประเมินความพึงพอใจทั้งเด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ และเครือข่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เพื่อวิเคราะห์หาจุดแข็งและจุดอ่อนในแต่ละกิจกรรมรวมถึงหาข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการดำเนิน กิจกรรมครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับที่ สัณญา เคนาภูมิ (๒๕๕๑) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิก ได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุ

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

เป้าหมายที่พึงประสงค์ ทั้งนี้การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากชุมชนโดยส่วนรวมนั้น

สำหรับการดำเนินงานของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนได้มีการส่งเสริมให้**ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม**ของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม จากผลการดำเนินงานพบว่าผู้บริหาร (ผู้อำนวยการ/ผู้ช่วยผู้อำนวยการ) มีนโยบายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนที่ชัดเจนมากขึ้น มีการสื่อสารให้กับเจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชนได้ทราบถึงการยกระดับการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนได้กำหนดนโยบายให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้สื่อสารความต้องการ แสดงความคิดเห็นต่อปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรและปัญหาต่างๆ เพื่อวางแผนร่วมกัน แสดงความคิดเห็นและความต้องการในการจัดกิจกรรมจัดขึ้นภายใต้หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมเสริมความรู้และทักษะต่างๆโดยมีเจ้าหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและคอยสนับสนุนจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมตามความต้องการของเด็กและเยาวชน รวมทั้งผู้บริหารยังเป็นที่ปรึกษาในการกำหนดแนวทางและการดำเนินการโครงการโดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานดำเนินการโครงการการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม และคอยกระตุ้นการทำงานของเจ้าหน้าที่โดยการติดตาม ให้คำปรึกษา และให้กำลังใจในการดำเนินกิจกรรมอีกด้วย

ในส่วนของการเปิดโอกาสของเจ้าหน้าที่ให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรจากการเข้าร่วมโครงการฯ เจ้าหน้าที่ได้เรียนรู้ที่จะเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ซึ่งเด็กและเยาวชนนั้นเป็นผู้รับบริการโดยตรง โดยการออกแบบกิจกรรมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่กับเด็กและเยาวชน ผ่านการสำรวจความต้องการของเด็กและเยาวชน การแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องต่างๆภายในศูนย์ฝึกและอบรม การเปิดให้เด็กและเยาวชนสื่อสารปัญหาที่พบ พร้อมกระตุ้น ส่งเสริม และสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนนำเสนอแนวคิดในการพัฒนาร่วมกัน เพื่อให้เยาวชนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และเจ้าหน้าที่ได้เปิดใจยอมรับเด็กและเยาวชนมากขึ้น ทั้งการนำเสนอปัญหาที่เด็กและเยาวชนพบ พร้อมทั้งหาทางจัดการปัญหาร่วมกันที่ตรงตามสภาพปัญหา และความต้องการของเด็กและเยาวชน โดยไม่ขัดต่อระเบียบภายในสถานควบคุม และเจ้าหน้าที่คอยสนับสนุนการจัดกิจกรรมของเด็กและเยาวชนโดยการเป็นที่ปรึกษา จัดหาทรัพยากร หรือเครือข่ายที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และมีการสร้างแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมด้วยวิธีต่างๆ เช่น การประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงข้อดี ผลกระทบเชิงบวกในด้านต่างๆจากการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน หรือการจัดการประกวดต่างๆ โดยมีของรางวัลเล็กๆน้อยๆให้กับเด็กและเยาวชนเพื่อเป็นการสร้างกำลังใจ รวมถึงยังเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้มีโอกาสประเมินความพึงพอใจในกิจกรรมที่เข้าร่วมอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิระ พรนวม (๒๕๔๔) ที่กล่าวว่าการมีส่วนร่วมเป็นการกระจายอำนาจให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาปัญหาความต้องการร่วมกันในการตัดสินใจร่วมกันวางแผน ดำเนินงาน หรือแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ดำเนินการหรือปฏิบัติงานร่วมกัน ตลอดจนรับรู้ผลดีผลเสียจนเกิดความภาคภูมิใจร่วมกัน” และ เมตต์ การ์ดจิต (๒๕๕๓) ที่เสนอว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล

โดยสรุปสถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนหลังจากได้ดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมแล้วนั้น จัดอยู่ในระดับขั้นที่ ๖ ซึ่งเป็นขั้นที่ผู้ใหญ่ริเริ่ม เด็กและเยาวชนได้ร่วมตัดสินใจ ตามแนวคิดของต้นแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนตามแบบ Roger A. Hart (๑๙๙๒) ที่กล่าวถึงบันไดการมีส่วนร่วมของเด็ก หรือ Child's Participation ladder หรือ “บันได ๘ ขั้นในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน” ซึ่งโดยทั่วไปแล้วบันไดขั้น ๑ - ๓ ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน หรือ Non-participation เนื่องจากบันได ๓ ขั้นแรก เด็กและเยาวชนยังไม่มีบทบาทในการแสดงตัวตนและแสดงความคิดเห็น เป็นเพียงการเข้าร่วมในพื้นที่ของผู้ใหญ่เท่านั้น และขั้นสูงสุดคือขั้นที่ ๘ เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่ร่วมตัดสินใจ เด็กเป็นเจ้าของความคิดและกำหนดสิ่งที่จะทำด้วยตนเอง (ริเริ่ม) โดยคำปรึกษาจากผู้ใหญ่ บทบาทของผู้ใหญ่คือให้ประสบการณ์ความชำนาญ และร่วมตัดสินใจกับเด็ก ซึ่งส่วนใหญ่การดำเนินการตามโมเดลการมีส่วนร่วมที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนดำเนินการ คือเด็กได้คิดและร่วมตัดสินใจในหลายๆกิจกรรม โดยเด็กและเยาวชนเป็นผู้กำหนดแนวทางดำเนินการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเองโดยเจ้าหน้าที่ให้การสนับสนุน เป็นผู้กำหนดแผนการดำเนินงานและตัดสินใจในการจัดโครงการต่างๆของศูนย์ฝึกและอบรมฯ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนด้วยตนเอง ร่วมกันในการกำหนดแนวคิดและร่างโครงการของพวกเขาเอง รวมถึงเป็นผู้กำหนดแนวทางการกำกับติดตามและกำหนดเกณฑ์การประเมินผลรวมทั้งดำเนินการประเมินโครงการกันเองภายใต้การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ ซึ่งเมื่อเด็กและเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการในทุกขั้นตอนแล้วนั้น ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความเข้าใจและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเจ้าหน้าที่มากขึ้น มีความภาคภูมิใจ เกิดการเรียนรู้และทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนสามารถนำทักษะต่างๆที่ได้รับการพัฒนาไปใช้ประโยชน์กับตนเองและผู้อื่นได้ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กในด้านที่ ๔ คือ สิทธิในการมีส่วนร่วม นั่นคือ เด็กมีโอกาที่จะแสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกโดยมีผู้รับฟังและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อตนเองและกล่าวถึงชีวิตของตนเองรวมทั้งโอกาสที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆของสังคมและมีส่วนร่วมตัดสินใจในครอบครัวโรงเรียนและชุมชน และพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ๒๕๕๐ ได้มีการประกาศใช้ เพื่อให้โอกาสเด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนโดยตรง

๒.๒ ระยะทบทวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาบริการสุขภาพของหน่วยงานนำร่อง (Reflection phase)

ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวเป็นการนำหลักการ PDCA (Plan Do Check Act) มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน ตามขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การสรุป ประเมินโครงการ และการปรับปรุงตามผลการประเมินซึ่งถือเป็นพื้นฐานของการยกระดับคุณภาพ และเป็นการปรับให้เข้ากับบริบท และกระบวนการทำงานของพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลให้ระบบจะยังสามารถดำรงอยู่ได้ต่อไป

โดยสถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนก่อนเข้าสู่กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนนั้น ส่วนใหญ่ในศูนย์ฝึกและอบรมยังไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในทุกกระบวนการ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงานในส่วนต่างๆโดยทั่วไป หรือแม้กระทั่งในระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร เนื่องจากเห็นว่าเด็กและเยาวชนเป็นเพียงผู้รับบริการ ในส่วนของเด็กและเยาวชนนั้นการแสดงออกค่อนข้างน้อย ต้องให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้นำในด้านความคิดและเมื่อเจ้าหน้าที่เสนอความคิดใดความคิดหนึ่งเด็กและเยาวชนก็เพียงแต่ออกความเห็นว่าเป็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยเท่านั้นแต่จะไม่สามารถอธิบายเหตุผลประกอบได้ ทั้งการแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อมุมมองต่างๆภายในสถานควบคุม ซึ่งทำให้บริการที่ศูนย์ฝึกและอบรมได้จัดให้ อาจไม่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กและเยาวชนเท่าใดนัก ในด้านความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ เด็กและเยาวชนยังขาดความรู้พื้นฐานที่ถูกต้องด้านการดูแลสุขภาพ การส่งเสริม

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

ป้องกันดูแลช่วยเหลือในเรื่องสุขภาพพฤติกรรมเสี่ยงต่างตลอดจนการสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ซึ่งตรงกับขั้นการมีส่วนร่วมของ Roger A. Hart (๑๙๙๒) ที่กล่าวว่า ในขั้นที่ ๑ ซึ่งอยู่ในส่วนของเด็กและเยาวชนไม่ได้มีส่วนร่วม แต่จะเป็นการถูกบงการ เด็กถูกบอกให้ทำตามผู้ใหญ่คิด ไม่มีความเข้าใจในสิ่งที่ตนเองกำลังทำ และปฏิเสธ ไม่ได้ เด็กและเยาวชนได้รับการชี้แนะให้ทำ แต่ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้นได้ เด็กและเยาวชนถูกทำให้เหมือนให้ความสำคัญ เปิดโอกาสให้คิด แต่ท้ายที่สุดแล้วเป็นการขีดเส้นเดินของผู้ใหญ่ให้เด็กเดินตามเท่านั้นเอง ด้านความร่วมมือ เมื่อเด็กและเยาวชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นจึงอาจไม่ให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมและในการแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควรเนื่องจากมีความคิดว่าเจ้าหน้าที่จะไม่รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเยาวชนและเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีความเข้าใจในตัวเยาวชน ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ไม่ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของเด็กและเยาวชน/ไม่ทราบถึงปัญหาด้านต่อของปัญหา ที่เด็กและเยาวชน ต้องประสบ รวมถึงความรู้สึกที่เด็กและเยาวชนกำลังเป็นอยู่ นอกจากนี้ ตัวเด็กและเยาวชนเองยังขาดแรงจูงใจ หรือแรงกระตุ้นที่จะสำรวจตัวตนของตนเอง ความต้องการที่แท้จริง ข้อบกพร่องของตัวเอง และได้มองข้ามจุดบกพร่องด้านสุขภาพของตนเองหลายอย่าง

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน**หลัง**เข้าสู่กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเด็กและเยาวชนได้มีโอกาสสำรวจความต้องการที่แท้จริงของเด็กและเยาวชนทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความตระหนักถึงข้อบกพร่องและสิ่งที่จำเป็นในการพัฒนาปรับเปลี่ยนคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนระหว่างเข้ารับการฝึกอบรมได้ผ่านการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ที่เด็กและเยาวชนรู้สึกไว้วางใจการเขียนแสดงความคิดเห็นหรือปัญหาของเยาวชนเองลงในกล่องแดงที่ติดตั้งอยู่ในสถานที่ต่างๆภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ผ่านเพื่อนๆเยาวชนแกนนำเด็กและเยาวชนได้มีโอกาสเด็กและเยาวชนได้เห็นถึงศักยภาพของตนเองเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบมากขึ้น มีความเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าแสดงออกทางความคิดมากขึ้นได้เรียนรู้การยอมรับเพื่อนกลุ่มอื่นและมีส่วนร่วมกันทุกคนในการทำงานเป็นทีมการรับฟังผู้อื่นรวมถึงสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการให้กับเด็กและเยาวชนอื่นได้ และกล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสม อีกทั้งการให้บริการด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขอนามัยและสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับความต้องการและในขณะเดียวกันก็ได้รับการบริการตามความจำเป็นที่เด็กและเยาวชนควรได้รับทำให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสุขมากขึ้นให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาปรับเปลี่ยนตนเองอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยผ่านการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุกมิติและเจ้าหน้าที่เป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการดึงศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านสุขภาพภายในสถานี่ควบคุมมีความครอบคลุมความต้องการและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนเพื่อสร้างพื้นที่ที่เป็นมิตรของเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริงมีผลการพัฒนาเป็นรูปธรรมและยั่งยืนได้ในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับขั้นการมีส่วนร่วมของ Roger A. Hart (๑๙๙๒) โดยอยู่ในขั้นที่ ๖ ซึ่งเป็นขั้นที่เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมโดยผู้ใหญ่ริเริ่ม เด็กร่วมตัดสินใจ ซึ่งจากการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวทำให้เกิดนวัตกรรมจากกิจกรรมที่ดำเนินการในบางหน่วยงาน เช่น การที่เด็กและเยาวชนมีแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ขยายผลไปสู่การมีส่วนร่วมในด้านอื่นๆอย่างเหมาะสม หรือมีแผนงานในการติดตามการผลจากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เจ้าหน้าที่ได้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนมากขึ้น ส่งผลต่อการดำเนินงานในด้านอื่นๆภายในศูนย์ฝึกและอบรม

โดยภายหลังกการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมแล้ว ศูนย์ฝึกและอบรมฯมีการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการประเมินระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนของหน่วยงานนั้นๆโดยหน่วยงานได้มีการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนในด้าน ๑) การบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน รักษา และฟื้นฟู ๒) สถานที่ให้บริการ ๓) สิ่งอำนวยความสะดวก

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

ความสะดวก ๔) การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการดำเนินดำเนินงานด้านสุขภาพภายใน ศูนย์ฝึกและอบรม และ ๕) ความพึงพอใจในภาพรวม เพื่อพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับ ความต้องการและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน โดยภายหลังการดำเนินงานมีความพึงพอใจในภาพรวมของ เด็กและเยาวชนในระดับมากถึงมากที่สุดอยู่ที่ร้อยละ ๘๒.๘๗ โดยเด็กและเยาวชนมีความพึงพอใจจากการ เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับ เด็กและเยาวชนโดยรวมอยู่ที่ระดับมาก (เฉลี่ยร้อยละ ๔๓.๔๐) รองลงมาคือระดับมากที่สุด (เฉลี่ยร้อยละ ๓๙.๓๗) และปานกลาง (เฉลี่ยร้อยละ ๑๔.๖๗) ตามลำดับ ทำให้เห็นได้ว่า เด็กและเยาวชนโดยส่วนใหญ่ รู้สึกพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการ สุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน เห็นว่าการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนนั้นมีประโยชน์และมีคุณค่า ต่อตัวเด็กและเยาวชนเอง รวมถึงส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบที่เกี่ยวข้องกับบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถาน ควบคุมอีกด้วย และเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจจากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและ เยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ยร้อยละ ๔๕.๕๖) ระดับมากที่สุด (เฉลี่ยร้อยละ ๔๑.๙๕) และระดับปานกลาง (เฉลี่ยร้อยละ ๑๑.๓๑) ตามลำดับ ทำให้เห็นได้ว่า สำหรับเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจกับการมีส่วนร่วมของแต่ละภาคส่วน โดยเฉพาะ การที่ให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม โดยการประเมินความพึงพอใจนี้หน่วยงานจะสามารถทราบถึงจุดที่ต้องปรับปรุงเพื่อศูนย์ฝึกและอบรมได้นำไป พัฒนาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรอย่างยั่งยืน ต่อไป ตามหลักการ PDCA (Plan Do Check Act)

๓. ระยะติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน (Monitoring and Evaluation phase)

ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานสามารถแบ่งได้เป็น ๒ รูปแบบ คือการประเมินผล การมีส่วนร่วมของหน่วยงานนั้นๆโดยประเมินจากด้านผู้บริหาร ด้านเจ้าหน้าที่ ด้านเด็กและเยาวชน และด้าน กลไกการทำงาน

นอกจากนี้ภายใต้โครงการได้มีการสรุปผลการดำเนินงาน ถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้จากผู้อำนวยการ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่ และเด็กและเยาวชนแกนนำร่วมด้วย

สำหรับการประเมินผลการมีส่วนร่วมของหน่วยงานนั้นๆมีหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนแบ่งเป็น ๔ ระดับ ได้แก่ ระดับดีเยี่ยม ระดับดีมาก ระดับดี และระดับพอใช้ ซึ่งมีผลของการจัดระดับของหน่วยงาน ที่ได้รับการประเมิน จำนวน ๑๕ แห่ง พบว่า หน่วยงานที่ประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยม (๘๐ คะแนนขึ้นไป) จำนวน ๕ แห่ง และหน่วยงานที่ประเมินอยู่ในระดับดีมาก (๗๐-๗๙ คะแนน) จำนวน ๑๐ แห่ง จากจำนวนศูนย์ ฝึกและอบรมทั้งหมด ๑๕ หน่วยงาน (มีหน่วยงานจำนวน ๕ หน่วยงานไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจาก สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙) ทำให้มีภาพรวมของการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ทั้ง ๑๕ หน่วยงาน อยู่ในระดับดีมาก โดยแต่ละหน่วยงานมีจุดเด่นและข้อพัฒนาที่แตกต่างกันออกไป โดยส่วนใหญ่ **จุดเด่น** จะเป็นการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมได้มาก ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กและ เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมทุกคน และการสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนที่สามารถเป็นแกนนำในการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในทุกกระบวนการ และมีความหลากหลายของกิจกรรมที่ได้มี การวิเคราะห์จากการแสดงความคิดเห็นจากปัญหา และความต้องการของเด็กและเยาวชน สำหรับข้อพัฒนา คือ บางหน่วยอาจยังไม่มีการส่งเสริมหรือเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ หรือไม่ได้มี

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

ส่วนร่วมในทุกกระบวนการ และขาดการวางแผนในการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งคณะวิจัยได้ดำเนินการจัดทำข้อมูลย้อนกลับแจ้งต่อศูนย์ฝึกและอบรม เพื่อศูนย์ฝึกและอบรมได้นำไปพัฒนาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรอย่างยั่งยืนต่อไป

ทั้งนี้หน่วยงานเห็นว่าปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร สรุปได้ดังนี้

๑. ด้านผู้บริหาร

ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วม มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนที่มีบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้สื่อสารความต้องการ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ความเป็นอยู่ และปัญหาที่เยาวชนพบ ผ่านช่องทางต่างๆ เป็นที่ปรึกษาในการกำหนดแนวทาง การดำเนินการโครงการ และการแก้ไขปัญหาอุปสรรค ตลอดจนสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ

๒. กระบวนการที่นำมาใช้ในการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม

การนำกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยโดยใช้สร้างการมีส่วนร่วมที่ยึดเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้เข้ามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนทั้ง การวางแผน การกำหนดแผนการ การลงมือปฏิบัติและสังเกตการณ์ การสะท้อนผลการปฏิบัติ และการประเมินผล ตลอดจนเยาวชนได้ริเริ่มโครงการตามความต้องการจำเป็นของตนเอง ระบุว่าเสียงสะท้อนของตนเองมีความหมายและได้รับการตอบสนอง

๓. สัมพันธภาพและการสื่อสารระหว่างกัน

สัมพันธภาพและการสื่อสารที่ดีระหว่างเด็กและเยาวชนด้วยกัน ระหว่างเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมดำเนินไปอย่างราบรื่น และสร้างสรรค์ เกิดความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียว เข้าใจและตระหนักว่าเป็นปัญหาและความต้องการร่วมกันทุกคนต้องช่วยกัน สร้างความเชื่อมั่นให้กับสมาชิกในทีม ให้เด็กและเยาวชนทุกคนได้มีส่วนร่วมทุกกิจกรรม เด็กและเยาวชนทุกคนรับรู้ถึงความเท่าเทียมกัน เมื่อการดำเนินกิจกรรมประสบความสำเร็จ เด็กและเยาวชนเกิดความภาคภูมิใจ มีแรงจูงใจในการพัฒนาต่อเพื่อสร้างความยั่งยืน

๔. เครือข่าย

การมีเครือข่ายเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในด้านต่างๆ นอกจากนี้ภายใต้โครงการได้มีการสรุปผลการดำเนินงาน ถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้อำนวยการ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่ และเด็กและเยาวชนแกนนำ ในการดำเนินกิจกรรม โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม พบว่า**เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ** มีการตั้งเป้าหมายก่อนดำเนินโครงการ โดยเจ้าหน้าที่มีความคาดหวังให้เด็กและเยาวชนทุกคนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของศูนย์ฝึกและอบรมฯ รวมถึงเด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งสามารถเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมต่างๆให้กับเพื่อนเยาวชนได้ โดยมีเจ้าหน้าที่สนับสนุน รวมทั้งมีการสร้างการรับรู้/ความรู้ให้แก่เด็กและเยาวชน เกิดแกนนำเยาวชน และสร้างการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน โดยให้เด็กและเยาวชนได้ตระหนักรู้ และเล็งเห็นถึงประโยชน์ เห็นถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของตนเอง สำหรับ**สิ่งเด็กและเยาวชนได้เรียนรู้** คือ

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ถึงการกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง เห็นถึงศักยภาพของตนเอง รู้จักการทำงานเป็นทีม มีภาวะผู้นำ ผู้ตามที่ดี ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เข้าใจปัญหาและร่วมกันแก้ไขปัญหา **และทักษะที่เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้** คือเด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ทักษะที่เกี่ยวข้องกับความรู้ต่างๆที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ เช่น ทักษะการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ทักษะการให้คำปรึกษาเบื้องต้น และทักษะต่างๆที่ใช้ในการทำงานร่วมกันโดยการมีส่วนร่วม เช่น ทักษะการสื่อสาร การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ทักษะการวางแผนและการประเมินสถานการณ์ต่างๆ ทักษะการทำงานเป็นทีม การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า รวมถึงทักษะการเป็นวิทยากรตัวคูณ ให้ความรู้แก่เพื่อนๆ นำเพื่อนจัดกิจกรรมต่างๆ ตลอดจน**สิ่งที่เด็กและเยาวชนสามารถได้นำมาใช้หลังจากได้รับความรู้** คือเด็กและเยาวชนสามารถนำความรู้และทักษะต่างๆที่ได้เรียนรู้และฝึกฝนมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การผ่อนคลายความเครียด ทำให้รู้จักการควบคุมอารมณ์มากยิ่งขึ้น การมีส่วนร่วมในการเป็นแกนนำในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น สามารถให้คำปรึกษาเพื่อนเยาวชนที่เข้ามาใหม่ เพื่อลดความเครียด ความวิตกกังวลของเพื่อนใหม่ จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาพกาย และสุขภาพจิต เช่น การจัดการแข่งขันกีฬา การให้ความรู้สุขภาพผ่านเสียงตามสาย ซึ่งทำให้เด็กและเยาวชนสามารถปรับตัวให้อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯได้อย่างมีความสุข

สำหรับความรู้สึกของเด็กและเยาวชนแกนนำที่มีต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบสุขภาพเป็นมิตรเด็กและเยาวชนรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้แสดงความคิดเห็น ได้แสดงออก ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงและกิจกรรมที่ดีๆภายในศูนย์ฝึกและอบรม รู้สึกดีใจที่ได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆในโครงการสุขภาพเป็นมิตร ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง และร่วมพัฒนาเพื่อน และได้มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมต่างๆในโครงการครั้งนี้ และมีความรู้สึกดีที่ได้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเจ้าหน้าที่ มีการพูดคุยกันมากขึ้นอีกด้วย **รวมถึงพฤติกรรม ทักษะที่เปลี่ยนแปลงไปของเด็กและเยาวชนคือ**เด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีการยอมรับกติกาของสถานควบคุมมากยิ่งขึ้น กล้าคิด กล้าแสดงออก มีความมั่นใจ มีการแบ่งหน้าที่กันทำได้ดีขึ้น มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆมากยิ่งขึ้น เกิดเหตุทะเลาะวิวาทน้อยลง และเด็กและเยาวชนแกนนำ มีศักยภาพด้านการให้คำปรึกษาที่ดีขึ้น รู้สึกภาคภูมิใจในตนเองมากยิ่งขึ้น มีความคิดเชิงบวกมากยิ่งขึ้น รู้จักการทำงานเป็นทีม **นอกจากนี้พฤติกรรม ทักษะที่เปลี่ยนแปลงไปของเจ้าหน้าที่ คือ**เจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจ และยอมรับฟังกันและกันมากขึ้นมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากขึ้น มองเห็นศักยภาพของเด็กและเยาวชน เปิดใจ ลดช่องว่าง มีความใกล้ชิดและเข้าใจเด็กและเยาวชนมากยิ่งขึ้น รวมถึงมีองค์ความรู้ ทักษะนำไปสู่การพัฒนาระบบงานของศูนย์ฝึก และการพัฒนาเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งการที่เจ้าหน้าที่อนุญาตให้ผู้กระทำความผิดได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพวกเขาโดยตรง และนำข้อคิดเห็นเหล่านั้นไปปฏิบัติอย่างจริงจังและจริงจังนั้นยังช่วยเพิ่มความทุ่มเทและแรงผลักดันในการปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ ของผู้กระทำความผิด ทั้งยังช่วยสร้างความเชื่อใจ และลดความขัดแย้งระหว่างผู้กระทำความผิดและเจ้าหน้าที่อีกด้วย (Toch, ๑๙๙๕)

สำหรับปัจจัยที่ทำให้บรรลุเป้าหมายในการดำเนินโครงการคือการมีผู้บริหารมีนโยบายที่ชัดเจน ให้ความสำคัญ มีการกำกับดูแลให้เป็นไปตามนโยบายของกรมฯ มีความร่วมมือกันระหว่างเจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชนทั้งหมด เน้น “เด็กคิด เด็กทำ ผู้ใหญ่ให้การสนับสนุน” รวมถึงการสนับสนุนการให้องค์ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ในการดึงศักยภาพการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน และมีการสื่อสารที่ดีระหว่างกัน ทั้งกับเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ การเปิดโอกาส และสร้างแรงจูงใจให้เด็กได้แสดงออกและมีส่วนร่วม ได้แสดงความคิดเห็น และตอบสนองต่อความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่เป็นไปในเชิงสร้างสรรค์ เช่น หากเด็กและเยาวชนไม่ได้รับสิ่งที่ต้องการ ต้องมีการให้เหตุผลที่ทำให้เด็กและเยาวชนเข้าใจ โดยไม่การละเลยในความคิดเห็นเหล่านั้น รวมถึงเด็กและเยาวชนแกนนำมีศักยภาพ และได้รับการอบรมพัฒนา ทำให้มีความเข้มแข็ง สามารถ

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

ช่วยเหลือตนเอง และสร้างแรงจูงใจให้แก่เด็กและเยาวชนคนอื่นๆ ในการดูแลสุขภาพกายจิตได้ ตลอดจนความร่วมมือกันของเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ /การทำงานเป็นทีม รวมถึงการนำเครือข่ายภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม ส่วน**ปัจจัยที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย** คือ ช่วงการดำเนินโครงการเป็นช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดหลายอย่าง จึงต้องปรับกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ ทำให้เกิดความยากลำบาก

ทั้งนี้ศูนย์ฝึกและอบรมฯได้เสนอความเห็นในการ**สร้างความยั่งยืนของโครงการไว้** คือ กรมพินิจฯ ควรสนับสนุนให้ดำเนินโครงการต่อไป เพื่อเป็นพื้นที่ในการรับฟังความคิดเห็นของเยาวชน และมีการประชาสัมพันธ์และดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในโครงการอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญโดยให้มีแกนนำเด็กและเยาวชนด้านสุขภาพเป็นผู้ริเริ่ม ดำเนินการ ถ่ายทอด และส่งต่อองค์ความรู้ โดยมีเจ้าหน้าที่สนับสนุนสร้างแรงจูงใจให้แก่เด็กและเยาวชน จะช่วยกระตุ้นให้เด็กและเยาวชน มีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมให้มากที่สุด หรือสามารถบูรณาการลงเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอนของศูนย์ฝึกและอบรมฯ รวมทั้งมีการนำเครือข่ายภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในด้านปฐมนิเทศ และทฤษฎีปฏิบัติ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรม การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ โดยมี**ความประทับใจ**จากการดำเนินกิจกรรมตามโครงการคือทำให้เด็กและเยาวชนรวมถึงเจ้าหน้าที่เกิดความรู้สึกดีใจที่เห็นภาพการมีส่วนร่วมระหว่างเด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่ ลดช่องว่างระหว่างกัน รับฟังกันและกันมากยิ่งขึ้น ทำให้สามารถทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี และแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างตรงจุดซึ่งจะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างเด็กและเยาวชนได้ รวมถึงการได้เห็นถึงศักยภาพ ความสามารถ ความตั้งใจของทั้งเจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชน ในการร่วมกันดูแลสุขภาพกายใจของตนเอง และสถานที่ควบคุมให้น่าอยู่ยิ่งขึ้น ซึ่งการดำเนินโครงการนี้ทำให้มีพื้นที่ มีเวทีในการทำกิจกรรมให้เป็นประโยชน์ต่อศูนย์ฝึกและอบรมฯ ซึ่งสอดคล้องกับที่ Toch (๑๙๙๕) กล่าวว่า การที่เจ้าหน้าที่อนุญาตให้ผู้กระทำความผิดได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพวกเขาโดยตรง และนำข้อคิดเห็นเหล่านั้นไปปฏิบัติอย่างจริงจังและจริงใจนั้นยังช่วยเพิ่มความทุ่มเทและแรงผลักดันในการปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ ของผู้กระทำความผิด ทั้งยังช่วยสร้างความเชื่อใจ และลดความขัดแย้งระหว่างผู้กระทำความผิด และเจ้าหน้าที่อีกด้วย และ หน่วยงานของรัฐยังมีการกิจที่จะต้องพัฒนาแนวทาง กลไก และนโยบายในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดไปพร้อม ๆ กับการสร้าง “วัฒนธรรมแห่งการมีส่วนร่วม” ซึ่งรวมถึงทัศนคติเชิงบวกให้เกิดขึ้นในหมู่เด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ (Hart & Thompson, ๒๐๐๙)

ข้อเสนอแนะเพื่อความยั่งยืนในการดำเนินงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ควรส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
๒. ควรขยายผลการดำเนินงานไปยังสถานแรกรับเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนในสถานควบคุมได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมเช่นเดียวกัน
๓. ควรขยายผลการในการพัฒนาการระบการดูแล และบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม โดยการให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการเช่นเดียวกับในระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร เพื่อให้การดูแล และแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมตรงตามความต้องการของเด็กและเยาวชน และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

๑. ผู้อำนวยการมอบเป็นนโยบายและให้มีการขับเคลื่อนทั้งหน่วยงานศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
๒. กิจกรรมที่ดำเนินการควรสอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง
๓. วางแผนในการจัดกิจกรรมตั้งแต่ต้นปีงบประมาณเพื่อจะได้สามารถกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
๔. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อคงไว้ซึ่งกิจกรรมที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน และขยายผลให้ครอบคลุมในการดำเนินงานของศูนย์ฝึกและอบรมในทุกๆ ด้าน โดยสามารถบูรณาการการดำเนินงานมีส่วนร่วมลงไปเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอนของศูนย์ฝึกและอบรมฯ
๕. การนำเครือข่ายภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในด้านปฐมภูมิ และทฤษฎีภูมิ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรม การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การดำเนินโครงการ ควรมีการประสานขอคำปรึกษาจากหน่วยงานเครือข่ายที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเพื่อให้การกำหนดกรอบและทิศทางการดำเนินงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ
๖. ควรมีการติดตามประเมินผลโดยคณะกรรมการภายในหน่วยงานเป็นระยะเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและนำผลการประเมินไปใช้วางแผนเพื่อพัฒนาต่อไปจนถึงเป้าหมายของโครงการ
๗. ควรมีการนำชุดกิจกรรมการแสดงออกและการสร้างสรรค์สำหรับวัยรุ่น ไปใช้เป็นอีกเครื่องมือหนึ่งในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตให้กับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมต่อไป

บทคัดย่อ

โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ให้ข้อมูล และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาระบบงานด้านสุขภาพในสถานควบคุม และเพื่อเป็นการสร้างรูปแบบ (Model) ที่พึงประสงค์ในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพในสถานควบคุม และข้อเสนอกลไกการดำเนินงานและการขับเคลื่อนด้วยความยั่งยืน ซึ่งวิธีการวิจัยในครั้งนี้ประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่เด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่ในศูนย์ฝึกและอบรม ตั้งแต่ระยะการเตรียมการ ระยะดำเนินการ และระยะประเมินผล เลือกพื้นที่ศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง คือ หน่วยงานนำร่อง ๒๐ แห่ง ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ใช้เวลาการวิจัยระหว่างเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๓ – สิงหาคม ๒๕๖๔ รวมระยะเวลา ๑ ปี ๓ เดือน โดยผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยคือ ๑) ผลการสำรวจความต้องการและความจำเป็นของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กและเยาวชน จำนวน ๙๒๓ คน โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพพบว่า ปัจจัยภายใน คือ ได้แก่การรับบริการสุขภาพจากศูนย์ฝึกและอบรมฯ และการเปลี่ยนแปลงเมื่อทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับเพื่อนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ๒) ผลการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน มีตัวแทนเจ้าหน้าที่จากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จำนวน ๑๒๔ คน จากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทั่วประเทศได้รับความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทั้งการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม รูปแบบการมีส่วนร่วม และทักษะในการนำเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม และ ๓) ผลการประเมินระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จำนวน ๑๕ หน่วยงาน โดยมีเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมทั้งสิ้น ๒,๐๔๘ คน และเจ้าหน้าที่จำนวน ๕๔๓ คน ภายหลังจากดำเนินการตามรูปแบบการมีส่วนร่วมที่พึงประสงค์ ผลที่ได้จากการดำเนินการพบว่าศูนย์ฝึกและอบรมร้อยละ ๓๓.๓๓ มีระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในด้านผู้บริหาร ด้านเจ้าหน้าที่ ด้านเด็กและเยาวชน และด้านกลไกการทำงาน อยู่ในระดับดีเยี่ยม และมีศูนย์ฝึกและอบรมร้อยละ ๖๖.๖๗ มีระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนอยู่ในระดับดีมาก และภายหลังจากดำเนินการความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร อยู่ที่ระดับร้อยละ ๘๒.๘๗และความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน อยู่ที่ระดับร้อยละ ๘๗.๕๑ สำหรับข้อเสนอแนะในการทำวิจัยควรมีการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมอย่างต่อเนื่อง และอาจขยายผลไปในสถานแรกรับเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ รวมทั้งขยายการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในทุกส่วนของการดำเนินงานในสถานควบคุม อาทิ แผนการฝึกอบรมฯ การเรียนการสอน เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง โดยเป็นการสะท้อนปัญหาและความต้องการจากเด็กและเยาวชน ร่วมกัน วิเคราะห์และตัดสินใจ วางแผนการดำเนินการ มีส่วนร่วมในกิจกรรมและประเมินผล ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานในการดูแล และแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

	คำนำ	ก
	บทสรุปผู้บริหาร	ข
	บทคัดย่อ	ณ
บทที่ ๑	บทนำ.....	๑
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
	วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	๒
	คำถามการวิจัย.....	๒
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	๒
	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	๒
	ขอบเขตการศึกษา.....	๔
	ระยะเวลาดำเนินงาน.....	๕
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๕
บทที่ ๒	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๖
	แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิของเด็กและเยาวชน.....	๖
	แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสุขภาพของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม.....	๘
	แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน.....	๑๐
	แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน.....	๑๒
	แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้กระทำความผิดในกระบวนการยุติธรรม.....	๑๘
	แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดในบริบท.....	๒๐
	ของสถานควบคุม	
บทที่ ๓	วิธีการดำเนินการศึกษา.....	๒๓
	รูปแบบการวิจัย.....	๒๓
	พื้นที่ในการศึกษา.....	๒๓
	ระยะเวลาการศึกษาวิจัย.....	๒๓
	ขั้นตอนการวิจัย.....	๒๔
	ข้อจำกัดในการวิจัย.....	๔๓
บทที่ ๔	ผลการศึกษา.....	๔๔
	ส่วนที่ ๑ การสำรวจความต้องการและความจำเป็นของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของ	
	เด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ใน	
	สถานควบคุม.....	๔๔
	ส่วนที่ ๒ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่เพื่อส่งเสริมการมีส่วน	
	ร่วมของเด็กและเยาวชน.....	๖๔

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ส่วนที่ ๓ การจัดทำแผนและจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและ เยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในศูนย์ฝึกและอบรม.....	๗๐
ส่วนที่ ๔ การจัดทำชุดกิจกรรมการแสดงออกและการสร้างสรรค์สำหรับวัยรุ่น.....	๑๗๖
ส่วนที่ ๕ การประเมินผลการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการ สุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม.....	๑๗๙
ส่วนที่ ๖ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสรุปผลการดำเนินงาน ถอดบทเรียน แลกเปลี่ยน เรียนรู้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาระบบบริการ สุขภาพที่เป็นมิตร.....	๑๘๔
บทที่ ๕ บทสรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	๑๘๙
บรรณานุกรม.....	๒๐๖
ภาคผนวก.....	๒๑๐
การติดตามและประเมินผล (การวัดระดับการมีส่วนร่วม) การดำเนินการมีส่วนร่วม ของเด็กและเยาวชน	๒๑๑

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงยุติธรรมเป็นองค์กรที่ดูแลเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ด้วยการ ป้องกัน แก้ไข บำบัด พื้นฟูพฤติกรรม การจัดการศึกษา อาชีพ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีแก่เด็กและเยาวชน ลดความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีความตั้งใจที่จะทำให้เด็กและเยาวชนได้รับความคุ้มครองตามมาตรฐานสากลอย่างเท่าเทียมกันกับเด็กและเยาวชนที่อยู่ภายนอก โดยเฉพาะการดูแลสุขภาพซึ่งสุขภาพในที่นี้หมายถึงสุขภาวะที่สมบูรณ์ทั้งกาย จิต สังคมและปัญญา (ตามนิยามสุขภาพ ขององค์การอนามัยโลก และ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐) รวมถึงความเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม

จากการที่กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ดำเนินการโครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรแล้ว พบว่าการที่จะดูแลสุขภาพเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมให้มีความยั่งยืนต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ซึ่งในการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่าภายหลังการดำเนินงานส่งผลให้เด็กและเยาวชนได้รับความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพ และตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพเพิ่มขึ้น มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านสุขภาพ การปรับปรุงระบบบริการสุขภาพของหน่วยงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ เครือข่ายได้รับการดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่องจากครอบครัว และเครือข่าย และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์บริการข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพให้กับครอบครัวโดยวิทยากรด้านสุขภาพจากหน่วยงานด้านสาธารณสุข

สถาบันวิจัยและพัฒนา กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเห็นควรจัดโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม ทั้งทางกาย จิต สังคมและปัญญา โดยเน้นการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) โดยมีหลักการสำคัญ คือ การไม่เลือกปฏิบัติและประโยชน์สูงสุดของเด็ก และได้ให้ความสำคัญกับสิทธิของเด็กที่ควรจะได้รับซึ่งสิทธิหนึ่งคือสิทธิของการมีส่วนร่วม เพื่อให้มีความสอดคล้องกับความจำเป็นหรือความต้องการ และสภาพปัญหาทางด้านสุขภาพของเด็กและเยาวชน สอดคล้องตามกฎหมายของสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งถูกตรึงโดยฮาวานา (Havana rules) ที่มีแนวความคิดพื้นฐานหนึ่งว่าระบบความยุติธรรมเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชนควรสนับสนุนสิทธิและความปลอดภัย รวมทั้งส่งเสริมสุขภาพกาย จิต และความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กและเยาวชน ซึ่งสิ่งแวดล้อมและที่อยู่ทางด้านกายภาพ การรักษาพยาบาล และบุคลากรที่ดูแลเด็กและเยาวชน เป็นส่วนหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงในการดูแลสุขภาพเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานควบคุม โดยเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนสำคัญในการดื่งศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านสุขภาพภายในสถานควบคุม ซึ่งจำเป็นจะต้องมีองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม มีทัศนคติที่ดีและสามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนได้ โดยให้มีความสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจในการดูแลสุขภาพของตนเอง เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีสุขภาพที่ดี มีทักษะในการใช้ชีวิต ทั้งตอนที่อยู่สถานควบคุมและเมื่อกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาระบบงานด้านสุขภาพในสถานควบคุม
๒. เพื่อสร้างรูปแบบ (Model) ที่พึงประสงค์ในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพในสถานควบคุมและข้อเสนอกลไกการดำเนินงานและการขับเคลื่อนให้มีความยั่งยืน

คำถามการวิจัย

๑. ระดับและรูปแบบในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมในปัจจุบัน
๒. ปัจจัยใดที่ส่งผลกระทบต่อระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม
๓. รูปแบบ (Model) ที่พึงประสงค์ในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพในสถานควบคุมและข้อเสนอกลไกการดำเนินงานและการขับเคลื่อนให้มีความยั่งยืนควรเป็นอย่างไร

นิยามศัพท์เฉพาะ

๑. **เด็กและเยาวชน** หมายถึง เด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๒. **สถานควบคุม** หมายถึง ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๓. **สุขภาพ** หมายถึง สภาวะแห่งความสมบูรณ์ทางร่างกาย จิตใจ และสภาวะทางสังคม (องค์การอนามัยโลก, ๒๐๐๑) ไม่ใช่เพียงการปราศจากโรคหรือทุพพลภาพ หมายถึงรวมถึงการดำรงชีวิต กิน อยู่ หลับนอน และการอยู่ในสังคม

๔. **ระบบบริการสุขภาพสำหรับเด็กและเยาวชน** หมายถึง การให้บริการสุขภาพเด็กและเยาวชนแบบองค์รวมทั้งด้านกาย จิต สังคม อารมณ์ เพื่อส่งเสริม ป้องกัน ดูแลช่วยเหลือในเรื่องสุขภาพ ตลอดจนการดูแลในด้านการอนามัยเจริญพันธุ์ เพศศึกษา โภชนาการ ทนตกรรม และพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ตามบริบทพื้นที่

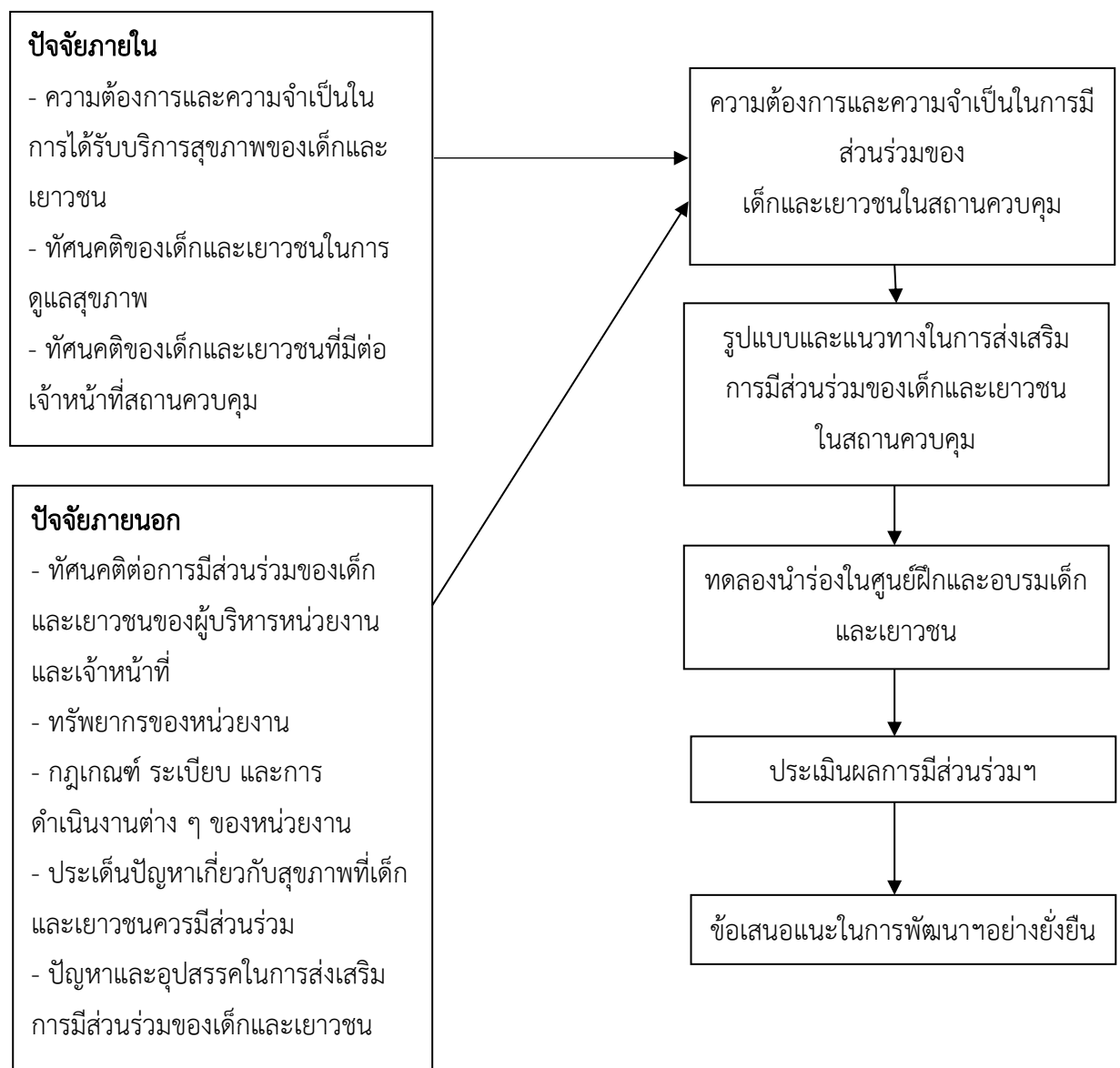
๕. **บริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน (Youth Friendly Health Services: YFHS)** หมายถึง บริการสุขภาพที่ตอบสนองความต้องการของวัยรุ่นและเยาวชน โดยองค์การอนามัยโลกสรุปคุณลักษณะ YFHS ๑๑ ประการ คือ ๑) นโยบายที่เป็นมิตร ๒) กระบวนการให้การปรึกษาที่เป็นมิตร ๓) ผู้ให้บริการที่เป็นมิตร ๔) ทีมสนับสนุนบริการที่เป็นมิตร ๕) สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ๖) วัยรุ่นและเยาวชนมีส่วนร่วม ๗) มีการสื่อสารกับชุมชนและชุมชนมีส่วนร่วม ๘) การบริการเชิงรุกและสัมพันธ์กับบริการ ๙) การบริการที่เหมาะสมและครบวงจร ๑๐) การบริการสุขภาพที่มีประสิทธิภาพ และ ๑๑) การบริการที่มีประสิทธิภาพ

๖. **การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน** หมายถึง การที่เด็กและเยาวชนในสถานควบคุม เคยมีความคิด พฤติกรรม หรือการกระทำกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน

กรอบแนวคิดการวิจัย

โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมได้ดำเนินการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องโดยอาศัยการทำโครงการในรูปแบบการวิจัย

เชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) หรือเรียกว่า“PAR” ซึ่งเป็นกระบวนการวิจัยประเภทหนึ่งของการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อเป็นการสร้างกระบวนการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในองค์กร เพื่อแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่ง พร้อมทั้งสร้างองค์ความรู้ในเวลาเดียวกัน ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการดำเนินการร่วมกันกับเด็กและเยาวชน และเครือข่ายโดยแท้จริงโดยมีการนำ PDCA (Plan Do Check Act) มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน ตามขั้นตอนคือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผนการสรุป ประเมินโครงการ และการปรับปรุงตามผลการประเมินซึ่งถือเป็นพื้นฐานของการยกระดับคุณภาพ โดยเน้นการส่งเสริมสนับสนุน ให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน (Youth Friendly Health Services)

ขอบเขตของการศึกษา

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

- ๑.๑ การสำรวจความต้องการและความจำเป็นในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม
 - การให้ความสำคัญ ระดับในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพ
 - สถานการณ์ ปัญหาอุปสรรค จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสพัฒนา
 - ข้อเสนอแนะในการประชุมและกลไกการขับเคลื่อนให้เกิดความยั่งยืน
- ๑.๒ การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน
- ๑.๓ การจัดทำชุดกิจกรรมการแสดงออกและการสร้างสรรค์สำหรับวัยรุ่น
- ๑.๔ การจัดทำแผนร่วมกับเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมและการจัดกิจกรรมในสถานควบคุม เพื่อการป้องกัน ส่งเสริม บำบัดรักษาฟื้นฟูสุขภาพภายในสถานควบคุม
- ๑.๕ การนำเสนอแนวคิดและผลการดำเนินงานของแต่ละศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
- ๑.๖ การสรุปผลการดำเนินงาน ถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

๒. ขอบเขตด้านพื้นที่

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จำนวน ๒๐ แห่ง ได้แก่

๑. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา
๒. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา
๓. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา
๔. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี
๕. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสตรีนคร
๖. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านบึง
๗. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา
๘. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดนครราชสีมา
๙. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรปราการ
๑๐. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๑ ระยอง
๑๑. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๒ ราชบุรี
๑๒. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๓ นครราชสีมา
๑๓. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๔ ขอนแก่น
๑๔. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๕ อุบลราชธานี
๑๕. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๖ นครสวรรค์
๑๖. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๗ เชียงใหม่
๑๗. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๘ สุราษฎร์ธานี
๑๘. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๙ ยะลา
๑๙. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๑๐ พังงา
๒๐. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๑๑ ลพบุรี

๓. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑ เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

๓.๒ เจ้าหน้าที่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

ระยะเวลาดำเนินการ พฤษภาคม ๒๕๖๓ – สิงหาคม ๒๕๖๔

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทราบถึงสถานการณ์ ข้อมูลความความต้องการและความจำเป็นของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ในสถานควบคุม อันนำไปสู่ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาระบบงานด้านสุขภาพในสถานที่ควบคุม และข้อเสนอกลไกในการดำเนินงาน และการขับเคลื่อนให้มีความยั่งยืน และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพ อันเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบงานด้านสุขภาพในสถานที่ควบคุม

๒. เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม และได้รับการดูแลสุขภาพตามต้องการและจำเป็นอย่างเหมาะสม

บทที่ ๒

แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้ทำการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ตลอดจนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง กล่าวโดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิของเด็กและเยาวชน

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

ในเรื่องอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญานี้โดยการภาคยานุวัติเมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๒ อนุสัญญานี้ประกอบด้วยบทบัญญัติ ๕๔ ข้อโดย ๔๐ ข้อแรกเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับสิทธิเด็กโดยตรง เน้นหลักพื้นฐาน ๔ ประการซึ่งปรากฏในข้อ ๒, ๓, ๖ และ ๑๒ รวมทั้งเป็นแนวทางในการตีความอนุสัญญาทั้งฉบับได้แก่

๑) การห้ามเลือกปฏิบัติต่อเด็กและการให้ความสำคัญแก่เด็กทุกคน อย่างเท่าเทียมกันโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของเด็กในเรื่อง เชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง ชาติพันธุ์ หรือสังคม ทรัพย์สิน ความทุพพลภาพ การเกิด หรือสถานการณ์อื่นๆของเด็ก หรือบิดามารดาหรือผู้ปกครองทางกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อให้เด็กมีโอกาสที่เท่าเทียมกัน

๒) การกระทำหรือการดำเนินการทั้งหลายต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นอันดับแรก

๓) สิทธิในการมีชีวิต การอยู่รอดและการพัฒนาทางด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม

๔) สิทธิในการแสดงความคิดเห็นของเด็กและการให้ความสำคัญกับความคิดเห็นเหล่านั้น

ประเทศไทยได้ร่วมลงนามในอนุสัญญาสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติมาช้านานให้ความสำคัญในเชิงบูรณาการทั้งในเรื่องสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบและจิตสำนึกในระบอบประชาธิปไตยส่งผลให้ครอบครัวเป็นหลักในการดูแลคุ้มครองเด็กสถานศึกษาโรงเรียนต่างๆมีการสอดแทรกเรื่องสิทธิหน้าที่ความเป็นพลเมืองดีในกระบวนการเรียนรู้ และท้องถิ่นชุมชนรักและดูแลเด็กทุกคนเหมือนลูกเหมือนหลานของตนเน้นการมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเต็มที่และมีการคุ้มครองเด็กโดยไม่เลือกปฏิบัติเป็นต้นในเรื่องสิทธิเด็กเพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับสังคมบริบทของประเทศไทยสิทธิขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็น ๔ ประเภทได้แก่

๑) **สิทธิในชีวิตและการอยู่รอด** เป็นสิทธิที่จะได้รับการดูแลสุขภาพอนามัย ขั้นพื้นฐานมีสันติภาพและความปลอดภัย เพื่อให้เด็กมีชีวิตรอดอยู่เพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ที่มีคุณค่าต่อไปโดยได้รับอาหารที่มีคุณค่าเพียงพอ ดังสิทธิเบื้องต้นบางรายการได้แก่

- การดูแลทั้งก่อนคลอดและหลังคลอด
- มีบ้านที่อยู่อาศัย
- มีชื่อและสัญชาติ
- ได้รับการรักความเอาใจใส่จากครอบครัวและสังคม
- ได้รับการด้านสุขภาพและสาธารณสุข ที่มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานสูงสุดที่พึงจะได้รับ

๒) **สิทธิในการได้รับการพัฒนา** เด็กจะได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมตัวให้พร้อมที่จะดำเนินชีวิตเป็นผู้ใหญ่ในสังคมที่มีอิสระที่จะสร้างความเคารพในครอบครัวของตนในวัฒนธรรมและภาพของประเทศ ที่เด็กอาศัย ตลอดจนสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติเด็กต้องมีสิทธิในเบื้องต้นได้แก่

- ได้รับการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน
- เข้าถึงข่าวสารที่เหมาะสม
- เสรีภาพในความคิดโนธรรมจริยธรรมและศาสนา
- ได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกายสติปัญญาอารมณ์สังคมและจิตใจ

๓) สิทธิในการได้รับการปกป้องคุ้มครอง เด็กจะได้รับการคุ้มครองจากการทำร้ายถูกเอารัดเอาเปรียบ ล่วงละเมิดทางเพศการใช้แรงงานที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือพัฒนาการของร่างกายสมองและจิตใจของเด็ก การแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบในรูปแบบอื่นๆ โดยเด็กมีสิทธิในเรื่อง

- การคุ้มครองจากการเลือกปฏิบัติ
- การล่วงละเมิดการทำร้ายการกลั่นแกล้งรังแก
- การถูกทอดทิ้งละเลยการลักพาตัว
- การใช้แรงงานเด็ก
- ความยุติธรรมต่อผู้เยาว์
- การเอารัดเอาเปรียบทางเพศ

๔) สิทธิในการมีส่วนร่วม เด็กมีโอกาสที่จะแสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกโดยมีผู้รับฟังและมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อตนเองและกล่าวถึงชีวิตของตนเองรวมทั้งโอกาสที่จะเข้าร่วมในกิจกรรม ต่างๆของสังคมและมีส่วนร่วมตัดสินใจในครอบครัวโรงเรียนและชุมชนสิทธิการมีส่วนร่วมได้แก่

- การแสดงทัศนะของเด็ก
- มีบทบาทในชุมชน
- แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็ก
- ได้รับการคุ้มครองจากการถูกกีดกันไม่ให้มีความเป็นตัวของตัวเอง
- มีเสรีภาพในการแสดงออก
- มีเสรีภาพในทางความคิดและศาสนา
- มีเสรีภาพ ในการสมาคมและชุมนุมต่างๆ
- มีความเป็นส่วนตัว
- มีเสรีภาพในการติดตามข่าวสาร

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กมีการบังคับใช้และร่วมมือกันในการดูแลปกป้องเด็กไทยมายาวนานมีทั้งจุดแข็งและ จุดอ่อนหลายด้านเพราะสังคมไทยเป็นแปลงรวดเร็ว มากในยุคโลกาภิวัตน์ เด็กจำนวนไม่น้อยถูกปล่อยปละละเลย การละเมิดสิทธิเด็ก การเข้าไม่ถึงบริการของรัฐและการนำเด็กมาเป็นเหยื่อในปัญหาสังคมหลายด้าน

อย่างไรก็ตามประเทศไทยมีกฎหมายพัฒนาหลายฉบับด้านเด็กและเยาวชนในปี พ.ศ.๒๕๔๖ มีพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๕๐ มีพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน แห่งชาติที่ให้ความสำคัญกับการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนในระดับต่างๆการมีส่วนร่วมของเด็กในระบบและ นอกระบบด้วยการเลือกตัวแทน มีคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติระดับจังหวัด อำเภอเกิดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ดังรายละเอียดต่อไปนี้

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ๒๕๕๐

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐ ได้มีการประกาศใช้แล้ว เพื่อให้ โอกาสเด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนโดยตรงในรูปของการเลือกตั้งตัวแทนในรูปแบบ

ของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทยระดับจังหวัดและระดับอำเภอด้วยการ “**คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชนเป็นอันดับแรก**”

หลักคิดสำคัญที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานควบคุมที่ต้องตระหนักถึงเป็นอย่างยิ่งคือ กฎสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งถูกลิดรอนเสรีภาพ (กฎแห่งกรุงฮาวานา) (the United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of Their Liberty (the Havana Rules) มีแนวคิดพื้นฐานหนึ่งว่าระบบความยุติธรรมเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน ควรสนับสนุนสิทธิและความปลอดภัย รวมทั้งส่งเสริมสุขภาพกาย จิต และความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กและเยาวชน ซึ่งสิ่งแวดล้อมและที่อยู่ทางด้าน กายภาพ การรักษาพยาบาล และบุคลากรที่ดูแลเด็กและเยาวชนเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงในการดูแลเด็กและ เยาวชนที่อยู่ในสถานควบคุม (The Havana Rules: กฎสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่ง ถูกลิดรอนเสรีภาพ)

จากข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน สิทธิเด็กสากล และหลักปฏิบัติว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและ เยาวชนซึ่งถูกลิดรอนเสรีภาพ อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า เด็กและเยาวชน ถึงแม้จะอยู่ในสถานควบคุมก็มิได้ หมายความว่า จะได้รับการปฏิบัติในประเด็นสิทธิเด็กขั้นพื้นฐานแตกต่างจากเด็กและเยาวชนทั่วไป หากแต่ยังคง มีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามมาตรฐานสิทธิมนุษยชนของเด็กและเยาวชนในด้านต่างๆ ตามความ เหมาะสมดังนั้นประเด็นการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพในสถานที่ ควบคุมจึงเป็นสิ่งที่ควรได้รับความสนใจและให้ความสำคัญอย่างจริงจัง ซึ่งนำมาสู่เหตุผลประการหนึ่งในการ ศึกษาวิจัยในครั้งนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสุขภาพเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม

ตามคู่มือมาตรฐานการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมภายใต้ โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม ที่จัดทำโดยสถาบันวิจัยและพัฒนา กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กองพัฒนาระบบสุขภาพเด็ก และเยาวชน เพื่อให้หน่วยงานในพื้นที่นำร่องได้ใช้เป็นแนวทางดำเนินงานเพื่อประเมินตนเองและพัฒนา คุณภาพบริการด้านสุขภาพอย่างต่อเนื่อง รวมถึงใช้สื่อสารกับผู้เยี่ยมประเมินจากภายนอกให้สามารถ วางแผนการเยี่ยมและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารในการติดตาม การดำเนินงานด้านสุขภาพของหน่วยงานในสังกัด (สถาบันวิจัยและพัฒนา กองพัฒนาระบบงานยุติธรรม เด็กและเยาวชน กองพัฒนาระบบสุขภาพเด็กและเยาวชน, ๒๕๖๑) สาระสำคัญคือแนวคิดเกี่ยวกับบริการ สุขภาพที่เป็นมิตรกับวัยรุ่นและเยาวชน ตามแนวคิดขององค์การอนามัยโลก (WHO) ประเด็น Youth Friendly Health Services (YFHS) บริการสุขภาพที่เป็นมิตรกับวัยรุ่นและเยาวชนมีความหมายสั้นๆ คือบริการสุขภาพ ที่ตอบสนองความต้องการของวัยรุ่นและเยาวชน อันประกอบไปด้วยคุณลักษณะดังต่อไปนี้

- ๑) **นโยบายที่เป็นมิตร** เป็นไปตามสิทธิของวัยรุ่นและเยาวชนในข้อกำหนดของสหประชาชาติว่า ด้วยสิทธิของเด็ก และคำประกาศต่างๆที่เกี่ยวข้อง คำนึงถึงความต้องการพิเศษที่แตกต่างกัน ของกลุ่มประชากร รวมถึงกลุ่มประชากรที่ด้อยโอกาส ไม่มีการจำกัดบริการสุขภาพ ด้วยเหตุผลทางเพศ ความทุพพลภาพ เชื้อชาติ ศาสนา หรืออายุ ให้ความสนใจ เป็นพิเศษ ในปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ รับรองความเป็นส่วนตัว และส่งเสริมความรับผิดชอบต่อนอง ดังนั้นวัยรุ่นและเยาวชนสามารถ ให้คำยินยอมการรักษาด้วยตนเองได้ ให้บริการสุขภาพ โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือมีค่าใช้จ่ายที่วัยรุ่นและเยาวชนสามารถจ่ายได้

- ๒) **กระบวนการให้บริการที่เป็นมิตร** การลงทะเบียนที่ง่ายและปกปิด รวมทั้งสามารถเก็บและค้นข้อมูลย้อนหลังได้ ระยะเวลาการรับการรักษาสั้น และมีระบบส่งต่อที่รวดเร็ว (ในกรณีที่เป็น) สามารถให้คำปรึกษาได้ทั้งในกรณีที่มีและไม่มีกรณีนัดหมาย
- ๓) **ผู้ให้บริการที่เป็นมิตร** มีสมรรถนะทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นและเยาวชน และสามารถให้บริการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รักษาและดูแลในส่วนที่เกี่ยวข้องตามสภาพแวดล้อม เป็นรายบุคคล มีทักษะในการติดต่อสื่อสาร มีแรงจูงใจและสิ่งผลักดัน เข้าถึงง่าย ไวใจได้ อุทิศเวลาให้กับผู้รับบริการหรือผู้ป่วยอย่างเพียงพอ ให้ความสนใจผู้รับบริการเป็นอย่างดี ให้บริการทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ให้ข้อมูลและการสนับสนุนพร้อมทั้งเสนอทางเลือกให้วัยรุ่นและเยาวชนสามารถเลือกสิ่งที่ตรงกับความต้องการได้อย่างเหมาะสม
- ๔) **ทีมสนับสนุนบริการที่เป็นมิตร** เข้าใจและคำนึงถึงการให้บริการวัยรุ่นและเยาวชนแต่ละคนอย่างเท่าเทียมกัน มีสมรรถนะ แรงจูงใจและการสนับสนุนที่ดี
- ๕) **สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก** สถานที่ตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย เดินทางสะดวก และมีรูปแบบที่วัยรุ่นและเยาวชนต้องการ เวลาเปิดบริการที่สะดวกเหมาะสมกับวัยรุ่นและเยาวชน สถานที่มีความเป็นส่วนตัวและไม่ทำให้สังคมและชุมชนมองในแง่ลบ มีเอกสารสื่อ สิ่งพิมพ์เพื่อให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้รับบริการ
- ๖) **วัยรุ่นและเยาวชนมีส่วนร่วม** เพื่อให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับบริการและสิทธิของตน เพื่อกระตุ้นวัยรุ่นและเยาวชนให้เคารพสิทธิของผู้อื่น เพื่อมีส่วนร่วมในการประเมินบริการรวมถึงประเมินสื่อให้ความรู้
- ๗) **มีการสื่อสารกับชุมชนและชุมชนมีส่วนร่วม** เพื่อส่งเสริมคุณค่าของบริการสุขภาพสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน เพื่อกระตุ้นให้ครอบครัวและชุมชนสนับสนุนบริการ
- ๘) **การบริการเชิงรุกและสัมพันธ์กับบริการด้านอื่นโดยวัยรุ่นและเยาวชนในชุมชน** เพื่อเพิ่มความครอบคลุมและการเข้าถึงบริการ
- ๙) **การบริการที่เหมาะสมและครบวงจร** บริการด้านกาย จิต อารมณ์ สังคม และพัฒนาการของวัยรุ่นและเยาวชน มีบริการดูแลสุขภาพครบวงจรรวมถึงบริการส่งต่อ ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น
- ๑๐) **การบริการสุขภาพที่มีประสิทธิภาพ** มีข้อมูลจากการศึกษาวิจัย และคู่มือในการปฏิบัติงานมีเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ และบริการพื้นฐานที่จำเป็น มีกระบวนการปรับปรุงคุณภาพบริการ
- ๑๑) **การบริการที่มีประสิทธิภาพ** มีระบบบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารและข้อมูลค่าใช้จ่ายสำหรับแหล่งทรัพยากรต่างๆ มีระบบการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร

ซึ่งแนวทางดังกล่าวนำไปสู่การสร้างเกณฑ์การพิจารณาเพื่อตัดสินตามมาตรฐานบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม ในรูปแบบแบบประเมินตนเองตามมาตรฐานการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร แบ่งเป็น ๔ องค์ประกอบ โดย

องค์ประกอบแรก: การบริหารจัดการ ประกอบด้วย ๑.๑) วิสัยทัศน์ พันธกิจ และนโยบาย ๑.๒) คณะกรรมการ/ คณะทำงาน ๑.๓) แผนปฏิบัติงาน/ โครงการ/ กิจกรรม ๑.๔) ระบบข้อมูลสารสนเทศ และการจัดการความรู้ ๑.๕) การสื่อสารภายในหน่วยงาน ๑.๖) การสนับสนุนทรัพยากร และ ๑.๗) การกำกับ ติดตาม และประเมินผล

องค์ประกอบที่ ๒ : การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและการสร้างความต้องการในการใช้บริการ ประกอบด้วย ๒.๑) ภาควิชา ๒.๒) การประชาสัมพันธ์ และ ๒.๓) การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

องค์ประกอบที่ ๓ : บริการที่ครอบคลุมการของกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ๓.๑) การบริการให้ข้อมูล ๓.๒) บริการให้คำปรึกษา ๓.๓) การบริการที่ครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน รักษา และฟื้นฟู และ ๓.๔) การดูแลต่อเนื่องและการส่งต่อ

องค์ประกอบที่ ๔ : ระบบบริการที่มีประสิทธิภาพและเป็นมิตรต่อวัยรุ่น ประกอบด้วย ๔.๑) ระบบบริการ ๔.๒) สถานที่ให้บริการ และ ๔.๓) บุคลากรผู้ให้บริการ

ทั้งนี้ยังได้มีการต่อยอดไปสู่การจัดการงานสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของสถานี่ควบคุมตลอดจนแนวทางการจัดกิจกรรมครอบครัวและเครือข่ายการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมในส่วนแนวทางในการดำเนินงานด้านสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานี่ควบคุมมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีที่อยู่อาศัย ตลอดจนการกินอยู่หลับนอน และปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตที่เพียงพอ มีคุณภาพได้มาตรฐานและเหมาะสม มีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขณะอยู่ในสถานควบคุม ซึ่งจะนำไปใช้ในการบริหารงานของสถานพินิจฯ และศูนย์ฝึก ในทุกๆ ด้าน ด้วยแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างมีส่วนร่วมต่อไป โดยงานสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในสถานี่ควบคุมที่กล่าวมานั้นมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ ๑) หอนอน ๒) โรงเลี้ยงอาหาร ๓) โรงครัว ๔) ห้องอาบน้ำและห้องสุขา ๕) สถานที่ตากผ้า ๖) การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล ๗) การจัดการน้ำสะอาด ๘) การดูแลวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ที่จำเป็น ๙) การดูแลวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ที่จำเป็น ๑๐) การป้องกันอุบัติเหตุ และ ๑๑) ป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, ๒๕๖๒) และในส่วนแนวทางการจัดกิจกรรมครอบครัวและเครือข่ายการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางเสริมให้กับเจ้าหน้าที่ในการทำงานร่วมกับครอบครัวและเครือข่ายที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลเด็กและเยาวชนโดยเน้นทางด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตของเด็กและเยาวชน ตั้งแต่ระยะเวลาที่ควบคุมตัวจนกระทั่งกลับคืนสู่สังคม (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, ๒๕๖๒)

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

ก่อนจะกล่าวถึงเรื่องการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม ขอบุพื้นฐานและทำความเข้าใจในความหมายของการมีส่วนร่วมเป็นลำดับแรกก่อน มีนักวิชาการทั้งไทยและต่างชาติได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้อย่างกว้างขวางดังนี้

การมีส่วนร่วมคือการเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นและมีพลังของประชาชนในด้านต่างๆ ได้แก่ ในการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคมและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่างๆ ด้วยความเต็มใจ (United Nations, ๑๙๘๑)

การมีส่วนร่วมนั้นคือการที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามทุกคนเข้ามา มีส่วนร่วมตัดสินใจในการทำงานเท่าที่จะสามารถกระทำได้ (Berkley, ๑๙๗๕)

การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วน เกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิดร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง (William Erwin, ๑๙๗๖)

การมีส่วนร่วมเป็นพื้นฐานของกิจกรรมต่างๆ ที่จะส่งผลให้การบริหารจัดการมีลักษณะกว้าง ซึ่งเป็นทางหนึ่งที่จะทำให้การมีส่วนร่วมขยายไปสู่การปฏิบัติงานในระดับล่างขององค์การ (Putti, ๑๙๘๗)

การมีส่วนร่วมเป็นการกระจายอำนาจให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาปัญหา ความต้องการร่วมกันในการตัดสินใจร่วมกันวางแผน ดำเนินงาน หรือแก้ไขปัญหาาร่วมกันดำเนินการหรือปฏิบัติงานร่วมกัน ตลอดจนรับรู้ผลดีผลเสียจนเกิดความภาคภูมิใจร่วมกัน (พีระ พรนวม, ๒๕๔๔)

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจหรือเคยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มิใช่เพียงมีส่วนร่วมอย่างผิวเผินแต่เข้าร่วมด้วยแท้จริงยิ่งขึ้น (นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, ๒๕๔๖)

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ ทั้งนี้การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากชุมชนโดยส่วนรวมร่วมกัน (สัญญา เคนาภูมิ, ๒๕๕๑)

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล (เมตต์ การุณจิต, ๒๕๕๓)

อีกหนึ่งความหมายที่คำว่ามีส่วนร่วมไว้อย่างน่าสนใจคือ การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย นอกจากความหมายข้างต้นนี้แล้ว นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ ยังได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมไว้อีกนัยหนึ่งในรูปของสมการนี้ การมีส่วนร่วม = ความร่วมมือร่วมใจ + การประสานงาน + ความรับผิดชอบ (Participation = Cooperation + Coordination + Responsibility) โดยให้ความหมายของความร่วมมือร่วมใจ ว่าหมายถึง ความตั้งใจของบุคคลที่จะมาทำงานร่วมกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม การประสานงาน หมายถึง ห่วงเวลา และลำดับเหตุการณ์ที่มีประสิทธิภาพในการกระทำกิจกรรมหรือการงาน ความรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึกผูกพันในการกระทำงาน และในการทำให้เชื่อถือ ไว้วางใจ (นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์, ๒๕๒๗)

จากคำจำกัดความการมีส่วนร่วมของผู้รู้ต่างๆ ที่ได้ศึกษามานั้น เมื่อมองในบริบทของการศึกษาครั้งนี้ จึงขอสรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า คือการเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม โดยการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคมและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่างๆ ด้วยความเต็มใจ แม้จะมีนักคิดนักวิชาการได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้อย่างมากมาย แต่ถ้าจะเน้นไปที่การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะนั้น สำหรับงานวิจัยโดยตรงในประเทศไทยยังอาจมีไม่กว้างขวางมากนัก แต่แนวคิดหนึ่งที่น่าสนใจคือ “การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน” เป็นผลการขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรมของเด็กและเยาวชนในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพวกเขา และการตัดสินใจที่มาจากเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง โดยเด็กและเยาวชนเป็นคนริเริ่มวางแผน ดำเนินการเองต่อปัญหาต่างๆ ที่พวกเขามีความสนใจ โดยผู้ใหญ่ทุกภาคส่วน ในสังคมร่วมสนับสนุน และเกิดการทำงานร่วมกันอย่างแท้จริงระหว่างเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ โดยในการจำกัดความการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนจะแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ อันได้แก่ การให้คำจำกัดความที่มีฐานความคิดว่าเด็กและเยาวชนเป็น “ทรัพยากร” ทางสังคม และฐาน

ความคิดที่คิดว่าเด็ก และเยาวชนเป็น “ปัจเจกชน” ในสังคมสำหรับการจำกัดความที่อยู่บนฐานคิดว่าเด็กและเยาวชนเป็น “ทรัพยากร” ซึ่งมองว่าเด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรอันหนึ่งในทรัพยากรมากมายในสังคม และมีความสามารถในการพัฒนาหรือมีส่วนร่วมในสังคม เป็นทรัพยากรที่สำคัญ เพียงแค่ต้องการการได้รับโอกาสและการพัฒนา โดยเห็นได้จากบทความของ Ariadne Vromen ที่ได้จำกัดความการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนไว้ว่า “การกระทำใดๆ ก็ตามที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเอกเทศหรือเป็นการรวมตัวกันของกลุ่มคนที่เกิดจากความกังวลใจภายในตัวบุคคลต่อรูปแบบทางสังคมที่พวกเขาอาศัยอยู่ และแม้ว่าผู้ใหญ่หลายคนจะมองเห็นเด็กและเยาวชนเป็นเพียงทรัพยากรที่มีคุณค่าน้อยกว่าผู้ใหญ่ แต่เด็กและเยาวชนก็เป็นทรัพยากรในสังคม ทรัพยากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการเป็นเด็กและเยาวชน” (Ariadne Vromen, ๒๐๐๓) ส่วน Maria

Tsekoura ได้กล่าวว่าโดยสรุปว่า “การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน คือการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้แก่เด็กและเยาวชน (Youth Empowerment)” และในการให้คำจำกัดความของ Family Health International; FHI (๒๐๐๘) คือ การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการกระทำที่มีความรับผิดชอบท้าทายเพื่อที่จะบรรลุถึงความต้องการสูงสุด อาทิเช่น โอกาสเพื่อที่จะวางแผน และ/หรือ การตัดสินใจที่มีผลต่อคนทั่วไป ในกิจกรรมที่ส่งผลเป็นวงกว้างต่อผู้อื่นๆ ที่มากกว่าหรือนอกเหนือการที่เด็กและเยาวชนจะเข้ามาแคว้นมีส่วนร่วมเพื่อตนเอง (Maria Tsekoura, ๒๐๑๖)

ส่วนฐานความคิดที่คิดว่าเด็กและเยาวชนเป็น “ปัจเจกชน” ในสังคม ซึ่งมองว่าเด็กและเยาวชนมีความ เป็นพลวัตรแตกต่างกัน และจำเป็นต้องได้รับการสร้างความรู้สึกร่วมในสิ่งๆ หนึ่ง และมีระดับในการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกันออกไป อย่างเช่นในบทความวิจัยของ Anita, Johanna and Salem พบว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ไม่มีความเชื่อมั่นและไม่ได้รับการเรียนรู้ต่อสังคมและการเมืองมากเท่าที่ควรเนื่องด้วยโครงสร้างทางการเมืองไม่สามารถ และ/หรือ ไม่ตอบสนองความต้องการและผลประโยชน์ของกลุ่มเด็กและเยาวชน (Anita, Johanna and Salem, ๒๐๑๐) แต่อย่างไรก็ตาม เด็กและเยาวชนยังคงมีความสนใจในปัญหาทางสังคมและการเมือง และยังคงพยายามหาคำตอบของความจริงและสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมายภายใต้ระบบการเมือง โดยการเข้ามามีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนนั้น ก็ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลเป็นสำคัญ ดังนั้นเราจึงพบเห็นความแตกต่างของระดับการเข้ามามีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่เปิดกว้างให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม อาทิ ประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลีย และ ประเทศฟิลิปปินส์ เป็นต้น เนื่องจากการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนหมายถึงพลังของกลุ่มเด็ก และเยาวชนที่มักจะไม่ได้ได้รับความยอมรับในกระบวนการทางการเมือง จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการสร้างความรู้สึกร่วมกัน การเป็นเจ้าของพลังนั้น การรู้สึกมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียกับสังคม และความสามารถที่ส่งผลกระทบถึงความสัมพันธ์ของอำนาจในสังคม (Barry Checkoway, ๒๐๑๑)

โดยสรุปแล้วการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเกิดขึ้นจากการตระหนักถึงความสำคัญของเด็กและเยาวชนว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลก ไม่ว่าเด็กและเยาวชนจะถูกมองว่าเป็น “ทรัพยากร” หรือ “ปัจเจกชน” เด็กและเยาวชนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา การได้รับโอกาส และการสร้างความรู้สึกร่วมกันในเรื่องที่เรียกว่า “สิทธิในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน”

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่น่าสนใจอีกแนวคิดหนึ่งที่แบ่งลักษณะหรือมิติของการมีส่วนร่วมเป็น ๔ รูปแบบ คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานโครงการ การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (ชาติชาย ณ เชียงใหม่, ๒๕๓๓) จากแนวคิดดังกล่าวสามารถแบ่งลักษณะการมีส่วนร่วมเช่นที่กล่าวมาเพื่อให้เป็นแนวทางไปสู่การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

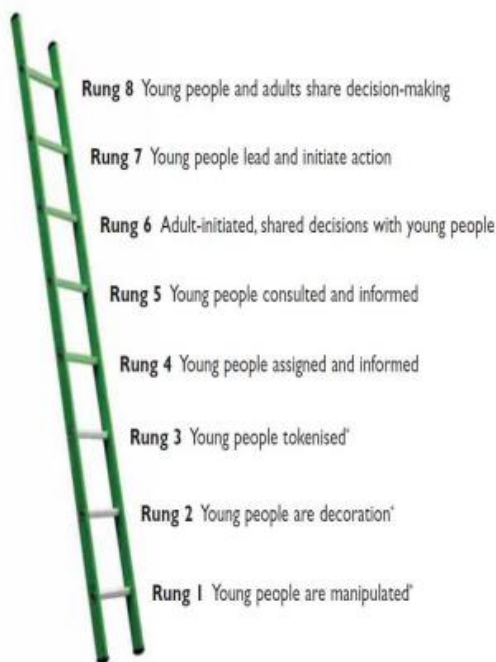
การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนไม่สามารถวัดได้จากปริมาณของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมแต่เพียงอย่างเดียวได้ ต้องวัดจากประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วมด้วยเป็นสำคัญ การที่เด็กและเยาวชนสามารถที่จะจัดการแก้ไขปัญหา หรือ พัฒนาสิ่งต่างๆ ในประเด็นต่างๆ ที่พวกเขามีความสนใจ และผู้ใหญ่ในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในสิ่งนั้นๆ และทำงานบูรณาการร่วมกัน ซึ่งแบบการประเมินการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนมีอยู่จำนวนมากมาย แต่ต้นแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนตามแบบ Roger A. Hart ที่กล่าวถึงบันไดการมีส่วนร่วมของเด็ก หรือ Child's Participation ladder ที่มักจะได้รับการกล่าวถึงและอ้างอิงในทุกการประเมินผลของการมีส่วนร่วมของเด็ก และรวมถึงเยาวชน การประเมินดังกล่าวเป็นการกระตุ้นให้บุคคลที่

ทำงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน และผู้ใหญ่ ทั่วไปสังคม ให้ความสำคัญแก่เด็กและเยาวชนและให้เกียรติ เหนือเช่นพลเมืองคนหนึ่งที่สามารถแสดงความคิดเห็น ลงมือปฏิบัติ และให้คำปรึกษาแก่คนทั่วไปในเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับพวกเขา

ต้นแบบการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนของ Roger A. Hart ที่ได้กำหนด “Child’s participation ladder” และได้รับความนิยมในการนำไปใช้ในงานวิจัยเรื่องการพัฒนาเด็กและเยาวชน เนื่องจากได้รับการตีพิมพ์ โดยองค์กรเด็กระหว่างประเทศของสหประชาชาติ หรือ UNICEF ซึ่งได้เขียนไว้ใน Innocenti Essay No.๔ “Children’s participation; from Tokenism and Citizenship” ในปี ค.ศ. ๑๙๙๒ และ งานวิจัยของ save the children, UK ที่ใช้หลักการดังกล่าวในการนำมาเป็นมาตรฐานในการประเมินผลการมีส่วนร่วมของเด็กที่ ทางองค์กรร่วมทำงาน และได้ถูกระบุอยู่ในคู่มือการดำเนินงานหลักของ Save the Children และเครือข่ายทั่ว โลก (save the children, ๒๐๑๐) ซึ่งการประเมินของ Hart เป็นการปรับมาจากแนวความคิดของ Arnstein เรื่อง “Ladder of Citizen Participation” และหลังจากนั้น บันไดการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนของ Hart ก็ได้รับการนำไปพัฒนาต่อในงานของ Treseder เรื่อง “Degree of involvement” ซึ่งแนวความคิด ทั้งหมดมีแนวกรอบความคิดแบบ “ปรากฏการณ์การที่ฝ่ายหนึ่งได้ประโยชน์และอีกฝ่ายเสียประโยชน์” (A zero-sum phenomenon) ที่ซึ่งการกระจายอำนาจถูกจำกัด คนกลุ่มหนึ่งได้รับอำนาจ และคนอีกกลุ่ม สูญเสียอำนาจนั้น ซึ่งในที่นี้การประเมินของ Hart เป็นการปลดล๊อคให้ผู้ใหญ่ในสังคมยื่นอำนาจ (Power) มาให้ เด็กและเยาวชน (Thomas, ๒๐๐๗)

การประเมินการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนของ Roger A. Hart (๑๙๙๒) ที่ชื่อว่า “Child’s Participation Ladder” หรือ “บันได ๘ ขั้นในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน” ได้กล่าวไว้ว่า “เด็ก หรือ children ในความหมายของรูปแบบนี้ หมายถึงเด็กและเยาวชน ที่อยู่ระหว่างความเป็นเด็ก (Children) และ ความเป็นเยาวชน (Youth) โดยเป้าหมายของการจัดทำรายงาน (Innocenti Essay No.๔ “Children’s participation; from Tokenism and Citizenship) นี้ขึ้นมาเพื่อเป็นการสร้างความตระหนักให้กับกลุ่มคนที่มี ความสามารถในการสนับสนุนเด็กและเยาวชนให้เข้ามามีส่วนร่วมตามอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยสิทธิเด็ก ให้ปฏิบัติตามหน้าที่และส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้รับสิทธินั้นอย่างแท้จริง ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็นและเพิ่มอำนาจต่อรองให้แก่เด็กและเยาวชนในสังคมให้มากขึ้น โดยทั่วไปแล้วบันไดขั้น ๑ – ๓ ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน หรือ Non-participation เนื่องจากบันได ๓ ขั้นแรก เด็กและเยาวชน ยังไม่มีบทบาทในการแสดงตัวตนและแสดงความคิดเห็น เป็นเพียงการเข้า ร่วมในพื้นที่ของผู้ใหญ่เท่านั้น บันได การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ๘ ขั้น ดังแผนภาพต่อไปนี้

Roger Hart's Ladder of Young People's Participation

Adapted from Hart, R. (1992). *Children's Participation from Tokenism to Citizenship*.
Florence: UNICEF Innocenti Research Centre.

ที่มา : Hannah Lyford Jones, Putting Children at the Centre; A PRACTICAL GUIDE TO CHILDREN'S PARTICIPATION, save the children, p.๑๒.

เด็กและเยาวชนไม่มีส่วนร่วม ประกอบด้วย ๓ ขั้น

ขั้นที่ ๑ ถูกบงการ เด็กถูกบอกให้ทำตามที่ผู้ใหญ่คิด ไม่มีความเข้าใจในสิ่งที่ตนเองกำลังทำ และปฏิเสธไม่ได้ เด็กและเยาวชนได้รับการชี้นำให้ทำ แต่ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้นได้ เด็กและเยาวชนถูกทำให้เหมือนให้มีความสำคัญ เปิดโอกาสให้คิด แต่ท้ายที่สุดแล้วเป็นการขีดเส้นเดินของผู้ใหญ่ให้เด็กเดินตามเท่านั้นเอง อาทิเช่น การแข่งขันที่มีการตัดสินมาจากผู้ใหญ่ หรือ ผู้ใหญ่เป็นคนออกแบบการประเพณีนั้นๆ เป็นต้น

ขั้นที่ ๒ ไม่ประดับ เด็กมีส่วนร่วมในเหตุการณ์เชิงรูปธรรม เป็นการวางกรอบให้เด็กเดินแบบไม่ชัดเจนเกินไปว่าเด็กและเยาวชนถูกจับวาง เช่น การแต่งกาย การใช้สัญลักษณ์หรือเครื่องหมาย การอ่านคำเปิดงานอ่านบทกวี แต่การกระทำดังกล่าวเด็กไม่รู้เหตุผล ไม่รู้ความหมาย การรวมเด็กและเยาวชนมาเพื่อแสดงพลังในประเด็นที่ผู้ใหญ่วางไว้ มีการให้สื่อหรือของที่ระลึกให้เด็กและเยาวชนเป็นที่ระลึก โดยเด็กและเยาวชนอาจจะไม่ได้มีความสนใจในเรื่องดังกล่าว เป็นต้น

ขั้นที่ ๓ ทำพอเป็นพิธีเด็กอาจถูกถามว่าคิดอย่างไรกับเรื่องนั้น แต่ไม่มีขอบเขตหรือข้อจำกัดในการแสดงออก เป็นการให้โอกาสที่ขาดความอิสระ หรือทำพอเป็นพิธีนั่นเอง เช่น การให้เด็กและเยาวชนเข้าร่วมประชุมกับผู้ใหญ่ แต่ไม่มีการให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการประชุมดังกล่าวล่วงหน้า อาจมีการขอความเห็นเด็กและเยาวชนบ้างแต่ไม่ได้ให้ความสำคัญในการแสดงความคิดเห็นนั้น

เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ๔ ขั้น

ขั้นที่ ๔ ถูกมอบหมายให้ทำแต่รับทราบก่อน เด็กมีโอกาสรับรู้ เข้าใจในเรื่องราวต่างๆ และสนใจทำ แต่การตัดสินใจ การวางแผนเป็นเรื่องของผู้ใหญ่ เช่น การจัดกิจกรรมร่วมกัน เด็กและเยาวชนได้รับการ มอบหมายตำแหน่ง และความรับผิดชอบในส่วนหนึ่งของกิจกรรมทั้งหมด แต่เด็กและเยาวชนไม่มีสิทธิในการตัดสินใจ หรือเสนอความคิดเห็นในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับความรับผิดชอบของตน เป็นต้น

ขั้นที่ ๕ ได้รับการปรึกษาและรับทราบ ผู้ใหญ่เป็นผู้วางแผนและดำเนินการทุกอย่าง แต่มีการปรึกษา รับฟังและพิจารณาความคิดเห็นเด็กๆ อย่างจริงจัง เช่น การเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นเด็กและเยาวชนในการ จัดทำพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นของประเทศไทย ที่ความคิดเห็นนั้นถูกนำไป ปรับใช้กับพระราชบัญญัติอย่างชัดเจน เป็นต้น

ขั้นที่ ๖ ผู้ใหญ่ริเริ่ม เด็กร่วมตัดสินใจ ในขั้นนี้เด็กไม่ได้เป็นเพียงผู้ให้ความคิดเห็นเท่านั้น แต่ยังได้ร่วม ตัดสินใจในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ทางโรงเรียนมีความต้องการที่จะจัดทำศูนย์ข่าวนักเรียนขึ้น และได้ให้ เด็กและเยาวชนร่วมตัดสินใจ และดำเนินการให้เกิดศูนย์ข่าวนักเรียนขึ้นจริงอย่างเป็นรูปธรรม โดยเด็กและ เยาวชนมีส่วนร่วมอย่างมากในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน เป็นต้น

ขั้นที่ ๗ เด็กริเริ่มและกำหนด เด็กเป็นเจ้าของความคิดและกำหนดสิ่งที่จะทำด้วยตนเอง อาจปรึกษา หรือไม่ปรึกษาผู้ใหญ่ก็ได้ ทั้งหมดขึ้นอยู่กับว่าเด็กเองต้องการอะไร ซึ่งในขั้นตอนนี้เด็กก็ยังถือว่ายังมีความเสีย ดานสูงในการนำไปปฏิบัติจริง แต่สามารถพบเห็นกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนเป็นผู้ริเริ่มได้ แต่เด็กและเยาวชน ยังไม่สามารถ และ/หรือ ยังไม่มีความเชื่อว่าจะกำหนดทิศทางกิจกรรมทั้งหมดได้

ขั้นที่ ๘ เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่ร่วมตัดสินใจ เด็กเป็นเจ้าของความคิดและกำหนดสิ่งที่จะทำด้วยตนเอง (ริเริ่ม) โดยคำปรึกษาจากผู้ใหญ่ บทบาทของผู้ใหญ่คือให้ประสบการณ์ความชำนาญ และร่วมตัดสินใจกับเด็ก ในขั้น ดี Hart เองก็เกิดความหนักใจเช่นกันในการนำไปปฏิบัติให้ได้จริง เนื่องจากแนวความคิดของผู้ใหญ่ส่วนมากยัง ไม่เชื่อว่าเด็กสามารถทำได้ และยังคงเข้ามาในการช่วยจัดการมากกว่าเข้ามาร่วมทำงานด้วยกัน และเด็กบาง กลุ่มอาจจะยังไม่พร้อมในการทำงานร่วมกับผู้ใหญ่และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

รูปแบบการประเมินการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนของ Hart ได้รับการพัฒนามาจากการประเมิน การมีส่วนร่วมของพลเมือง ซึ่งนั่นเป็นเป้าหมายได้ว่า เด็กและเยาวชนที่ได้รับการมีส่วนร่วมในสังคมอยู่ในบันได ขั้นที่สูงมากเท่าไร ความสามารถในการพัฒนาตัวเองจากเด็กและเยาวชนสู่ความเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ และยังผลให้สังคมในปัจจุบันอันใกล้มีแนวโน้มในการเกิดการแลกเปลี่ยนทั้งความรู้และการปฏิบัติที่จะช่วย พัฒนาให้ สังคมดีขึ้น และไม่ทิ้งใครไว้เบื้องหลัง ทุกปัญหาได้รับการรับรู้ แก้ไข ตั้งแต่ระดับเล็กในครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศ

สำหรับในประเทศไทย หน่วยงานภาครัฐ กรมกิจการเด็กและเยาวชน ร่วมกับสำนักงานกองทุน สนับสนุนด้านสุขภาพ (๒๕๕๙) ได้ระบุถึงกระบวนการการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการทำงานพัฒนา สังคมและชุมชนไว้ ๕ ขั้นตอน คือ คิด ทำ ตาม ตอบ ต่อ โดยอธิบายเพิ่มเติมดังนี้

- ๑) คิด หมายถึง ได้เสนอความคิด ได้ร่วมวางแผน
- ๒) ทำ หมายถึง ได้รับผิดชอบทำกิจกรรมตามที่เสนอ ที่ได้วางแผนไว้ ที่กลุ่มมอบหมายให้ทำ ได้ร่วมทำกับกลุ่ม
- ๓) ตาม หมายถึง ได้ติดตามงานที่ทำของกลุ่ม (ติดตามประเมินผล ถอดบทเรียน)
- ๔) ตอบ หมายถึง ได้ชี้แจง นำเสนอสิ่งที่ได้คิด ได้ทำ ได้ติดตาม ให้ชุมชน สังคมหรือบุคคลใดๆ ได้รับรู้ เข้าใจ (โดยจะใช้วิธีการใดๆ ก็ได้)

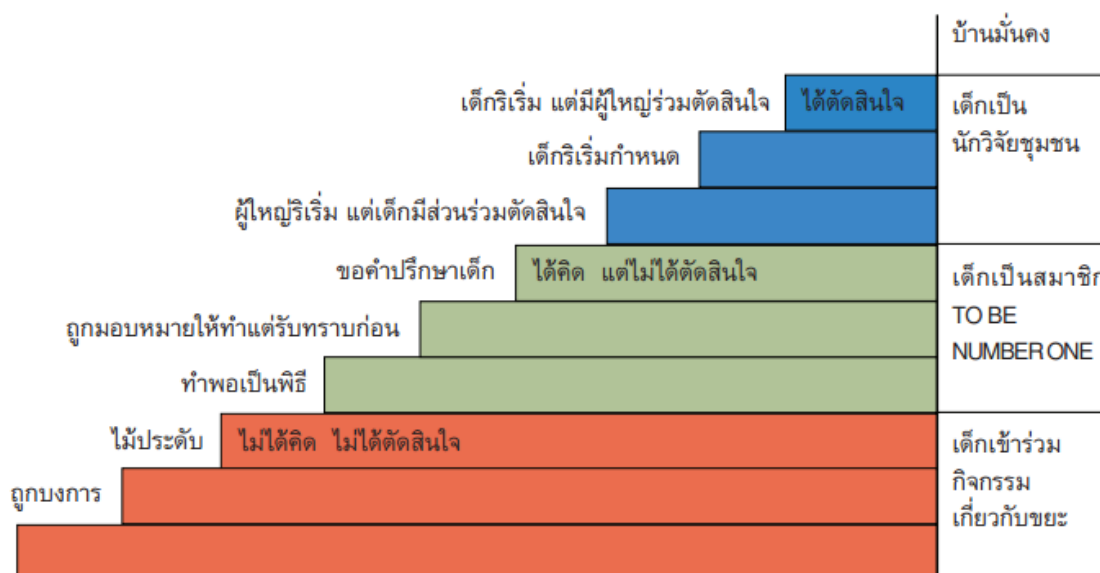
๕) ต่อ หมายถึง ได้ทำให้กิจกรรม โครงการ ผลงานที่ได้ทำไว้มีความต่อเนื่อง โดยมีการถ่ายทอด/สานต่อ ให้กับรุ่นน้อง เพื่อน และ/หรือคนอื่นๆ เพื่อมิให้ผลงานสิ้นสุดหรือหยุดไป

ดังนั้นเราจะเห็นได้ว่า การประเมินการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนจะให้ความสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้เข้าร่วมตั้งแต่กระบวนการคิดตัดสินใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการทำงานใดๆ เพราะนั่นหมายถึงการที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นอย่างแท้จริง

ในส่วนของงานศึกษาและวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมินการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน มีหลายงานที่น่าเสนอไว้อย่างน่าสนใจ ดังต่อไปนี้

การวิจัยสู่การปฏิบัติ : รูปแบบการมีส่วนร่วมของสภาเด็กและเยาวชนในประเทศไทย ในการศึกษาได้แบ่งระดับขั้นตอนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในมิติความสัมพันธ์กับผู้บริหารท้องถิ่น โดยอิงหลักเกณฑ์บันได ๘ ขั้น แบ่งออกได้เป็น ๓ ระดับ ได้แก่ ๑) ไม่ได้คิด ไม่ได้ตัดสินใจ ซึ่งประกอบด้วย ขั้นถูกบงการ ไม้ประดับ ๒) ได้คิด ไม่ได้ตัดสินใจ ซึ่งประกอบด้วย ขั้นทำพอเป็นพิธี ถูกมอบหมายให้ทำแต่รับทราบก่อน ขอคำปรึกษาเด็ก ๓) ได้คิด ได้ตัดสินใจ ซึ่งประกอบด้วย ขั้นขอคำปรึกษาเด็ก ผู้ใหญ่ริเริ่มแต่เด็กมีส่วนร่วมตัดสินใจ เด็กริเริ่มเด็กกำหนด เด็กริเริ่มแต่มีผู้ใหญ่ร่วมตัดสินใจ (สมพงษ์ จิตระดับ สุอังคะวาทิน, ๒๕๕๓)

งานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการจัดการขยะ : บ้านมั่นคงชุมชนบางบัว เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร” ในการศึกษาวิเคราะห์ที่ได้ทำแผนผังเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของเด็กกับบันไดการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการทำงานร่วมกับผู้ใหญ่ของสมพงษ์ จิตระดับ (พัชรินทร์ พันธุ์แน่น, ๒๕๕๘) ดังแผนภาพต่อไปนี้

และยังทำการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนบ้านมั่นคงชุมชนบางบัว ในการทำงานร่วมกับผู้ใหญ่ กับแนวคิดของบาร์บารา แพรงคลิน, สมพงษ์ จิตระดับ และเกริสัน แลนส์ดาวน์ได้ดังตารางนี้

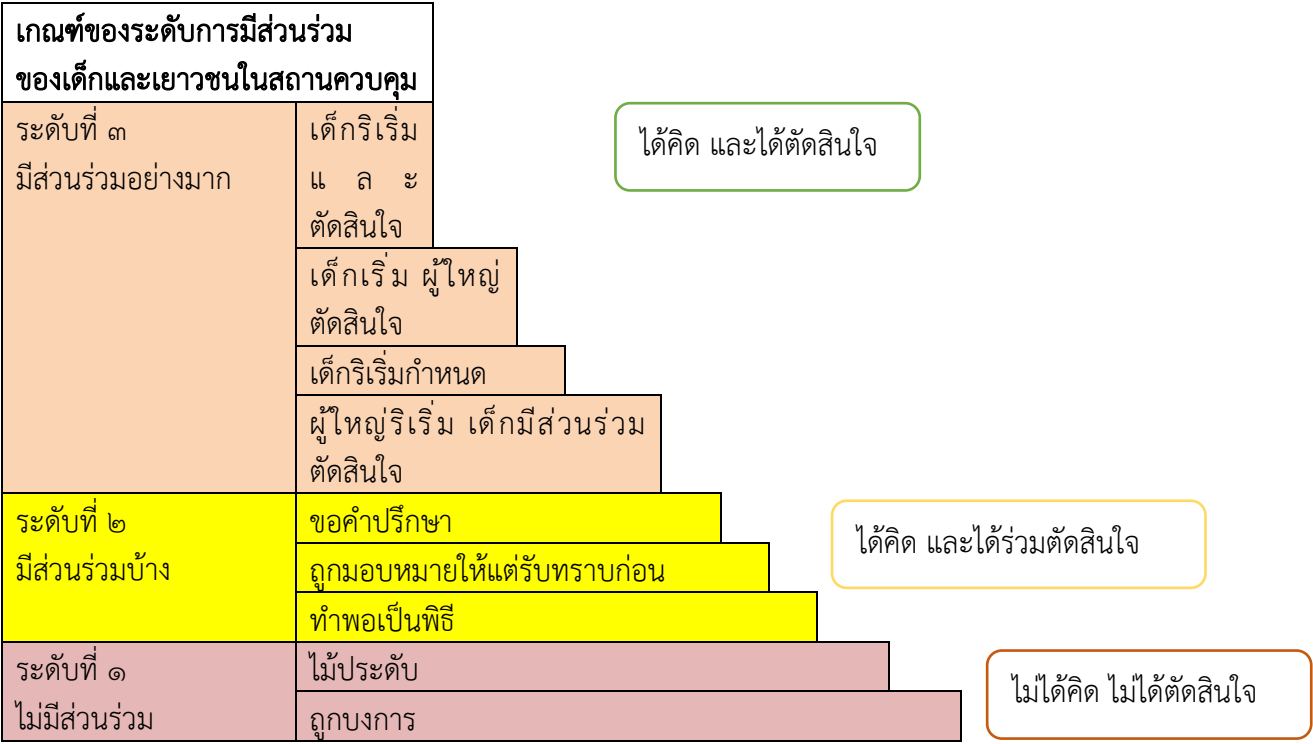
ระดับ	แนวคิดของ บาร์บารา แพรงคลิน	แนวคิดของ สมพงษ์ จิตระดับ	แนวคิดของ เกริสัน แลนส์ดาวน์	การมีส่วนร่วมของเด็ก บ้านมั่นคง
ระดับ 0	เด็กและเยาวชนถูกละเลย	ถูกบงการ	แนวทางการปรึกษา หารือ	เด็กเข้าร่วมกิจกรรมผ้าป่า ขยะ
ระดับ 1	ผู้ใหญ่กำหนดกฎและตัดสินใจทั้งหมด	ไม่ระดับ	แนวทางการมีส่วนร่วม	เด็กเข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE
ระดับ 2	ผู้ใหญ่กำหนด ให้เหตุผลและอธิบาย			
ระดับ 3	ผู้ใหญ่กำหนด เด็กได้ร่วมรับฟัง และคล้อย ตาม			
ระดับ 4	ผู้ใหญ่กำหนดกิจกรรมให้ทำ เด็กๆ เป็น ผู้ปฏิบัติตาม	ทำพอเป็นพิธี	แนวทางการมีส่วนร่วม	เด็กเข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE
ระดับ 5	ผู้ใหญ่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ เด็กได้ตัดสินใจ ในประเด็นเล็กๆ	ถูกมอบหมายให้ทำแต่ รับทราบก่อน		
ระดับ 6	ผู้ใหญ่ให้เด็กแสดงความคิดเห็น	ขอคำปรึกษาเด็ก		
ระดับ 7	ผู้ใหญ่หารือกับเด็ก และตัดสินใจร่วมกัน	ผู้ใหญ่ริเริ่ม เด็กมีส่วน ร่วมตัดสินใจ	เด็กริเริ่มกำหนด ผู้ใหญ่ร่วมตัดสินใจ	เด็กเป็นนักวิจัยชุมชน
ระดับ 8	ผู้ใหญ่กับเด็กตัดสินใจร่วมกัน	เด็กริเริ่มกำหนดผู้ใหญ่ ร่วมตัดสินใจ		
ระดับ 9	เด็กและเยาวชนนำ ผู้ใหญ่สนับสนุน			
ระดับ 10	เด็กและเยาวชนริเริ่มกำหนด และตัดสินใจ			

ซึ่งเมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมในการศึกษานี้พบว่าระดับการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของแต่ละคน
ไม่แตกต่างกันมากนัก

พบการศึกษาหนึ่งที่น่าสนใจของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช เรื่อง “กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสุขภาวะ” ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนขึ้นอยู่กับ
การให้ความหมายของการมีส่วนร่วม และระดับการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบ การ มี
ส่วนร่วม สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสุขภาวะ โดยใช้กลไกของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบ
มีส่วนร่วม เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงที่สนับสนุนให้เกิดปฏิสัมพันธ์ของผู้เกี่ยวข้องในการ
ดำเนินการใดๆ อันนำไปสู่การแลกเปลี่ยนและสร้างความเข้าใจร่วมกันของบุคคลในสถานการณ์กลุ่มจนบรรลุ
จุดมุ่งหมายของกลุ่ม ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสุขภาวะมี ๕ ระดับ คือ ๑) การมีส่วนร่วมใน
การวางแผน ๒) การดำเนินกิจกรรม ๓) การใช้ประโยชน์ ๔) การร่วมรับผลประโยชน์ และ ๕) การมีส่วนร่วมใน
การประเมินผล โดยรูปแบบของการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การร่วมตัดสินใจ ร่วมในการดำเนินการพัฒนาสุข
ภาวะ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล ผลจากกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา คุณภาพ
ชีวิต จะเกิดประโยชน์ต่อผู้รับผลการพัฒนาทั้งโดยตรงและโดยอ้อม รวมถึงการกระจายประโยชน์สู่ชุมชน ดังนั้น
หาก บุคลากรด้านสุขภาพ มีศักยภาพในการสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของชุมชนในการ

พัฒนาสุขภาพย่อมเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาระบบสุขภาพที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (รศยานภิศ รัชตะวรรณ และคณะ, ๒๕๖๑)

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทำให้ได้ข้อสรุปเกณฑ์ของระดับการมีส่วนร่วมที่จะใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า โดยแบ่งระดับการมีส่วนร่วมออกเป็น ๓ ระดับ คือ ๑) เด็กและเยาวชนในสถานควบคุม ไม่มีส่วนร่วม คือ ไม่ได้คิด ไม่ได้ตัดสินใจ ๒) เด็กและเยาวชนในสถานควบคุม มีส่วนร่วมบางส่วน คือ ได้คิด และได้ร่วมตัดสินใจ ๓) เด็กและเยาวชนในสถานควบคุม มีส่วนร่วมอย่างมาก คือ ได้คิด และได้ตัดสินใจ ดังแผนภาพต่อไปนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้กระทำความผิดในกระบวนการยุติธรรม

องค์ความรู้ หลักฐานเชิงประจักษ์ และงานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้กระทำความผิดในกระบวนการยุติธรรมนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มวรรณกรรมเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน การบริหารจัดการสถานควบคุม และกลุ่มแนวคิดความชอบธรรม (Legitimacy) และความยุติธรรมเชิงกระบวนการ (Procedural Justice) ซึ่งความชอบธรรมอันเกิดจากกระบวนการที่เป็นธรรมนี้ส่งผลอย่างมากต่อพฤติกรรมและการเคารพกฎหมายของคนทั่วไป และยิ่งรวมถึงบุคคลผู้กระทำความผิดและถูกตัดสินพิพากษาลงโทษแล้วอีกด้วย (Beetham, ๒๐๑๔; Tyler, ๒๐๐๖) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้กระทำความผิดนั้นตั้งอยู่บนหลักการที่ว่า การเคารพสิทธิในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวตนและสภาพความเป็นอยู่ของผู้กระทำความผิด เช่น อัตราโทษที่สมควรได้รับ และมาตรการในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้ตรงตามสภาพปัญหาของผู้เข้ารับการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูโดยแท้จริงนั้นจะทำให้ผู้กระทำความผิดรายดังกล่าวรู้สึกว่าได้ได้รับความยุติธรรมและเป็นธรรม (Case & Haines, ๒๐๑๕; Walters & Bolger, ๒๐๑๙) นอกจากนี้ การที่เจ้าหน้าที่อนุญาตให้ผู้กระทำความผิดได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพวกเขาโดยตรง และนำข้อคิดเห็นเหล่านั้นไปปฏิบัติอย่างจริงจังและจริงใจนั้นยังช่วยเพิ่มความทุ่มเทและแรงผลักดันในการปฏิบัติ

ตามมาตรการต่าง ๆ ของผู้กระทำผิด ทั้งยังช่วยสร้างความเชื่อใจ และลดความขัดแย้งระหว่างผู้กระทำความผิด และเจ้าหน้าที่อีกด้วย (Toch, ๑๙๙๕)

ในปัจจุบันกระบวนการยุติธรรมในหลายประเทศทั่วโลกได้หันมาให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้กระทำความผิดในกระบวนการยุติธรรมมากขึ้นผ่านการส่งเสริมให้ผู้กระทำความผิดเข้ามาฝึกอบรมในกระบวนการทางอาญาได้แทบจะตลอดทั้งกระบวนการ ในการพิจารณาคดีในกระบวนการยุติธรรมกระแสหลักนั้น ศาลในบางประเทศสามารถนำความคิดเห็นของผู้ที่ถูกพิพากษาว่ากระทำความผิดมาพิจารณาเพื่อกำหนดมาตรการในการลงโทษและการวางแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต่าง ๆ ที่พวกเขาจะได้รับ นอกจากนี้ กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์และการประชุมกลุ่มครอบครัวก็เป็นตัวอย่างที่ดีของการให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้แสดงความคิดเห็นและความรับผิดชอบต่อความผิดที่ตัวเองได้กระทำลงไปผ่านกระบวนการยุติธรรมทางเลือก และการหันเหคดี ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของผู้กระทำความผิดภายหลังมีคำพิพากษา ซึ่งรวมไปถึงการเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดมีส่วนร่วมในการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ในด้านต่าง ๆ ภายในสถานควบคุมผ่านการร่วมกันในการแก้ปัญหาต่าง ๆ การริเริ่มโครงการ หรือกระทั่งมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนและนโยบายการบริหารงานภายในสถานควบคุมนั้นเป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่ยังคงถกเถียงกันอยู่ทั้งในหมู่นักวิชาการและปฏิบัติ ทั้งยังมีความซับซ้อนและขัดกับสามัญสำนึกอยู่มาก นอกจากนี้ การเสริมพลังให้กับผู้กระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวยังสามารถนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ ในสถานควบคุม เช่น การที่ผู้ต้องโทษบางกลุ่มวางรากฐานและผูกขาดอำนาจภายในสถานควบคุม และรวมตัวกันต่อต้านเจ้าหน้าที่ เป็นต้น (Toch, ๑๙๙๕)

อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้กระทำความผิดที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานควบคุมนั้นได้มีหลักฐานเชิงประจักษ์ยืนยันแล้วว่าสามารถก่อให้เกิดผลดีต่อทั้งตัวผู้ต้องโทษ เจ้าหน้าที่ และสุขภาวะโดยทั่วไปในสถานควบคุมได้จริงหากมีการศึกษาและพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วม (Model of Participation) ที่เหมาะสม มีการปรับทัศนคติของทั้งผู้ต้องโทษและเจ้าหน้าที่ และมีการนำไปปรับใช้ (implementation) ได้ อย่างถูกต้อง (Hart & Thompson, ๒๐๐๙) ในด้านหนึ่งการให้ผู้ต้องโทษมีสิทธิมีเสียงในการกำหนดนโยบายหรือมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวเขานั้นสามารถสร้างความรู้สึกร่วมในการกระทำและการตัดสินใจของตนเอง ซึ่งจะเพิ่มความพึงพอใจและความรู้สึกเป็นธรรมไปในตัวทั้งในตัวของผู้ต้องโทษและเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้ต้องโทษยังมีประโยชน์ในด้านการสร้างความเชื่อใจและลดความขัดแย้งระหว่างกัน ส่งผลให้การดำเนินการในสถานควบคุมเป็นไปได้อย่างราบรื่นยิ่งขึ้นด้วย

รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ต้องโทษนั้นมีหลากหลาย ดังนั้น เพื่อให้สามารถศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมต่าง ๆ ได้ง่ายและชัดเจนขึ้น Brosens ได้แบ่งประเภทของการมีส่วนร่วมของผู้ต้องโทษออกเป็น ๓ ประเภทหลัก ๆ คือ ๑) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานควบคุม ๒) การมีส่วนร่วมแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และ ๓) การมีส่วนร่วมเชิงประชาธิปไตย (Brosens, ๒๐๑๘)

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานควบคุม สถานควบคุมนั้นมีการกิจสำคัญในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในด้านสันติภาพเพื่อผ่อนคลายความเครียด เสริมสร้างทักษะชีวิต และเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับชีวิตภายนอกสถานควบคุมให้กับผู้ต้องโทษ และในด้านการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยจำเป็นอย่างอื่น ๆ ที่จะช่วยลดอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องโทษภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัว ดังนั้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานควบคุมจึงมีความสำคัญมากต่อตัวผู้ต้องโทษ

การมีส่วนร่วมแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยให้ผู้ต้องโทษด้วยกันเองทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในสถานควบคุม รูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อนนั้นมักถูกใช้ในโปรแกรมให้ความช่วยเหลือด้านสุขภาพกาย-จิต และด้านการศึกษา โดยให้ผู้ต้องโทษที่มีความรู้และประสบการณ์มากกว่าคอยชี้แนะและให้ความช่วยเหลือผู้ต้องโทษคนอื่น ๆ หรือคอยทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและที่พึ่งทางจิตใจให้ผู้ต้องโทษอื่น ๆ ภายในสถานควบคุม

การมีส่วนร่วมเชิงประชาธิปไตย หมายถึงกรณีที่ผู้ต้องโทษมีส่วนร่วมโดยตรงกับการตัดสินใจ การจัดการ การวางแผน และการริเริ่มโครงการต่าง ๆ ภายในสถานควบคุม ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการ เลือกตัวแทนผู้ต้องขัง การตั้งสภาผู้ต้องขัง (Prisoner's Council) และการตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาของผู้ บัญชาการเรือนจำซึ่งประกอบด้วยผู้ต้องขังในเรือนจำ เป็นต้น การมีส่วนร่วมในลักษณะนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ ผู้ต้องโทษมีสิทธิในการถก แสดงความเห็น และหารือเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของพวกเขาโดยตรงผ่าน การทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ อย่างไรก็ตาม ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น รูปแบบการมีส่วนร่วมเชิงประชาธิปไตย นี้ถือว่ามีความยากและท้าทายมาก การนำรูปแบบดังกล่าวมาใช้จึงต้องการการสนับสนุนจากผู้บริหารหน่วยงาน ประกอบกับการศึกษาวิจัยมาเป็นอย่างดีแล้ว

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดในบริบทของสถานควบคุม

ดังที่ได้กล่าวถึงไปแล้วในหัวข้อ *แนวคิดเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม* เด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมย่อมคงไว้ซึ่งสิทธิพื้นฐานของเด็กและเยาวชนทุกประการ ซึ่งรวมไปถึงสิทธิในการมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นในกระบวนการทางตุลาการที่มีผลกระทบต่อตนเองดังที่ระบุไว้ในข้อ ๑๒ แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ดังนั้น สิทธิในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนที่ถูก พิพากษาคัดสินให้เข้ารับการฝึกอบรมภายในสถานควบคุมก็ย่อมต้องได้รับการเคารพเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ เนื่องจากเด็กและเยาวชนนั้นมีบริบทด้านพัฒนาการ องค์ความรู้ ทักษะ และคุณสมบัติด้านอื่น ๆ ที่แตกต่างกับ ผู้ต้องโทษที่เป็นผู้ใหญ่ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมนั้นจึงต้องมีข้อคำนึง เพิ่มเติมที่เจ้าหน้าที่และผู้บริหารสถานควบคุมสำหรับเด็กและเยาวชนต้องพิจารณาและให้การสนับสนุน

แต่ในความเป็นจริงแล้ว แม้ว่าประเด็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็นของเด็กและ เยาวชนนั้นจะถูกกล่าวถึงในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก นโยบายและพันธกิจต่าง ๆ ของรัฐ หรือแม้กระทั่งในคู่มือ ของหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมของนานาประเทศแล้วก็ตาม การปฏิบัติตาม หลักดังกล่าวก็ยังคงขาดความสม่ำเสมอและปราศจากแนวทางที่ชัดเจน (Hart & Thompson, ๒๐๐๙; Scruton & Hayden, ๒๐๐๒) แต่ถึงกระนั้น นักวิชาการและผู้ปฏิบัติก็ได้มีการพัฒนาหลักการ แนวทาง และ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมที่สามารถนำไปปรับใช้ได้ ยกตัวอย่าง เช่น รายงานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมโดย Hart และ Thompson ก็มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ ประการแรกคือ แท้จริงแล้วเด็กและเยาวชนมีความคาดหวังที่จะได้มีส่วนร่วมใน กระบวนการยุติธรรมค่อนข้างต่ำแต่ก็ยังยินดีที่จะมีส่วนร่วมหากได้รับโอกาส ประการที่สองคือผู้เขียนได้ค้นพบ อุปสรรคในการมีส่วนร่วมหลายประการ ตัวอย่างเช่น ความคิดเห็นของสังคมเกี่ยวกับประเด็นที่ว่าเราควร เคารพสิทธิของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดหรือไม่ ทักษะและองค์ความรู้เกี่ยวกับมาตรการที่มี ประสิทธิภาพ วัฒนธรรมและความทุ่มเทในอาชีพของเจ้าหน้าที่ และความอ่อนแอระหว่างกลไกส่งเสริมการมี ส่วนร่วมและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจจำกัดแรงจูงใจมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนได้ และประการสุดท้ายคือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมนั้นก่อให้เกิดผลดีต่อเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง เนื่องจากหากเด็กและเยาวชนรู้สึก ว่าความเห็นของพวกเขาถูกรับฟังแล้วจะทำให้พวกเขาเห็นคุณค่าของประสบการณ์นั้น ๆ และปรับปรุง พฤติกรรมตนเอง ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อทัศนคติและความพึงพอใจในอาชีพของเจ้าหน้าที่อีกด้วย

ในแง่ของตัวแปรที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของผู้ถูกควบคุมตัว Case และ Haines ผู้สนับสนุน แนวคิดกระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชนเชิงบวก (Positive Youth Justice) ได้ให้ความเห็นว่า ปัญหา สำคัญของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมนั้นไม่ได้อยู่ที่รูปแบบและโอกาสใน การมีส่วนร่วมเพียงอย่างเดียว แต่อยู่ที่กลไกในการสร้างแรงจูงใจ (engagement) และความรู้ความเข้าใจใน

ประโยชน์และเป้าหมายของการมีส่วนร่วมในตัวของเด็กและเยาวชนด้วย (Case; Haines, ๒๐๑๕) นอกจากนี้หน่วยงานของรัฐยังมีการกิจที่จะต้องพัฒนาแนวทาง กลไก และนโยบายในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ผู้กระทำความผิดไปพร้อม ๆ กับการสร้าง “วัฒนธรรมแห่งการมีส่วนร่วม” ซึ่งรวมถึงทัศนคติเชิงบวกให้เกิดขึ้นในหมู่เด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ (Hart & Thompson, ๒๐๐๙) ในทำนองเดียวกัน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมนั้นควรคำนึงถึงข้อจำกัดต่าง ๆ ของเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นผลมาจากต้นทุนทางสังคมที่ต่ำ เช่น การขาดโอกาสทางการศึกษา ทักษะในการสื่อสารและการทำงานเป็นทีมที่ต่ำ และทัศนคติทางลบต่อเจ้าหน้าที่และกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม เป็นต้น (Smithson et al., ๒๐๒๐; Snow & Sanger, ๒๐๑๐)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม

ถึงแม้ว่าวรรณกรรมที่มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนภายในสถานควบคุมเป็นการเฉพาะนั้นจะมีอยู่ค่อนข้างจำกัด แต่งานวิจัยในหัวข้อเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ต้องขังผู้ใหญ่และการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในบริบทต่าง ๆ เช่น ในกระบวนการยุติธรรมหรือในด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนที่ตนอาศัยอยู่นั้นสามารถแบ่งประเภทของปัจจัยออกเป็น ๒ ประเภท คือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

ปัจจัยภายใน คือปัจจัยที่อยู่ภายในหรือเกี่ยวข้องกับตัวบุคคลโดยแท้ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อแรงจูงใจ ชีตความสามารถ และประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับตัวพวกเขา รวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานควบคุมด้วย (van der Laan & Eichelsheim, ๒๐๑๓) ตัวอย่างของปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับระดับการมีส่วนร่วมก็เช่น คุณลักษณะทั่วไปของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งประกอบไปด้วยอายุ เพศ ฐานความผิด หรือระยะเวลาที่ถูกควบคุมตัว (Zhao et al., ๒๐๑๙) ความรู้ความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วมนั้น ๆ ว่าจะมีประโยชน์กับตัวเขาอย่างไร (Case & Haines, ๒๐๑๕) ทัศนคติต่อเจ้าหน้าที่ (Hart & Thompson, ๒๐๐๙; HM Inspector of Prisons & Youth Justice Board, ๒๐๐๙) บุคลิกลักษณะและนิสัยของตัวบุคคล และทักษะในการสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่น (Akiva et al., ๒๐๑๔; Brosens, ๒๐๑๘) เป็นต้น

ปัจจัยภายนอก คือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของเด็กและเยาวชนที่เอื้อให้เด็กและเยาวชนมีหรืออยากมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ เช่น ทัศนคติและทักษะในการสื่อสารของเจ้าหน้าที่ผู้ดูแล (Brosens, ๒๐๑๘; Youth Justice Board., ๒๐๐๘) ทรัพยากรของหน่วยงานทั้งในด้านการรู้บุคลากร และงบประมาณ (ตัวอย่างใน Percy-Smith & Thomas, ๒๐๑๒) และกฎเกณฑ์หรือระเบียบต่าง ๆ ภายในสถานควบคุม (Hart & Thompson, ๒๐๐๙)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และการทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ดังที่กล่าวมาทั้งหมดแล้วนั้น ทำให้เห็นถึงประเด็นที่จะนำไปตั้งสมมติฐานในการศึกษารั้งนี้ คือเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมที่มีปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่แตกต่างกันอาจส่งผลกระทบต่อระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมแตกต่างกัน ซึ่งปัจจัยภายใน ได้แก่ ความต้องการและความจำเป็นในการได้รับการสุขภาพของเด็กและเยาวชนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม การดูแลสุขภาพของเด็กและเยาวชนทัศนคติของเด็กและเยาวชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่สถานควบคุม และคุณลักษณะส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม และปัจจัยภายนอก ได้แก่ ทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนของผู้บริหารหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ทรัพยากรของหน่วยงาน กฎเกณฑ์ ระเบียบ และการดำเนินงาน

ต่าง ๆ ของหน่วยงานประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพที่เด็กและเยาวชนควรมีส่วนร่วม และปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินการศึกษา

โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมครั้งนี้มีรายละเอียดและกระบวนการศึกษาดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การศึกษานี้ประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายได้แก่เด็กและเยาวชนทุกราย และเจ้าหน้าที่โดยแบ่งระยะของการวิจัยออกเป็น ๓ ระยะด้วยกัน ดังนี้ คือ ระยะเตรียมการ ระยะดำเนินการ และระยะประเมินผล

๓.๒ พื้นที่ในการศึกษา

การศึกษานี้ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง คือ หน่วยงาน ๒๐ แห่ง ได้แก่

๑. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา
๒. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา
๓. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา
๔. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี
๕. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสตรีนคร
๖. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านบึง
๗. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา
๘. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดนราธิวาส
๙. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรปราการ
๑๐. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๑ ระยอง
๑๑. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๒ ราชบุรี
๑๒. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๓ นครราชสีมา
๑๓. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๔ ขอนแก่น
๑๔. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๕ อุบลราชธานี
๑๕. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๖ นครสวรรค์
๑๖. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๗ เชียงใหม่
๑๗. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๘ สุราษฎร์ธานี
๑๘. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๙ ยะลา
๑๙. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๑๐ พังงา
๒๐. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๑๑ ลพบุรี

๓.๓ ระยะเวลาการศึกษาวิจัย

การศึกษานี้ใช้เวลาการวิจัยระหว่างเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๓ – สิงหาคม ๒๕๖๔ รวมระยะเวลา ๑ ปี ๓ เดือน โดยใช้ระยะเวลาในการเตรียมการ ๑๐ เดือน หน่วยงานนำร่องมีระยะเวลาในการดำเนินการ ๒ เดือน และระยะการติดตามและประเมินผล ๓ เดือน

๓.๔ ขั้นตอนการวิจัย

การดำเนินการวิจัยจะแบ่งออกเป็น ๓ ระยะคือ ระยะเตรียมการ ระยะการดำเนินการ และระยะติดตามประเมินผล ซึ่งแต่ละระยะมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๓.๔.๑ ระยะเตรียมการ (Preparation phase)

๑. การวางแผนการดำเนินงานและจัดทำแผนการดำเนินกิจกรรมในปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔ โดยองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNICEF) และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้ร่วมประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงานและจัดทำแผนการดำเนินกิจกรรมในปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔ และมีการลงนามความร่วมมือในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กับองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNICEF) ปี ๒๕๖๐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กและเยาวชนในสถานควบคุมได้รับการดูแลที่ดี ยกระดับการจัดบริการด้านสุขภาพสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินการ สถาบันวิจัยและพัฒนาจึงได้มีการวางแผนการดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติงานดังกล่าว ภายใต้ชื่อโครงการ “โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม” ขึ้น

๒. การวิเคราะห์ความต้องการ และข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพทั้งจากเด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่ในสถานควบคุม

เชิงปริมาณ

- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูล ณ วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๓

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ของการสำรวจฯ ได้ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เลือกเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั้ง ๒๐ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒๐ ของแต่ละแห่งโดยในแต่ละศูนย์ฝึกและอบรมต้องมีเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า ๑๐ ราย

อย่างไรก็ตามการศึกษานี้ได้ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสูตรคำนวณขนาดตัวอย่างสำหรับการประมาณค่าสัดส่วน (กัลยา วานิชย์บัญชา, ๒๕๕๑) ดังนี้

$$n = \frac{N Z^2 / 4}{NE^2 + (Z^2 / 4)}$$

เมื่อ n คือ ขนาดของตัวอย่างที่ต้องการ

N คือ ขนาดประชากร เท่ากับ ๓,๒๘๓ ราย

Z คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปกติกำหนดที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ ๙๕
จะได้ เท่ากับ ๑.๙๖

E คือ ความคลาดเคลื่อนสูงสุดในการประมาณค่า เท่ากับ ๐.๐๕ แทนค่าในสูตรได้

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

$$n = \frac{3,283 (1.96^2) / 4}{3,283 (0.05^2) + (1.96^2 / 4)}$$

$$n = 343.92$$

แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างของการสำรวจ ต้องไม่น้อยกว่าจำนวน ๓๔๔ ราย โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๐ ของประชากรเป้าหมาย แต่เพื่อให้สามารถนำมาวิเคราะห์ทางสถิติได้ดีพอควร จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างของการสำรวจ ประมาณร้อยละ ๒๐ คิดเป็นจำนวน ๖๖๐ ราย

- เกณฑ์การคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เกณฑ์การคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการสำรวจความต้องการและความจำเป็นของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพ คือ ๑) คัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๐ ของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแต่ละแห่ง ๒) ศูนย์ฝึกและอบรมแต่ละแห่งต้องมีเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า ๑๐ ราย ทั้งนี้หากศูนย์ฝึกและอบรมที่มีเด็กและเยาวชนจำนวนต่ำกว่า ๑๐ ราย จะเก็บตัวอย่างทุกราย ๓) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแต่ละแห่งตามสัดส่วนและจำนวน รายละเอียดดังตารางนี้

ตารางที่ ๑ จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาตามเกณฑ์การคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการสำรวจความต้องการและความจำเป็นของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพ

ลำดับ	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน	ชาย	หญิง	รวม	จำนวน ตย
๑	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา	๑๓๑	๐	๑๓๑	๓๕
๒	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา	๕๔	๐	๕๔	๑๐
๓	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา	๖๕	๐	๖๕	๑๒
๔	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปราณี	๐	๔๙	๔๙	๑๐
๕	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสตรีนธร	๑๓๕	๐	๑๓๕	๒๕
๖	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา	๕๙	๐	๕๙	๑๐
๗	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านบึง	๑๓๑	๐	๑๓๑	๒๕
๘	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดนครราชสีมา	๖	๐	๖	๖
๙	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรปราการ	๑๖	๐	๑๖	๑๐
๑๐	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๑ ระยอง	๑๔๖	๒๕	๑๗๑	๓๔
๑๑	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๒ ราชบุรี	๑๓๗	๑๔	๑๕๑	๓๐
๑๒	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๓ นครราชสีมา	๒๙๙	๒๑	๓๒๐	๖๔
๑๓	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๔ ขอนแก่น	๔๑๘	๒๙	๔๔๗	๙๐
๑๔	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๕ อุบลราชธานี	๔๕๒	๐	๔๕๒	๙๐
๑๕	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๖ นครสวรรค์	๒๓๕	๒๔	๒๕๙	๕๐
๑๖	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๗ เชียงใหม่	๒๕๑	๓๒	๒๘๓	๕๕

ลำดับ	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน	ชาย	หญิง	รวม	จำนวน ตย
๑๗	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๘ สุราษฎร์ธานี	๓๐๕	๒๕	๓๓๐	๖๖
๑๘	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๙ สงขลา	๓๒	๐	๓๒	๑๐
๑๙	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๑๐ พังงา	๔๐	๐	๔๐	๑๐
๒๐	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๑๑ ลพบุรี	๑๔๑	๑๑	๑๕๒	๓๐
	รวม	๓,๐๕๓	๒๓๐	๓,๒๘๓	๖๖๐

ข้อมูล ณ วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๓

เชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมาย (Target population) ของการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อสำรวจความต้องการและความจำเป็นของกรมพินิจฯ ปัจจัยการสนับสนุนการทำงานเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของกรมพินิจฯ ปัญหาอุปสรรคในการทำงานที่ผ่านมา และโอกาสพัฒนางานส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้เข้มแข็งมากขึ้นและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานที่ควบคุม คือ ๑) เด็กและเยาวชน ๒) เจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ๓) เยาวชนหลังปล่อย และ ๔) ผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ ที่มาจากรายการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๑ ระยอง และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๓ นครราชสีมา

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ของการสำรวจฯ ได้ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ๒ แห่ง คือ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๑ ระยอง และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๓ นครราชสีมา สำหรับการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เลือกกลุ่มตัวอย่างจาก ๑) เด็กและเยาวชน และ ๒) เจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จำนวน ๕ ราย ต่อ ๑ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เลือกกลุ่มตัวอย่างจาก ๑) เยาวชนหลังปล่อยปล่อย ๒ ราย ต่อ ๑ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และ ๒) ผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ ๑ ราย ต่อ ๑ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

เกณฑ์การคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เกณฑ์การคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการสำรวจฯ คือ ๑) คัดเลือกศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ๒๐ แห่ง คัดเลือกเพื่อสำรวจฯ ๒ แห่ง โดยเลือกศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๑ ระยอง เป็นตัวแทนศูนย์ฝึกและอบรมเด็กที่มีการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนมีความเข้มแข็ง และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๓ นครราชสีมา เป็นตัวแทนศูนย์ฝึกและอบรมเด็กที่กลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมที่มีความหลากหลาย ๒) คัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบบแบบเจาะจง สำหรับการประชุมกลุ่มย่อย เลือกกลุ่มตัวอย่างจาก ๑) เด็กและเยาวชนที่เคยและไม่เคยมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร และ ๒) เจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ที่เป็นผู้มีหน้าที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกเลือกกลุ่มตัวอย่างจาก ๑) เยาวชนหลังปล่อยที่เคย หรือไม่เคยมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรและ ๒) ผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ ศูนย์ฝึกและอบรมละ ๑ ราย

ขั้นตอนจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

โครงการวิจัยเพื่อสำรวจความต้องการและความจำเป็นของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ในสถานควบคุม ประชากรและกลุ่มตัวอย่างหลัก คือ เด็กและเยาวชนในสถานควบคุมจึงมีความจำเป็นต้องขอรับการพิจารณารับรอง “จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์” โดยเลือกสำนักงานจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยรังสิต มีขั้นตอนดังนี้คือ

- ๑) ยื่นเอกสารโครงการวิจัยที่สำนักงานจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยรังสิต และแนบไฟล์ Word & PDF ทั้งหมดส่ง Email: rsuethics@rsu.ac.th
- ๒) คณะทำงานสำนักงานฯ รับการตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสาร
- ๓) คณะกรรมการพิจารณาโครงการวิจัยที่เสนอให้พิจารณา ทั้งทางด้านระเบียบวิธีวิจัย ด้านจริยธรรม รวมทั้งประสบการณ์ผู้วิจัยในกระบวนการดำเนินการวิจัย
- ๔) กรณีที่โครงการวิจัยผ่านการพิจารณาสำนักงานฯ จะมีมติรับรองแจ้งผลการพิจารณาฉบับรับรองการอนุมัติ(Certificate of Approval)

พื้นที่ที่ดำเนินการศึกษา

เชิงปริมาณ พื้นที่ดำเนินการศึกษา คือ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ๒๐ แห่ง

เชิงคุณภาพ พื้นที่ดำเนินการศึกษามี ๒ แห่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิและแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ โดย

๑) แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและผลงานวิจัย เช่น ข้อมูลสถิติจำนวนเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เพื่อที่จะศึกษาคุณลักษณะทั่วไปของประชากรเป้าหมาย การสู่มตัวอย่าง ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารแลผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ระบบบริการสุขภาพสำหรับเด็กและเยาวชนบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน (Youth Friendly Health Services: YFHS) เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษาและเป็นแนวทางการสร้างแบบสอบถามที่เหมาะสมตามสมมุติฐาน

๒) แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัดส่งแบบสอบถาม (questionnaire) เพื่อสำรวจความต้องการและความจำเป็นของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพในกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรม ๒๐ แห่ง จำนวน ๖๖๐ ราย ส่วนเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อยเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่สถานควบคุม จำนวน ๑๐ ราย และทำการสัมภาษณ์เชิงลึก เยาวชนหลังปล่อย จำนวน ๔ หรือ ๕ ราย และผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ จำนวน ๒ ราย โดยดำเนินการเข้าพบเพื่อจัดประชุมกลุ่มย่อยและสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างในวันที่ได้นัดหมายลงพื้นที่สำรวจทั้ง ๒ แห่ง

เครื่องมือและวิธีทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจ ซึ่งจะประกอบด้วยคำถามชนิดปลายปิดและชนิดปลายเปิด เป็นแบบสอบถามเรื่องความต้องการและความจำเป็นของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพ โดยได้กำหนดวิธี

ทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่างที่แท้จริง จึงมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จากการหาความตรงของเนื้อหา (Content validity) และการหาความเชื่อมั่น (Reliability) มีรายละเอียดดังนี้

๑) การหาความตรงของเนื้อหา (Content validity) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดเสนอต่อคณะกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา และความถูกต้องของภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม โดยหลังจากผ่านการพิจารณาแบบสอบถามแล้ว ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้เหมาะสม เมื่อผ่านความเห็นชอบแล้ว จึงเสนอโครงการวิจัยเพื่อรับการพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

๒) การทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) คำถามด้านทัศนคติในแบบสอบถาม ทำการทดสอบด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach โดยใช้เกณฑ์ค่าอัลฟารวมมีค่าตั้งแต่ ๐.๗๐ ขึ้นไปถือว่ามีความเชื่อมั่นค่อนข้างสูง (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ๒๕๕๖)

นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Tryout) กลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียง จำนวน ๓๐ ราย และทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสำรวจความต้องการและความจำเป็นของกรมพินิจฯ ในส่วนของประชุมกลุ่มย่อย เด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่สถานควบคุม กำหนดหัวข้อคำถามเพื่อการสนทนาประชุมกลุ่มย่อย ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึก เยาวชนหลังปล่อยและผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำหนดหัวข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์เชิงลึก นำมาหาความตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยการเสนอต่อคณะกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา หลังจากผ่านการพิจารณาแล้ว ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้เหมาะสม เมื่อผ่านความเห็นชอบแล้ว จึงเสนอโครงการวิจัยเพื่อรับการพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณจากการเก็บข้อมูลได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอ ดังนี้

๑) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อแสดงลักษณะทั่วไปของข้อมูล

๒) วิเคราะห์และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกกับระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพ โดยตรวจสอบความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

๓) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยการวิเคราะห์การแปรผันหลายทาง (Multivariate analysis) เพื่อศึกษาอิทธิพลของกลุ่มตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม

ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ภายหลังจากการเก็บข้อมูลด้วยการประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่างนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปเป็นประเด็นเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

อย่างไรก็ตามเครื่องมือในการวิจัยที่สำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม คือ ผู้ร่วมกระบวนการวิจัยทุกคนในพื้นที่หน่วยงาน ๒๐ แห่ง ได้แก่ เด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ เนื่องจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในหน่วยงานทั้ง ๒๐ แห่ง ผลสำเร็จของการวิจัยขึ้นกับผู้ร่วมกระบวนการวิจัยเป็นหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อพัฒนา ผู้วิจัยเป็นเพียงผู้สนับสนุนกระบวนการวิจัยเท่านั้น

๓. การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการดำเนินโครงการฯ

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้ดำเนินการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะให้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานควบคุมในการนำเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม รวมถึงให้เจ้าหน้าที่มีแนวทางในการดำเนินงานในการนำเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๔ - ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๔ ผ่านระบบการประชุมทางไกล (Video Conference) โดยมีวิทยากร จากองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNICEF) และผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาเชิงบวก มาให้ความรู้และฝึกทักษะให้กับเจ้าหน้าที่จากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ๒๐ หน่วยงาน เพื่อสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปพัฒนาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน สามารถจูงใจให้เด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ ได้มีส่วนในการแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจในการดูแลสุขภาพของตนเองสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน และการพัฒนาระบบบริการด้านสุขภาพภายในสถานที่ควบคุมมีกลไกการดำเนินงานและการขับเคลื่อนที่มีความยั่งยืน อันจะนำไปสู่การที่เด็กและเยาวชนมีสุขภาพที่ดี มีทักษะในการใช้ชีวิต ทั้งตอนที่อยู่ในสถานที่ควบคุมและเมื่อกลับไปใช้ชีวิตในสังคม

๔. การพัฒนาชุดกิจกรรมกิจกรรมการแสดงออกและการสร้างสรรค์สำหรับวัยรุ่น

สถาบันวิจัยและพัฒนา ได้รับการประสานจากองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNICEF) ในการร่วมพัฒนาชุดกิจกรรมการแสดงออกและการสร้างสรรค์สำหรับวัยรุ่น ฉบับภาษาอังกฤษ เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม ภายใต้โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ซึ่งสถาบันวิจัยและพัฒนา ได้ดำเนินการ เพื่อนำชุดกิจกรรมดังกล่าวมาใช้ให้เป็นประโยชน์ รวมถึงให้คำแนะนำเบื้องต้นในการใช้ชุดกิจกรรม

๓.๔.๒ ระยะการทบทวน (Research phase)

ระยะนี้แบ่งเป็น ๒ ขั้นตอนคือ ระยะการพัฒนากิจกรรมมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาบริการสุขภาพของหน่วยงานนำร่อง (Development phase) ระยะทบทวนการพัฒนากิจกรรมมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาบริการสุขภาพของหน่วยงานนำร่อง (Reflection phase)

ระยะการพัฒนากิจกรรมมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาบริการสุขภาพของหน่วยงานนำร่อง (Development phase)

โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการเตรียมการของหน่วยงานศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ดังนี้

๑. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา

- ๑) ประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อชี้แจงโครงการและตั้งคณะทำงานในการดำเนินงาน
- ๒) สรุปรวความคิดเห็นและความต้องการของเด็กและเยาวชนโดยใช้กิจกรรมการมีส่วนร่วม
- ๓) ประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อวิเคราะห์และสรุปแนวทางปฏิบัติตามความคิดเห็นและความต้องการของเด็กและเยาวชน

- ๔) จัดทำโครงการตามผลการสรุปความคิดเห็นและความต้องการของเด็กและเยาวชน
 - ๕) ขออนุมัติโครงการ
- โดยมีผู้เข้าร่วมเป็น เด็กและเยาวชนจำนวน ๙๐ คน และเจ้าหน้าที่จำนวน ๑๖ คน

๒. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุกดา

- ๑) จัดประชุมเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ความจำเป็น และแนวทางการจัดโครงการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทราบแนวทางการดำเนินกิจกรรม
 - ๒) แต่งตั้งคณะทำงานโครงการทั้งเจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชนและพัฒนาศักยภาพผู้นำเยาวชน
 - ๓) ผู้นำเยาวชนประชาสัมพันธ์โครงการ สร้างการรับรู้กับเด็กและเยาวชน ร่วมระดมสมองสำรวจปัญหาและความต้องการ สิ่งที่ยากปรับปรุง พัฒนาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่จะร่วมดำเนินการ
 - ๔) ผู้นำเยาวชนจัดประชุมนำเสนอผลการระดมสมอง ปัญหาสิ่งที่ยากปรับปรุงและพัฒนาแก่เจ้าหน้าที่ ภาศิเครือข่ายและผู้ปกครอง และร่วมวางแผนการดำเนินโครงการ
 - ๕) เขียนโครงการและเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติการจัดโครงการ
 - ๖) ดำเนินการตามแผนที่วางไว้
 - ๗) ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง
 - ๘) ผู้นำเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่สรุปผลและถอดบทเรียนการดำเนินโครงการฯ เพื่อการพัฒนาต่อยอดและดำเนินการต่อเนื่องในระยะต่อไป
 - ๙) ผู้นำเยาวชนและเจ้าหน้าที่ร่วมกันดำเนินการจัดทำวีดิทัศน์เสนอผลงานและจัดเก็บเอกสารสรุปผลการดำเนินการส่งกรมฯ ต่อไป
- โดยมีผู้เข้าร่วมเป็น เด็กและเยาวชนจำนวน ๔๕ คน เจ้าหน้าที่จำนวน ๓๙ คน เครือข่ายจำนวน ๑๐ คนและผู้ปกครองจำนวน ๑๐ คน

๓. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา

- ๑) มีการประชุมร่วมกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯ เพื่อชี้แจงการดำเนินโครงการฯ สร้างความเข้าใจและให้รับทราบว่าจะมีการดำเนินกิจกรรม และประเมินความพึงพอใจที่มีต่อระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๔
- ๒) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องกิจกรรมในการส่งเสริมสุขภาพที่เป็นมิตรร่วมกับเด็กและเยาวชน และวางแผนทบทวนร่วมกับเจ้าหน้าที่ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔
- ๓) มีการจัดคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชนแกนนำ
- ๔) สภาเด็ก ร่วมกับเจ้าหน้าที่ ดำเนินการจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจในการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรกับเพื่อนเยาวชน และทำแบบสำรวจความต้องการ ปัญหา ที่เด็กและเยาวชนต้องการพัฒนาความรู้ และทักษะต่างๆให้กับเด็กและเยาวชนพร้อมจัดทำข้อมูลเพื่อนำมาจัดทำแผนต่อไป
- ๕) สภาเด็กร่วมกับเจ้าหน้าที่ นำผลจากแบบประเมินความพึงพอใจ/แบบสำรวจความต้องการ เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการดำเนิน เพื่อจัดแผนการดำเนินงานการพัฒนาการให้บริการสุขภาพที่เป็นมิตรและจัดทำกำหนดการการดำเนินการจัดกิจกรรมในระหว่างเดือน พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๖๔

๖) ดำเนินการจัดกิจกรรมตามสภาพปัญหาและความต้องการ โดยมีการเชิญวิทยากรภายนอกหรือแกนนำเป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับเจ้าหน้าที่และมีการจัดแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับเด็กและเยาวชนแต่ละกิจกรรม

๗) เด็กและเยาวชนพร้อมกับเจ้าหน้าที่สรุปผลการดำเนินกิจกรรมและถอดบทเรียนการดำเนินโครงการฯ

๘) สภาเด็กและเจ้าหน้าที่ร่วมกันดำเนินการจัดทำวีดิทัศน์เสนอผลงานและจัดเก็บเอกสารสรุปผลการดำเนินการส่งกรมฯ ต่อไป

โดยมีผู้เข้าร่วมเป็น เด็กและเยาวชนแกนนำจำนวน ๘ คน เด็กและเยาวชนร่วมทำกิจกรรมในศูนย์ฝึกและอบรมฯบ้านอุบะกษาจำนวน ๓๘ คน และเจ้าหน้าที่จำนวน ๑๓ คน

๔. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนและเยาวชนหญิงบ้านปรานี

๑) มีการประชุมร่วมกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯ เพื่อชี้แจงการดำเนินโครงการฯ สร้างความเข้าใจและให้รับทราบว่าจะมีการดำเนินกิจกรรม และประเมินความพึงพอใจที่มีต่อระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

๒) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องสุขภาพที่เป็นมิตรให้กับเด็กและเยาวชนและทบทวนให้กับเจ้าหน้าที่อีกครั้ง

๓) มีการประชุมของเด็กและเยาวชนเพื่อคัดเลือกตัวแทนเด็กและเยาวชน เป็นแกนนำภายใต้ชื่อ “สภาเด็ก” จากการโหวตของเด็กและเยาวชน เมื่อได้ตัวแทนของเยาวชน มีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งและมอบหมายหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมเป็นแกนนำหลัก จำนวน ๑๐ คน

๔) จัดทำคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ที่เป็นที่ปรึกษาและช่วยประสานการทำงานของเด็กและเยาวชนให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน จำนวน ๘ ท่าน

๕) สภาเด็กดำเนินการจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจในการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรกับเพื่อนเยาวชน และทำแบบสำรวจความต้องการ ปัญหา ที่เด็กและเยาวชนต้องการพัฒนาความรู้และทักษะต่างๆ ให้กับเด็กและเยาวชนพร้อมจัดทำข้อมูลเพื่อนำมาจัดทำแผนต่อไป

๖) สภาเด็ก เจ้าหน้าที่ และเครือข่าย นำผลจากแบบประเมินความพึงพอใจ/แบบสำรวจความต้องการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการดำเนิน เพื่อจัดแผนการดำเนินงานการพัฒนาการให้บริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานีและจัดทำกำหนดการการดำเนินการจัดกิจกรรมในระหว่างเดือน พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๖๔

๗) ดำเนินการจัดกิจกรรมตามสภาพปัญหาและความต้องการ โดยมีการเชิญวิทยากรภายนอกหรือแกนนำเป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับเจ้าหน้าที่และมีการจัดแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับเด็กและเยาวชนแต่ละกิจกรรม

๘) เด็กและเยาวชนพร้อมกับเจ้าหน้าที่สรุปผลการดำเนินกิจกรรมและถอดบทเรียนการดำเนินโครงการฯ

๙) จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับเด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ ต่อภาพรวมของโครงการฯ

๑๐) สภาเด็กดำเนินการจัดทำวีดิทัศน์เสนอผลงานและจัดเก็บเอกสารสรุปผลการดำเนินการส่งกรมฯ ต่อไป

โดยมีผู้เข้าร่วมเป็น เด็กและเยาวชนจำนวน ๓๐ คน เจ้าหน้าที่จำนวน ๒๕ คน และเครือข่ายจำนวน ๑๐ คน

๕. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนลลิตรา

๑) จัดประชุมเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ความจำเป็น และแนวทางการจัดโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทราบแนวทางการดำเนินกิจกรรม

๒) จัดการประชุมร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชนเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ความจำเป็นและแนวทางการจัดโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ให้ทราบโดยทั่วถึงอีกครั้งและให้เด็กและเยาวชนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมและโครงการที่เยาวชนสนใจซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาสภาวะของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ได้ โดยให้สอดคล้องกับการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

๓) เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ร่วมกันคัดเลือกเยาวชนแกนนำเพื่อจัดกิจกรรมตามโครงการที่เสนอมา

๔) แต่งตั้งคณะทำงานในส่วนของเจ้าหน้าที่เพื่อร่วมกับเด็กและเยาวชนในการดำเนินโครงการ

๕) เขียนโครงการและเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติการจัดโครงการ

โดยมีผู้เข้าร่วมเป็น เด็กและเยาวชนจำนวน ๗๖ คน และเจ้าหน้าที่จำนวน ๕๓ คน

๖. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา

๑) ดำเนินการชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรถึงแนวทางการดำเนินงานการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

๒) การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

๓) สื่อสารให้เด็กและเยาวชนรับทราบถึงวัตถุประสงค์ของโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา

๔) สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ อาทิเช่น

- สำรวจความต้องการของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาความรู้และทักษะต่างๆให้กับเด็กและเยาวชน

- ดำเนินการประชุมเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

๕) ดำเนินการจัดประชุมร่วมระหว่างบุคลากร เด็กหรือเยาวชน ผู้ปกครอง และเครือข่ายเพื่อทบทวนถึงความเข้าใจที่มีต่อโครงการ และร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

๖) เสนอโครงการต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อจัดส่งโครงการรับการสนับสนุนงบประมาณ

๗) ดำเนินการตามแผนทบทวนแผน และประเมินความพึงพอใจ

โดยมีผู้เข้าร่วมเป็น เด็กและเยาวชนจำนวน ๕๐ คน เจ้าหน้าที่จำนวน ๓๐ คน เครือข่ายจำนวน ๑๐ คนและผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน ๑๐ คน

๗. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านบึง

- ๑) มีการประชุมเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯ เพื่อชี้แจงการดำเนินโครงการฯ สร้างความเข้าใจและให้รับทราบว่า จะมีการดำเนินกิจกรรมโดยเน้นการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน
- ๒) ประชาสัมพันธ์ชี้แจงให้เด็กและเยาวชนที่บริเวณอาคารโรงเลี้ยงให้เด็กและเยาวชนทราบเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
- ๓) ให้เด็กและเยาวชนช่วยกันระดมความคิดว่าอยากจะมีส่วนร่วมอะไรบ้างในศูนย์ฝึกและอบรมฯ และให้คัดเลือกตัวแทน (แกนนำ) เพื่อเข้าร่วมประชุมกับเจ้าหน้าที่ ในการพัฒนาบริการสุขภาพที่เป็นมิตร
- ๔) ดำเนินการจัดกิจกรรมตามสภาพปัญหาและความต้องการ โดยแกนนำมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับเจ้าหน้าที่
- ๕) แต่งตั้งคณะทำงานของเด็กและเยาวชน และประชุมเพื่อวางแผนการทำงาน
- ๖) เด็กและเยาวชนพร้อมกับเจ้าหน้าที่สรุปผลการดำเนินกิจกรรมและถอดบทเรียนการดำเนินโครงการฯ
- ๗) จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับเด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ ต่อภาพรวมของโครงการฯ
- ๘) จัดทำวีดิทัศน์เสนอผลงานและรวบรวมทำสรุปโครงการ เพื่อดำเนินการส่งกรมฯ ต่อไป โดยมีผู้เข้าร่วมเป็น เด็กและเยาวชนจำนวน ๑๐ คน และเจ้าหน้าที่จำนวน ๒๐ คน

๘. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จังหวัดนราธิวาส

- ๑) แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาและช่วยประสานการทำงานของ เด็กและเยาวชนจำนวน ๕ คน
- ๒) ประชาสัมพันธ์โครงการและทบทวนความรู้เกี่ยวกับการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรให้เด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่รับรู้ ตระหนักถึงความสำคัญ และรายละเอียดแนวทางการดำเนินงาน พร้อมทั้งประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่ต่อระบบสุขภาพที่เป็นมิตรก่อนทำโครงการฯ
- ๓) เปิดรับสมัครและคัดเลือกเยาวชนแกนนำจำนวน ๕ คน โดยมีเจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำและเสริมทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้นำกิจกรรม
- ๔) เยาวชนแกนนำเป็นผู้นำกิจกรรมการประเมินความพึงพอใจและสำรวจความต้องการของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับความรู้และพัฒนาทักษะต่างๆ ตลอดจนสิ่งที่อยากจะให้ศูนย์ฝึกพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสมกับความต้องการของเยาวชน ผ่านรูปแบบการระดมความคิดและสรุปร่วมกัน โดยมีเจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาคอยสนับสนุนและให้คำปรึกษา
- ๕) เด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่และเครือข่ายนำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความพึงพอใจและข้อสรุปที่ได้จากการสำรวจความต้องการร่วมวางแผนพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรร่วมกัน
- ๖) ดำเนินการจัดกิจกรรมตามสภาพปัญหาและความต้องการ โดยมีผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาให้ความรู้ที่เด็กและเยาวชนสนใจเช่น สุขภาวะทางเพศ อนามัยช่องปาก ให้กับเด็กและเยาวชน ซึ่งเด็กและเยาวชนจะทำแบบประเมินความพึงพอใจทุกกิจกรรม
- ๗) เด็กและเยาวชนพร้อมกับเจ้าหน้าที่สรุปผลการดำเนินกิจกรรมและถอดบทเรียนการดำเนินโครงการฯ

๘) จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับเด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ ต่อภาพรวมของโครงการฯ

๙) เยาวชนแกนนำและเจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาดำเนินการจัดทำวีดิทัศน์เสนอผลงานและจัดเก็บเอกสารสรุปผลการดำเนินการส่งกรมฯ ต่อไป

โดยมีผู้เข้าร่วมเป็น เด็กและเยาวชนจำนวน ๑๑ คน และเจ้าหน้าที่จำนวน ๕ คน

๙. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนและเยาวชนจังหวัดสมุทรปราการ

๑) ดำเนินการชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรถึงแนวทางการดำเนินงานการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

๒) การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

๓) สื่อสารให้เด็กและเยาวชนรับทราบถึงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรปราการ

๔) สำรวจความต้องการของเด็กและเยาวชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม โดยให้เด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ทุกราย มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม และเนื่องด้วยศูนย์ฝึกและอบรมฯ จังหวัดสมุทรปราการมีเด็กและเยาวชน จำนวน ๑๖ ราย จึงใช้รูปแบบการสำรวจด้วยกิจกรรมการมีส่วนร่วมการแสดงความคิดเห็น

๕) จัดทำคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เป็นที่ปรึกษากิจกรรมเพื่อสนับสนุนการวางแผนการดำเนินกิจกรรมของเด็กและเยาวชน

โดยมีผู้เข้าร่วมเป็น เด็กและเยาวชนจำนวน ๑๖ คน และเจ้าหน้าที่จำนวน ๓๗ คน

๑๐. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๑ ระยอง

๑) มีการประชุมหารือร่วมกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯ และผู้บริหาร เพื่อชี้แจงการดำเนินโครงการฯ สร้างความเข้าใจและให้รับทราบว่ามีการดำเนินกิจกรรม และประเมินความพึงพอใจที่มีต่อระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

๒) จัดเผยแพร่และทบทวนให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องสุขภาพที่เป็นมิตรให้กับเด็กและเยาวชน และให้กับเจ้าหน้าที่อีกครั้ง รวมทั้งสำรวจการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการคิดที่จะจัดทำโครงการตามที่เด็กและเยาวชนระดมความคิดเห็นและโหวตเป็นภาพรวมของศูนย์ฝึกและอบรมฯ เขต ๑

๓) มีการประชุมร่วมของเด็กและเยาวชน ๓ ครั้ง

ครั้งที่ ๑ เพื่อคัดเลือกตัวแทนเด็กและเยาวชน เป็นแกนนำภายใต้ชื่อ “แกนนำสภม.” จากการสมัครเข้าร่วมของเด็กและเยาวชน เมื่อได้ตัวแทนของเยาวชนมีการแต่งตั้งและมอบหมายหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมเป็นแกนนำหลัก จำนวน ๒๐ คน

ครั้งที่ ๒ เด็กและเยาวชนร่วมหารือในเรื่องของกิจกรรมโครงการตามมติเสียงส่วนรวมของเด็กและเยาวชนทั้งหมด

ครั้งที่ ๓ เด็กและเยาวชนเขียนโครงการร่วมกันตามแผนการจัดกิจกรรม

๔) จัดทำคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและช่วยประสานการทำงานของเด็กและเยาวชนให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน

๕) นำเสนอโครงการต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อจัดส่งโครงการรับการสนับสนุนงบประมาณ

๖) ดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนงานการพัฒนาการให้บริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับศูนย์ฝึกและอบรมเด็กฯ เขต ๑ และจัดทำกำหนดการในการจัดกิจกรรมระหว่างเดือน พฤษภาคม ๒๕๖๔

๗) แขนงนำสภม.เด็กและเยาวชนพร้อมกับเจ้าหน้าที่สรุปผลการดำเนินกิจกรรมและถอดบทเรียนการดำเนินโครงการฯ

๘) จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับเด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ ต่อภาพรวมของโครงการฯ

๙) แขนงนำสภม.ดำเนินการจัดทำวิดิทัศน์เสนอผลงานและจัดเก็บเอกสารสรุปผลการดำเนินการส่งกรม

โดยมีผู้เข้าร่วมเป็น เด็กและเยาวชนจำนวน ๒๐ คน และเจ้าหน้าที่จำนวน ๑๐ คน

๑๑. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๒ ราชบุรี

๑) ชี้แจงทำความเข้าใจเจ้าหน้าที่ บุคลากร แนวทางการดำเนินงานฯ และทบทวนคำสั่งคณะทำงาน

๒) ประชาสัมพันธ์และสำรวจความต้องการของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงาน

๓) สรุปความต้องการของเด็กและเยาวชน และดำเนินการจัดทำโครงการฯ

โดยมีผู้เข้าร่วมเป็น เด็กและเยาวชนจำนวน ๑๒๕ คน และเจ้าหน้าที่จำนวน ๑๘ คน

๑๒. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๓ นครราชสีมา

๑) ประชุมคณะทำงานและเจ้าหน้าที่เพื่อชี้แจงรายละเอียดกิจกรรมโครงการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

๒) ประชาสัมพันธ์เด็กและเยาวชนหน้าเสาธงเพื่อชี้แจงให้เยาวชนรับทราบ

๓) ประชุมแกนนำเด็กและเยาวชน

๔) สำรวจความต้องการของเด็กและเยาวชนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเขียนโครงการเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเยาวชน

๕) สรุปความต้องการของเด็กและเยาวชนเพื่อประกอบการเขียนโครงการ

๖) เขียนโครงการเพื่อให้คณะทำงานพิจารณา

๗) ส่งโครงการไปที่กรมพินิจเพื่อพิจารณาอนุมัติโครงการ

โดยมีผู้เข้าร่วมเป็น เด็กและเยาวชนจำนวน ๒๓ คน และเจ้าหน้าที่จำนวน ๑๐ คน

๑๓. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๔ ขอนแก่น

๑) ตัวแทนเจ้าหน้าที่/หัวหน้าส่วนประชุมเชิงปฏิบัติการรับทราบโครงการฯ เข้าร่วมการประชุมกับกรมพินิจและวางแผนชี้แจงเจ้าหน้าที่ในส่วนประชุมคณะกรรมการนักวิชาชีพ และมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบในการแจ้งประชาสัมพันธ์โครงการเบื้องต้นให้กับเด็กและเยาวชนได้รับทราบ

๒) ประชุมชี้แจงเจ้าหน้าที่ ให้ทราบรายละเอียดโครงการและกำหนดการในการดำเนินกิจกรรม เบื้องต้นประกอบไปด้วยนักวิชาชีพ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ พยาบาล นักวิชาการอบรมฝึกวิชาชีพ(ด้าน การศึกษาวิชาชีพ) นักวิชาการอบรมฝึกวิชาชีพ (ด้านพ่อบ้าน)

๓) มอบหมาย/แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ สำนวความต้องการและสภาพปัญหาเบื้องต้น กับเด็กและ เยาวชนโดยแบ่งเป็นตอนนอน จำนวน ๕ ตอนนอน

๔) ประชุมคณะทำงานเจ้าหน้าที่สรุปประเด็นที่จะสำรวความคิดเห็น ๓ ประเด็นหลัก ๑. เมนูอาหาร ๒.วิชาชีพ ๓.คุณภาพชีวิตที่ดี ทำความเข้าใจร่วมกันเพื่อวางแผนฯในการดำเนินการสำรวความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

๕) คณะทำงานดำเนินการสำรวความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็น มิตร แบ่งการจัดกิจกรรมกลุ่มสำรวความคิดเห็นเป็น ๕ หอ และให้ตัวแทนเยาวชนแต่ละตอนนอน นำเสนอ ความคิดเห็นและความต้องการต่อประเด็นการสำรวเพื่อนำไปวางแผนในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตร

๖) คณะทำงานประชุมวางแผนการดำเนินงานฯจากผลการสำรวความคิดเห็นของเยาวชนเพื่อ จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับผลการสำรว

๗) คณะทำงานรวบรวมข้อมูล จัดทำเอกสาร เสนอโครงการฯ

โดยมีผู้เข้าร่วมเป็น เด็กและเยาวชนจำนวน ๓๒๐ คน และเจ้าหน้าที่จำนวน ๓๗ คน

๑๔. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๕ อุบลราชธานี

๑) เจ้าหน้าที่เข้าร่วมประชุมกับกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ชี้แจงวัตถุประสงค์ของ โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและ เยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ในวันที่ ๒๔ - ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๔

๒) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๕ ประชุมร่วมกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ เพื่อทำความเข้าใจและการดำเนินงาน เกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบ บริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

๓) ประชาสัมพันธ์บริเวณหน้าเสาธงให้เด็กและเยาวชนทราบเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและ อบรมเด็กและเยาวชน

๓.๑) ครูที่ปรึกษาประชาสัมพันธ์และให้เด็กในที่ปรึกษาช่วยกันระดมความคิดว่าอยากจะ มีส่วนร่วมอะไรบ้างในศูนย์ฝึกและอบรมฯ และให้ส่งตัวแทน ๑- ๒ คน เข้าร่วมประชุมเพื่อหาข้อสรุปว่าอยากมี ส่วนร่วมในกิจกรรมอะไรบ้างณ.อาคารสามัญ

๓.๒) แต่งตั้งคณะทำงานของเด็กและเยาวชน และประชุมเพื่อวางแผนการทำงาน

๔) ดำเนินการจัดกิจกรรมตามความต้องการ การอยากมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ดำเนิน กิจกรรมโดยคณะทำงานเด็กและเยาวชน

๕) ทำแบบประเมินความพึงพอใจในการทำกิจกรรม

๖) จัดทำวีดิทัศน์ และรวบรวมทำสรุปโครงการ จำนวน ๕ เล่ม

โดยมีผู้เข้าร่วมเป็น เด็กและเยาวชนจำนวน ๔๐ คน และเจ้าหน้าที่จำนวน ๓๐ คน

๑๕. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๖ นครสวรรค์

๑) มีการประชุมร่วมกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯ เพื่อชี้แจงการดำเนินโครงการฯ สร้างความเข้าใจและให้รับทราบว่า จะมีการดำเนินกิจกรรม และประเมินความพึงพอใจที่มีต่อระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

๒) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องสุขภาพที่เป็นมิตรให้กับเด็กและเยาวชน และทบทวนให้กับเจ้าหน้าที่อีกครั้ง

๓) มีการประชุมของเด็กและเยาวชน เป็นแกนนำหลัก จำนวน ๑๐ คนร่วมกับเจ้าหน้าที่และประเมินระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการทำงานร่วมกับผู้ใหญ่ใช้ สทนากลุ่ม (FOCUS GROUP) ผู้ใหญ่มีหน้าที่รับฟัง

- แกนนำเด็กและเยาวชน หอนอน ๑,๒,๓

- เจ้าหน้าที่ประกอบไปด้วย ผู้ช่วยผู้อำนวยการ, หัวหน้าส่วนป้องกัน, หัวหน้าส่วนบำบัดแก้ไขฟื้นฟู, หัวหน้าหน่วยหญิง, นักจิตวิทยาคลินิก, นักสังคมสงเคราะห์, หัวหน้างานศึกษา, หัวหน้างานอภิบาล คำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ได้แก่

๑. ในความคิดเห็นของเด็ก อะไรคือปัญหาความเรื่องและความท้าทายที่เด็กและเยาวชนระหว่างการฝึกอบรมเผชิญอยู่ระหว่างการฝึกอบรม

๒. เด็กและเยาวชนอยากลงมือทำอะไร ที่ช่วยให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นสำหรับเด็กและเยาวชนคนอื่นๆในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

๓. สิ่งใดที่ทำให้การใช้ชีวิตในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเป็นสถานที่อยู่และปลอดภัย

๔. ในความคิดเห็นของเด็กๆผู้ใหญ่ควรทำอะไรบ้างและมีสิ่งใดบ้างที่เด็กกับผู้ใหญ่ควรทำร่วมกัน

- สำรวจปัญหาความต้องการใช้ชีวิตของเด็กและเยาวชนระหว่างการฝึกอบรม

- กำหนดประเด็นหลักของปัญหา และผู้รับผิดชอบในการวางแผนกิจกรรม

๕) จัดทำคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและช่วยประสานการทำงานของเด็กและเยาวชนให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน

๕) จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจในการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรกับเพื่อนเยาวชน และทำแบบสำรวจความต้องการ ปัญหา ที่เด็กและเยาวชนต้องการพัฒนาความรู้และทักษะต่างๆให้กับเด็กและเยาวชน พร้อมจัดทำข้อมูลเพื่อนำมาจัดทำแผนต่อไป

โดยมีผู้เข้าร่วมเป็น เด็กและเยาวชนจำนวน ๒๑๕ คน และเจ้าหน้าที่จำนวน ๕๐ คน

๑๖. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๗ เชียงใหม่

๑) มีการประชุมร่วมกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯและผู้บริหาร เพื่อชี้แจงการดำเนินโครงการฯ สร้างความเข้าใจและให้รับทราบว่า จะมีการดำเนินกิจกรรม และประเมินความพึงพอใจที่มีต่อระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

๒) มีการเปิดรับเพื่อสมัครตัวแทนเด็กและเยาวชน เป็นแกนนำภายใต้ชื่อ “อาสาสมัคร๗”(อสส.๗) เมื่อได้ตัวแทนของเยาวชน มีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งและมอบหมายหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมเป็นแกนนำหลักจำนวน ๓๔ คน

๓) เยาวชน อสส.๗ ดำเนินการจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจในการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรกับเพื่อนเยาวชน และทำแบบสำรวจความต้องการ ปัญหา ที่เด็กและเยาวชนต้องการพัฒนาความรู้และทักษะต่างๆให้กับเด็กและเยาวชนพร้อมจัดทำข้อมูลเพื่อนำมาจัดทำแผนต่อไป

๔) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนการดำเนินงานการพัฒนาการให้บริการระบบสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ร่วมกับเด็กและเยาวชน อสส.๗ เจ้าหน้าที่ และเครือข่าย พร้อมทั้งจัดทำกำหนดการดำเนินการจัดกิจกรรมในระหว่างเดือน พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๖๔

๕) มีการจัดอบรม โดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับการบริการสุขภาพให้กับเด็กและเยาวชนศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๗

๖) ดำเนินการจัดกิจกรรมตามสภาพปัญหาและความต้องการ โดยเยาวชนแกนนำ อสส.๗ เป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับเจ้าหน้าที่และมีการจัดแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับเด็กและเยาวชนแต่ละกิจกรรม

๗) เด็กและเยาวชนพร้อมกับเจ้าหน้าที่สรุปผลการดำเนินกิจกรรมและถอดบทเรียนการดำเนินโครงการฯ

๘) จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับเด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ ต่อภาพรวมของโครงการฯ

๙) เยาวชนแกนนำ อสส.๗ ดำเนินการจัดทำวีดิทัศน์เสนอผลงานและจัดเก็บเอกสารสรุปผลการดำเนินการส่งกรมฯ ต่อไป

โดยมีผู้เข้าร่วมเป็น เด็กและเยาวชนจำนวน ๓๔ คน เจ้าหน้าที่จำนวน ๑๓ คน และเครือข่ายจำนวน ๓ คน

๑๗. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๘ สุราษฎร์ธานี

๑) ประชุมเจ้าหน้าที่ซึ่งเข้าร่วมการประชุมกับกรมพินิจฯ

๒) มอบหมายเจ้าหน้าที่ ประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับเด็ก เยาวชน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ประจำบ้านทุกบ้านรวม ๖ บ้านสำรวจความต้องการและสภาพปัญหาเบื้องต้น

๓) ให้เด็กและเยาวชนแต่ละบ้านนำเสนอกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ การพัฒนาระบบบริการสุขภาพ ภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ที่เป็นกิจกรรมภาพรวมของทั้งศูนย์ฝึกและอบรมฯ และกิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้ภายในบ้านโดยมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ประจำบ้านให้การสนับสนุนและตอบคำถามหากมีประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินการ

๔) ตัวแทนเด็กและเยาวชนนำเสนอกิจกรรมแก่คณะทำงานกลาง (ตัวแทนส่วน/ฝ่าย ต่าง) แล้วร่วมกันสรุปกิจกรรมทั้งหมด ที่จะรวบรวมเสนอโครงการ

โดยมีผู้เข้าร่วมเป็น เด็กและเยาวชนจำนวน ๑๗๘ คน และเจ้าหน้าที่จำนวน ๓๕ คน

๑๘. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๙ ยะลา

๑) ดำเนินการชี้แจงทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ถึงแนวทางการดำเนินงานการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

๒) สื่อสารให้เด็กและเยาวชนรับทราบถึงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๙ และคัดเลือกแกนนำเพื่อเข้ามาร่วมคิดร่วมวางแผนและร่วมดำเนินกิจกรรม

๓) การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

๔) แลกเปลี่ยนแนวทางกับเด็กและเยาวชนโดยให้เยาวชนแกนนำออกแบบกิจกรรม ดังนี้

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

- สำนวความต้งการของเด็กและเยาวชนและให้เด็กและเยาวชนร่วมกันออกแบบกิจกรรมในการพัฒนาความรู้และทักษะต่างๆให้กับเด็กและเยาวชนรวมทั้งปรับพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรตามความต้งการและเหมาะสม

- ดำเนินการประชุมเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ร่วมกับเครือข่าย

๕) เสนอโครงการต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อจัดส่งโครงการรับการสนับสนุนงบประมาณ

๖) ดำเนินการตามแผน โดยเด็กและเยาวชนร่วมดำเนินการ ทบทวนแผน และประเมินความพึงพอใจ

๗) เด็กและเยาวชนพร้อมด้วยเจ้าหน้าที่สรุปผลการดำเนินกิจกรรม และถอดบทเรียนขึ้นดำเนินโครงการ

โดยมีผู้เข้าร่วมเป็น เด็กและเยาวชนจำนวน ๔๐ คน เจ้าหน้าที่จำนวน ๒๕ คน และเครือข่ายจำนวน ๑๐ คน

๑๙. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๑๐ พังงา

๑) ประชุมคณะทำงานและเจ้าหน้าที่เพื่อชี้แจงรายละเอียดกิจกรรมโครงการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

๒) ประชาสัมพันธ์โครงการและทบทวนความรู้เกี่ยวกับการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรให้เด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่รับรู้และเกิดความตระหนักและความสำคัญของแนวทางการดำเนินงานสุขภาพที่เป็นมิตร พร้อมทั้งประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่ต่อระบบสุขภาพที่เป็นมิตรก่อนทำโครงการฯ

๓) แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาและช่วยประสานการทำงานของ เด็กและเยาวชน

๔) สำนวความต้งการของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะต่างๆที่สอดคล้องความถนัดและความสนใจ ตลอดจนสิ่งที่อยากจะให้ศูนย์ฝึกพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสมกับความต้องการของเยาวชน โดยมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำปรึกษา

๕) ดำเนินการจัดกิจกรรมโดยเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาให้ความรู้ให้แก่เด็กและเจ้าหน้าที่และจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจ

๖) เด็กและเยาวชนพร้อมกับเจ้าหน้าที่สรุปผลการดำเนินกิจกรรมและถอดบทเรียนการดำเนินโครงการฯ

๗) จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับเด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ ต่อภาพรวมของโครงการฯ

โดยมีผู้เข้าร่วมเป็น เด็กและเยาวชนจำนวน ๗๔ คน เจ้าหน้าที่จำนวน ๑๕ คน และวิทยากรเครือข่ายจำนวน ๖ คน

๒๐. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๑๑ ลพบุรี

๑) ประชุมเจ้าหน้าที่ชี้แจงโครงการ

๒) สำนวความคิดเห็นและความต้งการของเด็กและเยาวชน

๓) ประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อสรุปความคิดเห็นและความต้งการของเด็กและเยาวชน

๔) ประชุมเจ้าหน้าที่เพื่อแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ

๕) สรุปกิจกรรมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

๖) เขียนโครงการ ขออนุมัติโครงการ

โดยมีผู้เข้าร่วมเป็น เด็กและเยาวชนจำนวน ๑๒๔ คน และเจ้าหน้าที่จำนวน ๓๕ คน

ระยะทบทวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาบริการสุขภาพของหน่วยงาน นำร่อง (Reflection phase)

เมื่อได้มีการจัดทำข้อเสนอโครงการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาบริการสุขภาพของหน่วยงานนำร่องแล้ว ในระหว่างหน่วยงานนำร่อง ได้ดำเนินการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมโดย

การนำหลักการ PDCA (Plan Do Check Act) มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน ตามขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การสรุป ประเมินโครงการ และการปรับปรุงตามผลการประเมินซึ่งถือเป็นพื้นฐานของการยกระดับคุณภาพ และเป็นการปรับให้เข้ากับบริบท และกระบวนการทำงานของพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลให้ระบบจะยังสามารถดำรงอยู่ได้ต่อไป

โดยภายหลังจากดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมแล้ว ศูนย์ฝึกและอบรมฯมีการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ ในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการประเมินระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนของหน่วยงานนั้นๆโดยหน่วยงานได้มีการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชน โดยมีประเด็นในเรื่องดังต่อไปนี้

การประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน

๑. การบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน รักษา และฟื้นฟู มีการให้ความรู้ด้านสุขภาพ การออกกำลังกาย อาหารและน้ำดื่มสะอาด เพียงพอ การดูแลเยาวชนเมื่อเจ็บป่วย

๒. สถานที่ให้บริการ ห้องพยาบาล ห้องให้คำปรึกษา หอนอน โรงอาหาร ห้องอาบน้ำและส้วม สถานที่ตากผ้า สถานที่แยกสำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นโรค สะอาด อากาศถ่ายเทดี เป็นสัดส่วน อากาศถ่ายเทดี สะดวกต่อการให้บริการ

๓. สิ่งอำนวยความสะดวก เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน สะอาด เพียงพอ และมีคุณภาพ

๔. การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการดำเนินดำเนินงานด้านสุขภาพภายในศูนย์ฝึกและอบรม

การประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน

๑. การสื่อสารภายในองค์กร เช่น การถ่ายทอดนโยบาย การประชุมเพื่อดำเนินการในหน่วยงาน

๒. การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในหน่วยงาน

๓. การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

๔. การมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกับเครือข่าย

๕. การส่งเสริมขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน

๓.๔.๓ ระยะติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน (Monitoring and Evaluation phase)

ในการดำเนินการประเมินผลการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม โดยมีการจัดประชุมการประเมินผลการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงาน และพิจารณาเกณฑ์การให้คะแนน ตามแบบประเมินผล (วัดระดับการมีส่วนร่วม) การดำเนินงานการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๐๐ น. ซึ่งทำให้ได้แบบประเมินผล (วัดระดับการมีส่วนร่วม) ที่มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ด้านผู้บริหาร

๑. มีนโยบายที่ให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร โดยมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน เห็นเป็นรูปธรรมในการให้ความรู้ ความเข้าใจ หรือเสริมทักษะต่างๆเพื่อให้กับเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมฯ ในหลายๆช่องทางสื่อสาร รวมถึงมีการสร้างแรงจูงใจให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

๒. เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชน สื่อสารความต้องการ หรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร โดยมีการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร กระบวนการมีส่วนร่วม และสถานการณ์สุขภาพต่างๆ ให้เด็กและเยาวชนได้รับฟัง และเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนแสดงความคิดเห็นต่อปัญหานั้นๆ โดยเปิดช่องทางการสื่อสารให้กับเด็กและเยาวชนสามารถสื่อสารความต้องการ หรือปัญหาในระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรได้ในทุกช่องทางสื่อสาร และมีการตอบรับต่อความคิดเห็นเหล่านั้น

๓. จัดสรรทรัพยากรเพื่อให้ดำเนินการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรจากการนำเสนอโครงการของเด็กและเยาวชนอย่างเต็มที่

๔. เป็นที่ปรึกษาโครงการให้กับเด็กและเยาวชนในการดำเนินการโครงการอย่างใกล้ชิด

ด้านเจ้าหน้าที่

๑. เจ้าหน้าที่ที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสื่อสารปัญหาที่พบหรือแนวความคิดที่จะพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม โดยเด็กและเยาวชนสามารถสื่อสารปัญหาที่พบ หรือแนวความคิดในการพัฒนาระบบฯ กับเจ้าหน้าที่คนใดก็ได้ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ และได้รับการช่วยเหลือ ส่งต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒. เจ้าหน้าที่ที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา วิเคราะห์ทางเลือกในการพัฒนา กำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากร การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาพและความเป็นอยู่ กำหนดตัวชี้วัดด้านสุขภาพ และมีส่วนร่วมในการประเมินผล

๓. เจ้าหน้าที่ที่มีการตอบรับ ส่งเสริม และสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรมฯ โดยการตอบรับเสียงสะท้อนจากเยาวชน ให้ข้อมูลและเหตุผลประกอบการพิจารณา และมีการสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรมในทุกๆด้าน รวมถึงมีการค้นหาทรัพยากรด้านจากภายนอกมาสนับสนุนเพิ่มเติม

๔. เจ้าหน้าที่ที่มีการสนับสนุน และมีการประสานงาน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมของเด็กและเยาวชนทั้งเครือข่ายภายในและภายนอกสถานควบคุม รวมทั้งมีแผนการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม และมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

๕. เจ้าหน้าที่มีการสร้างแรงจูงใจให้กับเด็กและเยาวชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการฯ ทั้งการแสดงความคิดเห็น เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็น ในพื้นที่ที่รู้สึกปลอดภัย และเอื้อต่อการแสดงความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน วางแผนการทำงาน ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้รับความรู้ ทักษะ

ต่างๆ ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการส่งเสริมป้องกันและดูแลสุขภาพของตนเองอย่างสม่ำเสมอ และเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ที่ครอบคลุมทั้งด้านสุขภาพกาย จิตใจ และสิ่งแวดล้อม

ด้านเด็กและเยาวชน

๑. เด็กและเยาวชนมีโอกาสสื่อสารปัญหาหรือแนวความคิดที่จะพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม โดยเปิดช่องทางในการสื่อสารให้หลากหลายช่องทางและสนับสนุนให้เป็นการสื่อสารสองทาง

๒. เด็กและเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา วิเคราะห์ทางเลือกในการพัฒนา กำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากร การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาพและความ เป็นอยู่ กำหนดตัวชี้วัดด้านสุขภาพ และมีส่วนร่วมในการประเมินผล

๓. เด็กและเยาวชนสามารถมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้รับเอง โดยมีทั้งกระบวนการวางแผน ดำเนินการ ควบคุมการใช้ทรัพยากร และมีการบันทึกการใช้ทรัพยากรต่างๆอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้ควบคุม รวมทั้งดำเนินการหาทรัพยากรเพิ่มเติมจากที่ได้รับได้ (อาจโดยผ่านทางเจ้าหน้าที่ แต่ เด็กและเยาวชนเป็นผู้ริเริ่ม และหาแนวทางในการจัดหา)

๔. เด็กและเยาวชนมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นในพื้นที่ที่รู้สึกปลอดภัย และเอื้อต่อการแสดงความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน วางแผนการทำงาน ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้รับความรู้ ทักษะต่างๆ ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการส่งเสริมป้องกันและดูแลสุขภาพของตนเองอย่างสม่ำเสมอและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ที่ครอบคลุมทั้งด้านสุขภาพกาย จิตใจ และสิ่งแวดล้อม

ด้านกลไกการดำเนินงาน

๑. ขั้นการเตรียมการ มีการดำเนินการชี้แจง ทำความเข้าใจกับบุคลากร จัดตั้งคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน มีการสื่อสารให้เด็กและเยาวชนรับทราบถึงโครงการฯ และศูนย์ฝึกและอบรมฯได้ ดำเนินการจัดทำแผนการดำเนินงานร่วมกับเด็กและเยาวชนในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรตามมาตรฐานการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

๒. ขั้นดำเนินการ ศูนย์ฝึกและอบรมฯดำเนินการจัดกิจกรรมตามแนวทางในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตร โดยสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ อาทิเช่น มีการสำรวจความต้องการของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาความรู้และทักษะต่างๆให้กับเด็กและเยาวชน มีการดำเนินการประชุมเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน มีการจัดทำแผนในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรโดยเด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่/เครือข่ายได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ครอบคลุมทุกมิติ (สุขภาพกาย สุขภาพจิต ด้านสิ่งแวดล้อม) และมีการดำเนินกิจกรรมตามแผนการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมจากการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน รวมถึงมีจำนวนของเด็กและเยาวชนที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบกิจกรรมหรือโครงการ และจำนวนเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ กิจกรรมหรือเป็นสมาชิกเกี่ยวกับบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

๓. ขั้นติดตามประเมินผล มีการตั้งคณะกรรมการในการติดตามประเมินผล มีการประเมินความพึงพอใจในระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรของเด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ และนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการปรับปรุงพัฒนา

๔. มีแผนงานในการทำให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงานในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนที่ครอบคลุมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงมีนวัตกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืน

โดยมีหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนแบ่งเป็น ๔ ระดับ ได้แก่ ระดับดีเยี่ยม ระดับดีมาก ระดับดี และระดับพอใช้

นอกจากนี้ได้มีการดำเนินการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสรุปผลการดำเนินงาน ถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๐๐ น.เป็นต้นไป โดยเป็นการประชุมทางไกล (Video Conference) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้อำนวยการ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่ และเด็กและเยาวชน แกนนำ ในการดำเนินกิจกรรม การโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนของแต่ละศูนย์ฝึกและอบรม ซึ่งมีหัวข้อในการถอดบทเรียน ดังนี้

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

๑. การตั้งเป้าหมายก่อนดำเนินโครงการ
๒. การเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินโครงการฯ เมื่อเทียบกับแผนของโครงการ
๓. ปัจจัยที่ทำให้บรรลุเป้าหมาย หรือไม่บรรลุเป้าหมาย และแนวทางการแก้ไข
๔. สิ่งที่ทำให้โครงการมีความยั่งยืน
๕. พฤติกรรม ทักษะของเด็กเปลี่ยนแปลงไป
๖. พฤติกรรม ทักษะของเจ้าหน้าที่เปลี่ยนแปลงไป
๗. ความประทับใจ

เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการฯ

๑. ความรู้สึกของเด็กและเยาวชนที่ได้มีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร
๒. สิ่งที่เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้
๓. ทักษะที่เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้
๔. สิ่งที่เด็กและเยาวชนสามารถได้นำมาใช้หลังจากได้รับความรู้
๕. ความประทับใจของเด็กและเยาวชนจากการได้เข้าร่วมโครงการฯ
๖. สิ่งที่เด็กและเยาวชนอยากให้ปรับเปลี่ยนในโครงการฯ

๓.๕ ข้อจำกัดในการวิจัย

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ทำให้มีการปรับเปลี่ยนในการดำเนินงาน ดังนี้

- การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม และการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสรุปผลการดำเนินงาน ถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ไม่สามารถจัดการประชุมในรูปแบบเดิม (onsite) ได้ จึงต้องเปลี่ยนเป็นการประชุมระบบทางไกล (Online) ผ่านระบบ Video Conference ซึ่งอาจทำให้ผลของการเรียนรู้ และการถอดบทเรียนไม่ได้ประสิทธิภาพเต็มที่

- บางศูนย์ฝึกและอบรม ซึ่งเป็นหน่วยงานนำร่องไม่สามารถดำเนินกิจกรรมตามโครงการได้ จึงขาดหน่วยงานนำร่องจำนวน ๕ หน่วยงาน

บทที่ ๔

ผลการศึกษา

การดำเนินการวิจัยจะแบ่งออกเป็น ๓ ระยะคือ ระยะเตรียมการ ระยะการดำเนินการ และระยะติดตามประเมินผล ซึ่งแต่ละระยะมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ระยะเตรียมการ (Preparation phase) ประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ การสำรวจความต้องการและความจำเป็นของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่

ส่วนที่ ๒ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

ระยะการวิจัย (Research phase)

ส่วนที่ ๓ การจัดทำแผนและจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในศูนย์ฝึกและอบรม

ส่วนที่ ๔ การจัดทำชุดกิจกรรมการแสดงออกและการสร้างสรรค์สำหรับวัยรุ่น

ระยะติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน (Monitoring and Evaluation phase)

ส่วนที่ ๕ การประเมินผลการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

ส่วนที่ ๖ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสรุปผลการดำเนินงาน ถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ส่วนที่ ๑ การสำรวจความต้องการและความจำเป็นของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่

ผลการศึกษาครั้งนี้ ได้จากการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น ๙๒๓ คน และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยเลือกพื้นที่ศึกษาเพื่อทำการวิจัย ๒ แห่ง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) กลุ่มเด็กและเยาวชนชาย ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ละ ๕ คน, กลุ่มเด็กและเยาวชนหญิง ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ละ ๕ คน, กลุ่มเจ้าหน้าที่สถานควบคุม ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ละ ๕ คนประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth interview) ผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ แต่ละศูนย์ฝึกและอบรมฯ และเด็กและเยาวชนหลังจากการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมฯ ละ ๒ คน

ทั้งนี้เมื่อผู้วิจัยนำกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ ๖๓.๑, จำนวนร้อยละ ๕๘.๘ อายุอยู่ในช่วง ๑๘ - ๒๐ ปี, จำนวนร้อยละ ๕๐.๔ การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น, จำนวนร้อยละ ๒๙.๖ อาศัยอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ๖ เดือน - ๒ ปี, จำนวนร้อยละ ๗๓.๑ เป็นผู้ที่มีฐานความผิดยาเสพติดให้โทษ, เด็กและเยาวชนส่วนมาก กล่าวคือร้อยละ ๔๒.๔ ประเมินว่าตนเองให้ความสนใจเรื่องสุขภาพอนามัยที่ดีของตัวเองและผู้อื่นในระดับมาก, จำนวนร้อยละ ๔๗.๒ ระบุว่า เป็นสมาชิกของกลุ่มหรือชมรมต่างๆ เช่น ชมรมทูป็นัมเบอร์วัน, จำนวนร้อยละ ๖๕.๙ ระบุว่ามีการเปลี่ยนแปลงโดยทำกิจกรรมร่วมกันได้ดีขึ้นและมีความสุข นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ ร้อยละ ๘๘.๒ มีความเห็นว่า

การให้บริการสุขภาพ (การกินอยู่หลับนอน และการดูแลเมื่อเจ็บป่วย) ของศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีความเพียงพอ แต่ยังมีบางส่วน กล่าวคือร้อยละ ๑๑.๘ ที่คิดว่าการให้บริการสุขภาพของศูนย์ฝึกและอบรมฯยังไม่เพียงพอ

สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพ พบว่าปัจจัยภายในประกอบด้วยตัวแปรอิสระ ๑๓ ตัว ได้แก่ ๑) ความจำเป็นให้ศูนย์ฝึกและอบรมฯให้บริการด้านสุขภาพ ๒) ทศนคติของเด็กและเยาวชนในการดูแลสุขภาพ ๓) ทศนคติของเด็กและเยาวชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่สถานควบคุม ๔) เพศ ๕) อายุ ๖) ค่าดัชนีมวลกาย ๗) ระดับการศึกษา ๘) ระยะเวลาที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ๙) การรับบริการสุขภาพจากศูนย์ฝึกและอบรมฯ ๑๐) การให้ความสนใจเรื่องสุขภาพอนามัยที่ดีของตนเองและผู้อื่น ๑๑) การเป็นสมาชิกของกลุ่ม/เครือข่าย/ชมรม/กิจกรรมอาสา ๑๒) การเปลี่ยนแปลงเมื่อทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับเพื่อนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ และ ๑๓) การประเมินการให้บริการสุขภาพของศูนย์ฝึกและอบรมฯ และปัจจัยภายนอกประกอบด้วยตัวแปรอิสระ ๔ ตัว ได้แก่ ๑) ทศนคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมดำเนินงานด้านสุขภาพ ๒) ทศนคติที่มีต่อทรัพยากรของหน่วยงาน ๓) ทศนคติที่มีต่อกฎเกณฑ์ระเบียบและการดำเนินงานต่างๆและ ๔) ทศนคติที่มีต่อประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพตัวแปรอิสระทั้งหมดร่วมกันอธิบายการแปรผันของการมีส่วนร่วมได้ร้อยละ ๒๑ ($R^2 = 0.021$) อนึ่งภายหลังจากการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆแล้วมีตัวแปรอิสระ ๒ ตัว ที่มาจากปัจจัยภายในคือ ๑) การรับบริการสุขภาพจากศูนย์ฝึกและอบรมฯ และ ๒) การเปลี่ยนแปลงเมื่อทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับเพื่อนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ อย่างไรก็ตาม ตัวแปรอิสระ ๒ ตัวที่มาจากปัจจัยภายใน คือ ๑) ความต้องการได้รับการบริการสุขภาพ และ ๒) ฐานความผิด ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพ

ตารางที่ ๒ สรุปปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพตามกรอบแนวคิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพ

ตัวแปรอิสระ	การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุ
ปัจจัยภายใน	
๑) ความต้องการและความจำเป็นในการได้รับการบริการสุขภาพของเด็กและเยาวชน	
- ความต้องการได้รับการบริการสุขภาพ	X
- ความจำเป็นให้ศูนย์ฝึกและอบรมฯให้บริการด้านสุขภาพ	✓
๒) ทศนคติของเด็กและเยาวชนในการดูแลสุขภาพ	
- ทศนคติของเด็กและเยาวชนในการดูแลสุขภาพ	✓
๓) ทศนคติของเด็กและเยาวชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่สถานควบคุม	
- ทศนคติของเด็กและเยาวชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่สถานควบคุม	✓
๔) คุณลักษณะส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน	
- เพศ	✓
- อายุ	✓
- ค่าดัชนีมวลกาย	✓

ตัวแปรอิสระ	การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุ
- ระดับการศึกษา	✓
- ระยะเวลาที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ	✓
- ฐานความผิด	X
- การรับบริการสุขภาพจากศูนย์ฝึกและอบรมฯ	✓*
- การให้ความสนใจเรื่องสุขภาพอนามัยที่ดีของตนเองและผู้อื่น	✓
- การเป็นสมาชิกของกลุ่ม / เครือข่าย / ชมรม / กิจกรรมอาสา	✓
- การเปลี่ยนแปลงเมื่อทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับเพื่อนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ	✓*
- การประเมินการให้บริการสุขภาพของศูนย์ฝึกและอบรมฯ	✓
ปัจจัยภายนอก	
๑) ทักษะคติของเด็กและเยาวชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมดำเนินงานด้านสุขภาพ	
- ทักษะคติของเด็กและเยาวชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมดำเนินงานด้านสุขภาพ	✓
๒) ทักษะคติของเด็กและเยาวชนที่มีต่อทรัพยากรของหน่วยงาน	
- ทักษะคติของเด็กและเยาวชนที่มีต่อทรัพยากรของหน่วยงาน	✓
๓) ทักษะคติของเด็กและเยาวชนที่มีต่อกฎเกณฑ์ระเบียบและการดำเนินงานต่างๆของหน่วยงาน	
- ทักษะคติของเด็กและเยาวชนที่มีต่อกฎเกณฑ์ระเบียบและการดำเนินงานต่างๆของหน่วยงาน	✓
๔) ทักษะคติของเด็กและเยาวชนที่มีต่อประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพที่เด็กและเยาวชนควรมีส่วนร่วม	
- ทักษะคติของเด็กและเยาวชนที่มีต่อประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพที่เด็กและเยาวชนควรมีส่วนร่วม	✓
	$R^2 = 0.021$

หมายเหตุ ✓ หมายถึงมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพ

X หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพ

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

R^2 หมายถึง สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ

สถานการณ์และสภาพปัจจุบันของระบบบริการสุขภาพของเด็กและเยาวชน

จากผลการวิจัยปรากฏภาพรวมระบบบริการสุขภาพของเด็กและเยาวชนว่า มีแนวโน้มไปในทิศทางที่ดี โดยพบว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ มากถึงร้อยละ ๙๓.๓ ระบุว่าไม่มีโรคประจำตัว และส่วนใหญ่ ร้อยละ ๖๔.๑ มีค่าดัชนีมวลกายน้ำหนักปกติ ภาวะเสี่ยงต่อโรคเท่าคนปกติ เมื่อเปรียบเทียบกับ จำนวนร้อยละ ๑๐.๑ ที่มีน้ำหนักน้อย ภาวะเสี่ยงต่อโรคต่ำ และประมาณร้อยละ ๑๐ เป็นโรคอ้วน มีภาวะเสี่ยงต่อโรคสูง

ในประเด็นเกี่ยวกับ **ความต้องการและความจำเป็นของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กและเยาวชน** นั้น พิจารณาได้จากผลการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของเด็กและเยาวชน พบว่า เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ร้อยละ ๘๑ เห็นด้วยอย่างยิ่งว่าการดูแลสุขภาพตนเองเป็นเรื่องสำคัญและร้อยละ ๔๖.๕ คิดว่าตัวเองสามารถตัดสินใจในเรื่องสุขภาพของตนเองได้ และยังพบว่า ร้อยละ ๘๔.๘ เห็นด้วยและเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งว่า ตัวเองสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของตนเองกับเจ้าหน้าที่ (สุขภาพ ในที่นี้หมายถึงการกินอยู่หลับนอนและการดูแลเมื่อเจ็บป่วย) ได้ เด็กและเยาวชนร้อยละ ๘๔ เห็นด้วยและเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งว่า หากเกิดเรื่องราวอะไรขึ้นสามารถไปแจ้งหรือปรึกษาเจ้าหน้าที่ไว้ใจได้ ซึ่งก็ยังคงเป็นเกณฑ์ที่สูงเช่นกันนอกจากนั้น เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีแนวโน้มตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมดำเนินงานด้านสุขภาพ โดยร้อยละ ๘๕.๔ ระบุว่า อยากมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและอยากเห็นการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมต่างๆในศูนย์ฝึกและอบรมฯ เช่น เมนูอาหารและการเลือกกิจกรรมต่างๆเป็นต้น และร้อยละ ๙๓.๑ เห็นด้วยและเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งว่า กิจกรรมและโครงการต่างๆที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯจัดให้มีประโยชน์กับตัวเอง สอดคล้องกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ สถานควบคุมที่ได้ข้อมูลเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยพบว่า ร้อยละ ๘๕ เจ้าหน้าที่มีการพูดถึงการวางแผนการจัดโครงการ/กิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ และร้อยละ ๘๒.๕ ศูนย์ฝึกและอบรมฯเอื้อให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็นต่อเจ้าหน้าที่ ในการรับบริการสุขภาพจากศูนย์ฝึกและอบรมฯเด็กและเยาวชนได้ประเมินว่าร้อยละ ๙๔.๙ ได้รับการดูแลให้บริการด้านสุขภาพโดยเจ้าหน้าที่มีความรู้ความชำนาญ มีความเหมาะสมและเพียงพอมากที่สุด เมื่อพิจารณาในกลุ่มเด็กและเยาวชนเพศชาย ระบุว่า ร้อยละ ๒๓.๒ การได้รับมิดโหนดไม่เหมาะสมและไม่เพียงพอมากที่สุด ส่วนกลุ่มเด็กและเยาวชนหญิง ระบุว่า ร้อยละ ๒๔.๒ กิจกรรมการออกกำลังกายและกีฬาไม่เหมาะสมและไม่เพียงพอมากที่สุดสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความต้องการให้ศูนย์ฝึกและอบรมฯให้บริการสุขภาพเพิ่มเติมอันดับที่ ๑ คือ ร้อยละ ๓๒ มีความต้องการให้ศูนย์ฝึกและอบรมฯเพิ่มปริมาณอาหารขนมและเครื่องดื่มที่มีความหลากหลายมีคุณภาพและมีประโยชน์ครบ ๕ หมู่สอดคล้องกับการจัดอันดับความต้องการมีส่วนร่วมในศูนย์ฝึกและอบรมฯของเด็กและเยาวชนอันดับที่ ๑ โดยพบว่า ร้อยละ ๓๕.๖ เด็กและเยาวชนต้องการมีส่วนร่วมดำเนินการมากที่สุด คือ เรื่องการคิดวางแผนเมนูอาหารมากที่สุด ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงปริมาณดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ค่อนข้างสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มเด็กและเยาวชน ทั้งชายและหญิง จากศูนย์ฝึกและอบรมฯแห่งที่ ๑ และศูนย์ฝึกและอบรมฯ แห่งที่ ๒ ที่ส่วนใหญ่เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขามีคุณภาพดีขึ้น จึงเห็นถึงความจำเป็นและต้องการเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันถ้าเป็นไปได้

ในเรื่องทัศนคติของเด็กและเยาวชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่สถานควบคุมพบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของเด็กและเยาวชน เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งว่า ตนเองมีเจ้าหน้าที่ที่เคารพและไว้ใจ (ร้อยละ ๕๓.๙) และส่วนมากเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งว่า เจ้าหน้าที่จะสามารถช่วยเหลือได้เวลาที่มีปัญหา (ร้อยละ ๔๗.๓) อย่างไรก็ตามถึงแม้จะพบแนวโน้มความรู้สึกที่ดีของเด็กและเยาวชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่สถานควบคุมแต่เป็นที่น่าสนใจประเด็นหนึ่งว่า เด็กและ

เยาวชนเกือบร้อยละ ๒๐ มีความคิดเห็น เฉยๆ/ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง ต่อการที่ตนเอง ไร้ใจเจ้าหน้าที่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯบางคนได้ (ร้อยละ ๑๕.๗ ร้อยละ ๑.๙ และร้อยละ ๐.๙ ตามลำดับ) ทั้งนี้ ผลการศึกษา สะท้อนทัศนคติเชิงบวกของเด็กและเยาวชนที่มีเจ้าหน้าที่สถานควบคุม โดยเด็กและเยาวชนมีความเห็นว่า ฉันมีเจ้าหน้าที่ที่ฉันเคารพและไว้ใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ ๔.๔๔ ในขณะที่มีความคิดเห็นว่าเป็น ตนเองไร้ใจเจ้าหน้าที่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯบางคนได้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ ๔.๑๕ (ระดับมาก) รองลงมาเป็นที่น่าสังเกต คือ ความคิดเห็นที่ว่า ฉันคิดว่าตัวฉันเองสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของตนเองกับเจ้าหน้าที่ (สุขภาพในที่นี้หมายถึงการกินอยู่หลับนอนและการดูแลเมื่อเจ็บป่วย) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๘ (ระดับมาก) ซึ่งสะท้อนถึงการไม่สามารถมีส่วนร่วมในดูแลสุขภาพของตนเองได้ ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงปริมาณดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ค่อนข้างสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ กลุ่มเด็กและเยาวชน ทั้งชายและหญิง จากศูนย์ฝึกและอบรมฯ แห่งที่ ๑ และศูนย์ฝึกและอบรมฯ แห่งที่ ๒ ที่ส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงบวกกับเจ้าหน้าที่สถานควบคุมในภาพรวม โดยเห็นว่าเจ้าหน้าที่รับฟังความคิดเห็นของพวกเขา และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในบางเรื่องพอสมควร แต่ก็มีบางส่วนที่แสดงความคิดเห็นในเชิงเฉยๆ ถ้ามีการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมอย่างชัดเจนก็จะเข้าไปมีส่วนร่วม แต่ถ้าไม่เปิดโอกาสก็ไม่เป็นไร และมีส่วนน้อยบางคนเท่านั้นที่มีการกล่าวถึงในเชิงลบว่า บางเรื่องอาจไม่ยากแสดงความคิดเห็นหรือไม่อยากแสดงความคิดเห็น ต้องการมีส่วนร่วม เพราะคิดว่าคงไม่เป็นประโยชน์ เนื่องจากเจ้าหน้าที่อาจไม่รับฟัง

ส่วนเรื่องทัศนคติของเด็กและเยาวชนที่มีต่อทรัพยากรของหน่วยงานพบว่าเด็กและเยาวชนเกือบทั้งหมด เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งและเห็นด้วยว่า กิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯ จัดให้มีประโยชน์กับตัวฉัน (ร้อยละ ๕๒.๐ และร้อยละ ๔๑.๑ ตามลำดับ) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า เด็กและเยาวชนตระหนักรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมและโครงการ และประมาณร้อยละ ๙๐ ของเด็กและเยาวชน มีความชื่นชอบและยินดีในกิจกรรมของศูนย์ฝึกและอบรมฯ โดยระบุว่า เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งและเห็นด้วยว่าตนเองชอบทำกิจกรรมที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯจัดให้ (ร้อยละ ๔๒.๖ และร้อยละ ๔๖.๕ ตามลำดับ) อย่างไรก็ตาม ๑ ใน ๓ ของเด็กและเยาวชน ที่เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งว่า เจ้าหน้าที่มีการพูดถึงการวางแผนการจัดโครงการ/กิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของฉันให้ฉันฟัง (ร้อยละ ๓๓) และร้อยละ ๒๒.๓ ของเด็กและเยาวชน มีความเห็นว่า เฉยๆ/ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เรื่องศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีห้องสมุดหรือมุมหนังสือที่ฉันสามารถหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ได้ (ร้อยละ ๑๘.๐ ร้อยละ ๒.๙ และร้อยละ ๑.๔ ตามลำดับ) ทั้งนี้ความคิดเห็นว่ากิจกรรมและโครงการต่างๆที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯจัดให้มีประโยชน์กับตัวฉัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ ๔.๔๕ (ระดับมากที่สุด) ในขณะที่มีความคิดเห็นว่า ศูนย์ฝึกและอบรมฯมีห้องสมุดหรือมุมหนังสือที่ฉันสามารถหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องต่างๆได้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ ๔.๐๖ (ระดับมาก) ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงปริมาณดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ค่อนข้างสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มเด็กและเยาวชน ทั้งชายและหญิง จากศูนย์ฝึกและอบรมฯ แห่งที่ ๑ และศูนย์ฝึกและอบรมฯ แห่งที่ ๒ ที่ให้ความเห็นต่อเรื่องทรัพยากรของศูนย์ฝึกและอบรมฯ ว่า โดยภาพรวมก็ถือว่ามีความเพียงพอ แต่ถ้าสามารถเพิ่มในบางอย่างโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการ หรือกิจกรรมโครงการต่างๆ เช่น อุปกรณ์กีฬา อุปกรณ์ดนตรี เครื่องไม้เครื่องมือในกิจกรรมฝึกอาชีพ ให้มีทั้งประเภทและจำนวนในแต่ละประเภทให้เพียงพอต่อความต้องการของเด็กและเยาวชนในแต่ละศูนย์ฝึกและอบรมฯ ซึ่งในแต่ละศูนย์ฝึกและอบรมฯ อาจมีความต้องการในแต่ละประเภทแตกต่างกันไป

ส่วนประเด็นเกี่ยวกับ **ความต้องการและความจำเป็นของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเจ้าหน้าที่** นั้น สามารถวิเคราะห์ได้จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร (ผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ) และการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) ที่เลือกเป็นตัวแทนในการศึกษา

๒ ศูนย์ฝึกและอบรมฯ คือ ศูนย์ฝึกและอบรมฯ แห่งที่ ๑ และศูนย์ฝึกและอบรมฯ แห่งที่ ๒ ซึ่งในส่วนของผู้บริหารศูนย์ฝึกทั้ง ๒ แห่ง ได้ให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าปัจจุบันได้ให้ความสำคัญในเรื่องการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน (การกินอยู่หลับนอน รวมถึงการดูแลสุขภาพยามเจ็บป่วย) ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่างๆ ภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ มากขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก ทั้งจากการมีนโยบายจากส่วนกลางลงมาเป็นแนวทางปฏิบัติ การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับองค์กรหรือหน่วยงานภายนอกที่เข้ามาทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ กับเด็กและเยาวชนของศูนย์ฝึกและอบรมฯ โดยแต่ละศูนย์ฝึกและอบรมฯ ได้ยกตัวอย่างโครงการหรือกิจกรรมที่คิดว่ามีนัยสำคัญต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน โดยทั้ง ๒ แห่ง ได้กล่าวถึง ชมรมทูป็นัมเบอร์วัน (TO BE NUMBER ONE) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีทุกศูนย์ฝึกและอบรมฯ ทั้งนี้ ศูนย์ฝึกและอบรมฯ แห่งที่ ๑ ได้กล่าวถึงกิจกรรมต่างๆ อันสืบเนื่องมาจากโครงการพระราชดำริ ๙๐๘ ในสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา (พระองค์ภา) ว่ามีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกแห่งนี้เป็นอย่างมาก และในส่วนของศูนย์ฝึกและอบรมฯ แห่งที่ ๒ ก็จะมีกิจกรรมต่างๆ ที่เชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายจากองค์กรภายนอก เช่น องค์กรเอกชนในภาคธุรกิจที่เข้ามาให้การสนับสนุนให้เกิดโครงการต่างๆ เช่น สนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมเดินรณรงค์วันเอดส์โลก กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น สถาบันการศึกษา เช่น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) จัดโครงการร่วมกันให้เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ได้มีโอกาสเรียนต่อ สอบเทียบ เพื่อจะได้มีความรู้และวุฒิการศึกษา สามารถเป็นพื้นฐานในการไปประกอบอาชีพหลังจากพ้นโทษ ได้รับการปล่อยตัวออกไป, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น โครงการร่วมกับเทศบาลฯ รับเด็กและเยาวชนจากศูนย์ฝึกและอบรมฯ ที่ใกล้ได้รับการปล่อยตัวไปฝึกงาน เพื่อสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรมีความเข้าใจ ยอมรับ และมีทัศนคติที่ดีในการให้โอกาสเด็กและเยาวชนที่เคยกระทำผิด เมื่อครบกำหนดที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ได้รับการปล่อยตัวจะได้มีโอกาสกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ, ตลอดจนวัด เช่น จัดกิจกรรมนำเด็กและเยาวชนไปร่วมกันทำสีกาแพงวัด ถือเป็นการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์เพื่อสังคมและส่วนรวม สร้างความรู้สึกมีคุณค่าให้กับเด็กและเยาวชนว่าถึงแม้จะกระทำผิดมา ต้องอยู่ในความควบคุมดูแลของศูนย์ฝึกและอบรมฯ แต่ก็ยังสามารถทำประโยชน์ต่อสังคมภายนอกได้ เพื่อความภาคภูมิใจ และเป็นกำลังใจในการกลับตัวกลับใจ ประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมเมื่อกลับคืนสู่สังคม

กล่าวคือในระดับผู้บริหารศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีความเข้าใจในนโยบาย และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ เป็นอย่างดี ประกอบกับมีทัศนคติที่เห็นถึงความจำเป็น และมีความต้องการเปิดโอกาสในการพัฒนาการมีส่วนร่วมให้เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ในระดับค่อนข้างมาก และได้มีการถ่ายทอดต่อไปยังเจ้าหน้าที่ระดับต่างๆ เป็นลำดับไป ซึ่งในส่วนของผู้เจ้าหน้าที่โดยภาพรวมแล้วมีความเข้าใจต่อคำว่าความร่วมมือถูกต้อง แต่ในทางปฏิบัติยังอาจกังวลเกี่ยวกับประเด็นข้อจำกัดของกฎระเบียบต่างๆ ที่อาจขัดต่อการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ประกอบกับเจ้าหน้าที่บางส่วนยังมีทัศนคติที่อาจไม่เห็นด้วยอย่างแท้จริงที่ต้องการจะให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หรือเสนอความต้องการบางอย่าง เนื่องจากยังคิดว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด จำต้องมาอยู่ในความควบคุมดูแลของศูนย์ฝึกและอบรมฯ ไม่ควรได้รับโอกาสให้เรียกร้องหรือต่อรองในบางเรื่องได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับกฎความปลอดภัย หรือการมีอิสระมากเกินไป

การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

การมีส่วนร่วมดำเนินงานด้านสุขภาพของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ นั้น เริ่มตั้งแต่การมีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมดำเนินงานด้านสุขภาพ โดยพบว่า เด็กและเยาวชน ร้อยละ ๙๓.๑ เห็นด้วย

เป็นอย่างยิ่งและเห็นด้วยว่ากิจกรรมและโครงการต่างๆที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯจัดให้มีประโยชน์กับตัวเองสะท้อนถึงการตระหนักรับรู้ประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมและโครงการ ร้อยละ ๙๔.๑ เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งและเห็นด้วยว่าการดูแลความเป็นอยู่ภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯเป็นความรับผิดชอบที่ทุกคนต้องช่วยกัน ร้อยละ ๗๓.๖ เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งและเห็นด้วยว่าต้องการเริ่มโครงการใหม่ๆที่เกี่ยวข้องกับการกินอยู่หลับนอนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ และร้อยละ ๘๙.๑ เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งและเห็นด้วยว่าชื่นชอบและยินดีในกิจกรรมของศูนย์ฝึกและอบรมฯ ทั้งนี้พบว่า มีการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ เพื่อให้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมดำเนินงานด้านสุขภาพของเด็กและเยาวชน โดยเด็กและเยาวชน ร้อยละ ๘๕.๐ ระบุว่า เจ้าหน้าที่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีการพูดถึงการวางแผนการจัดโครงการ / กิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของฉันให้ฉันฟัง

เมื่อพิจารณา **ระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพ** นั้นสำหรับการทำกิจกรรมในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ของเด็กและเยาวชนในรอบปีที่ผ่านมา ซึ่งถือเป็นการมีส่วนร่วมดำเนินงานด้านสุขภาพ พบว่า เด็กและเยาวชน ร้อยละ ๒๖.๙ มีส่วนร่วมทำกิจกรรมในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ๑๐ กิจกรรม (จัดอยู่ในระดับมากที่สุด) และกิจกรรมที่มีเด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมมากที่สุดร้อยละ ๙๐.๒ คือกิจกรรมเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่วนกิจกรรมที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุดร้อยละ ๔๐.๔ คือกิจกรรมการเขียนโครงการ / กิจกรรมเพื่อการดูแลสุขภาพ ทั้งนี้พบว่า เด็กและเยาวชนประมาณร้อยละ ๕๐ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์ฝึกและอบรมฯในระดับที่สูงขึ้นจาก ๖ กิจกรรมได้แก่การได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบกิจกรรมเพื่อการดูแลสุขภาพจากเจ้าหน้าที่การเป็นสมาชิกของกลุ่ม/เครือข่ายเพื่อการดูแลสุขภาพในศูนย์ฝึกและอบรมฯการขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ให้จัดกิจกรรมการดูแลสุขภาพเคยได้ริเริ่ม/ขอเป็นผู้รับผิดชอบเพื่อการดูแลสุขภาพของสถานควบคุมการเขียนโครงการ/กิจกรรมเพื่อการดูแลสุขภาพและการช่วยประเมินกิจกรรมเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของศูนย์ฝึกและอบรมฯ ข้อค้นพบนี้เป็นไปตามกรอบแนวคิดรูปแบบ (model) ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมที่การมีส่วนร่วมในระดับที่ ๑ คือเด็กและเยาวชนจะไม่ได้คิดไม่ได้ตัดสินใจแต่เด็กและเยาวชนจะมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมมากที่สุด ในขณะที่การมีส่วนร่วมในระดับที่ ๓ คือเด็กและเยาวชนได้คิดและได้ตัดสินใจแต่เด็กและเยาวชนจะมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมน้อยที่สุดเนื่องด้วยกิจกรรมเหล่านั้นต้องอาศัยการทุ่มเททั้งร่างกายและแรงใจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการ / กิจกรรมนั้น

ส่วนประเด็นเกี่ยวกับทัศนคติของเด็กและเยาวชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในดำเนินงานด้านสุขภาพ พบแนวโน้มว่า เด็กและเยาวชนมีความพร้อมที่จะร่วมตัดสินใจในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง โดยร้อยละ ๙๓.๗ ของเด็กและเยาวชนเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งและเห็นด้วยว่า พร้อมที่จะร่วมตัดสินใจในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง (ร้อยละ ๔๑.๓ และร้อยละ ๕๓.๔ ตามลำดับ) และเกือบครึ่งหนึ่งของเด็กและเยาวชน ได้สนับสนุนการมีส่วนร่วมดำเนินงานด้านสุขภาพโดยระบุว่าเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งว่า ตนเองอยากมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและอยากเห็นการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมต่าง ๆในศูนย์ฝึกและอบรมฯ เช่น เมนูอาหารและการเลือกกิจกรรมต่างๆเป็นต้น (ร้อยละ ๔๖.๔) แต่ในทางกลับกัน ร้อยละ ๒๘.๓ ของเด็กและเยาวชนมีความคิดเห็นเฉยๆ/ไม่แน่ใจไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งเมื่อสอบถามว่า ถ้าฉันเสนอหรือริเริ่มโครงการอะไรสักอย่างหนึ่งฉันมั่นใจว่าเจ้าหน้าที่จะให้ความช่วยเหลือฉันจนโครงการนั้นสำเร็จ (ร้อยละ ๒๖.๙ ร้อยละ ๑.๑ และร้อยละ ๐.๓ ตามลำดับ) ซึ่งอาจแปลความหมายได้ว่า เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งขาดความมั่นใจว่าจะได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่หากตนเองได้เสนอหรือริเริ่มโครงการด้านสุขภาพ อนึ่งความคิดเห็นว่า ตนเองพร้อมที่จะร่วมตัดสินใจในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวฉันมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ ๔.๓๕ (ระดับมากที่สุด) ส่วนความคิดเห็นว่า

ถ้าฉันเสนอหรือริเริ่มโครงการอะไรสักอย่างหนึ่งฉันมั่นใจว่าเจ้าหน้าที่จะให้ความช่วยเหลือฉันจนโครงการนั้นสำเร็จมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ ๓.๙๖ (ระดับมาก)

เมื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก และทบทวนผลการศึกษามาตรฐานการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานที่ควบคุม จะเห็นว่า การที่เน้นการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ นั้น เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมที่มากขึ้น อีกทั้งยังทำให้เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ได้ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมดูแลสุขภาพของตนเองและหลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่อาจก่อผลร้ายต่อสุขภาพ โดยแตกต่างจากแรกเริ่มที่เด็กและเยาวชนเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ

นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ ร้อยละ ๘๘.๒ มีความเห็นว่า การให้บริการสุขภาพของศูนย์ฝึกและอบรมฯ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมีความเพียงพออย่างไรก็ตาม ร้อยละ ๑๑.๘ ที่มีความเห็นว่า ไม่เพียงพอ และร้อยละ ๑๙.๑ ระบุว่า มีความจำเป็นให้ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ให้บริการด้านสุขภาพโดยเมื่อพิจารณาแล้วอันดับแรก คือ ร้อยละ ๒๒.๗ มีความเห็นว่าเป็นเรื่องการออกกำลังกายเล่นกีฬาและกิจกรรมสันทนาการในศูนย์ฝึกและอบรมฯ อนึ่งเด็กและเยาวชนร้อยละ ๔๒.๔ จะประเมินว่าตนเองให้ความสนใจเรื่องสุขภาพอนามัยที่ดีของตัวเองและผู้อื่นในระดับมากร้อยละ ๔๗.๒ เป็นสมาชิกของกลุ่ม เช่น ชมรม TO BE NUMBER ONE มากที่สุด ซึ่งน่าจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเมื่อทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับเพื่อนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ โดยร้อยละ ๖๕.๙ เด็กและเยาวชน ระบุว่ามีการเปลี่ยนแปลงโดยทำกิจกรรมร่วมกันได้ดีขึ้นและมีความสุข ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณดังที่กล่าวมานั้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม เด็กและเยาวชนภายหลังการปล่อยตัว ตลอดจนเจ้าหน้าที่และผู้บริหาร (ผู้อำนวยการ / ผู้ช่วยผู้อำนวยการ) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กล่าวคือ เมื่อถามถึงกิจวัตรประจำวันของเด็กและเยาวชนในสถานที่ควบคุม ได้ข้อมูลโดยสังเขปว่า หลังเสร็จสิ้นภารกิจการเรียนแล้วก็จะมีการทำเวร แยกย้ายไปอาบน้ำ รับประทานอาหารเย็น วัดไข้ และเข้าหอนอน สวดมนต์ พักผ่อนตามอัธยาศัย ซึ่งประเด็นที่น่าสนใจคือเรื่องการทำเวร ผู้วิจัยได้รับข้อมูลว่ามีการจับฉลากกันในกลุ่มเด็กและเยาวชนเพื่อกำหนดว่างานส่วนไหนจะเป็นหน้าที่รับผิดชอบของใคร ซึ่งกระบวนการจับฉลากนี้เป็นกระบวนการที่เด็กมีส่วนร่วมโดยการเสนอเองเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบในการบริหารจัดการหน้าที่การทำเวร และเมื่อถามความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนในเรื่องของการกินอยู่หลับนอนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ก็พบว่าเด็กและเยาวชนที่เข้ามาในช่วงแรกจะมีปัญหาในการปรับตัว เนื่องจากรู้สึกโดดเดี่ยวและยังไม่ชินกับการจัดระเบียบและการกินอยู่หลับนอนของศูนย์ฝึกและอบรมฯ แต่ก็ได้รับการบอกกล่าวช่วยเหลือจากรุ่นพี่ที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ มาก่อน ทำให้รู้สึกคลายกังวลและสามารถปรับตัวได้เร็วขึ้นต่อมาสักพักก็จะสามารถอยู่อาศัยได้อย่างลงตัวมากขึ้นนับเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมแบบหนึ่งที่เรียกว่า การมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ และเมื่อถามถึงกิจกรรมต่างๆ ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ว่าเด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใดในการผลักดันและออกแบบกิจกรรมในชีวิตประจำวันรวมถึงกิจกรรมที่ตนเองสนใจ ผู้วิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนให้ข้อมูลสำคัญว่า จะมีชมรมต่างๆ ให้เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ เข้าร่วมตามความสนใจในแต่ละชมรม อันได้แก่ ชมรมกีฬา ชมรมดนตรี ชมรมพระเครื่อง เป็นต้นทั้งนี้ชมรมที่มีสมาชิกมากที่สุดคือชมรม TO BE NUMBER ONE ซึ่งเด็กและเยาวชนที่เป็นผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดล้วนเป็นสมาชิกสังกัดในชมรม TO BE NUMBER ONE ซึ่งสมาชิกในสังกัดชมรมได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมหลายกิจกรรม เช่น กิจกรรม “หอนอนน้อย” เป็นการประกวดหอนอนที่มีความสะอาดถูกสุขลักษณะเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่ในแต่ละหอนอนช่วยกันรักษาความสะอาดรวมถึงสุขอนามัย ซึ่งถือเป็นการมีส่วนร่วมในการทำโครงการตั้งแต่เริ่มต้นของเด็กและเยาวชนโดยการคิดริเริ่มและนำไปปรึกษาเจ้าหน้าที่สถานควบคุมเพื่อให้เกิดโครงการขึ้นมาซึ่งผลลัพธ์

จากการจัดกิจกรรมเป็นที่น่าพอใจ เรื่องกลิ่นไม่พึงประสงค์ที่รบกวนเด็กและเยาวชนลดลง รวมถึงสภาพความเป็นอยู่ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยว่ามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพนั้น ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า **โครงการต่างๆ ที่เคยจัดมาก่อน** นั้นค่อนข้างมีนัยสำคัญต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน ได้แก่ ชมรม TO BE NUMBER ONE เป็นชมรมที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ เป็นอย่างมาก เริ่มตั้งแต่กระบวนการการรับสมัครของชมรม จะเป็นการที่ให้ผู้สนใจส่งใบสมัครและสมาชิกชมรมจะมาร่วมกันประเมินและตัดสินว่าผู้สมัครผ่านคุณสมบัติเข้าร่วมชมรมหรือไม่ โดยมีคำปรึกษาจากครูที่ปรึกษาชมรม และในส่วนการทำกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ก็มีกระบวนการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนสามารถริเริ่มคิด โดยอาจเริ่มต้นจากกลุ่มแกนนำก่อน และไปชักชวนเด็กและเยาวชนคนอื่นๆ เข้ามาทำกิจกรรมร่วมกัน บางโครงการมีการประเมินผลหลังจบกิจกรรมแล้วอีกด้วย และกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญสำหรับศูนย์ฝึกและอบรมฯ แห่งที่ ๑ คือกิจกรรมต่างๆ อันสืบเนื่องมาจากโครงการพระราชดำริ ๙๐๘ ในสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา (พระองค์ภา) และในส่วนของศูนย์ฝึกและอบรมฯ แห่งที่ ๒ ก็จะมีกิจกรรมต่างๆ ที่เชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายจากองค์กรภายนอก เช่น องค์กรเอกชนในภาคธุรกิจ, สถาบันการศึกษา, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้กล่าวมาก่อนหน้านี้แล้ว นอกจากนั้นก็จะยังมีกิจกรรมต่างๆ ที่สืบเนื่องจากโครงการ Right to Play ที่เด็กและเยาวชนได้กล่าวถึงด้วยความชื่นชมบ่อยครั้ง ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าในแต่ละศูนย์ฝึกและอบรมฯ น่าจะมีกิจกรรมหรือโครงการที่เป็นแกนหลักเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน และอาจมีบางโครงการหรือบางกิจกรรมที่มีความเฉพาะเจาะจงของแต่ละศูนย์ฝึกและอบรมฯ ตามปัจจัยที่แตกต่างกันไปบ้างนับเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการใช้เป็นต้นแบบในการขยายผลเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอื่นๆ ในรูปแบบที่สามารถริเริ่มคิด วางแผนการปฏิบัติ และร่วมประเมินผลต่อไปได้เป็นวงกว้างมากขึ้นโดยผู้วิจัยจะนำเสนอรูปแบบ (Model) ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กเยาวชนและเจ้าหน้าที่ในสถานควบคุมในส่วนถัดไป

ด้านปัญหาและอุปสรรค สำหรับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ อาจแบ่งกว้างๆ ได้เป็น ๒ ด้าน คือ อุปสรรคเชิงนโยบาย และอุปสรรคเชิงทัศนคติ ซึ่งอุปสรรคเชิงนโยบาย ได้แก่ ข้อจำกัดด้านกฎระเบียบ ความพร้อมและความพอเพียงของทรัพยากรต่างๆ เช่น เด็กและเยาวชนอาจมีความต้องการให้เพิ่มระยะเวลาในการร่วมกิจกรรมต่างๆ ซึ่งขัดต่อระเบียบปฏิบัติตามตารางกิจวัตรประจำวัน, เด็กและเยาวชนอาจมีความคิดริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมใดๆ แต่อาจเป็นการละเมิดต่อกฎ หรือข้อบังคับของศูนย์ฝึกและอบรมฯ หรือเด็กและเยาวชนอาจชื่นชอบในกิจกรรมบางกิจกรรมมากเป็นพิเศษ อาทิ มีความต้องการอุปกรณ์กีฬา อุปกรณ์ดนตรี หรืออุปกรณ์อื่นใดเป็นจำนวนมาก แต่งบประมาณการจัดหาอาจไม่เพียงพอ เป็นต้น

ส่วนอุปสรรคเชิงทัศนคติ ได้แก่ ทัศนคติและการแสดงออกของผู้บริหาร และ/หรือ ทัศนคติและการแสดงออกของเจ้าหน้าที่สถานควบคุม ซึ่งประเด็นนี้แม้จะไม่ใช่มือบริหาร หรือเจ้าหน้าที่ทุกคน หากแต่ทุกคนเป็นหนึ่งในกลไกการดำเนินงาน ถ้ามีผู้หนึ่งผู้ใดมีความไม่เห็นเข้าใจหรือไม่เห็นด้วย ก็ย่อมส่งผลการปฏิบัติในกระบวนการไม่มากนักน้อย

จุดอ่อนที่พบเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนต่อความหมายของการมีส่วนร่วม กล่าวคือ เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เข้าใจว่าการเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติคือการมีส่วนร่วมแล้ว จึงทำให้ผลการศึกษาออกมาในแนวโน้มว่า เด็กและเยาวชนมีความเห็นว่าตนเองมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพในเกณฑ์สูงแล้ว ทั้งที่ในความเป็นจริงยังอยู่ในระดับปฏิบัติตามเท่านั้น ซึ่งนอกจากความรู้ความเข้าใจของเด็กและ

เยาวชนนั้น ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ และผู้บริหาร ก็มีความสำคัญมากเช่นกัน หากยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนอยู่ก็จะส่งผลให้การปฏิบัติคลาดเคลื่อนตามไปด้วย

จุดแข็งที่พบเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีความตระหนักที่จะมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการดูแลสุขภาพพออนามัยของตนเอง รวมถึงการมีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาที่เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มีความต้องการ และคิดว่าตนเองมีความพร้อมที่จะมีส่วนร่วมอย่างเป็นอย่างมาก ประกอบกับปัจจุบันกรมพินิจและคุ้มครองเด็กมีนโยบายที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมให้เป็นไปตามหลักสากล ซึ่งจะเห็นได้จากการมีโครงการต่างๆ อันนำไปสู่การสร้างช่องทางสื่อสารเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความต้องการและความจำเป็นของตนเองกับศูนย์ฝึกและอบรมฯ ได้ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน คือโครงการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม

การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ภายใต้เงื่อนไขกฎระเบียบและข้อจำกัดต่างๆ ของศูนย์ฝึกและอบรมฯ จะเป็นโอกาสในการพัฒนาในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนได้ ทั้งในระดับผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ รวมทั้งเด็กและเยาวชนแล้ว โดยระบุให้ชัดเจนว่าเด็กและเยาวชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ในระดับใด บางเรื่องอาจสามารถให้เด็กและเยาวชนเริ่มคิดก่อน แล้วนำมาปรึกษาเจ้าหน้าที่ เมื่อมีความเป็นไปได้ก็ร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน และเขียนโครงการนำไปเสนอให้ผู้บริหารตัดสินใจ ทั้งนี้ควรเพิ่มบทบาทของเจ้าหน้าที่ในสถานควบคุม ให้มีบทบาทเป็นโค้ชช่วยกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนได้เสนอความต้องการเขียนโครงการ / กิจกรรม ร่วมกัน ก่อนการกำหนดเป็นกฎระเบียบข้อบังคับของศูนย์ฝึกและอบรมฯ อันจะนำไปสู่การต่อยอดการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนให้บรรลุตามเป้าหมายของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กเป็นลำดับ

จากผลการศึกษาที่ได้จากข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยปรากฏผลส่วนใหญ่ค่อนข้างสอดคล้องกัน ได้ทราบถึงสถานการณ์ สภาพปัญหา การมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม โดยได้ให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาระบบงานด้านสุขภาพในสถานที่ควบคุม ตามที่ได้กล่าวสรุปไปแล้วนั้น จึงสามารถตอบคำถามการวิจัยได้ว่าระดับในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมในปัจจุบันตามทัศนคติของเด็กและเยาวชนอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในความหมายของการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน แต่เมื่อประมวลผลและวิเคราะห์ตามหลักแนวคิดและทฤษฎีที่ค้นคว้ามา จึงได้ข้อค้นพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนที่แท้จริงเป็นไปตามกรอบแนวคิดรูปแบบ (model) ที่ ๑ คือเด็กและเยาวชนจะไม่ได้คิดไม่ได้ตัดสินใจแต่เด็กและเยาวชนจะมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมมากที่สุด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม มีทั้งปัจจัยภายใน ได้แก่ ความจำเป็นในการได้รับการบริการสุขภาพของเด็กและเยาวชน, ทัศนคติของเด็กและเยาวชนในการดูแลสุขภาพ, ทัศนคติของเด็กและเยาวชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่สถานควบคุม, คุณลักษณะส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน ได้แก่ เพศ อายุ ค่าดัชนีมวลกาย ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ การรับบริการสุขภาพจากศูนย์ฝึกและอบรมฯ การให้ความสนใจเรื่องสุขภาพอนามัยที่ดีของตนเองและผู้อื่น การเป็นสมาชิกของกลุ่ม / เครือข่าย / ชมรม / กิจกรรมอาสา การเปลี่ยนแปลงเมื่อทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ และการประเมินการให้บริการสุขภาพของศูนย์ฝึกและอบรมฯ และปัจจัยภายนอก ได้แก่ ทัศนคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมดำเนินงานด้านสุขภาพ ทัศนคติที่มีต่อทรัพยากรของหน่วยงาน ทัศนคติที่มีต่อกฎเกณฑ์ ระเบียบ และการดำเนินงานต่าง ๆ และทัศนคติที่มีต่อประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมฯ คือ ความต้องการได้รับการบริการสุขภาพ และฐานความผิด

การพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กและเยาวชนนั้น ปัจจัยที่มีผลเป็นอย่างยิ่ง นอกจากความต้องการของเด็กและเยาวชนแล้ว ความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ก็มีความสำคัญเช่นกัน เพราะหากแม่เด็กและเยาวชนจะต้องการมีส่วนร่วมมากเพียงใด แต่หากผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ มีความไม่เห็นด้วย ก็อาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน แต่ทั้งนี้จากข้อมูลรวบรวมได้จากศูนย์ฝึกและอบรมฯ แห่งที่ ๑ และศูนย์ฝึกและอบรมฯ แห่งที่ ๒ ทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน เนื่องจากค่อนข้างมีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติ ที่โน้มเอียงไปในทางเห็นด้วยต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน เพียงแต่อาจมีความกังวลในข้อกฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆ ภายใต้ข้อจำกัดของบริบทการเป็นศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ที่ต้องคำนึงถึงให้รอบด้าน ความต้องการมีส่วนร่วมบางประการอาจไม่สามารถทำได้ เพราะถือเป็นการละเมิดกฎระเบียบข้อบังคับบางข้อ จึงจำเป็นต้องพิจารณาการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม

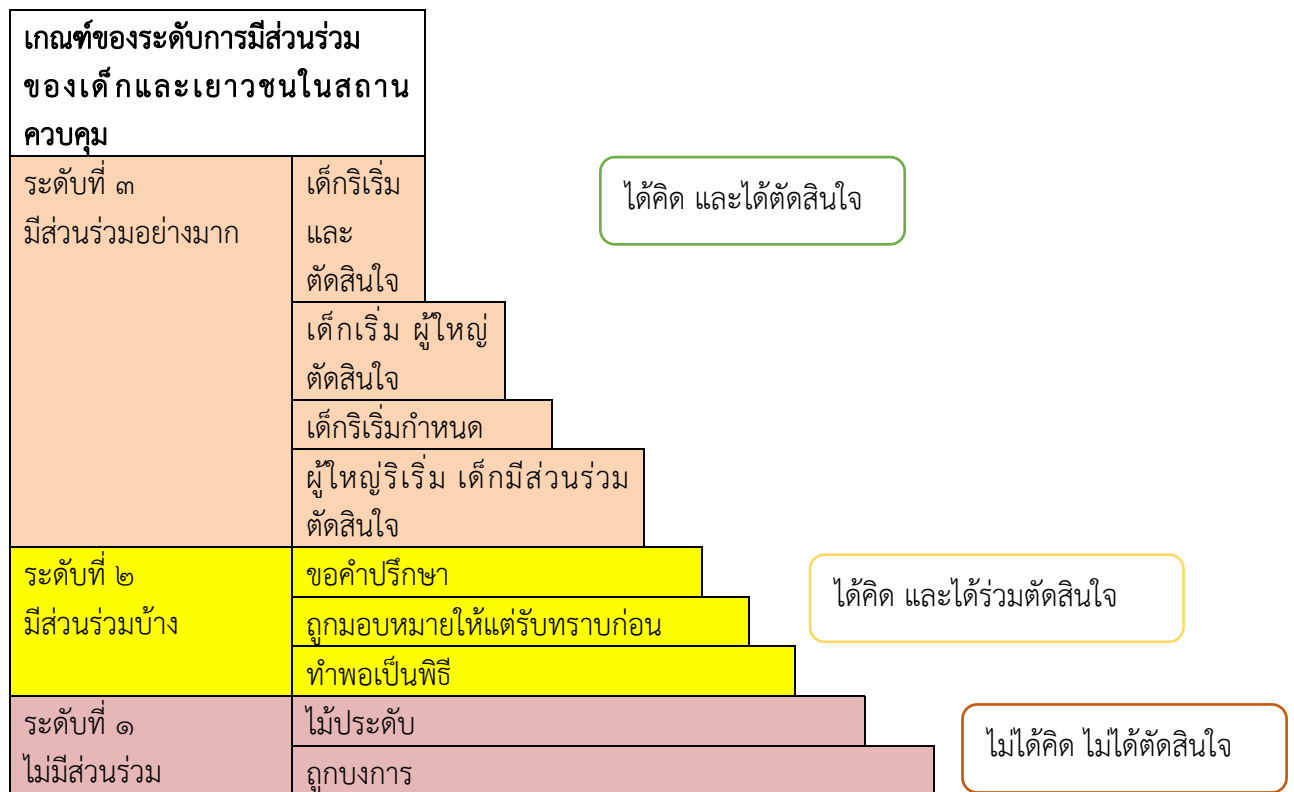
ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า ในประเด็นปัญหาด้านสุขภาพที่เด็กและเยาวชนในสถานควบคุมควรมีส่วนร่วม ควรจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานในการใช้ชีวิตประจำวัน (การกินอยู่หลับนอน และการดูแลรักษาเมื่อเจ็บป่วย) ที่ไม่ละเมิดต่อกฎระเบียบของกรมพินิจและคุ้มครองเด็ก และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขามีคุณภาพดีขึ้น เช่น การคิดเมนูอาหาร, การคิดโปรแกรมการออกกำลังกาย, การวางแผนการจัดกิจกรรมกีฬา/สันทนาการ เป็นต้น

ความยั่งยืนของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม เป็นประเด็นที่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ส่วนกลางของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ตั้งข้อสังเกตและประสงคให้ร่วมกันคิดถึงกลไกหรือกระบวนการที่จะทำให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม ผู้วิจัยมีข้อเสนอว่า อันดับแรกต้องเริ่มจากการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนจากผู้บริหารส่วนกลาง ระบุรายละเอียดทั้งระดับความต้องการที่จะให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด ภายใต้ขอบเขตและข้อจำกัดประการใดบ้าง ข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามต่างๆ อันดับต่อไป จัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ของนโยบายให้กับเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง ตลอดจนผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สถานควบคุมระดับเขต โดยอาจจัดเวิร์คช็อปเพื่อทำให้เห็นภาพที่จะนำไปปฏิบัติต่ออย่างเป็นรูปธรรม เมื่อทุกภาคส่วนมีความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันแล้วจึงนำไปสู่ขั้นตอนปฏิบัติ โดยอาจเริ่มต้นทดลองด้วยโครงการนำร่องที่ใช้ระยะเวลาสั้นๆ ก่อน เพื่อสามารถประเมินผล ค้นหาปัญหา อุปสรรค และปรับปรุงแนวทางให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติให้บรรลุผลได้มากที่สุดต่อไป

อนึ่ง โครงการหรือกิจกรรมในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน หากสร้างสรรค์โครงการหรือกิจกรรมที่ไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณเพิ่มแยกเป็นพิเศษได้ เช่น กิจกรรมที่แทรกอยู่ในกิจวัตรประจำวัน ภายใต้การบริหารจัดการปกติของศูนย์ฝึกและอบรมฯ อยู่แล้ว ซึ่งสามารถทำได้ต่อเนื่องอยู่ตลอด อาจช่วยลดปัญหาการขาดความต่อเนื่องของโครงการอันเป็นผลจากข้อจำกัดด้านงบประมาณได้ เช่น “โครงการเมนูอาหาร ๕ หมู่” อาจเริ่มจากการที่ผู้บริหารศูนย์ฝึกและอบรมฯ ออกนโยบายให้มีโครงการให้เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีส่วนร่วมการคิดเมนูอาหารประจำวัน โดยมีข้อกำหนดชัดเจนว่ามีข้อจำกัดอะไรบ้าง แล้วให้เจ้าหน้าที่นำไปสื่อสารกับเด็กและเยาวชน โดยให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มคิดชื่อโครงการ ออกแบบโครงการ รายละเอียดการปฏิบัติ และวิธีการประเมินผล แล้วนำโครงการนั้นทดลองปฏิบัติระยะสั้นก่อน เมื่อประเมินผลและร่วมกันปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อนำไปปฏิบัติต่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด เป็นต้น

รูปแบบการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

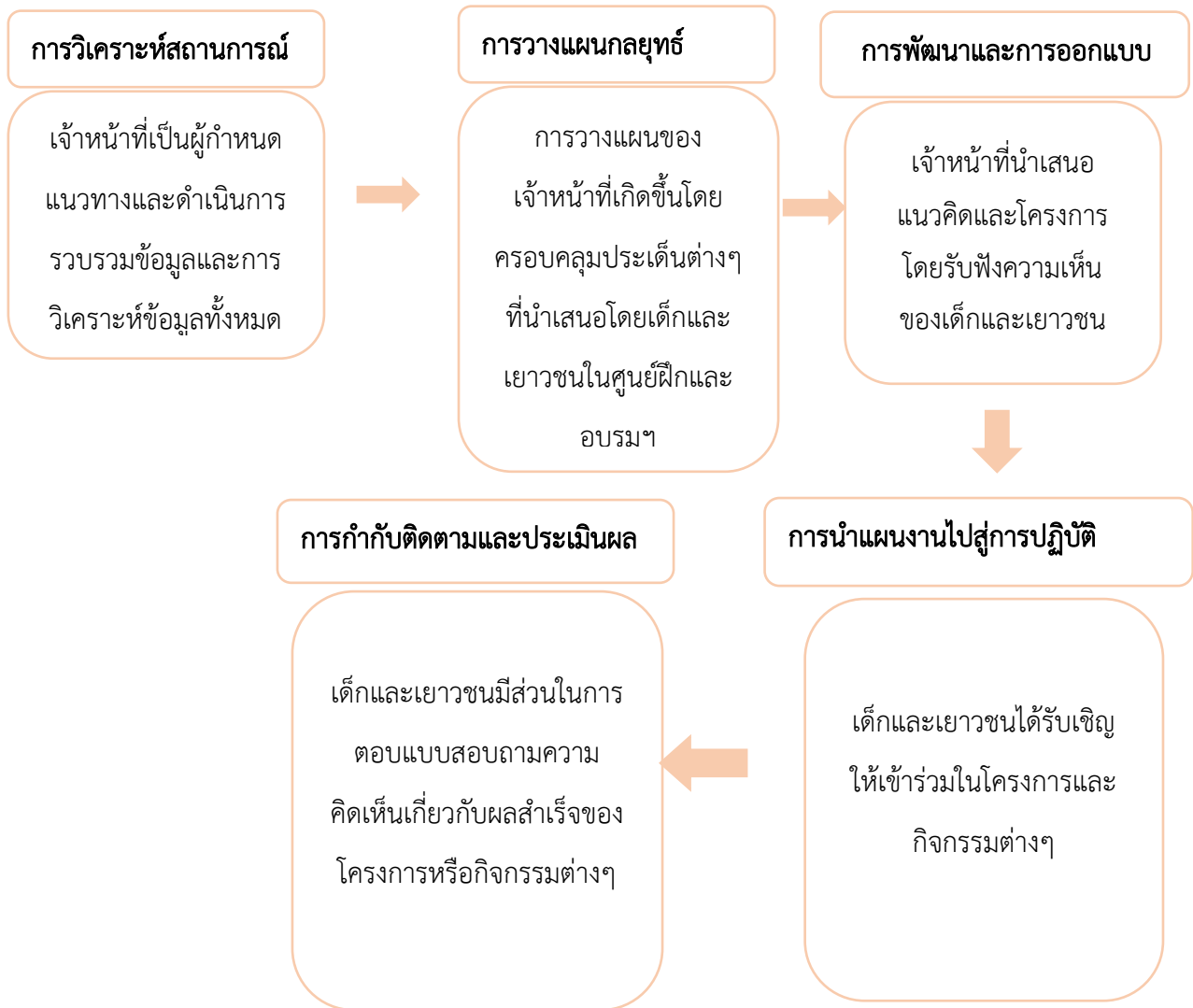
รูปแบบ (Model) ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กเยาวชนและเจ้าหน้าที่ในสถานควบคุมพร้อมด้วยวิธีการติดตามและประเมินผลตามเกณฑ์ของระดับการมีส่วนร่วมที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้โดยแบ่งระดับการมีส่วนร่วมออกเป็นระดับ คือ ๑) เด็กและเยาวชนในสถานควบคุมไม่มีส่วนร่วมคือไม่ได้คิดไม่ได้ตัดสินใจ ๒) เด็กและเยาวชนในสถานควบคุมมีส่วนร่วมบางส่วน คือ ได้คิดและได้ร่วมตัดสินใจ ๓) เด็กและเยาวชนในสถานควบคุมมีส่วนร่วมอย่างมากคือได้คิดและได้ตัดสินใจตามแผนภาพ

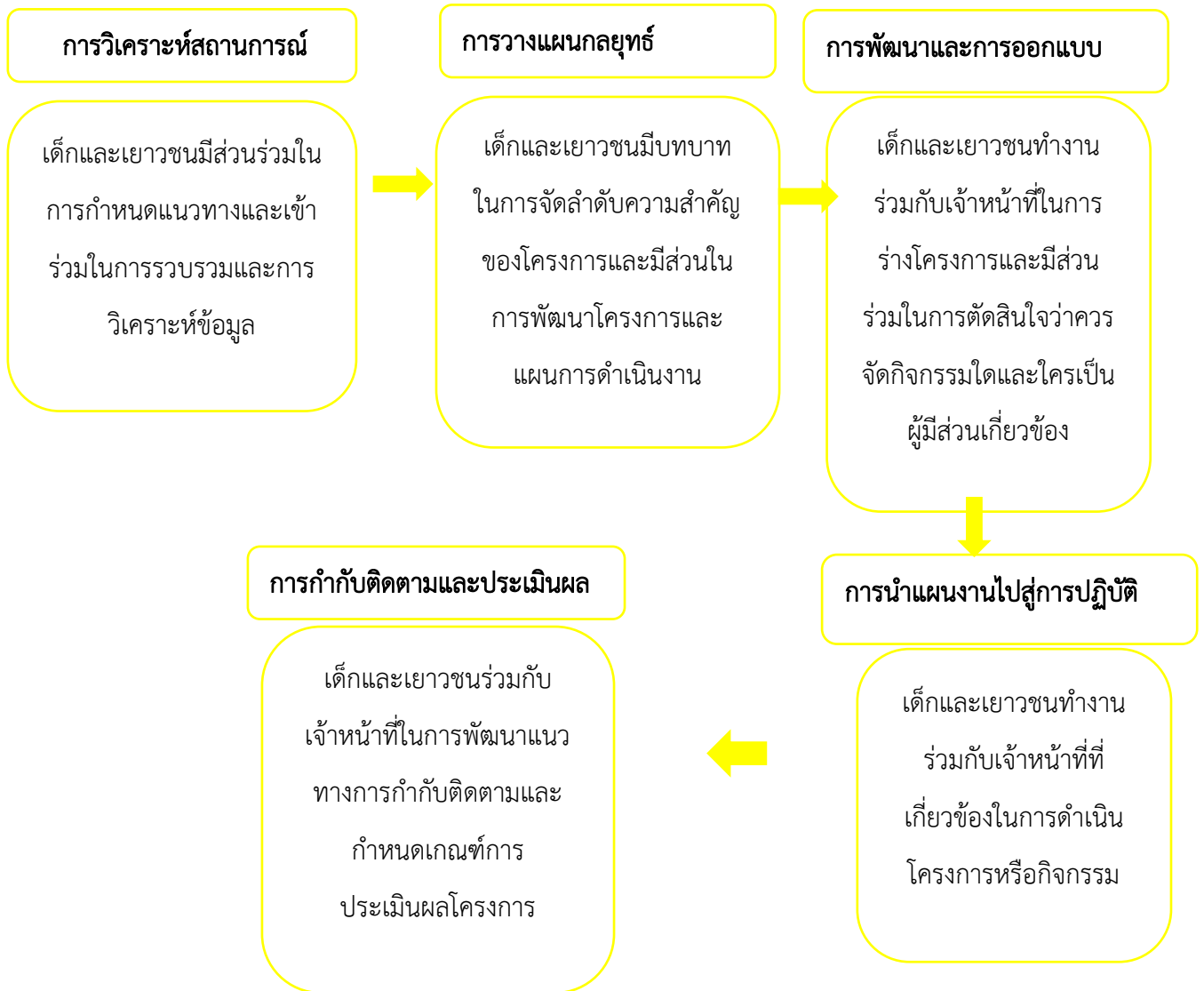
จากแผนภาพดังกล่าวได้เป็นแนวคิดตั้งต้นในการออกแบบรูปแบบ (Model) ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กเยาวชนโดยสามารถประยุกต์ใช้ร่วมกับแนวคิดการประเมินการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการให้คะแนนระดับการมีส่วนร่วมของเด็กในกระบวนการทำกิจกรรมโดยจะมีคำอธิบายคะแนนในแต่ละระดับแบ่งตามขั้นตอนของกิจกรรม

ซึ่งเมื่อทำการประเมินจากรูปแบบการมีส่วนร่วมแล้วอาจเชิญชวนให้เด็กและเยาวชนพิจารณาถึงความคาดหวังในการเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในแต่ละขั้นตอนโดยพิจารณาถึงโอกาสและความเป็นไปได้และศักยภาพของกลุ่มเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญให้คะแนนระดับการมีส่วนร่วมที่มุ่งหวังแล้วอภิปรายแสดงความคิดเห็นถึงกลยุทธ์ในการทำงานเพื่อเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมกับบริบทของศูนย์ฝึกและอบรมฯ ได้ด้วยดังแผนภาพรูปแบบ (Model) ๓ รูปแบบ ดังต่อไปนี้

รูปแบบที่ ๑ (Model๑) เกณฑ์ของระดับการมีส่วนร่วมแบบ ไม่ได้คิดไม่ได้ตัดสินใจ

รูปแบบที่ ๒ (Model๒) เกณฑ์ของระดับการมีส่วนร่วมแบบ ได้คิดและร่วมตัดสินใจ

รูปแบบที่ ๓ (Model๓) เกณฑ์ของระดับการมีส่วนร่วมแบบ ได้คิดและได้ตัดสินใจ

การเปรียบเทียบรูปแบบ (Model) ๓ รูปแบบ

จากที่ได้นำเสนอรูปแบบ (Model) ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กเยาวชนและเจ้าหน้าที่ในสถานควบคุมไว้ ๓ รูปแบบข้างต้นนั้น สามารถเปรียบเทียบรายละเอียดกันได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๓ การเปรียบเทียบรูปแบบ (Model) ๓รูปแบบในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กเยาวชนและเจ้าหน้าที่ในสถานควบคุม

เกณฑ์ของระดับการมีส่วนร่วม	รูปแบบที่ ๑ ไม่ได้คิดไม่ได้ตัดสินใจ	รูปแบบที่ ๒ ได้คิดและได้ร่วมตัดสินใจ	รูปแบบที่ ๓ ได้คิดและได้ตัดสินใจ
การวิเคราะห์สถานการณ์	- เจ้าหน้าที่เป็นผู้กำหนดแนวทางและดำเนินการรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด	- เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและเข้าร่วมในการรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล	- เด็กและเยาวชนเป็นผู้กำหนดแนวทางดำเนินการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเองโดยเจ้าหน้าที่ให้การสนับสนุน
การวางแผนกลยุทธ์	- การวางแผนของเจ้าหน้าที่เกิดขึ้นโดยครอบคลุมประเด็นต่างๆ ที่นำเสนอโดยเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ	- เด็กและเยาวชนมีบทบาทในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการและมีส่วนในการพัฒนาโครงการและแผนการดำเนินงาน	- เด็กและเยาวชนเป็นผู้กำหนดแผนการดำเนินงานและตัดสินใจในการจัดโครงการต่างๆ ของศูนย์ฝึกและอบรมฯ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนด้วยตนเอง
การพัฒนาและการออกแบบ	- การวางแผนของเจ้าหน้าที่เกิดขึ้นโดยครอบคลุมประเด็นต่างๆ ที่นำเสนอโดยเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ	- เด็กและเยาวชนทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ในการร่างโครงการและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าควรจัดกิจกรรมใดและใครเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	- เด็กและเยาวชนทำงานร่วมกันในการกำหนดแนวคิดและร่างโครงการของพวกเขาเอง
การกำกับติดตามและประเมินผล	- เจ้าหน้าที่นำเสนอแนวคิดและโครงการโดยรับฟังความเห็นของเด็กและเยาวชน	- เด็กและเยาวชนร่วมกับเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาแนวทางการกำกับติดตามและกำหนดเกณฑ์การประเมินผลโครงการ	- เด็กและเยาวชนเป็นผู้กำหนดแนวทางการกำกับติดตามและกำหนดเกณฑ์การประเมินผลรวมทั้งดำเนินการประเมิน

เกณฑ์ของระดับ การมีส่วนร่วม	รูปแบบที่ ๑ ไม่ได้คิดไม่ได้ตัดสินใจ	รูปแบบที่ ๒ ได้คิดและได้ร่วมตัดสินใจ	รูปแบบที่ ๓ ได้คิดและได้ตัดสินใจ
			โครงการกันเองภายใต้การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่
การนำแผนงานไปสู่การปฏิบัติ	- เด็กและเยาวชนได้รับเชิญให้เข้าร่วมในโครงการและกิจกรรมต่างๆ	- เด็กและเยาวชนทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม	- เด็กและเยาวชนเป็นผู้จัดการและบริหารโครงการหรือกิจกรรมต่างๆและมีส่วนรับผิดชอบสำคัญในการดำเนินงาน

จากตารางที่ ๒ การเปรียบเทียบรูปแบบ (Model) ๓ รูปแบบ ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กเยาวชนและเจ้าหน้าที่ในสถานควบคุม พบว่า รูปแบบที่ ๑ (Model ๑) เกณฑ์ของระดับการมีส่วนร่วมแบบไม่ได้คิดไม่ได้ตัดสินใจ ซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินกิจกรรม /โครงการ ในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กเยาวชน ขึ้นอยู่กับการกำหนดนโยบายของผู้บริหารเจ้าหน้าที่ ส่วนเด็กและเยาวชนจะเป็นผู้ดำเนินผู้ร่วมโครงการและกิจกรรมต่างๆ จึงเป็นนโยบายที่มีลักษณะบนลงล่าง (Top-down) ที่ชัดเจน ในขณะที่รูปแบบที่ ๒ (Model ๒) เกณฑ์ของระดับการมีส่วนร่วมแบบได้คิดและได้ร่วมตัดสินใจ ซึ่งจะเปิดโอกาสให้เกิดการเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม / โครงการ ของเด็กและเยาวชน โดยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จะส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมมากขึ้นในการดำเนินงานด้านสุขภาพ จากการกระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจเพื่อดำเนินการร่วมกัน และผ่อนคลายข้อกำหนดระเบียบและกฎเกณฑ์บางส่วนให้มีความยืดหยุ่นเพื่อในการดำเนินการบรรลุผลลัพธ์ที่ตั้งไว้ แต่ยังคงอำนาจในการตัดสินใจดำเนินการไว้ที่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ส่วนรูปแบบที่ ๓ (Model ๓) เกณฑ์ของระดับการมีส่วนร่วมแบบได้คิดและได้ตัดสินใจ ซึ่งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จะมีบทบาทเป็นพี่เลี้ยง/โค้ช ที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้สื่อสารปัญหาเพื่อกำหนดกิจกรรม/โครงการ จัดสรรทรัพยากรและรับผิดชอบเป็นหลัก จึงอาจทำให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ ขึ้นอยู่กับศักยภาพของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ที่เป็นแกนนำในการดำเนินการ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่ารูปแบบ (Model) ที่พึงประสงค์ในบริบทของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็ก ในการนำไปใช้เป็นแนวทาง คือ รูปแบบที่ ๒ (Model ๒) เกณฑ์ของระดับการมีส่วนร่วมแบบได้คิดและได้ร่วมตัดสินใจ เป็นรูปแบบ (Model) ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กเยาวชนที่เหมาะสมที่สุดเนื่องจากระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันเป็นไปตามกรอบแนวคิดรูปแบบ (model) ที่ ๑ คือเด็กและเยาวชนจะไม่ได้คิดไม่ได้ตัดสินใจการพัฒนาการมีส่วนร่วมดังกล่าวจึงควรเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป กล่าวคือ การพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมจากรูปแบบ (model) ที่ ๑ ไปสู่ระดับการมีส่วนร่วมที่มากขึ้น ๑ ระดับ เป็นรูปแบบ (model) ที่ ๒ จะมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากกว่า หากจะขยับอย่างก้าวกระโดดไปสู่ระดับการมีส่วนร่วมในรูปแบบ (model) ที่ ๓ ซึ่งต่อไปหากการดำเนินงานการพัฒนาการมีส่วนร่วมตามรูปแบบ (model) ที่ ๒ ประสบผลสำเร็จแล้ว ก็สามารถก้าวไปยังเป้าหมายการมีส่วนร่วมสูงสุดในรูปแบบ (model) ที่ ๓ ต่อไปได้

วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินการของรูปแบบ (Model) ที่พึงประสงค์

ผู้วิจัยขอเสนอวิธีการและขั้นตอนการดำเนินการของรูปแบบในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กเยาวชน รูปแบบที่ ๒ (Model ๒) เกณฑ์ของระดับการมีส่วนร่วมแบบได้คิดและได้ร่วมตัดสินใจ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การวางแผนและเตรียมการ

๑) ผู้บริหารส่วนกลางกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพ โดยมีรายละเอียดที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม

๒) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ระดับเขต รับนโยบาย และส่วนกลางจัดอบรม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ในวัตถุประสงค์และแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพ

๓) ผู้บริหารส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพของเด็กและเยาวชน แก่เจ้าหน้าที่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ

๔) มีแนวทางต้นแบบโครงการ / กิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้แก่เด็กและเยาวชน

๕) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ / คณะทำงานในโครงการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม

๖) มีการจัดสรรงบประมาณเบื้องต้น(หากจำเป็นต้องใช้ในการดำเนินการ)

๗) เด็กและเยาวชนได้รับความรู้และการปฏิบัติที่สนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพ

ขั้นตอนที่ ๒ การดำเนินการโครงการ / กิจกรรม

๑) เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการริเริ่มคิดเพื่อกำหนดแนวทาง เข้าร่วมในการรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล

๒) เด็กและเยาวชนเขียนร่างโครงการ / กิจกรรม กำหนดบทบาทในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการเพื่อนำเสนอ

๓) เจ้าหน้าที่ร่วมกับเด็กและเยาวชนพัฒนาและออกแบบโครงการ / กิจกรรม รวมทั้งวางแผนปฏิบัติการดำเนินงาน

๔) เจ้าหน้าที่ร่วมกับเด็กและเยาวชนกำหนดการจัดโครงการ / กิจกรรม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๕) เจ้าหน้าที่ร่วมกับเด็กและเยาวชนพัฒนาแนวทางการกำกับติดตามและกำหนดเกณฑ์การประเมินผลโครงการ / กิจกรรม

๖) เจ้าหน้าที่อนุมัติโครงการ / กิจกรรม

๗) เจ้าหน้าที่ร่วมกับเด็กและเยาวชน ดำเนินโครงการ / กิจกรรม ร่วมกัน

ขั้นตอนที่ ๓ การสรุปผลโครงการ / กิจกรรม

๑) เจ้าหน้าที่ร่วมกับเด็กและเยาวชน สรุปผลโครงการ / กิจกรรม

๒) เจ้าหน้าที่ร่วมกับเด็กและเยาวชนประเมินผลโครงการ / กิจกรรม

๓) การถอดบทเรียนร่วมกันทุกส่วนงาน

๔) นำเสนอโครงการ / กิจกรรม ต่อสาธารณะ

๕) ได้กระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กเยาวชนจากการขับเคลื่อน โครงการ / กิจกรรม อย่างเป็นระบบ

๖) การเชื่อมโยงผลสัมฤทธิ์โครงการ / กิจกรรมให้สอดคล้องกับนโยบาย / แผน / ยุทธศาสตร์ กรมพินิจอย่างเป็นรูปธรรม

กลไกการดำเนินงาน (กระบวนการเรียนรู้,กระบวนการมีส่วนร่วม,กระบวนการสร้างจิตสำนึก)

เพื่อให้การดำเนินงานรูปแบบที่ ๒ (Model ๒) เกณฑ์ของระดับการมีส่วนร่วมแบบได้คิดแต่ไม่ได้ตัดสินใจมีความเป็นรูปธรรมและยั่งยืน จึงกำหนดกลไกในการดำเนินงานไว้ ๓ ระดับ ได้แก่ ๑) กลไกระดับนโยบาย คือ ส่วนกลางกรมพินิจฯ และผู้บริหารของศูนย์ฝึกและอบรมฯ ๒) กลไกระดับปฏิบัติการ คือ เจ้าหน้าที่ทุกระดับในศูนย์ฝึกและอบรมฯ, เด็กและเยาวชน และเครือข่ายความร่วมมือภาคส่วนอื่นๆ และ ๓) กลไกประสานงานกำกับติดตาม และประเมินผล คือ เจ้าหน้าที่ที่ดูแลรับผิดชอบโครงการ / กิจกรรม นั้น

กระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบที่ ๒ (Model ๒) จะเกิดประสิทธิภาพได้นั้น กลไกขับเคลื่อนในการดำเนินงานทั้ง ๓ ระดับ ต้องครบถ้วนและสอดคล้องกัน โดยหากขาดกลไกใด กลไกหนึ่ง กระบวนการเรียนรู้ย่อมไม่สมบูรณ์และไม่ยั่งยืน

กระบวนการมีส่วนร่วมของรูปแบบที่ ๒ (Model ๒) ต้องมาจากการมีทัศนคติที่เชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพ และการสร้างความพร้อมในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กเยาวชน ของกลไกขับเคลื่อนในการดำเนินงานทั้ง ๓ระดับ อันนำไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

กระบวนการสร้างจิตสำนึกของรูปแบบที่ ๒ (Model ๒) เพื่อให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพได้นั้น ต้องมาจากการที่เด็กและเยาวชนได้รับการสนับสนุนมีความรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพที่ถูกต้อง (Knowledge & Attitude) ได้มีบทบาทดำเนินโครงการ / กิจกรรม (Practice) ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและได้ผลสะท้อนกลับมาว่าตนเองได้ทำสิ่งที่มีคุณค่าเกิดความภาคภูมิใจ อันนำไปสู่การตระหนักรู้และเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพและจิตสำนึกที่ดี

นโยบายและการบริหารงานให้เกิดความยั่งยืน

รูปแบบที่ ๒ (Model ๒) เกณฑ์ของระดับการมีส่วนร่วมแบบได้คิดและได้ร่วมตัดสินใจ เรียกว่าเป็นการมีส่วนร่วมบ้าง กล่าวคือ กระบวนการบริหารงานมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กเยาวชนภายใต้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของกรมพินิจฯ โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้กำกับดูแลรับผิดชอบร่วมกัน โดยผลลัพธ์ (Outcome) ของรูปแบบที่ ๒ (Model ๒) นั้น มาจากการถอดบทเรียนสรุปกระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กเยาวชนจากการขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะสะท้อนให้ทุกฝ่ายได้มีทัศนคติที่สนับสนุนการมีส่วนร่วม เกิดความตระหนักและเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ทั้งผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และเด็กและเยาวชน นำไปสู่ นโยบายและการบริหารงานให้เกิดความยั่งยืนของศูนย์ฝึกและอบรมฯ

การบริหาร ข้อเสนอปัจจัยภายใน ภายนอก ปัจจัยสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของเด็กในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

เพื่อให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพของเด็กและเยาวชน เป็นไปตามแนวทางรูปแบบที่ ๒ (Model ๒) ได้นั้น การบริหารจะต้องลดอุปสรรคเชิงนโยบาย ได้แก่ ข้อจำกัดด้านกฎระเบียบ ความพร้อมและความพอเพียงของทรัพยากรต่างๆ และอุปสรรคเชิงทัศนคติ ได้แก่ ทัศนคติและการแสดงออกของผู้บริหาร และ/หรือ ทัศนคติและการแสดงออกของเจ้าหน้าที่สถานควบคุมได้มากที่สุด โดยผลการศึกษพบ ข้อเสนอปัจจัยภายในภายนอกปัจจัยสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของเด็กในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ปัจจัยที่สนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของเด็กในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรดังนี้คือ ปัจจัยภายในได้แก่ความจำเป็นในการได้รับบริการสุขภาพของเด็กและ

เยาวชน, ทักษะของเด็กและเยาวชนในการดูแลสุขภาพ, ทักษะของเด็กและเยาวชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่สถาน
ควบคุม, คุณลักษณะส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนได้แก่เพศอายุค่าดัชนีมวลกายระดับการศึกษาระยะเวลา
ที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯการรับบริการสุขภาพจากศูนย์ฝึกและอบรมฯการให้ความสนใจเรื่องสุขภาพอนามัย
ที่ดีของตัวเองและผู้อื่นการเป็นสมาชิกของกลุ่ม / เครือข่าย / ชมรม / กิจกรรมอาสาการเปลี่ยนแปลงเมื่อทำ
กิจกรรมต่างๆร่วมกับเพื่อนในศูนย์ฝึกและอบรมฯและการประเมินการให้บริการสุขภาพของศูนย์ฝึกและอบรมฯ
และปัจจัยภายนอกได้แก่ทัศนคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมดำเนินงานด้านสุขภาพทัศนคติที่มีต่อทรัพยากรของ
หน่วยงานทัศนคติที่มีต่อกฎเกณฑ์ระเบียบและการดำเนินงานต่างๆและทัศนคติที่มีต่อประเด็นปัญหาเกี่ยวกับ
สุขภาพส่วนปัจจัยสนับสนุนที่เกี่ยวข้องคือ โครงการ / กิจกรรม ต่างๆ ที่ได้จัดทำก่อน

ส่วนที่ ๒ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานี่ควบคุม เน้นการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการดิงศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านสุขภาพภายในสถานี่ควบคุม ซึ่งเจ้าหน้าที่จำเป็นจะต้องมีองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม มีทัศนคติที่ดีและสามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนได้ ทำให้เด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจในการดูแลสุขภาพของตนเองสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน และการพัฒนาระบบบริการด้านสุขภาพภายในสถานี่ควบคุมมีกลไกการดำเนินงานและการขับเคลื่อนที่มีความยั่งยืน อันจะนำไปสู่การที่เด็กและเยาวชนมีสุขภาพที่ดี มีทักษะในการใช้ชีวิต ทั้งตอนที่อยู่ภายในสถานี่ควบคุม และเมื่อกลับไปใช้ชีวิตในสังคม อันจะนำไปสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานี่ควบคุมอย่างยั่งยืนต่อไป

และเพื่อให้การดำเนินงานโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานี่ควบคุมให้มีประโยชน์สูงสุดและมีความยั่งยืน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มศักยภาพของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์ฝึกและอบรม รวมทั้งส่งเสริมให้มีความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดูแลและการเข้าถึงบริการสุขภาพที่เป็นมิตร และสามารถจูงใจให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและเข้าถึงบริการสุขภาพที่เป็นมิตรอีกด้วย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะให้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานี่ควบคุมในการนำเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานี่ควบคุม
๒. เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีแนวทางในการดำเนินงานในการนำเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานี่ควบคุม

วิธีการดำเนินงาน

๑. ขออนุมัติโครงการต่อผู้บริหาร
๒. จัดประชุมที่ปรึกษาและคณะทำงานเพื่อวางแผนงานในการดำเนินงาน
๓. ประสานงานกับวิทยากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔. จัดประชุมเชิงปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน (ทาง VIDEO Conference)
๕. ประเมินผล สรุปผลโครงการ และเสนอต่อผู้บริหาร

กลุ่มเป้าหมาย

เจ้าหน้าที่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ๒๐ หน่วยงาน ซึ่งประกอบด้วย

- ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
- นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ
- นักจิตวิทยา
- นักสังคมสงเคราะห์
- พยาบาล

ผลผลิต

เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานควบคุมได้รับการพัฒนาศักยภาพในการนำเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ผลลัพธ์

๑. เจ้าหน้าที่ที่เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนสามารถนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมภายในศูนย์ฝึกและอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. เด็กและเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรภายในสถานควบคุม

๓. หน่วยงานมีการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร โดยการนำเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม

ระยะเวลาในการดำเนินการ

๒๔ - ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๔

การติดตามประเมินผล

๑. จากผลการประเมินภายหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

๒. จากการนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการจัดทำแนวทางในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับเด็กและเยาวชนภายในสถานควบคุม

ผู้เข้าร่วมอบรม

จากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน ๒๐ หน่วยงาน รวมทั้งสิ้น ๑๒๔ คน โดยประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้อำนวยการ นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และพยาบาล

หัวข้อในการอบรม

- นายโกมล พรหมเพ็ง รองอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน บรรยายในหัวข้อ “รูปแบบและวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม”

- คุณจอมขวัญ ขวัญยืน เจ้าหน้าที่ฝ่ายการพัฒนาวัยรุ่นและการมีส่วนร่วม องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNICEF) บรรยายในหัวข้อ “สิทธิเด็กและความสำคัญของการมีส่วนร่วม” “ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน และลำดับขั้นของการมีส่วนร่วม และรูปแบบการมีส่วนร่วม” และ “แนวทางการนำคู่มือไปใช้กับเด็กและเยาวชน”

- ดร.โรจนา วิโรจน์กุล พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา บรรยายในหัวข้อ “การจัดบริการสุขภาพที่เป็นมิตรภายในสถานควบคุม”

- คุณเพ็ญภา ดิษฐ์ยะ ที่ปรึกษาโครงการสำรวจความต้องการและความจำเป็นของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ในสถานควบคุม

นำเสนอผล “การสำรวจความต้องการและความจำเป็นของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม”

- คุณอรุณฉัตร คุรุวานิชย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา เชิงบวก และผู้บริหาร บริษัท โลพี เอ็ดดูเคชั่น (ประเทศไทย) จำกัด บรรยายในหัวข้อ "ทำอะไรให้เด็กและเยาวชนอยากมีส่วนร่วม"

- นายชัยสิริ สุธาประดิษฐ์ พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติการ บรรยายในหัวข้อ “แนวทางการนำชุดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมไปใช้กับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม”

- นางสาวไตรพร ชิวโคภิษฐ์ นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ บรรยายในหัวข้อ “แนวทางการนำเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตร”

ตารางที่ ๔ สรุปผลแบบประเมินความพึงพอใจในการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

เนื้อหา	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)
ด้านองค์ประกอบของโครงการ						
ความคมชัดของภาพและเสียงระหว่าง การบรรยายผ่านระบบ video conference	๑.๘๙	๓๒.๐๘	๕๖.๖๑	๓.๗๗	๕.๖๗	๑๐๐
ความสะดวกในการใช้งานผ่านระบบ video conference	๕.๗๗	๕๐	๓๔.๖๒	๗.๖๙	๑.๙๒	๑๐๐
ระยะเวลาของการฝึกอบรมตลอดหลักสูตร	๗.๗๐	๓๘.๔๖	๓๘.๔๖	๑๓.๔๖	๑.๙๒	๑๐๐
เอกสารประกอบการฝึกอบรม	๑.๙๒	๓๐.๗๗	๔๘.๐๘	๑๗.๓๑	๑.๙๒	๑๐๐
การติดต่อประสานงานแจ้งข่าวสารข้อมูล ก่อนและระหว่างการจัดโครงการฝึกอบรม	๙.๖๒	๕๕.๗๗	๒๖.๙๒	๕.๗๗	๑.๙๒	๑๐๐
ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ						
เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะ ให้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาน ควบคุมในการนำเด็กและเยาวชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ เป็นมิตรในสถานควบคุม	๗.๖๙	๖๕.๓๘	๒๖.๙๒	๐	๐	๑๐๐
เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีแนวทางในการดำเนินงาน ในการนำเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ในสถานควบคุม	๑๑.๕๔	๖๗.๓๑	๒๑.๑๕	๐	๐	๑๐๐

เนื้อหา	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)
ด้านวิทยากร						
สิทธิเด็กและความสำคัญของการมีส่วนร่วมและความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน และลำดับขั้นของการมีส่วนร่วม และรูปแบบการมีส่วนร่วม โดย คุณจอมขวัญ ขวัญยืน เจ้าหน้าที่ฝ่ายการพัฒนาวัยรุ่นและการมีส่วนร่วมองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNICEF)						
วิทยากรมีความรู้ ความสามารถในเนื้อหาที่บรรยาย	๑๙.๖๑	๗๒.๕๕	๗.๘๔	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรบรรยายได้ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์	๑๗.๖๕	๖๔.๗๑	๑๗.๖๕	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรใช้คำพูด น้ำเสียงชัดเจน	๑๑.๗๖	๗๐.๕๙	๑๕.๖๙	๑.๙๖	๐	๑๐๐
วิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้เข้าใจได้ง่าย	๑๓.๗๓	๖๔.๗๐	๑๙.๖๑	๐	๑.๙๖	๑๐๐
วิทยากรเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย	๒๑.๕๗	๖๔.๗๐	๑๓.๗๓	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรตอบคำถามได้ชัดเจนเป็นที่เข้าใจ	๑๙.๖๑	๖๐.๗๘	๑๙.๖๑	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรมีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือและมีการแสดงออกที่เหมาะสม	๒๕.๔๙	๖๒.๗๕	๑๑.๗๖	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรมีความตรงต่อเวลา	๒๗.๔๕	๖๒.๗๕	๙.๘๐	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรมีการจัดลำดับขั้นตอนในการสอน/ฝึกอบรม	๒๑.๕๗	๖๐.๗๘	๑๕.๖๙	๑.๙๕	๐	๑๐๐
วิทยากรมีกรณีตัวอย่างให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ศึกษาและปฏิบัติอย่างชัดเจน	๑๑.๗๖	๖๔.๗๑	๒๑.๕๗	๑.๙๖	๐	๑๐๐
นำเสนอผลการสำรวจความต้องการและความจำเป็นของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม โดย คุณเพ็ญภา ดิษฐ์ยะ ที่ปรึกษาโครงการสำรวจความต้องการและความจำเป็นของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ในสถานควบคุม						
วิทยากรมีความรู้ ความสามารถในเนื้อหาที่บรรยาย	๑๙.๖๑	๖๔.๗๑	๑๕.๖๘	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรบรรยายได้ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์	๑๓.๗๒	๖๘.๖๓	๑๗.๖๕	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรใช้คำพูด น้ำเสียงชัดเจน	๙.๘๐	๗๔.๕๑	๑๕.๖๙	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้เข้าใจได้ง่าย	๑๓.๗๒	๖๘.๖๓	๑๗.๖๕	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย	๑๙.๖๑	๖๐.๗๘	๑๙.๖๑	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรตอบคำถามได้ชัดเจนเป็นที่เข้าใจ	๑๓.๗๒	๖๖.๖๗	๑๙.๖๑	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรมีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือและมีการแสดงออกที่เหมาะสม	๒๓.๕๓	๖๐.๗๘	๑๕.๖๙	๐	๐	๑๐๐

เนื้อหา	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)
วิทยากรมีความตรงต่อเวลา	๒๔	๖๔	๑๒	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรมีการจัดลำดับขั้นตอนในการสอน/ ฝึกอบรม	๑๗.๖๕	๖๒.๗๔	๑๙.๖๑	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรมีกรณีตัวอย่างให้ผู้เข้ารับการอบรม ได้ศึกษาและปฏิบัติอย่างชัดเจน	๑๑.๗๖	๖๘.๖๓	๑๗.๖๕	๑.๙๖	๐	๑๐๐
แนวทางการนำชุดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมไปใช้กับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม โดย นายชัยสิริ สุราประดิษฐ์ พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติการ						
วิทยากรมีความรู้ ความสามารถในการในเนื้อหาที่ บรรยาย	๒๔	๕๖	๒๐	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรบรรยายได้ครบถ้วนตาม วัตถุประสงค์	๑๙.๒๓	๕๕.๗๗	๒๕	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรใช้คำพูด น้ำเสียงชัดเจน	๑๗.๖๕	๕๘.๘๒	๒๓.๕๓	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้เข้าใจได้ง่าย	๑๗.๖๕	๕๘.๘๒	๑๙.๖๑	๓.๙๒	๐	๑๐๐
วิทยากรเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย	๑๙.๖๑	๖๐.๗๘	๑๙.๖๑	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรตอบคำถามได้ชัดเจนเป็นที่เข้าใจ	๑๗.๖๕	๖๔.๗๑	๑๗.๖๕	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรมีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือและมีการ แสดงออกที่เหมาะสม	๒๓.๕๓	๖๒.๗๕	๑๑.๗๖	๑.๙๖	๐	๑๐๐
วิทยากรมีความตรงต่อเวลา	๒๓.๕๓	๖๔.๗๑	๑๑.๗๖	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรมีการจัดลำดับขั้นตอนในการสอน/ ฝึกอบรม	๑๕.๖๙	๖๔.๗๒	๑๗.๖๔	๑.๗๐	๐	๑๐๐
วิทยากรมีกรณีตัวอย่างให้ผู้เข้ารับการอบรม ได้ศึกษาและปฏิบัติอย่างชัดเจน	๑๑.๗๖	๖๒.๗๕	๒๓.๕๓	๑.๙๖	๐	๑๐๐
"ทำอย่างไรให้เด็กและเยาวชนอยากมีส่วนร่วม" โดยคุณอรุณฉัตร คุรุวานิชย์ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา เชิงบวก และ ผู้บริหาร บริษัท โลพี เอ็ดดูเคชั่น (ประเทศไทย) จำกัด						
วิทยากรมีความรู้ ความสามารถในการในเนื้อหาที่ บรรยาย	๒๙.๔๑	๕๒.๙๔	๑๗.๖๕	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรบรรยายได้ครบถ้วนตาม วัตถุประสงค์	๑๕.๖๘	๖๒.๗๕	๒๑.๕๗	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรใช้คำพูด น้ำเสียงชัดเจน	๒๓.๕๓	๖๒.๗๕	๑๓.๗๒	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้เข้าใจได้ง่าย	๑๙.๖๐	๖๒.๗๕	๑๕.๖๙	๑.๙๖	๐	๑๐๐
วิทยากรเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย	๒๙.๔๑	๕๒.๙๔	๑๕.๖๙	๑.๙๖	๐	๑๐๐
วิทยากรตอบคำถามได้ชัดเจนเป็นที่เข้าใจ	๑๗.๖๕	๕๔.๙๐	๒๕.๔๙	๑.๙๖	๐	๑๐๐
วิทยากรมีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือและมีการ แสดงออกที่เหมาะสม	๒๗.๔๕	๕๖.๘๖	๑๕.๖๙	๐	๐	๑๐๐

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

เนื้อหา	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)
วิทยากรมีความตรงต่อเวลา	๒๙.๕๑	๕๖.๘๖	๑๓.๗๓	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรมีการจัดลำดับขั้นตอนในการสอน/ ฝึกอบรม	๒๑.๕๘	๖๐.๗๘	๑๗.๖๔	๐	๐	๑๐๐
วิทยากรมีกรณีตัวอย่างให้ผู้เข้ารับการอบรม ได้ศึกษาและปฏิบัติอย่างชัดเจน	๑๕.๖๙	๕๖.๘๖	๑๙.๖๑	๗.๘๔	๐	๑๐๐
เฉลี่ยรวม	๑๗.๕๑	๖๐.๕๑	๒๐.๐๗	๑.๖๘	๐.๓๓	๑๐๐

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของโครงการ

- เป็นโครงการที่ดีควรนำไปใช้ในสถานพินิจด้วย
- สัญญาณอินเตอร์เน็ตไม่ค่อยเสถียร ทำให้การรับฟังไม่ต่อเนื่อง
- มีการนำตัวอย่างการมีส่วนร่วม ของต่างประเทศ
- ระยะเวลาการอบรมควรกระชับกว่านี้
- เห็นควรให้ความรู้กับบุคลากรทุกส่วนภาคของหน่วยงาน
- เป็นโครงการที่ดีเพื่อให้เด็กได้รับโอกาสและเห็นคุณค่าของตัวเองแต่ต้องทำความเข้าใจในหน่วยงานเพื่อบุคลากรได้คิดเห็นเป็นแนวทางเดียวกัน
- เป็นโครงการที่ดี ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นประโยชน์แก่เด็กและเยาวชน
- อยากให้มีการจัดอบรมต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ในการมีการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน อยากให้ทางเจ้าหน้าที่ หรือผู้ใหญ่สนับสนุนกิจกรรมที่จะทำด้วย เพราะในบางครั้ง อาจจะช่วยเหลือเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของเยาวชนให้มากที่สุด แต่ภาระงานหรือกิจกรรมของเราหรือตัวเยาวชนเอง กลับไม่มีเวลาให้เราได้เข้าไปทำกิจกรรมได้เต็มที่
- น่าจะมีการประชุมที่โรงแรม จะมีการแลกเปลี่ยนมากกว่าการประชุมออนไลน์

ส่วนที่ ๓ การจัดทำแผนและจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในศูนย์ฝึกและอบรม

โดยเป็นการจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานดำเนินการจัดทำแผนการดำเนินงาน รวมถึงการจัดกิจกรรมตามแผนงาน ภายใต้โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ซึ่งดำเนินการแล้วเสร็จในเดือน มิถุนายน ๒๕๖๔ และมีหน่วยงานที่ดำเนินการทั้งสิ้นจำนวน ๑๕ หน่วยงาน โดยมีกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ ดังตารางที่ ๕ ดังนี้

ลำดับ	หน่วยงาน/กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน
๑	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑	- มีการจัดกิจกรรมให้เยาวชนได้รับความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัย การแพร่ระบาด การป้องกันและดูแลตนเอง สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ - เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการประชุม กำหนดเกณฑ์การตัดสินในการประกวดความสะอาด ร่วมจัดทำแผนการดำเนินงานเยาวชนได้มีส่วนร่วมในโครงการ หอนอน โรงสุขา โรงอาบน้ำ ตู้ล็อกเกอร์ สะอาดมากขึ้น เยาวชนได้ร่วมแรงร่วมใจ - เด็กและเยาวชนที่เป็น อสม.ได้รับการอบรมให้ความรู้เข้าใจบทบาทของ อสม.น้อย เรียนรู้ทักษะการสื่อสาร และมีส่วนร่วมในการตั้งประเด็นคำถาม ตอบคำถามชิงรางวัล เด็กและเยาวชนได้คำตอบที่ตนมีข้อข้องใจ คลายความกังวลใจ รู้วิธีดูแลตนเอง รู้สึกผ่อนคลาย
๒	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒	- มีการประชาสัมพันธ์โครงการสร้างการรับรู้กับเด็กและเยาวชนรวมถึงการนำเสนอแผนงานในการดำเนินงาน ทำแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรฯ - เยาวชนได้รับการคัดเลือกเป็นแกนนำจำนวน ๑๔ คนได้รับการพัฒนาศักยภาพแกนนำเด็กและเยาวชนโดยการเชิญวิทยากรบุคคลภายนอกมาให้ความรู้ - เด็กและเยาวชนแกนนำเจ้าหน้าที่และเครือข่ายร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมโดยการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการระดมสมองในกำหนดปัญหาความต้องการและสิ่งที่ต้องการพัฒนา - มีการจัดห้องคณะทำงานแกนนำเด็กและเยาวชนอยู่บริเวณชั้น ๒ ของอาคารเป็นที่ทำการ และมีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ความรู้และข้อปฏิบัติต่างๆให้สมาชิกได้รับทราบ - เด็กและเยาวชนแกนนำเจ้าหน้าที่และเครือข่ายร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสรุปผลโครงการฯ โดยมีการนำเสนอผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และ ร่วมกันประเมินผลโครงการและเสนอแนะโอกาสพัฒนาเพื่อการให้ เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน และจัดทำเอกสาร และวีดิทัศน์สรุปโครงการ

ลำดับ	หน่วยงาน/กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน
๓	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๓	- เด็กและเยาวชนได้เข้าร่วมประชุมและร่วมจัดทำแผนการดำเนินโครงการ ในการแสดงความ คิดเห็น ออกแบบกิจกรรม รวมทั้งมีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารโครงการ และวางแผนขั้นตอน ใน การดำเนินกิจกรรม - เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้รับความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ การดูแลความสะอาดของ เครื่องนุ่งห่มให้มีความสะอาด การใช้สมุนไพรในการป้องกันและรักษาโรค การปฐมพยาบาล เบื้องต้นซึ่งเด็กและเยาวชนสามารถถ่ายทอดความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่ถูกวิธีแก่เพื่อน เยาวชนคนอื่นได้ - เยาวชนได้รับความรู้เรื่องอันตรายจากแมลงก้นกระดก สาเหตุ การป้องกัน การกำจัดแมลงก้น กระดก การรักษาเมื่อถูกกัด - เยาวชนได้จัดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ เช่น การจัดทำสัญลักษณ์อุปกรณ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ของตนเอง เช่น สายคล้องหน้ากากอนามัย แก้วน้ำ ถุงผ้าสำหรับใส่เอกสารการเรียน การผ่อน คลายความเครียดด้วยกิจกรรมต่างๆ - มีกิจกรรมส่งเสริมความรู้ และฝึกทักษะกีฬาประเภทต่างๆ เพื่อส่งเสริมสุขภาพ
๔	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๔	- เด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ เข้าร่วมประชุมการให้ความรู้ความเข้าใจในระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร รวมถึงมีการสำรวจและความต้องการในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร - จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อส่งเสริมเยาวชนในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนใน การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรฯ - มีการให้ความรู้เด็กและเยาวชนแกนนำการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-๑๙) โดยมีวิทยากรจากภายนอก - แกนนำเด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโดยรับผิดชอบเป็นผู้นำกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรฯ ให้กับเพื่อนเยาวชน - มีการนำเสนอผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของโครงการฯ ให้เครือข่ายรับทราบและให้

ลำดับ	หน่วยงาน/กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน
		ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และมีแผนการดำเนินงานในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรฯ สำหรับปี ๒๕๖๔ ที่จะทำอย่างต่อเนื่องหลังจากเสร็จสิ้นโครงการฯ
๕	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๕	- เยาวชนได้เข้าอบรมความรู้ ในหัวข้อ กิจกรรม ๕ส. พัฒนาหน่วยช่าง อาชีวอนามัยและความปลอดภัย พิษภัยจากแมลงก้นกระดก และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น จากวิทยากรภายนอก และทำกิจกรรมตอบคำถามและเขียนเรียงความจากหัวข้อความรู้ต่างๆ - เยาวชนแกนนำและเจ้าหน้าที่ร่วมกันสรุปผลการดำเนินกิจกรรมตามโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมฯ และแจกแจงงานให้แต่ละคนช่วยกันสรุปผลการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง
๖	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๖	- เด็กและเยาวชนเข้าร่วมประชุมและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร - เด็กและเยาวชนได้รับความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการบริการสุขภาพ ในเรื่องการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนการตอบสนองความต้องการของเด็กและเยาวชนการให้บริการสุขภาพในสถานควบคุม - เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการคิดรายการอาหาร และรายการสิ่งของเครื่องใช้ที่นำเข้าภายในสถานควบคุมได้ - เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการคิดกิจกรรมกีฬา และดนตรี รวมถึงมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกีฬา - เยาวชนได้รับความรู้จากการอบรมในเรื่องการดูแลสุขภาพอนามัย การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การดูแลบาดแผล การช่วยฟื้นคืนชีพ เป็นต้น
๗	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๗	- เด็กและเยาวชนได้ร่วมประชุม และจัดทำแผนการดำเนินงานกับเจ้าหน้าที่ - เด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ ร่วมกันจัดการแข่งขันกีฬา เกมสเบ็ดเตล็ด แข่งขันประกวดกองเชียร์ ขบวนพาเหรด - เยาวชนแกนนำให้ความรู้ด้านสุขภาพด้านต่างๆ แก่เพื่อนเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๑ ทุกวันศุกร์

ลำดับ	หน่วยงาน/กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน
๘	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๘	- มีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนแกนนำ และเด็กและเยาวชนทุกรายเกี่ยวกับเรื่องโภชนาการ ทันตกรรม การออกกำลังกาย การป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-๑๙) อนามัยเจริญพันธุ์ (เพศศึกษา, การป้องกันการตั้งครรภ์) และความรู้เกี่ยวกับการการพัฒนาอาชีพ - มีการอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพจิตความรู้ความเข้าใจในปัญหาพฤติกรรมและสุขภาพจิต และความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาเบื้องต้น ทำให้เด็กและเยาวชนมีความรู้เกี่ยวกับการสังเกตและดูแลสุขภาพอารมณ์และพฤติกรรมเปลี่ยนของตนเองและเพื่อนได้ รวมถึงเทคนิคการจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้ - มีการจัดประกวดหอนอนถูกสุขลักษณะ และประกวดเด็กและเยาวชนสุขภาพดี
๙	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๙	- เด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่ ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม - จัดอบรมด้านสุขภาพโดยบูรณาการเจ้าหน้าที่กับเด็กและเยาวชนแกนนำในการเป็นวิทยากรเพื่อจัดอบรมให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ โดยการจัดกิจกรรมฐานความรู้ด้านสุขภาพ จำนวน ๘ ฐานความรู้ - จัดอบรมให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนแกนนำจากนั้นเจ้าหน้าที่พร้อมเยาวชนแกนนำ ประจําฐานตามชนิดกีฬา ประกอบด้วย ๑. กีฬาฟุตบอล ๒. กีฬาเปตอง ๓. กีฬาเทเบิลเทนนิส ๔. กีฬาแบดมินตัน ๕. กีฬาวอลเลย์บอล ๖. กีฬาแบดมินตัน โดยให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้จัดการแข่งขันกีฬาทั้ง ๖ ประเภทกีฬา - จัดทำมุมเกี่ยวกับสุขภาพ อาหาร ความสวยงาม การออกกำลังกาย เสี่ยงตามสาย เรื่องสุขภาพที่ควรรู้ - จัดกิจกรรมการเต้นแอโรบิค โดยให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการเลือกท่าในการเต้นแอโรบิค และนำมาสอนเพื่อนเยาวชนทั้งหมดทุกวันพุธ

ลำดับ	หน่วยงาน/กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน
๑๐	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๐	- เด็กและเยาวชนได้เข้าร่วมอบรมให้ความรู้ด้านสุขภาพกาย โรคผิวหนัง หิด กลาก เกื้ออื่น และสุขภาพจิตให้กับแกนนำ โดยมีวิทยากรจากภายนอก และแกนนำสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้เพื่อนเยาวชนทราบ - มีการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องโทษของการฝังมุกแคปให้กับแกนนำ และแกนนำดำเนินกิจกรรมโดยให้กับเด็กและเยาวชนในด้านการบรรยายให้ความรู้เรื่อง โทษของการฝังมุกแคป จัดบอร์ดให้ความรู้เรื่องมุกแคป - เด็กและเยาวชนได้เข้าร่วมอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะ การทำปุ๋ยหมักชีวภาพโดยมีวิทยากรจากภายนอก และนำขยะมา Reuse เพื่อสร้างคุณค่าให้ขยะ เด็กและเยาวชนสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ พร้อมทั้งจัดประกวดขยะรีไซเคิล
๑๑	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๑	- เด็กและเยาวชนได้เข้าร่วมประชุมและร่วมจัดทำแผนการดำเนินงานแผนพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน - มีการอบรมความรู้ให้กับเด็กและเยาวชนโดยเจ้าหน้าที่ ในกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมกำหนดเมนูอาหาร กิจกรรมให้ความรู้สุขภาพทางกายเพศวิถี และกิจกรรมร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาระบบสุขภาพเป็นมิตร - เด็กและเยาวชนได้เข้าได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหอนอน ผ่านกิจกรรมการประกวดหอนอนสร้างสุข โดยจัดมีการทำแนวทางการและเกณฑ์การตัดสินการประกวด โดยตัวแทนเด็กและเยาวชนแต่ละหอนอนมาร่วมกับเจ้าหน้าที่ - มีการจัดกิจกรรมค่ายพัฒนานำสุขสุขภาพเป็นมิตร ในหน่วยหญิง - มีการคัดเลือกเยาวชนอาสาสมัครเพื่อทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงดูแลเด็กและเยาวชนรับตัวใหม่ ในด้านสุขภาพอนามัย การเรียนรู้กฎระเบียบของศูนย์ฝึกและแนวทางการใช้ชีวิตที่ดีในระหว่างการฝึกอบรม

ลำดับ	หน่วยงาน/กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน
๑๒	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๒	- เด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ และเครือข่ายร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม - จัดอบรมความรู้ให้กับเยาวชนแกนนำ ทั้งด้านการส่งเสริมสุขอนามัย คำปรึกษา เทคนิคการให้คำปรึกษา และบริการการให้คำปรึกษา โดยเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฝึกและอบรมฯ พร้อมทั้งให้แกนนำให้ความรู้กับเพื่อนเยาวชน - มีการอบรมให้ความรู้แกนนำเกี่ยวกับอาหารตามหลักโภชนาการ และรวบรวมความคิดเห็นของเพื่อนเยาวชนในการนำเสนอรายชื่อเมนูอาหารปีงบประมาณ ๒๕๖๕ - เด็กและเยาวชนได้รับการส่งเสริมเรื่องการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ผ่านการทำกิจกรรมวาดภาพตามแนวคิดการส่งเสริมสุขภาพที่ดี การเต้นประกอบเพลง และ การเต้น Cover Dance
๑๓	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๓	- มีการกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรม และสำรวจความต้องการหรือความจำเป็นของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพฯ - มีการจัดอบรมแกนนำเยาวชนอาสาพัฒนาสุขภาพ (ยอส.) ของแต่ละบ้าน มีการบรรยายให้ความรู้เรื่อง มิติสุขภาพกับวัยรุ่นในยุคปัจจุบัน บทบาทอาสาสมัครสุขภาพภายในสถานควบคุม แนวทางการดูแลสุขภาพของตนเองในสถานควบคุม และการเข้าถึงบริการสุขภาพ ความรู้เรื่องโรคและการป้องกัน การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการช่วยฟื้นคืนชีพพื้นฐาน และความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสุขภาพจิต ทำให้แกนนำสามารถคิด วิเคราะห์และประเมินสถานการณ์เกี่ยวกับสุขภาพภายในกลุ่มของตนเองได้ - แกนนำเยาวชนนำความรู้ไปถ่ายทอดแก่เด็กและเยาวชนในแต่ละโซนควบคุม เพื่อร่วมวางแผนและจัดมุมส่งเสริมสุขภาพ ภายในโซนของตนเองทั้งหมด ๖ โซน และจัดกิจกรรมแข่งขันตอบปัญหาวิชาการเกี่ยวกับสุขภาพกายสุขภาพจิต และร่วมกันจัดทำแนวทางและเกณฑ์การตัดสินใจการประกวดมุมสุขภาพ โดยตัวแทนเด็กและเยาวชนแต่ละโซนร่วมกับเจ้าหน้าที่

ลำดับ	หน่วยงาน/กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน
		- เด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่ ร่วมกันศึกษาและหาข้อมูลเกี่ยวกับขยะและร่วมกันคิด ออกแบบสิ่งประดิษฐ์จากขยะ
๑๔	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๔	- เด็กและเยาวชนแกนนำได้รับความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ และสามารถนำเอาความรู้ที่ได้ถ่ายทอดให้กับเพื่อน ๆ เยาวชนคนอื่น ๆ ได้ - เด็กและเยาวชนสามารถร่วมกันวางแผนและจัดการพื้นที่ภายในสถานให้ถูกสุขลักษณะอนามัย สะอาด ปลอดภัย ห่างไกลโรค - เด็กและเยาวชนสามารถวางแผนร่วมกันในการคัดแยกขยะในสถานที่ควบคุม เกิดการตระหนักรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อม
๑๕	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๕	- จัดอบรมแกนนำสุขภาพ และมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพเบื้องต้น การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การช่วยฟื้นคืนชีพ ทักษะการปรับตัว ทักษะชีวิต การจัดการอารมณ์และความเครียด ความรู้เกี่ยวกับโรค COVID-๑๙ การดูแลตนเองภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค Covid-๑๙ และทักษะการให้คำปรึกษาเบื้องต้น - เด็กและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมจัดบอร์ดนิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคต่างๆตามสถานการณ์ปัจจุบัน และการแสดงละครที่เกี่ยวกับสุขภาพกายและจิต ประกวดผลงานการจัดนิทรรศการ - มีการจัดเสียงตามสายการให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง ข่าวสารต่างๆ และเปิดเพลงคั่นระหว่างการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศให้เกิดความผ่อนคลายกับเจ้าหน้าที่ เด็กและเยาวชน - มีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายแอโรบิคแดนซ์ ทักษะการเป็นผู้นำเต้นแอโรบิคแดนซ์ และให้เด็กและเยาวชนเข้าร่วมประกวด - จัดทำตารางการให้ความรู้ทุกวันศุกร์ โดยให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้นำเสนอในหัวข้อต่างๆที่เกี่ยวกับสุขภาพกาย สุขภาพจิต - เด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ ร่วมกำหนดเมนูอาหารในแต่ละวัน และติดเมนูอาหารไว้บริเวณหน้าต่างเข้าโรงอาหาร

โดยมีรายละเอียดความเปลี่ยนแปลงก่อนและหลังการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ (Model) ไปใช้ดังนี้

๑. สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน (ก่อน-หลังการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้)

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนก่อนการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑ ได้ดำเนินการและผ่านการรับรองมาตรฐานการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมภายใต้วิสัยทัศน์ “เป็นศูนย์ฝึกที่มีมาตรฐานด้านการบำบัดยาเสพติด การบำบัดแก้ไขฟื้นฟู การบริการสุขภาพที่เป็นมิตร เน้นการทำงานแบบองค์รวม โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากร เยาวชน และครอบครัว” โดยเด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอปัญหา สาเหตุ วิธีการแก้ไขปัญหา และนำสู่การปฏิบัติ ผ่านโครงการต่างๆ เช่น โครงการ อสม.น้อย โครงการเสียงตามสาย การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการกำหนดเมนูอาหารการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการแก้ไขปัญหาคาความรุนแรงด้วยสันติวิธี และหลังจบโครงการการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านกรุณา ยังคงดำเนินการตามวิสัยทัศน์มาอย่างต่อเนื่องโดยมีช่องทางสำหรับการมีส่วนร่วมผ่านกล่องรับฟังปัญหา การสำรวจความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ที่เกิดจากปัญหาที่พบ การให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น ความขัดแย้ง การคิดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่อยากทำ โดยระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับที่ ๗ ระดับที่ “ผู้ใหญ่หรือกับเด็กและตัดสินใจร่วมกัน” คือ เมื่อมีประเด็นความต้องการหรือปัญหาของเยาวชนเกิดขึ้น ซึ่งประเด็นดังกล่าวอาจมาจากการส่งเสียงของเยาวชนผ่านช่องทางต่างๆ หรือการสังเกตพบของเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ก็เป็นผู้วิเคราะห์สาเหตุและปัญหา และให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมตัดสินใจว่าควรแก้ไขอย่างไร

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนหลังการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

โครงการเด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑ ในครั้งนี้ เป็นการมุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนซึ่งต่างจากโครงการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรที่ได้ดำเนินไปแล้วที่มุ่งเน้นการพัฒนาในเชิงระบบการให้บริการสุขภาพที่เป็นมิตรส่งผลให้การดำเนินการโครงการการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในครั้งนี้ ได้ยกระดับการมีส่วนร่วมของเยาวชนมาอยู่ที่ระดับ ๘ “ผู้ใหญ่กับเด็กตัดสินใจร่วมกัน” ในกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสำรวจความต้องการจำเป็นของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรด้วยเทคนิคการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแสวงหาอนาคตร่วมกัน (A-I-C : Appreciation-Influence-Control) จนกระทั่งการนำเสนอโครงการและการดำเนินโครงการย่อยต่างๆ ที่เยาวชนได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะทำงานการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วม และคณะทำงานการติดตามและประเมินผล ซึ่งมีส่วนร่วมในการนำเสนอแนวคิดและตัดสินใจร่วมกันกับเจ้าหน้าที่และยกระดับการมีส่วนร่วมในระดับ ๙ “เด็กนำ ผู้ใหญ่สนับสนุน” โดยเยาวชนนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการกระตุ้นให้เพื่อนเยาวชนให้ความสนใจ มีส่วนร่วม การให้รางวัล และรูปแบบการนำเสนอในการจัดรายการเสียงตามสาย

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนก่อนการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

เด็กและเยาวชนชายบ้านมุกดาโมกข์ภาวะในด้านการแสดงออกค่อนข้างน้อย ต้องให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้นำในด้านความคิดและเมื่อเจ้าหน้าที่เสนอความคิดใดความคิดหนึ่งเด็กและเยาวชนก็เพียงแต่ออกความเห็นว่าเป็นเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยเท่านั้นแต่จะไม่สามารถอธิบายเหตุผลประกอบได้

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนหลังการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

สังเกตได้ว่าเยาวชนมีการวางแผนการทำงานเป็นขั้นตอนมีการนำเสนอที่เป็นระบบมากขึ้นสามารถตอบข้อซักถามและมีความคิดในการวางแผนพัฒนามากขึ้น

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๓

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนก่อนการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๓ ยังไม่ได้เปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในกระบวนการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู และพัฒนาพฤตินิสัย โดยในกระบวนการดังกล่าว จะกระทำตามแนวทางของกรมพินิจที่ได้กำหนดไว้ แต่จะมีการปรับให้เข้ากับบริบทของศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านอุเบกษาที่ดูแลเด็กและเยาวชนชายที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย หากพบปัญหาในการดำเนินงานจะมีการประชุมของคณะกรรมการนักวิชาชีพ เพื่อหาแนวทางในการจัดการ แก้ไขปัญหา และเสนอต่อผู้บริหาร เมื่อผู้บริหารเห็นชอบจึงจะมีการนำมาใช้กับเด็กและเยาวชน

ซึ่งปัญหาที่พบ คือ การที่เด็กและเยาวชนไม่ได้แสดงความคิดเห็นต่อกระบวนการบำบัดฯ และพัฒนาพฤตินิสัย ของเด็กและเยาวชน ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ไม่ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของเด็กและเยาวชน/ไม่ทราบถึงปัญหาต้นตอของปัญหา ที่เด็กและเยาวชน ต้องประสบ รวมถึงความรู้สึกที่เด็กและเยาวชนกำลังเป็นอยู่ นอกจากนี้ ตัวเด็กและเยาวชนเองยังขาดแรงจูงใจ หรือแรงกระตุ้นที่จะสำรวจตัวตนของตนเอง ความต้องการที่แท้จริง ข้อบกพร่องของตัวเอง และได้มองข้ามจุดบกพร่องด้านสุขภาพของตนเองหลายอย่าง

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนหลังการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

การดำเนินโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๓ ทำให้เด็กและเยาวชน ได้มีโอกาสสำรวจความต้องการที่แท้จริงของตนเอง ทำให้เกิดความตระหนักรู้ถึงข้อบกพร่อง และสิ่งที่จำเป็นในการพัฒนาปรับเปลี่ยน คุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนระหว่างเข้ารับการฝึกอบรม ผ่านการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ที่เยาวชนรู้สึกไว้วางใจ การเขียนแสดงความคิดเห็น หรือปัญหาของเยาวชนเองลงในกล่องแดงที่ติดตั้งอยู่ในสถานที่ต่างๆภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ผ่านเพื่อนๆเยาวชนแกนนำ อสศอ.(อาสาพัฒนาสุขภาพศูนย์ฝึกและอบรมฯ) ไม่ว่าเด็กและเยาวชนจะแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางใด ในท้ายที่สุดข้อมูลของเด็กและเยาวชนจะถึงเจ้าหน้าที่ที่ดูแลรับผิดชอบ และคณะเจ้าหน้าที่จะดำเนินการประชุมเพื่อหาแนวทางหรือวิธีการในการดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชน เท่าที่จะเป็นไปได้ภายใต้กรอบของกฎระเบียบของศูนย์ฝึกและอบรมฯ และสิทธิที่เด็กและเยาวชนพึงมีพึงได้ และจะมีการแจ้งให้เด็กและเยาวชนทราบโดยคำนึงถึงความต้องการของเด็กและเยาวชนว่าต้องการให้ปัญหาของตนเปิดเผยให้เพื่อนฯรับรู้หรือไม่ หากต้องการเก็บเป็นความลับ จะมีการวิธีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องที่เยาวชนต้องการทราบ หรือเป็นลักษณะการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหานั้นๆ เป็นต้น

หลังจากเปิดโอกาสให้เยาวชนมีส่วนร่วมทำให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขมากขึ้น ให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรม เพื่อพัฒนาปรับเปลี่ยนตนเอง อย่างเห็นได้ชัดเจน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๔

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนก่อนการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

เนื่องจากเด็กและเยาวชนที่อยู่ปัจจุบัน เป็นเยาวชนรายใหม่ที่ไม่ได้มีความรู้และความเข้าใจมากนักในระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ซึ่งทำให้เยาวชนยังไม่เข้าใจระบบที่ชัดเจน และเป้าหมายของระบบดังกล่าวว่ามีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร เนื่องจากกิจกรรมบางกิจกรรมในระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรเป็นงานที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ดำเนินการต่อเนื่องมาอยู่แล้ว เยาวชนจึงไม่เห็นถึงการเปรียบเทียบในการเปลี่ยนแปลงของระบบการพัฒนาระบบที่มากขึ้นเท่าใดนัก ในส่วนการมีส่วนร่วมทางศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีการดำเนินการอยู่แล้วทั้งในเรื่องการพัฒนาแกนนำ TO BE NUMBER ONE แกนนำในการจัดโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ให้แก่เพื่อนเยาวชน ทั้งอาสาสมัครงานต่างๆ ที่เยาวชนดำเนินการอยู่แล้วภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนหลังการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

เด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรโดยเห็นกรอบการดำเนินงานที่ชัดเจนขึ้น สามารถที่จะวางแผนพัฒนาระบบฯ และดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง ในส่วนของแกนนำได้รับประโยชน์ในเรื่องการจัดสรรการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพและทักษะเฉพาะของตนเองมากขึ้น เช่น การมองเห็นคุณค่าในตัวเอง การกล้าแสดงออก และมีความคิดสร้างสรรค์ และเห็นการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนมากขึ้นในการทำงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๕

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนก่อนการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

๑. เยาวชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นไม่มาก ไม่ให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมและในการแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร เนื่องจากมีความคิดว่าเจ้าหน้าที่จะไม่รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเยาวชน และเจ้าหน้าที่ไม่มีความเข้าใจในตัวเยาวชน

๒. เยาวชนได้รับอุปกรณ์เครื่องใช้และสถานที่ในชีวิตประจำวันตามปกติ

๓. เยาวชนขาดทักษะในการใช้ชีวิตประจำวันอย่างมีระบบระเบียบรวมถึงการวางแผนในการดำเนินชีวิตประจำวัน

๔. เยาวชนมีสุขอนามัยที่ดี แต่ยังขาดความรู้พื้นฐานที่ถูกต้องด้านการดูแลสุขภาพ

๕. เยาวชนขาดแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนหลังการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

๑. เยาวชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและทำกิจกรรมมากขึ้น เนื่องจากรับรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของเยาวชน และเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการร่วมโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน

๒. เยาวชนได้รับการปรับปรุงอุปกรณ์เครื่องใช้และสถานที่ในชีวิตประจำวันได้ดีขึ้น รู้จักการดูแลสุขภาพเป็นระเบียบเรียบร้อยในหน่วยเรียน เข้าใจในหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองดีขึ้น

๓. เยาวชนมีความรู้และทักษะในการดูแลตัวเองในชีวิตประจำวันมากขึ้น มีความรอบคอบในการปฏิบัติงานในหน่วยเรียน เข้าใจถึงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในขณะทำงานในหน่วยเรียนมากขึ้น และมีอุบัติเหตุสำหรับการสมัครงานภายหลังได้รับการปล่อยตัว

๔. เยาวชนมีความรู้พื้นฐานในการดูแลสุขอนามัยมากขึ้น

๕. เยาวชนมีแรงจูงใจในการคิดหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ เนื่องจากเห็นว่ามิเจ้าหน้าทีรับฟังและสามารถเป็นที่ปรึกษาให้เยาวชนได้

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๖

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทและหน้าที่ในการดูแลเด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เข้ามารับการฝึกอบรม โดยปกติแล้ว เด็กและเยาวชนดังกล่าวจะเป็นผู้ที่กระทำความผิดในหลากหลายข้อหาแตกต่างกันไป จึงทำให้ต้องมีการประเมินประจำแนกเด็กและเยาวชนในแต่ละราย เพื่อดำเนินการจำแนกเด็กและเยาวชนอันจะสามารถดำเนินการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู หรือพัฒนาด้านต่างๆ ให้มีความเหมาะสมและถูกต้องเฉพาะราย ปัญหาสำคัญที่เป็นปัจจัยส่งผลกระทบต่อผลกระทบความผิดของเด็กส่วนใหญ่จะมีความคล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาจากครอบครัว การคบเพื่อน สิ่งแวดล้อมรอบตัว ฯลฯ รวมไปถึงปัญหาเรื่องการใช้ยาเสพติด ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความสุ่มเสี่ยงของเด็กและเยาวชนที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้โดยง่าย ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมต่างๆขึ้นในสังคม ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๖ ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว แล้วเล็งเห็นว่ากระบวนการที่ใช้ในการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนตามโปรแกรมที่กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนนำปรับใช้ในปัจจุบัน ยังอาจไม่สามารถปรับแก้พฤติกรรมที่เสียหาย จึงต้องใช้กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เพื่อเสริมสร้างทัศนคติเชิงบวกจึงได้นำแนวทางการดำเนินงาน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม มาปรับใช้ในส่วนของการเสริมสร้างความเข้มแข็ง มุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนสร้างศักยภาพของตนเอง มีภาวะความเป็นผู้นำ มีส่วนร่วมในทุกภารกิจ และสามารถนำไปแนะนำเพื่อนได้ รวมถึงมีการต่อยอดขยายความร่วมมือกับภายนอกทั้งภาคราชการและเอกชน ในการรณรงค์ปลูกจิตสำนึกที่ดี ซึ่งเน้นการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เจ้าหน้าที่เป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการดัดศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านสุขภาพภายในสถานที่ควบคุม มีความครอบคลุมสอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน เพื่อสร้างพื้นที่ที่เป็นมิตรของเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง มีผลการพัฒนาเป็นรูปธรรมและยั่งยืนได้ในอนาคต ซึ่งการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๖ ผลการเปลี่ยนแปลงของเด็กและเยาวชนดีขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายและหน่วยงานภายนอกอย่างเต็มที่มากขึ้นด้วย

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๗

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนก่อนการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

การมีส่วนร่วมของเยาวชนก่อนทำโครงการอยู่ในระดับปานกลาง

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนหลังการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

เด็กและเยาวชนมีความเข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของศูนย์ฝึกและอบรมฯ แล้วอยู่ในระดับสูงมาก เช่น การมีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมมีการแบ่งคณะทำงานเป็นชุดต่างๆ เพื่อความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรม การร่วมเป็นพิธีกรในการดำเนินกิจกรรม และกรรมการตัดสินกีฬาสีฟุตบอล ตะกร้อ วอลเลย์บอล ร่วมกับเจ้าหน้าที่ในการจัดกิจกรรมต่างๆ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๘

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนก่อนการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

ด้วยศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ มีนโยบายการพัฒนาระบบบริการสุขภาพสำหรับเด็กและเยาวชนโดยให้เจ้าหน้าที่ ภาควิชาเครือข่าย รวมถึงตัวแทนเด็กและเยาวชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ตลอดจนให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรอย่างเป็นองค์รวม อันได้แก่ การร่วมประชุมจัดทำแผนการดำเนินงาน การดำเนินงานตามแผน การเสนอแนะความคิดเห็นและการประเมินความพึงพอใจต่อระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรนั้น ทำให้มีผลการดำเนินงานผ่านเกณฑ์ที่กำหนดตามมาตรฐานบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม เด็กและเยาวชนเกิดความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรมาโดยตลอด ทั้งนี้ จึงจัดอยู่ในระดับสูง

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนหลังการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

เมื่อได้ดำเนินการจัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน ทำให้เกิดความต่อเนื่องของการมีส่วนร่วมมากขึ้น ทางศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ ได้มีการจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้และทักษะต่างๆ แก่เจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชน โดยภาควิชาเครือข่าย ได้แก่ เรื่องโภชนาการ ทันทกรรมการ การตรวจสุขภาพ ความรู้สุขภาพจิต การให้คำปรึกษาเบื้องต้น และการพัฒนาอาสาสมัคร พร้อมทั้งส่งเสริมศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาพของตนเองและเพื่อนเยาวชน ทั้งในด้านกาย จิต อารมณ์ และสังคม โดยให้มีระบบแกนนำเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบสุขภาพภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ เกิดการทำงานอย่างมีส่วนร่วม เป็นรูปธรรม สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของเด็กและเยาวชนโดยตรง ทำให้เด็กและเยาวชนได้รับบริการด้านสุขภาพที่ดี เหมาะสม สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการ ดังนั้น การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนภายหลังเข้าร่วมโครงการฯ จึงจัดอยู่ในระดับสูงมาก ตามลำดับ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๙

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนก่อนการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

เจ้าหน้าที่

ก่อนการดำเนินโครงการเจ้าหน้าที่แต่ละกลุ่มงานไม่ได้ทำงานเชิงบูรณาการเนื่องจากสถานการณ์โควิด-๑๙ ทำให้การประชุมชี้แจงต่างๆ ต้องผ่านช่องทางการสื่อสารออนไลน์ เช่น ไลน์กลุ่มงานหรือไลน์กลุ่มสำนักงาน

เด็กและเยาวชน

ก่อนการดำเนินโครงการเด็กและเยาวชนเข้าเรียนหรือทำกิจกรรมตามตารางของศูนย์ฝึกและอบรมฯ ซึ่งเป็นการทำกิจกรรมตามชีวิตประจำวัน ไม่มีการพัฒนาด้านต่างๆ

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนหลังการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้ เจ้าหน้าที่

ภายหลังการดำเนินโครงการเจ้าหน้าที่ที่มีการสื่อสารภายในหน่วยงานมากขึ้น สามารถทำงานเชิงบูรณาการได้ไม่ว่าจะตำแหน่งไหน ซึ่งถือว่ามีการพัฒนาการในด้านต่างๆเช่นสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนร่วมงาน การเรียนรู้การทำงานในตำแหน่งงานอื่นๆเช่น ครูช่างสามารถให้ความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน หรืองานพยาบาลสามารถจัดกิจกรรมสันติภาพการได้เป็นต้น

เด็กและเยาวชน

ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรม เด็กและเยาวชนมีการเรียนรู้การมีส่วนร่วมสามารถนำกิจกรรมที่ได้เรียนรู้มาใช้ในการดำเนินชีวิตในศูนย์ฝึกและอบรมฯเขต ๓ เช่นการทำงานเป็นทีมในกิจกรรมฐานความรู้ต่างๆ การแข่งขันกีฬา การเต้นแอโรบิก การกล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสมเช่นกิจกรรมการนำเสนอนิทรรศการความรู้ การประกวดการจัดบอร์ดและนำเสนอผลงาน รวมทั้งการมีภาวะผู้นำในการทำกิจกรรมแกนนำด้านสุขภาพ หรือการแข่งขันเชียร์กีฬา ซึ่งกิจกรรมต่างๆที่กล่าวมาสามารถทำให้เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้เรื่อง การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมซึ่งสามารถนำไปสู่การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนได้

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๐

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนก่อนการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนยังไม่เห็นถึงความสำคัญและไม่เข้าใจว่าโครงการคืออะไร ไม่ให้ความสนใจ ยังไม่ค่อยกล้าในการแสดงออกทางความคิด

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนหลังการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนมีความรับผิดชอบ ได้ฝึกความเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าแสดงออกทางความคิดมากขึ้น สามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการให้กับเด็กและเยาวชนอื่นได้ และกล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสม

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๑

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนก่อนการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

สถานการณ์การมีส่วนร่วมเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพเป็นมิตร ภาพรวมเรื่องการกินอยู่หลับนอน เด็กและเยาวชนมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามนอน ๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗ โดยมีการประชุมบ้านในการรับฟังปัญหาอุปสรรคในการใช้ชีวิตในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง ไม่มีการใช้ระบบหัวหน้าหอประจำนอน เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นมีความเท่าเทียมและเสมอภาค ได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ อย่างเท่าเทียม กิจกรรมที่เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมอาทิเช่น

- กิจกรรมอบรมพัฒนาแกนนำเด็กและเยาวชน
- กิจกรรมเยาวชนจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนหลังการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

สถานการณ์การมีส่วนร่วมเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพเป็นมิตร มีการเปลี่ยนแปลงดังนี้

เด็กและเยาวชนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและทำให้เจ้าหน้าที่รับปัญหาอุปสรรคระหว่างที่มีการฝึกอบรม เช่น

- การใช้ชีวิตการกินอยู่หลับนอน
- การกำหนดเมนูอาหารโภชนาการ เด็กได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเมนูอาหาร
- ปัญหาระบบน้ำดื่ม น้ำใช้
- การดูแลเรื่องเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม เจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชนทราบถึงความต้องการอย่างแท้จริงของเด็กและเยาวชนขณะอยู่ในระหว่างการฝึกอบรมเกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเด็กและเยาวชนเจ้าหน้าที่, เกิดความสามัคคีระหว่างหมู่คณะทั้งเด็กและเยาวชนเจ้าหน้าที่, เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ มากขึ้น

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๒

- ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ได้เปิดรับสมัคร อาสาสมัครส่งเสริมและพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตร (อสส ๗) โดยมีเด็กและเยาวชนที่สนใจสมัครเข้าร่วม จำนวน ๓๓ คน โดยแบ่งเป็นเด็กและเยาวชนชาย จำนวน ๒๒ คน เด็กและเยาวชนหญิง จำนวน ๑๑ คน จากเยาวชนชายทั้งหมด ๒๕๕ คน หญิง ๓๒ คน โดยอาสาสมัคร มีหน้าที่ในการประสานงาน และเป็นตัวเชื่อมระหว่าง เจ้าหน้าที่ กับเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึก ซึ่งก่อนหน้าการจัดกิจกรรมยังไม่มีอาสาสมัครดังกล่าว

- เด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึก มีช่องทางในการสื่อสารเพื่อพัฒนาระบบสุขภาพ ๓ ช่องทาง ได้แก่ ๑) พูดคุยกับเจ้าหน้าที่ (ทุกตำแหน่ง) โดยตรง ๒) ผ่านตัวแทนอาสาสมัครเด็กและเยาวชน ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ๓) ทางจดหมายผ่านตู้รับฟังความคิดเห็น ซึ่งเด็กได้มีการสื่อสารผ่านทั้ง ๓ ช่องทาง

- เด็กและเยาวชนสามารถบริหารทรัพยากรที่ทางศูนย์ฝึกจัดให้ได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น เช่น ของใช้ สบู่ ยาสีฟัน ฯลฯ มีการจัดสรรกันอย่างทั่วถึง มีการกำหนดจำนวนและระยะเวลาในการใช้ มีการจัดหาเพิ่มเติมผ่านทางเจ้าหน้าที่ โดยการทำงานหรือผลงานที่ได้รับมอบหมาย ให้สำเร็จ และเป็นการเพิ่มความรับผิดชอบ ความเป็นระเบียบวินัย และความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็กและเยาวชนอีกด้วย

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๓

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนก่อนการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

ก่อนดำเนินการจัดโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ ที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๘ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ ได้จัดโครงการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ ขึ้น ภายใต้การสนับสนุนจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ร่วมกับองค์กรทุนเพื่อเด็กและเยาวชนแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNICEF) เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการจัดโครงการตั้งแต่เริ่มโครงการจนถึงขั้นตอนการตรวจเยี่ยมและประเมินผล ดังนี้

๑. การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนในการยกระดับการปฏิบัติงานโดยเด็กและเยาวชนและเครือข่ายได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนในสถานควบคุมเด็กและเยาวชนทุกรายมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการและความจำเป็นต่อการรับบริการสุขภาพในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ มีแผนปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรมที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนและภาคีเครือข่าย

๒. การแสดงความคิดเห็นของเด็ก เยาวชน ใช้การจัดกระบวนการโดยวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดกระบวนการกลุ่ม และกระตุ้นให้แสดงความคิดเห็น

๓. นำข้อมูลความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับ “ศูนย์บริการสุขภาพที่เป็นมิตรตามความต้องการและความจำเป็นสำหรับเด็กและเยาวชน ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ นึกถึง อยากเห็น ควรเป็นอย่างไร” และความคิดเห็นในประเด็น “หากเราจะร่วมจัดทำและขับเคลื่อนให้ศูนย์บริการสุขภาพที่เป็นมิตรในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ เกิดขึ้นจริงและมีคุณภาพ บรรลุเป้าหมาย เราต้องมีปฏิบัติการอะไร” ไปกำหนดเนื้อหาในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกัน ได้แก่ การให้ความรู้ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแก่เด็กและเยาวชน ครอบครัว การประสานงานเรื่องการส่งต่อกับเครือข่ายด้านสุขภาพและเครือข่ายชุมชน การจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานควบคุมให้สอดคล้องกับพัฒนาการและเป็นไปตามมาตรฐาน

๔. จัดการอบรมสำหรับเด็กและเยาวชนเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและการเข้าถึงการรับบริการสุขภาพ แนวทางการดูแลสุขภาพของตนเองในสถานควบคุม ความรู้เรื่องโรคและการป้องกัน การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ผลกระทบด้านสุขภาพที่เกิดจากการใช้สารเสพติด

๕. การแข่งขันตอบปัญหาทางวิชาการด้านสุขภาพ โดยตัวแทนเด็กและเยาวชนจากแต่ละโซน การใช้วิธีการทดสอบก่อนและหลังการอบรมให้ความรู้ การแข่งขันตอบปัญหาวิชาการด้านสุขภาพประเภททีมที่เป็นตัวแทนจากแต่ละโซนและมีรางวัลมอบให้ ทำให้เด็กและเยาวชนให้ความร่วมมือ มีความสนใจในการรับความรู้ การฝึกปฏิบัติ และสนใจศึกษาจากแผนประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ที่ติดตั้งไว้ในแต่ละโซน ทำให้เด็กและเยาวชนได้มีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพและระบบบริการอย่างทั่วถึง

๖. การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนด้านสุขภาพกับโรงพยาบาลเครือข่ายและเยาวชนจัดการประชุมร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย โรงพยาบาลด้านกาย จิต ตัวแทนเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิเคราะห์ และถอดบทเรียนจากการจัดกิจกรรม ตามแนวทางของโครงการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนใน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ มีการทบทวนผลจากการดำเนินกิจกรรมที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ เครือข่ายและเด็กและเยาวชน มีการทบทวนนโยบายในการดำเนินโครงการร่วมกันของเด็ก เยาวชนและเครือข่าย เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมประชุมเป็นตัวแทนเด็กและเยาวชนทุกโซนซึ่งเป็นกลุ่มที่ผ่านการเข้าร่วมการวางแผนและการอบรมให้ความรู้ด้านสุขภาพมาแล้ว หลังจากการประชุมเสร็จสิ้นตัวแทนเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมประชุม นำเครือข่ายเข้าเยี่ยมทุกโซนภายในสถานควบคุม ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนความคิดของเด็กและเยาวชนเป็นไปในทางที่ดี สำหรับการทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่และเครือข่าย

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนก่อนการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

การปรับมุมมองและมิติในการทำงานด้วยการสื่อให้เด็กและเยาวชนเห็นถึงความรัก การสัมผัสที่อบอุ่น การสื่อสารที่อ่อนโยน ซึ่งเป็นไปตามความต้องการพื้นฐานของเด็กและเยาวชนในวัยนี้ ทำให้เห็นว่าคำว่า “เป็นมิตร” สื่อถึงการเป็นมิตรที่แท้จริงไม่ใช่บทบาทของเจ้าหน้าที่ หรือครูเท่านั้น เกิดการบริหารจัดการ ในองค์กรรวม เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความเข้าใจในการบริการสุขภาพเพิ่มขึ้น เด็กและเยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจ ใน

การดูแลสุขภาพของตนเองเพิ่มขึ้น การเริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายที่ใช้บริการ คือ เด็กและเยาวชน ทำให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๔

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนก่อนการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

ก่อนมีการดำเนินงานจัดโครงการ โดยเด็กและเยาวชนได้ทำแบบประเมินก่อนการจัดโครงการ จากผล การประเมินพบว่าเด็กและเยาวชนมีความรู้ด้านการส่งเสริม ป้องกัน ดูแลช่วยเหลือในเรื่องสุขภาพ ตลอดจนการดูแลในด้านการอนามัยเจริญพันธุ์ เพศศึกษา โภชนาการ ทันตกรรม และพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ตลอดจนการสุขภาพและสิ่งแวดล้อมๆ คิดเป็นร้อยละ ๖๕ %

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนหลังการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

หลังการจัดทำโครงการเสร็จสิ้น จากผลการประเมินพบว่าเด็กและเยาวชนมีความรู้ด้านการส่งเสริมป้องกัน ดูแลช่วยเหลือในเรื่องสุขภาพ ตลอดจนการดูแลในด้านการอนามัยเจริญพันธุ์ เพศศึกษา โภชนาการ ทันตกรรม และพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ตลอดจนการสุขภาพและสิ่งแวดล้อมๆ คิดเป็นร้อยละ ๘๕

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๕

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนก่อนการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

๑. ชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนกับเด็กและเยาวชน

๒. เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสื่อสารถึงความต้องการในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนก่อนการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ไปใช้

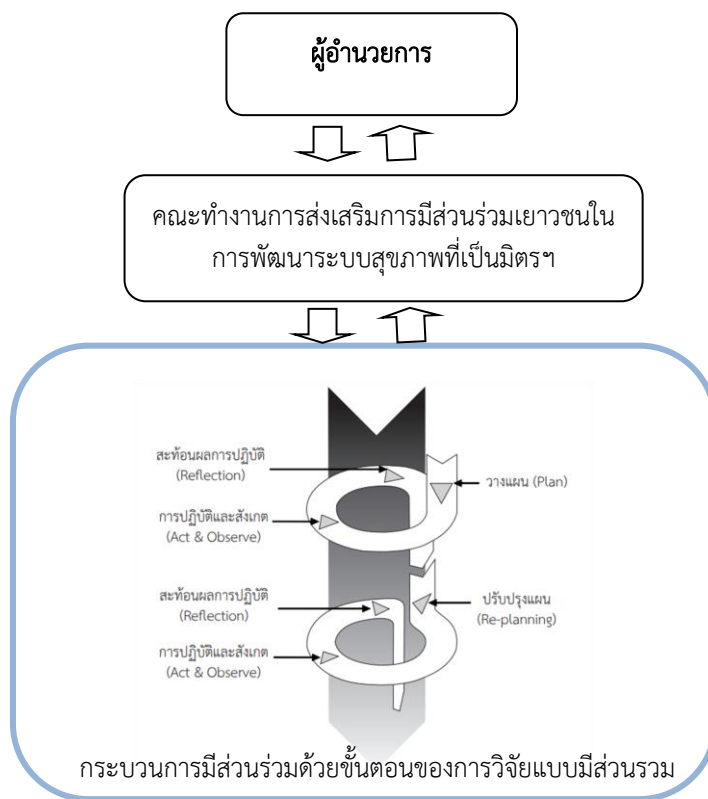
๑. เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ได้แก่

- กิจกรรม แขนงสุขภาพ For friend
- กิจกรรม เสี่ยงดีมีสาระ
- กิจกรรม Exercise ละลายไขมัน
- กิจกรรม ศุกร์รอบรู้
- กิจกรรม เมนูนี้เพื่อเธอ
- กิจกรรม ก้าวทันโรค

๒. เด็กและเยาวชนสามารถนำความรู้มาใช้ในการดูแลตนเองอย่างต่อเนื่อง ได้แก่

- กิจกรรม ทักชะชีวิต พิชิตโควิด
- กิจกรรม ส่งเสริมสุขภาพจิตภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค Covid-๑๙
- กิจกรรม เยาวชนปลอดภัยห่างไกลจากโรค Covid-๑๙

๒. ผู้บริหารมีส่วนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน โดยการนำรูปแบบที่พึงประสงค์ ดังนี้ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑

ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑ ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน บุคลากรเจ้าหน้าที่ และครอบครัว ได้กำหนดนโยบายให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้สื่อสารความต้องการ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรและปัญหาต่างๆ สนับสนุนทรัพยากร และเป็นที่ปรึกษาในการกำหนดแนวทางและการดำเนินการโครงการ โดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานดำเนินการโครงการการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑ ให้ดำเนินการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ร่วมกับหลักการสร้างการมีส่วนร่วมที่ยึดเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลาง พร้อมให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะ และกำกับติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ดังปรากฏตามเอกสารประกอบ ๑ รายงานสรุปผลการสำรวจความคิดเห็นของเยาวชนต่อการดำเนินโครงการการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑ และเอกสารประกอบ ๒ รายงานสรุปผลการประชุมเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒

๑. มีการติดประกาศกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเห็นเป็นรูปธรรม และมีการสื่อสารให้เด็กและเยาวชนทราบถึงนโยบายในการให้ความรู้ความเข้าใจพร้อมทั้งเสริมทักษะต่างๆ เช่น การพัฒนาศักยภาพแกนนำเยาวชน จัดตั้งกลุ่มเยาวชนให้แสดงออกและเสนอความคิดเห็น และมีช่องทางในการสื่อสารเช่น แจ้งเจ้าหน้าที่เมื่อพบปัญหา แจ้งปัญหาผ่านกล่องรับฟังความคิดเห็น และสร้างแรงจูงใจ เช่น การยกย่องชมเชย การให้รางวัลเป็นขนมแก่ผู้ที่มีความรับผิดชอบ

๒. เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสื่อสารความต้องการหรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร โดยตรงต่อผู้อำนวยการ หรือผ่านกล่องรับฟังความคิดเห็น เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาต่างๆในที่ประชุม พร้อมทั้งหาแนวทางการแก้ไข

๓. มีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้ดำเนินการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรจากการนำเสนอโครงการของเด็กและเยาวชนอย่างเต็มที่ ตามความจำเป็นที่เยาวชนร้องขอ

๔. มีการอนุญาตให้ใช้ห้องเป็นที่ทำการของเยาวชนแกนนำ

๕. เป็นที่ปรึกษาโครงการให้กับเด็กและเยาวชนอย่างใกล้ชิด

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๓

ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๓ ตระหนักถึงความสำคัญของการให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบำบัด แก้ไข และพัฒนาพฤติกรรมเสียของตนเอง รวมถึงการดูแลสุขภาพด้วยตัวเด็กและเยาวชนเอง โดยยึดหลักเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลาง เพราะเชื่อว่า หากเป็นความคิดเห็นที่เกิดจากความต้องการอย่างแท้จริงของเด็กและเยาวชน จะสามารถแก้ไขปัญหา และดูแลเด็กและเยาวชนได้อย่างครอบคลุม และยั่งยืน เนื่องจากเด็กและเยาวชนให้ความร่วมมือ และรับผิดชอบต่อรูปแบบ/วิธีการ/กระบวนการ ที่เกิดจากความคิดเห็นของตนเอง และเกิดความภาคภูมิใจในตนเองซึ่งจะส่งผลดีต่อการบำบัด แก้ไข เด็กและเยาวชนอีกทางหนึ่งด้วย

ดังนั้น ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๓ ได้ให้การสนับสนุน ดังนี้

๑. การเป็นที่ปรึกษาโครงการ คอยให้คำแนะนำ ปรึกษาแก่เด็กเยาวชน และเจ้าหน้าที่

๒. ให้การสนับสนุนด้านบุคลากร โดยแต่งตั้งและมอบหมายให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายภายใต้โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๓

๓. ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในส่วนของงบประมาณค่าวัสดุ อุปกรณ์ ที่ไม่สามารถเบิกจ่ายกับโครงการได้ โดยผู้อำนวยการฯ ได้อนุมัติให้ใช้งบประมาณงบดำเนินงานของศูนย์ฝึกและอบรมฯ ในการดำเนินการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นต้องใช้ในโครงการดังกล่าว

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๔

ผู้บริหารเป็นที่ปรึกษาโครงการฯ ให้การสนับสนุนการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นต่อโครงการฯ และการขับเคลื่อนการทำงานให้ราบรื่นทั้งเจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชน โดยมีการเปิดโอกาสให้รับฟังความคิดเห็น การให้ข้อเสนอแนะ การสำรวจปัญหาความต้องการ เพื่อนำสิ่งที่ได้มาพัฒนาต่อยอดการทำงานต่อไป

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๕

๑. เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสื่อสารความต้องการและปัญหาต่างๆ มีการรับ ฟังความคิดเห็นของเยาวชน โดยวิธีการแจ้งทางวาจาและตั้งผู้รับฟังความคิดเห็นที่เยาวชนได้เขียนสะท้อนความรู้สึกและปัญหาในการใช้ชีวิตประจำวันของเยาวชน มีการนำปัญหาเหล่านั้นมาเข้าที่ประชุมเพื่อหาแนวทางปรับปรุงและแก้ไข ปัญหาให้กับเยาวชน เพื่อให้เกิดความยั่งยืน เหมาะสมและดีที่สุด

๒. มีการพบเยาวชนในตอนเช้าหน้าเสาธงเพื่อรับฟังปัญหา และตอบปัญหาต่างๆที่เยาวชนมีข้อสงสัย

๓. มีการศึกษาคู่มือสุขภาพที่เป็นมิตรเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานของเยาวชนในเรื่องต่างๆ และนำข้อที่จำเป็นและไม่ขัดต่อระเบียบนำมาปรับปรุงให้กับเยาวชน เช่น การใช้รถลอนกด์บักกลื่น การเปลี่ยนรองเท้าให้มีคุณภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิม การปรับเปลี่ยนจากการใช้ผ้าขาวม้าเช็ดตัวมาเป็นผ้าขนหนู

๔. มีการสนับสนุนจัดสรรทรัพยากรมาทดแทนและเพิ่มเติม เช่น จัดหาพัดลมมาเปลี่ยนทดแทนตัวที่ชำรุด และติดตั้งเพิ่มภายในหอนอน เพื่อช่วยระบายความร้อนภายในหอนอนเยาวชนให้เกิดความสบายและลดความเครียดได้

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๖

ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๖ มีส่วนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมในหลากหลายโครงการ/กิจกรรม เพื่อการดำเนินงานในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชน

- เปิดโอกาสให้เยาวชนได้ดำเนินกิจกรรมกีฬา มีการสอบถามสื่อสารพูดคุยในความต้องการชนิดกีฬาและอุปกรณ์กีฬา

- สนับสนุนในการจัดสรรทรัพยากร เครือข่าย ทั้งภาครัฐและเอกชนมามีส่วนร่วมกับเด็กและเยาวชนพร้อมเป็นที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรมของเด็กและเยาวชน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๗

ผู้บริหารมีนโยบายที่ชัดเจนส่งเสริมให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยการเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงความคิดเห็น ความต้องการในการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมทักษะอาชีพที่สนใจ เป็นต้น มีการประชุมกลุ่มเด็กและเยาวชนพร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ เพื่อวางแผนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและความต้องการในการจัดกิจกรรมจัดขึ้นภายใต้หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและคอยสนับสนุนจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมตามความต้องการของเด็กและเยาวชน อีกทั้งผู้บริหารยังคอยติดตามดูแลเอาใจใส่เด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ เสริมแรงจูงใจและให้กำลังใจกับเด็กและเยาวชนในการดำเนินการทุกกิจกรรม

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๘

ผู้บริหารได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและตอบสนองนโยบายของกรมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ซึ่งมีนโยบายที่ชัดเจนที่จะให้มีการดำเนินงานโครงการเป็นไปตามกระบวนการและวัตถุประสงค์ โดยเน้นในหลักการทำงานที่เป็นหัวใจที่สำคัญของกระบวนการ คือ การส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้ตั้งศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้ได้มากที่สุด โดยเริ่มตั้งแต่ต้นกระบวนการที่สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ได้รับองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการ

มีส่วนร่วม มีทัศนคติที่ดีและสามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนได้ ทำให้เด็กและเยาวชนกล้าคิด กล้าแสดงความคิดเห็นในเรื่องของการดูแลสุขภาพกายและจิตของตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นได้ และเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่กับเด็กและเยาวชนได้มีการพูดคุย แลกเปลี่ยน นำเสนอ และแสดงความคิดเห็นระหว่างกันในทุกช่องทาง รวมถึงการเปิดรับกล่องแสดงความคิดเห็นถึงผู้อำนวยการฯ โดยตรง และให้ความสำคัญกับการพบกลุ่มที่ปรึกษาตอนเช้าทุกวัน เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่กับเด็กและเยาวชน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๙

๑. ผู้บริหารมีการตอบสนองต่อนโยบายของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมสุขภาพที่เป็นมิตร
๒. ผู้บริหารหรือหัวหน้ากลุ่ม/ฝ่าย ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุมทุกครั้งที่มีการนัดประชุม
๓. ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษา/แนะนำด้านต่างๆ เช่น การจัดกิจกรรม การเบิกจ่ายงบประมาณให้ทัน การให้กำลังใจเจ้าหน้าที่ในสภาวะที่เกิดโรคระบาดโควิด-๑๙
๔. มีนโยบายในการดำเนินโครงการที่ชัดเจน แจ่มแจ้งในที่ประชุมหน้าเสาธงให้เด็กและเยาวชนรับทราบเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเสนอความคิดเห็น
๕. สร้างแรงจูงใจในการจัดกิจกรรม เสริมสร้างขวัญกำลังใจในแก่เด็กและเยาวชนในการจัดกิจกรรม

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๐

ผู้บริหารมีส่วนในการส่งเสริม การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ โดยการมอบหมายให้คณะเจ้าหน้าที่จัดกิจกรรมการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร พร้อมสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ พร้อมเป็นที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรม ทั้งยังพบปะพูดคุยกับเด็กและเยาวชนบริเวณหน้าเสาธงเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนด้วยตนเอง

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๑

- มีการประชุมชี้แจงเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพเป็นมิตรโดยผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ ได้ให้นโยบายดังนี้
 - วิเคราะห์สถานการณ์ในการพัฒนาโดยให้ได้เข้าถึงการวางแผนทางพัฒนาระบบบริการสุขภาพเป็นมิตรใช้กลยุทธ์ SWOT วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค โอกาสในการพัฒนา แนวทางพัฒนาระบบบริการสุขภาพเป็นมิตร
 - การวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาการวางแผน โดยครอบคลุมประเด็นต่างๆที่นำเสนอโดยเด็กและเยาวชน
 - ออกแบบพัฒนากิจกรรมโครงการสุขภาพเป็นมิตรในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ
 - การนำแผนที่ระดมความคิดเห็น นำไปสู่การปฏิบัติ
 - การกำกับติดตามและประเมินผล
- โดยผู้บริหารผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ ได้ให้ความใส่ใจในกิจกรรมที่เกิดขึ้นได้ ให้ความใส่ใจในกิจกรรมที่เกิดขึ้นค่ายพัฒนาแกนนำหน่วยหญิง, กิจกรรมพี่เตือนน้อง, กิจกรรมประกวด

หอนอนสร้างสุข,กิจกรรมถอดบทเรียนสู่การเรียนรู้ มีการประชุมกลุ่มย่อยนักวิชาชีพในการวิเคราะห์สถานการณ์ถึงกิจกรรมแนวทางพัฒนาระบบบริการสุขภาพเป็นมิตร ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๒

ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรของเด็กและเยาวชน โดย การเปิดรับอาสาสมัครบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯเป็นตัวกลางในการสื่อสาร ความต้องการของเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ นำปัญหาที่ได้มาจัดหาทรัพยากรที่เหมาะสม และกำหนดให้เจ้าหน้าที่ มีหน้าที่ในการรับฟังความคิดเห็น และให้คำปรึกษากับเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๓

ผู้บริหารมีนโยบายและสื่อสารให้กับบุคลากรทุกระดับ รวมทั้งเด็กและเยาวชนทราบถึงการยกระดับการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร กระตุ้นการทำงานของบุคลากรด้วยการเยี่ยมและให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้มีการจัดกิจกรรมให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็น สื่อสารความต้องการหรือปัญหา สนับสนุนการจัดสรรทรัพยากร เพื่อให้การจัดบริการสุขภาพที่เป็นมิตรมีความยั่งยืน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๔

ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน โดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานโครงการฯ มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน และได้มีการสื่อสารให้เด็กและเยาวชนทราบถึงนโยบายในการให้ความรู้ ความเข้าใจ โดยการสำรวจความต้องการและปัญหาในด้านต่างๆ อีกทั้งได้สนับสนุนในการจัดสรรทรัพยากร เพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมให้กับเด็กและเยาวชนตลอดจนเป็นที่ปรึกษาให้กับเด็กและเยาวชน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๕

๑. สนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

๒. เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสื่อสารความต้องการหรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

๓. สนับสนุนในการจัดสรรทรัพยากรในการดำเนินโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

๔. เป็นที่ปรึกษาโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

๓. เจ้าหน้าที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร โดยการนำรูปแบบที่พึงประสงค์มาใช้ ดังนี้

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑

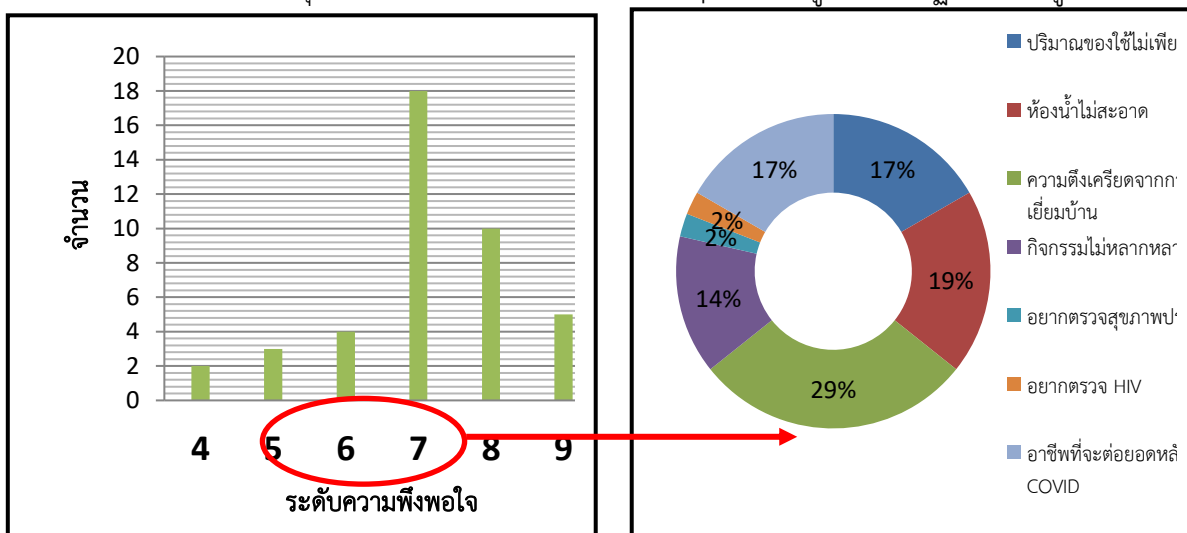
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในศูนย์ฝึกและอบรม ดังนี้

๑. การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสื่อสารปัญหาที่พบการนำเสนอแนวความคิดในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร และร่วมกันวิเคราะห์ทางเลือกในการพัฒนา กำหนดความต้องการ ทรัพยากรที่ตนต้องการ เพื่อเสนอกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพและความเป็นอยู่ ผ่านการสำรวจความต้องการจำเป็นของเด็กและเยาวชน ด้วยเทคนิคการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแสวงหาอนาคตร่วมกัน (A-I-C : Appreciation-Influence-Control) กับเยาวชนจำนวน ๔๒ ราย ในระหว่างวันที่ ๙- ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑.๑ ขั้นการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (A: Appreciation)

- A๑ : การวิเคราะห์สภาพการณ์การบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

เด็กและเยาวชนได้แสดงความเห็นต่อระดับความพึงพอใจต่อการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร : การให้บริการสุขภาพด้านกาย จิต อารมณ์และสังคม และพัฒนาการ และสภาพปัญหาที่มีความจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขผ่านกิจกรรม Card Technique ได้ข้อมูลดังปรากฏตามแผนภูมิ ๑ และ ๒

แผนภูมิ ๑ ระดับความพึงพอใจต่อการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร : การให้บริการสุขภาพด้านกาย จิต อารมณ์และสังคม และพัฒนาการ

แผนภูมิ ๒ สภาพปัญหาที่มีความจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข

ผลสำรวจความคิดเห็น พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๓ (๓๓ ราย) มีความพึงพอใจในการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในระดับสูง (คะแนนความพึงพอใจ ๗ - ๙) และเยาวชนร้อยละ ๒๗ (๑๒ ราย) มีความพึงพอใจในระดับปานกลางถึงน้อย (คะแนน ๔ - ๖) หลังจากนั้นได้แบ่งกลุ่มเยาวชนออกเป็น ๔ กลุ่มเพื่อใช้กระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus group) ในการรับฟังความคิดเห็นต่อการให้บริการสุขภาพที่เป็นมิตรในแง่มุมต่างๆ ทั้งในส่วนที่น่าพึงพอใจและส่วนที่ต้องพัฒนาปรับปรุง และจากการสำรวจพบว่า ประเด็นสภาพปัญหาที่เยาวชนเห็นว่าควรได้รับการใส่ใจในการพัฒนาแก้ไข เรียงตามลำดับดังนี้ ปัญหาด้านจิตใจอารมณ์โดยมีความรู้สึกความตึงเครียดร้อยละ ๔๖ ประกอบด้วยความตึงเครียดจากการไม่ได้กลับบ้าน (ร้อยละ ๒๙) และความกังวลใจกับอาชีพของตนเองภายหลังการปล่อยตัวที่ต้องเผชิญกับภาวะโรคระบาด (ร้อยละ ๑๗) ปัญหาห้องน้ำไม่สะอาด (ร้อยละ ๑๙) ปริมาณของใช้ไม่เพียงพอ (ร้อยละ ๑๗) กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน

ผ่อนคลายยังไม่หลากหลายพอ (ร้อยละ ๑๔) มีความต้องการตรวจสุขภาพร้อยละ ๔ โดยแบ่งเป็นต้องการตรวจสุขภาพประจำปีร้อยละ ๒ และตรวจหาเชื้อ HIV ร้อยละ ๒ เมื่อสอบถามถึงข้อกังวลด้านการตรวจสุขภาพดังกล่าว เยาวชนให้ความเห็นว่าเนื่องจากเยาวชนเคยมีพฤติกรรมเสี่ยงทางด้านเพศ การใช้ยาเสพติดปริมาณมาก เมื่อได้ทราบข้อมูลถึงผลกระทบด้านสุขภาพจึงมีความกังวลต่อผลกระทบที่มีต่อร่างกายของตนเอง จึงต้องการตรวจสุขภาพเพื่อดูแลตนเองได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น และสำหรับการเข้าถึงการบริการด้านสุขภาพ เยาวชนมีความรู้สึกพึงพอใจเนื่องจากสามารถเข้าถึงการบริการได้เมื่อต้องการ ได้รับคำตอบที่ทำให้คลายสงสัยและวิตกกังวล รวมถึงทราบการดูแลอย่างเป็นขั้นตอนจนและได้รับการบริการอย่างใส่ใจ

- A๒ : การกำหนดภาพที่ต้องการร่วมกัน

หลังจากแต่ละกลุ่มย่อยได้แลกเปลี่ยนถึงสภาพปัญหาด้านจิตใจอารมณ์ที่ก่อให้เกิดความตึงเครียด ความกังวลในการประกอบอาชีพภายหลังการปล่อยตัว ปัญหาห้องน้ำไม่สะอาด ปริมาณของใช้ไม่เพียงพอ กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน ผ่อนคลายมีความหลากหลายไม่เพียงพอ และความต้องการตรวจสุขภาพประจำปี ซึ่งเป็นประเด็นที่เยาวชนเห็นว่ามีจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขต่อกลุ่มใหญ่เรียบร้อยแล้ว เยาวชนแต่ละกลุ่มได้ระดมสมองและนำเสนอโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาในประเด็นดังกล่าว ดังนี้

- โครงการสร้างความสุขด้วยกิจกรรมที่มีความหลากหลาย : มีกิจกรรมตามความสนใจของเยาวชน เช่น มีกีฬาหลากหลายประเภท จัดการแข่งขันบ่อยๆ มีชมรมที่หลากหลายตามความสนใจ เช่น มีชมรม E-sport คนรักรถ ชมรมรักการอ่าน ควรมีหนังสือที่หลากหลายแนว อยากให้ห้องสมุดมีหนังสือที่หลากหลายให้เลือกอ่านเพราะการอ่านหนังสือทำให้ไม่เครียด เวลาผ่านไปเร็ว ได้ความคิดใหม่ๆ ได้เรียนรู้โลกที่ต่างจากประสบการณ์ที่เราเคยผ่านมา และหนังสือก็ทำให้ได้มุมมองในการใช้ชีวิตด้วย และการจัดกิจกรรมตามความสนใจของเยาวชนกิจกรรมที่หลากหลายที่ให้เยาวชนมีส่วนร่วม ได้ร่วมคิด ลงมือทำตามความสนใจ จะช่วยให้เยาวชนลดความตึงเครียดจากการคิดถึงบ้าน การไม่ได้เยี่ยมบ้าน ได้ท้าทายความสามารถของตนเอง และใช้เวลาว่างอย่างสร้างสรรค์

- โครงการฝึกวิชาชีพระยะสั้นที่สามารถทำได้จริงเพื่อต่อยอดภายหลังการปล่อยตัว เพราะในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-๑๙ ทำให้มีความยากลำบากในการหางานทำ การมีทักษะทางอาชีพที่สามารถทำได้จริง ต้นทุนไม่มาก จะทำให้ต่อยอดไปใช้เป็นรายได้เสริมหลังจากปล่อยตัวได้ และถ้าเป็นวิชาชีพระยะสั้นที่ได้ฝึกทำบ่อยๆ จนเกิดความชำนาญก็จะทำให้เกิดความมั่นใจและภาคภูมิใจในตนเอง และอาจต่อยอดเป็นธุรกิจต่อไปในอนาคตได้

- โครงการแจกของใช้ เยาวชนมีความเห็นว่าของใช้ เช่น สบู่ ยาสระผม ไม่เพียงพอ ไม่มีสบู่สำหรับล้างหน้าโดยเฉพาะ ไม่เพียงพอ จึงต้องการให้มีการจัดหาให้เพิ่มเติม

- โครงการพัฒนาโรงสุขาและโรงอาบน้ำ เนื่องจากตัวโครงสร้างบางส่วนมีความทรุดโทรม มีการจัดเวรให้เด็กและเยาวชนร่วมกันรับผิดชอบทำความสะอาด แต่เด็กและเยาวชนที่ใช้บริการส่วนใหญ่ไม่ใส่ใจในการรักษาความสะอาดนัก ส่งผลให้บริเวณสุขาและโรงอาบน้ำไม่สะอาดและอาจเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคได้

- โครงการตรวจสุขภาพประจำปี โดยอยากให้ตรวจสุขภาพประจำปี มีการตรวจ HIV และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เนื่องจากตนและเพื่อนเยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การใช้สารเสพติด และการตรวจสุขภาพจะทำให้ทราบว่ามีความเจ็บป่วยหรือไม่ เพื่อประโยชน์ต่อการรักษาและการดูแลตนเองอย่างเหมาะสม

๑.๒ ขั้นตอนการสร้างแนวทางการพัฒนา (Influence : I) เป็นขั้นตอนการกำหนดกิจกรรมโครงการและกำหนดระดับความสำคัญ

หลังจากเยาวชนในแต่ละกลุ่มได้นำเสนอโครงการต่อกลุ่มใหญ่แล้ว เยาวชนและบุคลากรเจ้าหน้าที่ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกันในการเลือกโครงการที่จะดำเนินการ โดยพิจารณาจาก ความสำคัญ ความเป็นไปได้ และความซ้ำซ้อนกับโครงการอื่นๆ ที่ศูนย์ฝึกได้ดำเนินการอยู่ ซึ่งมีข้อสรุปในการ ดำเนินการดังนี้

- โครงการเพิ่มอาหารสมอง เติมชีวิตให้ห้องสมุด เพื่อสร้างความสุข ลดความตึงเครียด และใช้ เวลาอย่างสร้างสรรค์ด้วยกิจกรรมการอ่าน ด้วยการจัดซื้อหนังสือที่มีประโยชน์ ที่เยาวชนสนใจ เข้าห้องสมุด พร้อมกับบรรณรักษ์พฤติกรรมรักการอ่าน การใช้เวลาว่างอย่างสร้างสรรค์โดยให้คณะกรรมการเยาวชนในการ ขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรในโครงการนี้ไปพูดคุยสอบถามความคิดเห็นต่อ โครงการ และหนังสือที่เพื่อนเยาวชนสนใจ โดยสอบถามเพื่อนเยาวชนประมาณ ๓๐ คน ในวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ และนำผลการสอบถามมาสำรวจเยาวชนทั้งศูนย์ฝึกฯ อีกครั้ง ในวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔

ผลการสำรวจ พบว่า เยาวชนมีความต้องการอ่านหนังสือการ์ตูนมากที่สุด (ดาบพิฆาตอสูร ดร.สโตน เกิดใหม่ทั้งที่เป็นสไลม์ไปซะแล้ว โดเรมอน มอนสเตอร์ฮันเตอร์) รองลงมาเป็นหนังสือความรัก ให้ กำลังใจ และแนวผี ลึกลับ

ภาพประกอบ ๒ การสำรวจหนังสือที่เยาวชนสนใจ ภาพประกอบ ๓ การสำรวจวิชาชีพระยะสั้นที่เยาวชนสนใจ

- โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพเพื่อต่อยอดสู่ความยั่งยืนเป็นการรวบรวมโครงการสร้างความสุข ด้วยกิจกรรมที่หลากหลายกับการโครงการฝึกวิชาชีพระยะสั้นที่สามารถทำได้จริงเพื่อต่อยอดภายหลังการ ปลดปล่อยตัวโดยเยาวชนมีความเห็นว่าหากการฝึกวิชาชีพระยะสั้นสามารถพัฒนาเป็นชมรมที่จะมีการดำเนินทุก บายวันพุธแล้ว ก็จะทำให้มีการขับเคลื่อนการฝึกวิชาชีพระยะสั้นที่มีความต่อเนื่องต่อไป สมาชิกเก่าได้เรียนรู้ เกิดความชำนาญ สามารถเป็นผู้สอนความรู้ต่อให้กับสมาชิกใหม่ ซึ่งทำให้มีทักษะที่เชี่ยวชาญมากขึ้น ส่งเสริม ศักยภาพความสามารถ มีความภาคภูมิใจ พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมมีความเข้มแข็ง และช่วยสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเยาวชนได้ด้วย โดยให้คณะกรรมการเยาวชนฯ ไปพูดคุยสอบถามความคิดเห็น ต่อโครงการ วิชาชีพระยะสั้นที่เพื่อนเยาวชนสนใจ โดยสอบถามเพื่อนเยาวชนประมาณ ๓๐ คน ในวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ และนำผลการสอบถามมาสำรวจเยาวชนทั้งศูนย์ฝึกฯ อีกครั้ง ในวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔

ผลสำรวจ พบว่า เยาวชนมีความสนใจเรียนวิชาชีพเบเกอรี่มากที่สุด ซึ่งใกล้เคียงกับความสนใจเรียนวิชาชีพขนมไทย รองลงมาเป็นสกรีนเสื้อ ช่างเชื่อม บาร์ิสต้า เพาะพันธุ์ปลาสวยงาม ช่างไม้และทักษะดนตรี ตามลำดับ

- โครงการสุขาน่านอน หอนอนน้อยอยู่เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการรณรงค์ ปลุกฝังจิตสำนึกในการรักษาความสะอาด สุขอนามัยส่วนบุคคลและส่วนร่วม โดยเยาวชนมีความเห็นว่าถ้าเยาวชนทุกคนไม่ร่วมมือกันรักษาความสะอาด เยาวชนที่เป็นเวรทำความสะอาดก็เหนื่อยเปล่า ทำอย่างไรก็ไม่สะอาด และการปลุกฝังจิตสำนึกจำเป็นต้องมีการให้ความรู้ ควบคู่กับการปฏิบัติจริงด้วยการจัดประกวดและแข่งขัน เพื่อสร้างสีสัน ท้าทายและความร่วมแรงร่วมใจ และหากมีการประกวดหอนอนควบคู่กันไปด้วยก็จะทำให้สภาพแวดล้อมในการใช้ชีวิตมีความสะอาดปลอดภัยจากโรคติดต่อ และทำให้บรรยากาศน่าอยู่ อารมณ์ดี โดยอยากให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการเริ่มต้นโครงการ พิจารณาเกณฑ์ตัดสิน เป็นคณะกรรมการตัดสิน ร่วมกับคณะกรรมการเจ้าหน้าที่

- โครงการ อสม. น้อยใจข้อข้องใจเรื่องสุขภาพ สำหรับโครงการนี้เยาวชนมีความเห็นว่า ความต้องการการตรวจสุขภาพประจำปี การตรวจโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์นั้นย่อมสะท้อนให้เห็นว่าอาจเกิดจากข้อสงสัยหรือความวิตกกังวลบางอย่างเกี่ยวกับพฤติกรรมทางสุขภาพของตน อาการทางร่างกายบางอย่างที่เกิดขึ้นที่อาจจะยังไม่มีอาการจนต้องพบพยาบาลเพื่อตรวจประเมิน ซึ่งอาจนำไปสู่ความตึงเครียดหรือการตัดสินใจเกี่ยวกับสุขภาพที่ไม่เหมาะสมได้ ดังนั้นการเปิดช่องทางให้เยาวชนได้สอบถามผ่านกล่องรับฟังปัญหาสุขภาพ อสม.น้อย เปิดรับฟังปัญหาและค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพที่เพื่อนเยาวชนสงสัยภายใต้การทำงานร่วมกับพยาบาลของศูนย์ฝึก และเป็นผู้ไขข้อข้องใจผ่านหลายๆ ช่องทาง เช่น ประชาสัมพันธ์ในห้องประชุม เสียตามสายสุขภาพ หรือจัดบอร์ดประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ อสม.น้อย อาจจะมีบทบาทหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ COVID-๑๙ และการดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อด้วย

ส่วนโครงการแจกของใช้ และปรับโครงสร้างโรงสุขา นั้น ได้รับการดำเนินการด้วยงบประมาณของศูนย์ฝึกอยู่แล้ว

๑.๓ ขั้นตอนการสร้างแนวทางปฏิบัติ (Control : C)

- การแบ่งความรับผิดชอบโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรทั้งในส่วนเด็กและเยาวชนและบุคลากรเจ้าหน้าที่ และกำหนดบทบาท หน้าที่

- การตกลงใจในรายละเอียดของการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติ

กระบวนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ร่วมกับหลักการสร้างการมีส่วนร่วมที่ยึดเยาวชนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกันกับศูนย์ฝึก โดยจากการสำรวจความจำเป็นและความต้องการของเยาวชนด้วยเทคนิคการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแสวงหาอนาคตร่วมกัน (A-I-C) พบว่า เยาวชนมีความจำเป็นและความต้องการในการพัฒนาการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในด้านการสร้างกิจกรรมที่สร้างสรรค์ การสร้างทักษะอาชีพที่สามารถต่อยอดได้อย่างเป็นรูปธรรม การส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อสุขอนามัยและการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนระบบสุขภาพที่เป็นมิตร

จากผลการสำรวจความจำเป็นและความต้องการของเยาวชนต่อการพัฒนาระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรภายใต้ “โครงการเด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรในศูนย์ฝึกและอบรม

เด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑”ที่จะดำเนินอย่างมีส่วนร่วมระหว่างบุคลากรเจ้าหน้าที่และเยาวชน จึงประกอบด้วย โครงการย่อย ๔ โครงการย่อยดังนี้

๑. โครงการเพิ่มอาหารสมอง เติมชีวิตให้ห้องสมุดเพื่อจัดซื้อหนังสือที่มีประโยชน์ เยาวชนสนใจ เข้าห้องสมุด พร้อมกับบรรณารักษ์พฤติกรรมรักการอ่าน การใช้เวลาว่างอย่างสร้างสรรค์

๒. โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพเพื่อต่อยอดสู่ความยั่งยืนซึ่งจะดำเนินการฝึกวิชาชีพเพื่อต่อยอดเป็นชมรมเพื่อการฝึกและพัฒนาอย่างต่อเนื่องและพัฒนาเป็นสินค้าที่สามารถออกจำหน่ายได้ โดยจะส่งเสริมการพัฒนาทักษะอาชีพในด้านขนมอบเบเกอรี่ การทำขนมไทย และการสกรีนเสื้อ ดังนี้

- การฝึกวิชาชีพการทำขนมอบเบเกอรี่ : วิชาชีพขนมเค้กไข่ได้วัน
- การฝึกวิชาชีพการทำขนมไทย : วิชาชีพการทำวุ้น ตะโก้แห้ว ข้าวโพด และขนมเปียกปูน
- การฝึกวิชาชีพงานพิมพ์งานสกรีน

๓. โครงการสุขาน่านอน หอนอนน่านอยู่ประกอบด้วย

๑) การให้ความรู้เรื่องสุขอนามัย การแพร่ระบาดของเชื้อโรคต่างๆ การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา และดูแลตนเอง การป้องกันการแพร่ระบาด

๒) การประกวดความสะอาดของโรงสุขา โรงอาบน้ำ ตู้ล็อกเกอร์ เพื่อให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้เพื่อนเยาวชนเห็นความสำคัญของการรักษาสุขอนามัยในการใช้โรงสุขา และบริเวณใกล้เคียง มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประกวดและพิจารณาตัดสินเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อได้ง่าย เช่น ไข้หวัดใหญ่ ไวรัสโคโรนา เชื้อท้องเสีย ซึ่งสุขอนามัยที่ดีจะช่วยลดการแพร่เชื้อโรคได้ และโครงการสุขาน่านอนเป็นการใช้คำเพื่อกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขอนามัย ความสะอาดของโรงสุขาและบริเวณใกล้เคียงในระดับที่สูงขึ้นจากเดิม เพื่อให้ปลอดภัยจากการแพร่เชื้อโรคเทียบเท่ากับความรู้สึกสะอาดปลอดภัยเสมือนอยู่ในห้องนอน โดยจะมีการรณรงค์ให้เห็นความสำคัญ การประกวดทำความสะอาด

๓) การประกวดหอนอนน่านอยู่ เพื่อให้เยาวชนมีส่วนร่วมในแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาความสะอาด สุขอนามัยบนหอนอน กำหนดเกณฑ์การประกวดและมีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสิน อันนำไปสู่การสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย สะอาดและปลอดภัยสำหรับเยาวชน

๔) โครงการ อสม. น้อยไขข้อข้องใจเรื่องสุขภาพเป็นการปรับบทบาทเดิมของ อสม.น้อย ซึ่งเคยมีบทบาทในการค้นหาผู้ป่วย ให้การปฐมพยาบาลเบื้องต้น เนื่องจากสถานการณ์ในช่วงเวลานั้น จำนวนเยาวชนมีจำนวนมาก การเข้าถึงการบริการยังไม่ทั่วถึงนัก ต่อมาการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพมีประสิทธิภาพมากขึ้น จำนวนเยาวชนลดลง ประกอบกับผลการสำรวจความต้องการจำเป็นของเยาวชนที่มีความต้องการด้านข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเกี่ยวกับสุขภาพ “อสม. น้อยไขข้อข้องใจเรื่องสุขภาพ” จึงมีบทบาทในการค้นหาข้อกังวลสงสัยและให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับปัญหาต่างๆด้านสุขภาพ เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูล การปฏิบัติตัวที่ถูกต้องลดความวิตกกังวลเกี่ยวกับข้อสงสัยเกี่ยวกับสุขภาพของตน โดยเปิดช่องทางให้เยาวชนได้สอบถามผ่านกล่องรับฟังปัญหาสุขภาพ อสม.น้อย เปิดรับฟังปัญหาและค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพที่เพื่อนเยาวชนสงสัยภายใต้การทำงานร่วมกับพยาบาลของศูนย์ฝึก และเป็นผู้ไขข้อข้องใจผ่านหลายๆ ช่องทาง เช่น ประชาสัมพันธ์ในห้องประชุม เสียงตามสายสุขภาพ หรือจัดบอร์ดประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ อสม.น้อย อาจจะ มีบทบาทหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ COVID-๑๙ และการดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อด้วย

หลังจากการสำรวจความคิดเห็น ส่วนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้รายงานผลการสำรวจต่อผู้อำนวยการฯ และผู้อำนวยการฯ ได้สั่งการให้มีการจัดประชุมกำหนดแนวทางในการดำเนินโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนฯ ในวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔ และได้ข้อสรุปในการดำเนินการโครงการสุขาน่านอน หอนอนน่าน้อย และโครงการ อสม.น้อยไขข้อข้องใจเรื่องสุขภาพ ส่วนโครงการโครงการเพิ่มอาหารสมอง เต็มชีวิตให้ห้องสมุดที่เยาวชนได้นำเสนอให้กำหนดไว้ในแผนดำเนินการของศูนย์ฝึก อีกทั้งผลจากการสำรวจความต้องการจำเป็น นำสู่การตอบรับเสียงสะท้อนของเยาวชน และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา สนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นในการแก้ไขปัญหาและจัดกิจกรรม เช่น การจัดการกับปัญหาของใช้ รายการอาหาร การปรับปรุงโรงสุขา รวมถึงการตอบสนองความต้องการของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาทักษะวิชาชีพเพื่อต่อยอดสู่ความยั่งยืน ได้พิจารณาต่อยอดการดำเนินการในโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยซึ่งส่วนป้องกันฯ ได้ดำเนินการเป็นที่เรียบร้อย

๒. การแต่งตั้งให้เยาวชนเป็นคณะทำงานในโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนฯ ในส่วน คณะทำงานขับเคลื่อนการมีส่วนร่วม โดยมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินโครงการและปฏิบัติตามแผนที่กำหนดสังเกตการณ์พฤติกรรมและการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดประชุมเพื่อรายงานผลการดำเนินงานและคณะทำงานติดตามและประเมินผลซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการสำรวจความคิดเห็นและความพึงพอใจของเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการนำผลการสะท้อนการปฏิบัติ และผลสำรวจความคิดเห็น ความพึงพอใจของเยาวชนเพื่อปรับแผนในการดำเนินการต่อยอดโครงการให้มีความต่อเนื่องยั่งยืน และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินโครงการ

๓. เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ผ่านโครงการสุขาน่านอน หอนอนน่าน้อย และโครงการ อสม.น้อยไขข้อข้องใจเรื่องสุขภาพ ตามกระบวนการมีส่วนร่วมตามรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ตั้งแต่การวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติและสังเกตการณ์ (Act & observe) การสะท้อนการปฏิบัติ ประเมินผล (Reflection) และการปรับปรุงแผน (Re-planning) ทั้งในบทบาทของคณะทำงานโครงการ อสม.น้อย ผู้เข้าร่วมการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัยและการดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากโรคติดต่อ การสะท้อนปัญหา ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับสุขภาพและความเป็นอยู่ การสะท้อนข้อกังวลสงสัยเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการทำความเข้าใจ การตอบคำถามต่างๆ

๔. เจ้าหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนในการสร้างแรงจูงใจให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม ด้วยการให้การสร้างแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) และแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) ให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมโดย

๔.๑ การสร้างแรงจูงใจภายใน ด้วยการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็กและเยาวชน และการสร้างความตระหนัก คุณค่าและความสำคัญของการดูแลสุขภาพ ดังนี้

๑) ส่งเสริมให้เยาวชนเชื่อมั่นในตนเอง เชื่อมั่นว่าตนเองมีศักยภาพ ความสามารถ (Empowerment) ซึ่งในด้านนี้สามารถส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเยาวชนที่เป็นอาสาสมัคร อสม.น้อย เนื่องจากต้องทำหน้าที่ต้องทำหน้าที่ทั้งค้นหาข้อมูล สื่อสารประชาสัมพันธ์ และการจัดเสียงตามสาย จึงจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของการแพร่ระบาด การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ทักษะการสื่อสาร เพื่อให้มีองค์ความรู้ในการเพิ่มความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ อสม.น้อย และเจ้าหน้าที่ในคณะทำงานการขับเคลื่อนมีส่วนร่วมควรให้การสนับสนุน เป็นที่ปรึกษา และจัดประชุมอย่างต่อเนื่องเพื่อดำเนินการโครงการ

๒) ส่งเสริมความตระหนักรู้ ให้เห็นความสำคัญ และเห็นคุณค่าของการดูแลสุขภาพของตนเอง ผ่านการจัดการอบรมให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนในโครงการสุขาน่านอน หอนอนน่าน้อย ในการ

สร้างความตระหนักรู้ถึงปัญหา สาเหตุของการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ และความสำคัญของการดูแลสุขภาพอนามัย การดูแลสุขภาพสะอาด การป้องกันตนเองจากโรคติดต่อต่างๆ และความรู้ที่เด็กและเยาวชนได้รับเป็นความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

๓) ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนรับรู้ ว่า คำถามข้อสงสัยของเยาวชนมีคุณค่า และมีประโยชน์ ได้รับความใส่ใจในการตอบ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีแรงจูงใจในการมีส่วนร่วม โดย อสม.น้อย จะมีการเปิดกล่องรับฟังปัญหา และอ่านข้อคำถามของเยาวชน และตอบคำถามของเยาวชน อย่างสม่ำเสมอ ทุกคำถามได้รับการตอบ ผ่านช่องทางการตอบคำถามหน้าห้องประชุมทุกวันศุกร์ การตอบผ่านเสียงตามสายทุกวันจันทร์ พุธ ศุกร์ และการจัดบอร์ดประชาสัมพันธ์

๔.๒ การส่งเสริมแรงจูงใจภายนอก ด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็นในการจูงใจด้วยการให้รางวัล โดยมีการให้รางวัลในการส่งคำถาม ตอบคำถามชิงรางวัลในรายการเสียงตามสาย รวมถึงการให้รางวัลในการประกวดความสะอาด การกล่าวชื่นชมถึงความร่วมแรงร่วมใจของเยาวชนในการทำ ความสะอาด

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒

๑. เจ้าหน้าที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสื่อสารปัญหาที่พบหรือแนวความคิดที่จะพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมกับเจ้าหน้าที่คนใดก็ได้ในศูนย์ฝึกภายใต้การช่วยเหลือส่งต่อเกี่ยวข้องเช่น กิจกรรมพบครูที่ปรึกษา การแจ้งปัญหาต่างๆกับครูผู้สอน การแจ้งปัญหากับพ่อแม่ การติดต่อขอความช่วยเหลือจากนักสังคมสงเคราะห์ หรือการแจ้งปัญหา กับครูเวร พนักงานพินิจผู้ซึ่งปฏิบัติงานตลอด ๒๔ ชั่วโมง

๒. เจ้าหน้าที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม มีการจัดตั้งกลุ่มเยาวชนแกนนำ เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและการพัฒนาโดยเจ้าหน้าที่มีการประชุมพูดคุยและเป็นที่ปรึกษาให้กับกลุ่มแกนนำเยาวชนมีการประชุมติดตามผลการดำเนินงานและสรุปปัญหาที่พบเป็นประจำทุกสัปดาห์ มีการรับฟังเสียงสะท้อนจากเยาวชนมีการให้ข้อมูลและเหตุผลประกอบการพิจารณาและมีการสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรมในทุกด้านรวมถึงมีการค้นหาทรัพยากรจากภายนอกมาสนับสนุนเพิ่มเติมมีการประสานงานกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานควบคุมเพื่อสนับสนุนกิจกรรมของเด็กและเยาวชน การวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

๒.๑ ให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา

๒.๒ ให้เด็กและเยาวชนมีวิเคราะห์ทางเลือกในการพัฒนา

๒.๓ ให้เด็กและเยาวชนมีกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากร

๒.๔ ให้เด็กและเยาวชนมีการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาพ และความเป็นอยู่

๒.๕ ให้เด็กและเยาวชนมีกำหนดตัวชี้วัดด้านสุขภาพ

๒.๖ ให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล

๓. เจ้าหน้าที่มีการประชุมวางแผนเพื่อให้การสนับสนุนสร้างแรงจูงใจให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมและการสนับสนุนส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้รับความรู้ข้อมูลข่าวสาร ให้เยาวชนได้เสนอแนะข้อคิดเห็นในการรับบริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสิ่งแวดล้อมในศูนย์ฝึก และเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงความคิดเห็นในพื้นที่ที่รู้สึกปลอดภัยและเอื้อต่อการแสดงความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน

มีกิจกรรมการส่งเสริมป้องกันและดูแลสุขภาพของตนเองอย่างสม่ำเสมอและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น กิจกรรมการออกกำลังกาย บอร์ดประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านสุขภาพ เสียงตามสาย เป็นต้น

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๓

๑. กิจกรรมบ้านเราเข้านี้ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นทุกเช้าระหว่างเวลา ๐๘.๓๐ – ๐๘.๔๕ น. หลังเคารพธงชาติ จะเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ได้พูดคุยเล่าถึงเหตุการณ์ที่หน้าสนใจ สารหน้ารู้เกี่ยวกับสุขภาพ วิธีการดูแลตนเอง เพื่อป้องกันโรคติดต่อตามฤดูกาล และสอบถามถึงสภาพความเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชน สิ่งที่น่าสนใจ เรื่องที่เยาวชนอยากเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง หรือปัญหา ข้อคับข้องใจต่างๆ

๒. กิจกรรมกลุ่มครูที่ปรึกษา เป็นกิจกรรมต่อเนื่องหลังจากกิจกรรมอุเบกขาเข้านี้เสร็จสิ้น เด็กและเยาวชนทุกคนจะต้องเข้ากลุ่มเพื่อพบครูที่ปรึกษา หากเด็กและเยาวชนไม่กล้าที่จะพูดคุยผ่านกิจกรรมอุเบกขาเข้านี้ เมื่อพบกลุ่มครูที่ปรึกษา ซึ่งครูที่ปรึกษาจะรู้จัก ดูแลเด็กและเยาวชนมาโดยตลอด หากพบว่า เด็กและเยาวชนมีอาการผิดปกติจะทราบเป็นคนแรก อีกทั้งครูที่ปรึกษา มีความใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชนพอสมควร ดังนั้น เด็กและเยาวชนจึงกล้าที่จะพูดคุย แสดงความคิดเห็น ความต้องการของตนเอง กับครูที่ปรึกษา ในกลุ่มบ่อยมากกว่า

๓. กิจกรรมสมุดบันทึกประจำวัน มีเด็กและเยาวชนบางรายไม่ชอบพูด หรือไม่กล้าพูด เพราะกลัวเพื่อนล้อ หรือไม่อยากให้เพื่อนรู้ถึงปัญหาของตนเอง แต่อยากให้ครูที่ปรึกษาได้เข้าใจว่าตัวเยาวชนเองมีความต้องการอะไร หรือต้องการความช่วยเหลือในเรื่องไหน เด็กและเยาวชนอาจจะเขียนสิ่งต่างๆเหล่านี้ลงในสมุดบันทึกประจำวัน และมีการเขียนโต้ตอบระหว่างกัน

๔. แบบสอบถามความต้องการ ความจำเป็น ปัญหาสุขภาพ ได้มีการจัดทำแบบสอบถาม ถึงความต้องการของเด็กและเยาวชนในด้านต่างๆ และเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้เขียน ตอบ อย่างอิสระ เช่น สอบถามเกี่ยวกับเมนูอาหาร รูปแบบของชุดนอน การปรับปรุงรูปแบบของนอน ความต้องการด้านการฝึกวิชาชีพ และการปฐมพยาบาลที่เด็กและเยาวชนอยากรู้ เป็นต้น หลังจากนั้นคณะเจ้าหน้าที่จะนำแบบสอบถามของเยาวชนมารวบรวมข้อมูล และดำเนินการตามความต้องการของเยาวชนเท่าที่เป็นไปได้

๕. กล้องแสดงความคิดเห็น มีการติดตั้งกล้องแสดงความคิดเห็นไว้ เพื่อให้เด็กและเยาวชน สามารถเขียนแสดงความคิดเห็น/ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ/ ข้อคับข้องใจที่ต้องการเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือฯ ซึ่งมีการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่เปิดกล่องทุกวันจันทร์และมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบว่าได้มีการดำเนินการอย่างไรในเรื่องนั้นๆ หรือ มีอาจจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ หรือ ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ ผ่านเสียงตามสาย ให้เด็กและเยาวชนทราบโดยไม่ระบุตัวตนของเยาวชน

๖. เจ้าหน้าที่ที่เด็กและเยาวชนรู้สึกไว้วางใจ ในกรณีที่ในวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ หรือนอกเวลาราชการ เด็กและเยาวชนไม่สามารถพบเจ้าหน้าที่ที่ดูแลเฉพาะด้านได้ หรือกรณีที่เด็กและเยาวชน เป็นคนที่ค่อนข้างยากในการไว้วางใจผู้อื่น อาจมีเจ้าหน้าที่บางคนที่เด็กและเยาวชนรู้สึกไว้วางใจมากกว่าครูที่ปรึกษา เช่น พ่อบ้าน พนักงานพินิจ ฯ เด็กและเยาวชนสามารถพูดคุย เพื่อบอกเล่า ปัญหา ความต้องการของตัวเองได้ โดยเจ้าหน้าที่ที่รับฟังนั้น จะส่งต่อข้อมูลให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ให้หาทางช่วยเหลือ ดูแลให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความจำเป็น โดยมีการรักษาความลับที่มาของข้อมูล

๗. แกนนำเยาวชน อสศอ.(อาสาพัฒนาสุขภาพศูนย์ฝึกและอบรมฯ) เนื่องจากเด็กและเยาวชนใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ตลอด ๒๔ ชั่วโมง เกิดความสนิท เชื่อใจ ไว้วางใจกัน และ เด็กและเยาวชนที่เพิ่งรับตัวใหม่ อาจจะยังไม่กล้าที่จะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่โดยตรง อีกทั้งบางที่เยาวชนอาจจะเกิดอุบัติเหตุ หรือเจ็บป่วยกระทันหัน ไม่

สามารถรอแจ้งเจ้าหน้าที่ หรือ ขอรับการดูแลจากเจ้าหน้าที่ได้ทันที เพื่อนเยาวชนที่เป็น อสศอ.(อาสาพัฒนาสุขภาพศูนย์ฝึกและอบรมฯ) จะสามารถให้ความรู้ ชี้แนะ นำ เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ และให้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่เยาวชนได้สามารถที่จะพูดคุยกับเพื่อนเยาวชนด้วยกันได้ นอกจากนี้ เยาวชนสามารถพูดคุยปรึกษาถึงปัญหา หรือระบายความคับข้องใจในเรื่องต่างๆ เพื่อขอคำแนะนำจากเยาวชนที่เป็น อสศอ.(อาสาพัฒนาสุขภาพศูนย์ฝึกและอบรมฯ) และจะมีการส่งต่อข้อมูลให้เจ้าหน้าที่ทราบในวันเวลาทำการ เพื่อประเมินและติดตามผลต่อไป และจะนำเรื่องดังกล่าวเข้าที่ประชุมประจำเดือนของ อสศอ. เพื่อช่วยกันวางแผน ป้องกันความเสี่ยงร่วมกัน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๔

เจ้าหน้าที่ให้ความรู้ความเข้าใจกับเยาวชนทั้งหมดในเรื่องระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรฯ การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน เพื่อให้การขับเคลื่อนงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้กับเยาวชนแกนนำทั้ง ๑๐ ราย โดยให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด ทั้งการจัดทำแผนกิจกรรมที่ มาจากการสำรวจปัญหาความต้องการของเพื่อนเยาวชนเอง การดำเนินกิจกรรมการสรุปผลกิจกรรม เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงศักยภาพอย่างเต็มที่ อำนวยความสะดวกในการประสานเครือข่ายเข้ามาสนับสนุน ตลอดจนสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรม

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๕

๑. เปิดโอกาสให้เยาวชนช่วยกันระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของเยาวชน

๒. ให้เยาวชนเข้ามามีส่วนในการเสนอกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

๓. ให้เยาวชนเข้ามามีส่วนในการวางแผนการจัดกิจกรรมที่เยาวชนสนใจ

๔. มีการเปิดรับสมัครเยาวชนแกนนำเพื่อร่วมดำเนินกิจกรรมตามโครงการฯ

๕. สนับสนุนการจัดกิจกรรมของเยาวชนโดยจัดหาทรัพยากรและเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการอบรมตามกิจกรรมที่เยาวชนนำเสนอ

๖. มีการสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของเยาวชน โดยมีการจัดทำคู่มือในบางกิจกรรมที่เยาวชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ภายหลังได้รับการปล่อยตัว เช่น การสมัครงาน และมีการจัดทำคู่มือสำหรับเยาวชนแกนนำเพื่อเป็นแรงจูงใจในการร่วมกิจกรรมและพัฒนาคุณภาพศูนย์ฝึกและอบรมฯ

๗. เปิดโอกาสให้เยาวชนทุกคนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้ประเมินความพึงพอใจในกิจกรรมที่เข้าร่วม

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๖

๑. เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสื่อสารปัญหาที่พบหรือแนวความคิดในบทบาทของคณะกรรมการชมรม TO BE NUMBER ONE แกนนำสุขภาพจิตดี แกนนำสุขภาพ

๒. เปิดโอกาสให้เยาวชนได้ระดมความคิด เสนอเหตุผล ลงมติ

๓. สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรมฯหรือประสานงานกับเครือข่ายให้เยาวชนได้ทำกิจกรรมเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนเองมีการสร้างแรงจูงใจให้เด็กและเยาวชน

๔. มีการสร้างแรงจูงใจให้เด็กและเยาวชน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๗

เด็กและเยาวชนได้นำเสนอประเด็นความต้องการและเสนอเป็นงานโครงการและกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งต้องการทำเป็นกลุ่มจิตอาสาและชมรมอย่างต่อเนื่องแม้ว่าโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ จะสิ้นสุดลงแล้วก็ตาม เพื่อให้กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพมีความต่อเนื่องและยั่งยืนในศูนย์ฝึกและอบรม จึงมีการจัดกิจกรรมต่างๆ อาทิเช่นการจัดกิจกรรมกีฬาการจัดทำหนังสือ สหกรณ์ออมสุขภาพ วิทยากรตัวคูณการแสดงโขน(เยาวชนแกนนำสุขภาพเป็นผู้ฝึกสอน)การเล่นโยคะการละเล่นพื้นบ้านไทย การเต้นแอโรบิกและการทำขนมไทย ซึ่งมีเยาวชนแกนนำที่มีศักยภาพในการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรม เป็นผู้รวมกลุ่มและจัดการประชุมในการตัดสินใจจัดกิจกรรม โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการแต่ละชนิด “เด็กทำผู้ใหญ่สนับสนุน”

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๘

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ ดำเนินงานตามนโยบายของผู้บริหารสนับสนุนและเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการต่างๆ ทุกช่องทางทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ อาทิเช่น การรับฟังความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนเป็นรายบุคคลผ่านครูที่ปรึกษาโดยตรง หรือเป็นรายกลุ่มระหว่างพบกลุ่มครูที่ปรึกษาตอนเช้า การเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน รวมไปถึงการพูดคุยแลกเปลี่ยนระหว่างเจ้าหน้าที่กับเด็กและเยาวชนในช่วงเวลาว่าง และการใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นและความต้องการในการพัฒนาความรู้และทักษะด้านต่างๆ ตลอดจนการร่วมประชุมกับแกนนำเด็กและเยาวชนเพื่อหารือข้อสรุปหรือการดำเนินงานต่างๆ ร่วมกัน ให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการและความจำเป็นเกิดประโยชน์สูงสุดกับเด็กและเยาวชนได้

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๙

๑. มีการจัดประชุมเยาวชนแกนนำ เยาวชนที่ไม่ใช่แกนนำเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรม

๒. เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาความรู้ และทักษะต่างๆ ให้เป็นเยาวชนแกนนำด้านสุขภาพและยาเสพติดพัฒนาระบบบริการสุขภาพให้แก่เด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ

๓. เปิดโอกาสให้เยาวชนเสนอปัญหาและร่วมแก้ไขระบบบริการสุขภาพ

๔. มีเยาวชนแกนนำด้านสุขภาพสำหรับการเต้นแอโรบิก เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมเต้นแอโรบิก

๕. จัดกิจกรรมกีฬาให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการแข่งขันกีฬาต่างๆเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

๖. ให้เด็กและเยาวชนเป็นเจ้าของโครงการตั้งแต่เขียนโครงการ ดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆเจ้าหน้าที่มีส่วนในการเป็นที่ปรึกษาและสนับสนุนด้านอุปกรณ์ การเบิกจ่ายงบประมาณและให้กำลังใจแก่เด็กและเยาวชน

๗. ผู้บริหารเปิดช่องทางการสื่อสารกับเด็กและเยาวชนโดยวิธีการแจ้งโดยวาจาเมื่อพบปะพูดคุยหน้าเสาธงหรือการสื่อสารผ่านทางครูที่ปรึกษาในระหว่างการประชุม รวมทั้งมีการส่งจดหมายถึงผู้อำนวยการผ่านตู้แสดงความคิดเห็นหน้าห้องพยาบาล

๘. เจ้าหน้าที่นำข้อเสนอแนะที่เด็กและเยาวชนเสนอแนะนำไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร เช่น อากาศบนเครื่องบินร้อนได้เพิ่มพัดลม หรือเมนูอาหารที่เด็กและเยาวชนไม่รับประทาน เช่น ผัสมะเขือยาว น้ำพริกกะปิ ผัดหัวไชโป้ ลาบหมู ได้ปรับเปลี่ยนเมนูในปริมาณที่เหมาะสม

๙. เด็กและเยาวชนสามารถสื่อสารหรือพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ได้ทุกคนเมื่อมีปัญหาซึ่งถ้าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถแก้ปัญหาได้จะส่งต่อข้อมูลให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อทันที

๑๐. เจ้าหน้าที่ให้เด็กและเยาวชนเป็นเจ้าของโครงการร่วมและมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรมของศูนย์ฝึกและอบรมฯ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๐

คณะเจ้าหน้าที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร โดยวิธีการออกแบบกิจกรรมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่กับเด็กและเยาวชน โดยอาศัยการสำรวจความต้องการของเด็กและเยาวชน การเปิดให้เด็กและเยาวชนสื่อสารปัญหาที่พบพร้อมกระตุ้น ส่งเสริม และสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนนำเสนอแนวคิดในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรร่วมกัน เพื่อให้เยาวชนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ซึ่งสามารถสรุปได้ ๔ กิจกรรมอย่างดังนี้ ๑) กิจกรรมอบรมให้ความรู้ด้านสุขภาพกาย ผิวหนัง หิด กลาก เกลื้อน ๒) กิจกรรมอบรมให้ความรู้ด้านสุขภาพจิต ๓) กิจกรรมอบรมให้ความรู้เรื่องโทษของการฝิ่นมุก แคม และ ๔) กิจกรรมเยาวชนรุ่นใหม่หัวใจรีไซเคิล ซึ่งทุกกิจกรรมจะส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นแกนนำกิจกรรมนั้นๆ โดยแบ่งเป็นฝ่ายต่างๆ (ประธาน รองประธาน เลขานุการ ฝ่ายกิจกรรม ฝ่ายสวัสดิการ และฝ่ายสถานที่) เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง

โดยมีคณะเจ้าหน้าที่คอยเป็นครูพี่เลี้ยง ให้คำปรึกษาแนะนำ และเฝ้าอำนวยความสะดวก และเป็นผู้ดำเนินการประสานงานกับวิทยากรภายนอกในการให้ความรู้เด็กและเยาวชน สนับสนุนอุปกรณ์และการติดตั้งสื่อในการอบรมให้ความรู้ในกิจกรรมต่างๆ แก่เด็กและเยาวชน เปิดโอกาสและกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนซักถามเมื่อมีข้อสงสัยในความรู้ที่ได้รับจากวิทยากรทุกท่าน

ทั้งนี้ ทางคณะเจ้าหน้าที่มีการสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร โดยการประชาสัมพันธ์ การให้บทบาทในการมีภาวะผู้นำ (แกนนำกิจกรรม) พร้อมปลุกกระตุ้นแกนนำให้กล้าแสดงออกในทิศทางที่เหมาะสม นอกจากนี้คณะเจ้าหน้าที่มีการจัดพิธีมอบเกียรติบัตรให้เด็กและเยาวชนที่เป็นแกนนำ เพื่อเป็นการสร้างกระแสนิยมในการเป็นผู้นำที่ดีแก่กลุ่มเด็กและเยาวชน เป็นต้น

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๑

๑. มีการประชุมชี้แจงแจ้งให้ทราบในการมีนโยบายให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการโดยนักวิชาชีพ

๒. ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

๓. พยาบาล

๔. นักสังคมสงเคราะห์

๕. นักจิตวิทยา

๖. นักวิชาการฝึกอบรมและวิชาชีพ

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

โดยให้เยาวชนทั้งศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ ทั้งชาย-หญิงทราบนโยบายและวิธีการมีส่วนร่วมการพัฒนาสุขภาวะทางกายและจิตใจ

๗. แบ่งกลุ่มเด็กและเยาวชนตามหอนอนรับทราบปัญหาอุปสรรคการใช้ชีวิตระบบสุขภาพเป็นมิตร
๘. นำปัญหาอุปสรรคมาวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนข้อดีข้อเสียและโอกาสในการพัฒนา SWOT
๙. ออกแบบกิจกรรมโดยเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบสุขภาพเป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๒

เจ้าหน้าที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสุขภาพ โดยเด็กและเยาวชน สามารถแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางต่างๆ รวมถึงใบงานจากการจัดกิจกรรม เพื่อเจ้าหน้าที่นำข้อมูลเหล่านั้นมาปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๓

เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดโครงการโดยจัดกิจกรรมมุ่งเน้นที่ผู้รับบริการโดยตรง คือ เด็กและเยาวชน และใช้กระบวนการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งนี้แนวทางการจัดกิจกรรมเริ่มจากการสื่อสารกับเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนแสดงความคิดเห็น และนำมาเขียนแนวทางโครงการ/กิจกรรม เพื่อให้ตรงกับความต้องการของเด็กและเยาวชน ทั้งนี้ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ มีการจำแนกเด็กและเยาวชนและแบ่งโซนควบคุม ดังนั้นรูปแบบหรือผลงานการจัดกิจกรรมของเด็กและเยาวชนแต่ละโซน จะมีความแตกต่างกัน เป็นไปตามสภาพปัญหา ความต้องการและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนแต่ละโซน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๔

ได้เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนทุกคนได้สื่อสารปัญหาโดยร่วมกันแสดงความคิดเห็นในเรื่องการส่งเสริม ป้องกัน การดูแลช่วยเหลือในเรื่องสุขภาพ ตลอดจนการสุขภาพและสิ่งแวดล้อม โดยประสานงานกับเครือข่ายในการเข้ามาให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพเบื้องต้น เพื่อให้ทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ตลอดจนการสร้างแรงจูงใจให้เด็กและเยาวชนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการดูแลสุขภาพ ตลอดจนการสุขภาพและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาสุขภาพและความเป็นอยู่ และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการจัดโครงการสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความรับผิดชอบ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๕

๑. เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสื่อสารปัญหาที่พบหรือแนวความคิดที่จะพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และให้การช่วยเหลือ/ส่งต่อกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

๒. สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรมโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

๓. สนับสนุนส่งเสริมและเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้รับความรู้ ข้อมูลข่าวสารและได้แสดงความคิดเห็นในการรับบริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพกาย จิต และสิ่งแวดล้อมในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในพื้นที่ที่รู้สึกปลอดภัย และเอื้อต่อการแสดงความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน

๔. ระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร โดยการนำรูปแบบที่พึงประสงค์มาใช้ ดังนี้

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑

เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตร ตามกระบวนการมีส่วนร่วมตามรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ตั้งแต่การวางแผน (Plan) ผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแสวงหาอนาคตร่วมกัน (A-I-C : Appreciation-Influence-Control) ในการสำรวจความต้องการจำเป็น มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา กำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากร และมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาพเป็นมิตรและความเป็นตัวกำหนดตัวชี้วัดด้านความพึงพอใจต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วม ในการลงมือปฏิบัติและสังเกตการณ์ (Act & observe) การสะท้อนการปฏิบัติ ประเมินผล (Reflection) และการปรับปรุงแผน (Re-planning) ดังนี้

๑. เด็กและเยาวชนมีโอกาสในการสื่อสารปัญหาหรือแนวคิดที่จะพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรผ่านช่องทาง ดังนี้

- การประชุมร่วมกับเจ้าหน้าที่ เพื่อเสนอความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกัน
 - ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแสวงหาอนาคตร่วมกัน (A-I-C) เพื่อสะท้อนปัญหาด้านสุขภาพและความเป็นอยู่ เสนอแนวทางในการพัฒนา และนำผลการประชุมหารือกับผู้อำนวยการฯ และคณะทำงานส่งเสริมการมีส่วนร่วม เพื่อหาทางแก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการของเด็กและเยาวชน
 - การประชุมคณะทำงานการส่งเสริมการมีส่วนร่วมฯ
 - การประชุมการดำเนินการของ อสม.น้อย
- กล่องไขข้อข้องใจเรื่องสุขภาพ และการตอบคำถาม โดยเยาวชนเขียนคำถามที่ตนสงสัยหรือกังวลเกี่ยวกับสุขภาพ ความเป็นอยู่ และ อสม.น้อย ตอบข้อคำถามผ่านช่องทางการตอบคำถามหน้าห้องประชุมรายการเสียงตามสาย และบอร์ดประชาสัมพันธ์
- การสำรวจความคิดเห็นผ่านสติ๊กเกอร์โหวต นำผลการสำรวจหารือกับผู้อำนวยการฯ และคณะทำงานส่งเสริมการมีส่วนร่วม เพื่อหาทางแก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการของเด็กและเยาวชน
- การสอบถามความคิดเห็นผ่านแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ และนำข้อสรุปสื่อสารไปยังเยาวชน และหารือกับผู้อำนวยการฯ และคณะทำงานการส่งเสริมการมีส่วนร่วมฯ เพื่อหาทางแก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการของเด็กและเยาวชน
- การสื่อสารในชั่วโมงพบครูที่ปรึกษา ถึงปัญหาด้านสุขภาพ จิตใจ สภาพแวดล้อม ที่เด็กและเยาวชนพบ พร้อมทั้งเสนอแนวคิด ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหานั้นๆ และครูที่ปรึกษาตอบข้อซักถาม หรือหารือกับคณะกรรมการนักวิชาชีพ

๒. เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สื่อสารปัญหาที่ตนและเพื่อนๆ พบ เสนอความคิดเห็น แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาระบบสุขภาพและความเป็นอยู่ ร่วมวางแผนพัฒนา วิเคราะห์ทางเลือกในการพัฒนา การกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากร ในขั้นตอนการวางแผน (Plan) ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแสวงหาอนาคตร่วมกัน (A-I-C)

๓. เยาวชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการดำเนินงาน กำหนดตัวชี้วัด ทรัพยากรที่ต้องการ ผ่านการประชุมคณะทำงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนฯ

ตารางที่ ๒ แผนการดำเนินงานของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑

โครงการ/กิจกรรม	แผนการดำเนินการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
โครงการสุขาน่านอน หอนอนน่ายู่		
๑.กิจกรรมการให้ความรู้เรื่องการให้ความรู้เรื่องสุขอนามัย การแพร่ระบาดของเชื้อโรคต่างๆ การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา และดูแลตนเอง การป้องกันการแพร่ระบาด	จัดประชุมคณะทำงาน เพื่อ ๑.กำหนดเกณฑ์ในการประกวดความสะอาด โรงสุขา โรงอาบน้ำ ตู้ล๊อคเกอร์ และหอนอน ในวันที่ ๘ มิย. ๖๔ ๒.กำหนดคณะกรรมการในการตัดสิน ประกอบด้วย พยาบาล นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ การศึกษา และเยาวชน ๓ คน ๓.กำหนดตารางการตรวจให้คะแนน : ตรวจทุกวันจันทร์ พุธ ศุกร์ เวลา ๐๙.๐๐-๐๙.๓๐ น. ๔.กำหนดวันประเมินผล ในวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๔	ได้แผน/กำหนดการในการดำเนินโครงการ
	๒.ให้ความรู้เรื่องสุขอนามัย การแพร่ระบาดของเชื้อโรคต่างๆ การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา และดูแลตนเอง การป้องกันการแพร่ระบาด วันที่ ๑๐ มิย. ๖๔ ที่ห้องประชุมอเนกประสงค์	- ร้อยละ ๘๐- ของเยาวชนที่เข้าร่วมการอบรม สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ในระดับมากถึงมากที่สุด
๒.กิจกรรมการประกวดความสะอาดของโรงสุขา	๑. คณะกรรมการเข้าตรวจให้คะแนนตามตารางการตรวจ ๙-๒๕ มิย.๖๔	-ร้อยละ ๘๐ ของเยาวชนมีส่วนร่วมในโครงการ
๓.กิจกรรมการประกวดความสะอาดของโรงอาบน้ำ และตู้ล๊อคเกอร์	๒. คณะกรรมการนำผลการตรวจแจ้งให้เยาวชนทราบเพื่อปรับปรุง ๓.คณะกรรมการประเมินผล ๒๕ มิย.๖๔	-ร้อยละ ๘๐ ของเยาวชนเห็นว่าโครงการส่งผลให้ หอนอน โรงอาบน้ำ ล๊อคเกอร์ โรงสุขา มีความสะอาดมากขึ้น (สุ่มตัวอย่างเยาวชนจำนวน ๔๐ ราย)
๔.กิจกรรมการประกวดหอนอนน่ายู่		

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

โครงการ/กิจกรรม	แผนการดำเนินการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
โครงการ อสม. น้อยไขข้อข้องใจเรื่องสุขภาพ		
โครงการอสม.น้อยไขข้อข้องใจเรื่องสุขภาพ	๑.ประชาสัมพันธ์โครงการ : ๗ มิย. ๖๔ ๒.รับสมัครเยาวชนอาสาสมัคร ๑๐ คน ๗-๘มิย.๖๔ ๓.ตั้งกล่องรับฟังความเห็น / สอบ ถามปัญหาสุขภาพ: ๗ มิย. ๖๔ ๔.จัดอบรม อสม.น้อย : ๙ มิย. ๖๔ เนื้อหาการอบรมตั้งนี้บทบาทหน้าที่ของอสม. น้อยความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัย การปฐม พยาบาลเบื้องต้นความรู้เกี่ยวกับ COVID-๑๙ และทักษะการสื่อสาร ๕. อสม.น้อย เปิดรับฟังปัญหาและค้นหา ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพที่เพื่อนเยาวชน สงสัยภายใต้การทำงานร่วมกับพยาบาลของ ศูนย์ฝึก: ๑๐,๑๗,๒๔ มิย.๖๔ ๖. อสม.น้อย ตอบข้อข้องใจ /ประชาสัมพันธ์ ข่าวสารสุขภาพ ในห้องประชุม ทุกวันศุกร์ ช่วงเช้า: ๑๑,๑๘,๒๕ มิย.๖๔ ๗. อสม. จัดเสียงตามสายไขข้อข้องใจเรื่อง สุขภาพ ทุกวัน จันทร์ พุธ ศุกร์ : ๑๔, ๑๖,๑๘, ๒๑, ๒๓, ๒๕ มิย.๖๔ ๘.อสม.จัดบอร์ดประชาสัมพันธ์เพื่อตอบ ปัญหาสุขภาพ : ๑๗ มิย.๖๔	-ร้อยละ ๘๐ ของ เยาวชน อสม.น้อย มี ความรู้เรื่องสุขภาพ มากขึ้น สามารถนำ ความรู้ไปใช้ประโยชน์ และเข้าใจบทบาทของ อสม.น้อย -ร้อยละ ๘๐ ของ เยาวชนมีส่วนร่วมใน การถามคำถามหรือ ตอบคำถามชิงรางวัล และรู้สึกคลายกังวล เรื่องสุขภาพจากการ ตอบคำถามผ่าน ช่องทางต่างๆ ของ อส ม.น้อย (สุ่มตัวอย่างเยาวชน จำนวน ๔๐ ราย)
การประเมินผล	๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๔	

๔. เยาวชนคณะทำงาน มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน “โครงการสุชาน่านอน หอนอน น้าอยู่” โดยมีการนำเสนอถึงจุดอ่อนที่ยังไม่สะอาด เช่น บริเวณตู้ล็อกเกอร์ที่มักมีเศษขยะชิ้นเล็กๆ เช่น น้ำเศษ ขยะ เปลือกลูกอมมาyardไว้ตามซอก และโรงสุขา บางที่ใช้แล้วลืมราดน้ำ น้ำเฉอะแฉะ ไม่กวาดบางที่ใช้แล้วก็ เก็บไม่เป็นระเบียบ เยาวชนได้เสนอเกณฑ์การพิจารณาคะแนนและตัดสินใจร่วมกับเจ้าหน้าที่ จนนำซึ่งข้อสรุป หลักเกณฑ์ในการคะแนน อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการพิจารณาให้คะแนนและตัดสินใจใน โครงการด้วย

หลักเกณฑ์การให้คะแนน “โครงการสุชาน่านอน หอนอนน้อย”

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑

วันที่

ข้อ	หลักเกณฑ์การพิจารณา	คะแนน									
		หอนอน ๔					หอนอน ๕				
		๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕
ความสะอาดหอนอน											
๑	การเก็บกวาด เช็ดฝุ่นละอองและสิ่งสกปรกตามพื้น และซอกมุม เช็ดกระจก ประตู ทางขึ้นลง										
๒	เช็ดถูทำความสะอาดทุกวัน และทุกครั้งที่พบความสกปรก										
๓	เช็ดราวจับบันไดทุกชั้น เช็ดฝุ่นเครื่องใช้ต่างๆ ให้สะอาดเรียบร้อย										
๔	เช็ด ถู ทำความสะอาดมุ้งลวด สมำเสมอ										
๕	เก็บขยะมูลฝอย เปลี่ยนถุงใส่ขยะและนำไปทิ้งตามกำหนด										
๖	บล็อกสุขาในหอนอน สะอาด ไม่มีเศษขยะ ไม่มีกลิ่น										
๗	อุปกรณ์ทำความสะอาด หรืออุปกรณ์อื่นๆ ในหอนอน จัดเก็บเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด										
รวมคะแนน											
ความสะอาดโรงสุขา											
๑	ล้างทำความสะอาดห้องน้ำด้วยน้ำยาทำความสะอาด ฆ่าเชื้อ										
๒	พื้นห้องน้ำมีความสะอาด										
๓	มีจัดเก็บอุปกรณ์ที่เป็นระเบียบเรียบร้อย										
๔	บล็อกสุขามีความสะอาด พร้อมใช้งาน										
๕	เก็บขยะมูลฝอย เปลี่ยนถุงใส่ขยะและนำไปทิ้งตามกำหนด										
๖	วางระบายน้ํา ไม่มีน้ำขัง										
๗	โรงสุขาไม่มีกลิ่น										
รวมคะแนน											

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

ความสะอาดโรงอาบน้ำและล็อกเกอร์										
๑	บริเวณล็อกเกอร์ไม่มีขยะ สะอาด ไม่มีกลิ่นอับ									
๒	บริเวณล็อกเกอร์จัดเก็บของได้เป็นระเบียบเรียบร้อย									
๓	เก็บขยะมูลฝอย เปลี่ยนถุงใส่ขยะและนำไปทิ้งตามกำหนด									
๔	วางระบายนํ้า ไม่มีนํ้าขัง									
๕	โรงอาบน้ำ สะอาด ไม่มีคราบสกปรก									
๖	โรงอาบน้ำ ไม่มีเศษขยะ สะอาด พร้อมใช้งาน									
๗	โรงอาบน้ำ ไม่มีกลิ่น									
รวมคะแนน										

.....
(.....)
คณะกรรมการ

๕. เด็กและเยาวชนได้รับความรู้ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม ป้องกัน และการดูแลสุขภาพของตนเองอย่างสม่ำเสมอ เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และตรงตามความต้องการของเด็กและเยาวชน ทั้งด้านร่างกาย สุขภาพ จิตใจ สภาพแวดล้อม

- เด็กและเยาวชนได้รับความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัย การแพร่ระบาดของเชื้อโรคต่างๆ การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา วิธีการดูแลตนเองตนเองให้ปลอดภัยจากโรคติดต่อต่างๆ เช่น ไวรัสตับอักเสบ HIV หิด ไวรัสโคโรนา ระยะเวลาที่เชื้อไวรัสโคโรนาจะอยู่บนพื้นผิวแต่ละประเภท วิธีการใช้ห้องน้ำสาธารณะ วิธีการทำความสะอาดพื้นผิวต่างๆ การป้องกันการแพร่ระบาด จากการเข้าร่วมการอบรมให้ความรู้ การมีส่วนร่วม

- เด็กและเยาวชนได้ถามคำถามเกี่ยวกับข้อสงสัย ข้อกังวลใจต่างๆ เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพ ร่างกาย สุขภาพทางเพศ อารมณ์ จิตใจ พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของตนเอง สถานการณ์ของโรคไวรัสโคโรนา และคำถามเกี่ยวกับวัคซีนป้องกันโรคไวรัสโคโรนา เป็นต้น ซึ่ง อสม.น้อยจะทำหน้าที่แสวงหาคำตอบ โดยมีคณะทำงานคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด สนับสนุนให้ อสม.น้อย เข้าถึงทรัพยากรที่เป็นความรู้ด้วยตนเอง ร่วมกันวิเคราะห์ถึงความถูกต้องของข้อมูล วางแผนในการตอบคำถามข้อสงสัยของเพื่อนเยาวชนว่าจะตอบผ่านช่องทาง การตอบคำถามหน้าห้องประชุม รายการเสียงตามสาย หรือบอร์ดประชาสัมพันธ์ รวมถึงมีการฝึกซ้อมการสื่อสารตอบคำถามให้มีความชัดเจน เป็นธรรมชาติ ส่งผลให้เยาวชนที่ส่งคำถาม และเยาวชนอื่นได้รับความรู้ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน

- เยาวชน อสม.น้อย ได้รับการพัฒนาทักษะในการสื่อสาร การรับฟัง การจับประเด็น และการพูดสื่อสารให้เกิดความเข้าใจ และความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัย การปฐมพยาบาลเบื้องต้น COVID-๑๙ และบทบาทหน้าที่ของ อสม.น้อย โดย อสม.น้อย มีบทบาทหน้าที่ในการเปิดกล่องคำถามของเพื่อนเยาวชน แสวงหาคำตอบ วางแผนการตอบคำถามผ่านช่องทางต่างๆ เขียนและเรียบเรียงคำตอบให้ตรงประเด็นเข้าใจง่าย เขียนและเรียบเรียงบทสำหรับจัดรายการเสียงตามสาย สอบถามเพลงที่เพื่อนเยาวชนชื่นชอบมาเปิดสลับกับเนื้อหาการ

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

ให้ความรู้ คิดคำถามชิงรางวัลเพื่อกระตุ้นความสนใจจากเพื่อนเยาวชน ซึ่งการดำเนินการนี้ อสม.น้อย สามารถแสดงความคิดเห็น เสนอวิธีการได้อย่างอิสระ โดยคณะทำงานให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุนทรัพยากรที่ อสม.น้อย ต้องการเพิ่มเติม เช่น ของรางวัล

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒

๑. มีตัวแทนนำเยาวชน ในการรับฟัง และสำรวจปัญหา และร่วมประชุมกับเจ้าหน้าที่ทุกสัปดาห์หาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ดังนี้ เช่น
 - ได้เสนอความคิดเห็นวางแผนและร่วมทำงานกับเจ้าหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมโครงการ
 - ได้แสดงความคิดเห็นในพื้นที่ที่รู้สึกปลอดภัยและเชื่อต่อการแสดงความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน
 - ได้รับความรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมป้องกันและการดูแลสุขภาพร่างกายของตนเองอย่างสม่ำเสมอและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันครอบคลุมด้านร่างกายจิตใจและสิ่งแวดล้อม
 - มีโอกาสได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำเนินงานเพื่อการมีส่วนร่วม
๒. เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็นในการรับบริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพกายจิตใจและสิ่งแวดล้อมในสถานควบคุม

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๓

การดำเนินงานอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมที่นำโดยเด็กและเยาวชน ดังนี้

๑. เด็กและเยาวชนเป็นผู้นำเสนอประเด็นที่ต้องการขับเคลื่อน
 - เด็กและเยาวชนทุกคนภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านอุบะกษา ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่ต้องการจะดำเนินการ แก้ไขปรับปรุง และต้องการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ร่วมกัน โดยมีการให้ข้อมูลและจัดลำดับความเร่งด่วนและความจำเป็นร่วมกัน จนได้กิจกรรมที่ทุกคนเห็นตรงกัน
๒. เจ้าหน้าที่ทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนมากกว่าเป็นผู้นำ
 - เจ้าหน้าที่นำโดยผู้อำนวยการฯ เป็นที่ปรึกษาโครงการ คอยให้คำแนะนำ ปรึกษาแก่เด็กเยาวชน และเจ้าหน้าที่ส่วนปฏิบัติเป็นผู้คอยให้การสนับสนุนในส่วนที่เด็กและเยาวชนไม่สามารถดำเนินการได้ อาทิเช่น การสนับสนุนด้านงบประมาณในส่วนของงบประมาณค่าวัสดุ อุปกรณ์ การขออนุมัติใช้งบประมาณ งบดำเนินงานของศูนย์ฝึกและอบรมฯ ในการดำเนินการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นต้องใช้ในโครงการดังกล่าว
๓. เด็กและเยาวชนเป็นผู้บริหารจัดการกระบวนการและผลลัพธ์ด้วยตนเอง
 - เด็กและเยาวชนนอกจากการนำเสนอประเด็นที่ต้องการขับเคลื่อนแล้ว ยังได้เป็นผู้ริเริ่ม การบริหารจัดการกระบวนการ การดำเนินกิจกรรม ภายใต้โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน ในบางกิจกรรมที่เยาวชนมีความรู้ความสามารถที่จะดำเนินกระบวนการได้ด้วยตนเอง อาทิเช่น กิจกรรมวัยใสใส่ใจสุขภาพ ซึ่งเยาวชนจะไปค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ ที่มีประโยชน์ต่อตัวเยาวชนเอง และผู้อื่น และเลือกหัวข้อที่เยาวชนสนใจ ท้นต่อเหตุการณ์มาบอกเล่าให้เพื่อนเยาวชนฟัง ในบางครั้งได้มีการสาธิตวิธีการดูแลตนเอง เช่น การล้างมืออย่างถูกวิธีการใส่แมลงกันกระดกฯ การสรรหากลวิธีชักจูงให้เพื่อนเยาวชนสนใจต่อเรื่องราวที่เยาวชนกำลังเล่าให้ฟัง และประเมินผล โดยการถามคำถาม และให้เพื่อนๆ เยาวชนได้ทดลองปฏิบัติเสมือนจริง หลังจากนั้นยังมีการให้เพื่อนๆ เยาวชนประเมินผลการดำเนินกิจกรรมของเยาวชน พร้อมกับเยาวชนประเมินตนเอง เพื่อหาข้อบกพร่องและวิธีการแก้ไขสำหรับการดำเนินกิจกรรมต่อไป

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๔

แกนนำเด็กและเยาวชนทั้ง ๑๐ รายเปิดโอกาสให้เพื่อนเยาวชนทั้งหมด สำรวจปัญหาความต้องการของตนเองในการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สภาพแวดล้อม หลังจากนั้นมีการสื่อสารให้ทราบถึงปัญหาและวางแผนการทำงานถึงปัญหาที่สามารถจัดการได้ก่อนซึ่งเป็นภาวะวิกฤตโควิด - ๑๙ ที่เห็นผลกระทบต่อตัวเยาวชนอย่างมาก

จากนั้นแกนนำเด็กและเยาวชนนำข้อมูลที่ได้มาบริหารจัดการวางแผนการดำเนินการโครงการฯ การทำกิจกรรมที่ตอบโจทย์กับปัญหาความต้องการของเพื่อนเยาวชนให้มากที่สุด กำหนดแผนการทำงาน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ กำหนดกิจกรรมและทรัพยากรที่ใช้ ตลอดจนการสรุปผลแต่ละกิจกรรมและรวบรวมข้อมูลจัดทำรูปเล่มและคลิปวิดีโอการดำเนินงาน อีกทั้งมีการถอดบทเรียนและจัดทำแผนการดำเนินงานต่อเนื่องในปี ๒๕๖๔

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๕

เยาวชนมีโอกาสดูความคิดเห็น เสนอแนวทางในการจัดกิจกรรม วางแผนในการดำเนินกิจกรรม ทั้งจากการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่โดยตรง การเขียนบันทึก การเขียนจดหมาย รวมถึงเป็นผู้ร่วมดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฝึกและอบรมฯ ได้รับรู้ข่าวสารและข้อมูลที่จำเป็นในการส่งเสริม ป้องกัน และดูแลสุขภาพองค์รวมของตนเองอย่างสม่ำเสมอผ่านการพูดคุยซักถามกับเจ้าหน้าที่โดยตรง หรือผ่านการให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้จากเจ้าหน้าที่หน้าเสธงและระบบครูที่ปรึกษา หรือผ่านการจัดบอร์ดให้ความรู้ภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ รวมถึงผ่านสื่อโทรทัศน์ที่เปิดให้เยาวชนสามารถรับรู้ข่าวสารที่เป็นปัจจุบันเป็นประจำ มีโอกาสในการประเมินผลกิจกรรมที่จัดขึ้นในศูนย์ฝึกและอบรมฯ และการทำแบบประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมในศูนย์ฝึกและอบรมฯ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๖

เยาวชนได้ระดมความคิด เสนอเหตุผล ลงมติ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๗

เด็กและเยาวชนมีโอกาสนำเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรระดับ ๔ เป็นการประสานความร่วมมือระหว่างเด็กและเยาวชนกับเจ้าหน้าที่โดยเด็กและเยาวชนได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและร่วมแก้ไขปัญหาคือพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร โดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่จัดทำขึ้น ซึ่งเด็กและเยาวชนได้เสนอความคิดและวิเคราะห์การพัฒนาระบบสุขภาพ พร้อมสรุปผ่านทางกิจกรรมเป็นกลุ่มย่อย สัปดาห์ละ ๑-๒ ครั้ง เพื่อขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมและมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในกิจกรรมเข้าแถวเคารพธงชาติหน้าเสาธง และผ่านเสียงตามสายของงานการศึกษาและชมรมทูป็นัมเบอร์วัน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๘

เด็กและเยาวชนมีโอกาสนำเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ในระดับ ๔ เป็นการประสานความร่วมมือระหว่างเด็ก เยาวชน และเจ้าหน้าที่ โดยเด็กและเยาวชนได้ตระหนักถึงสถานการณ์ที่ปัญหาที่เกิดขึ้น และร่วมกันหาแนวทางแก้ไขให้ดีขึ้น ภายใต้ระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ด้วยการนำเสนอความคิดและวิเคราะห์การพัฒนาระบบสุขภาพ โดยเฉพาะแกนนำเด็กและเยาวชนได้มีโอกาส

เข้ารับการอบรมเรื่องการให้คำปรึกษาเบื้องต้น ซึ่งสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง เป็นการช่วยเหลือแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งเยาวชนได้เล็งเห็นประโยชน์จากกิจกรรมดังกล่าว

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๙

- ๑) เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการเขียนโครงการ วางแผนกิจกรรมร่วมกันกับเจ้าหน้าที่
- ๒) เด็กและเยาวชนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมฐานความรู้ จำนวน ๘ ฐาน
- ๓) เด็กและเยาวชนเป็นผู้นำในการเดินแอโรบิก
- ๔) เด็กและเยาวชนเป็นผู้ดำเนินรายการเสียงตามสายโดยเขียนเนื้อหาการจัดรายการเองโดยมีครูพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำซึ่งความรู้ที่ได้มาได้ผ่านการกรองข้อมูลจากพยาบาลและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ
- ๕) เด็กและเยาวชนมีการประเมินผลโครงการและสรุปผลการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นโอกาสพัฒนาในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๐

เปิดให้เด็กและเยาวชนสื่อสารปัญหาที่พบ ระดมความคิดในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็กและเยาวชน ทั้งเด็กและเยาวชนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นแกนนำกิจกรรมนั้นๆ โดยแบ่งเป็นฝ่ายต่างๆ หลังเสร็จสิ้นกิจกรรมมีการประชุมระหว่างแกนนำกับเจ้าหน้าที่ (ปัญหาที่พบในการทำกิจกรรม/การแก้ไข/ข้อเสนอแนะ) และช่วยกันวางแผนในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๑

- เด็กและเยาวชนได้สะท้อนปัญหา ที่เกิดขึ้นในระบบสุขภาพเป็นมิตรเช่นการออกแบบเมนูอาหารเข้ามามีส่วนร่วม การสร้างห้องนอนสร้างสุขการใช้ระบบพี่เตือนน้อง เยาวชนเก่าเข้ามาดูแลเยาวชนใหม่
- มีแกนนำเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมดูแลในการดำเนินงานในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพเป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๒

- เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรโดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้
- มีตัวเข้าประชุมแสดงความคิดเห็น เพื่อเลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม กับความต้องการของเด็กและเยาวชนร่วมกับเจ้าหน้าที่
 - ตัวแทนเยาวชนคัดเลือกรูปแบบการจัดกิจกรรม และแจ้งเจ้าหน้าที่เพื่อจัดหาทรัพยากรต่างๆที่ใช้ในการจัดกิจกรรม
 - ตัวแทนเยาวชนนำทรัพยากรที่ได้มาจัดกิจกรรมในการพัฒนาระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรให้กับเด็กและเยาวชนอื่น

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๓

การประเมินสถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ฯ อยู่ใน

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

ระดับชั้นที่ ๖ ของบันไดการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน (ผู้ใหญ่ริเริ่มแต่เด็กมีส่วนร่วมตัดสินใจ) กล่าวคือ การริเริ่มโครงการมาจากการกำหนดแนวทางของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่นำมาสื่อสารกับเด็กและเยาวชนเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการ ในบริบทของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ ร่วมวางแผน จัดทำแผนการดำเนินงาน ร่วมดำเนินงาน ประเมินผลและสรุปโครงการ อีกทั้งวางแผนการสร้างความยั่งยืนของกิจกรรม โดยมีเจ้าหน้าที่ที่เป็นที่ปรึกษาภายใต้บริบทของกฎหมาย กฎระเบียบของสถานควบคุม และอำนวยความสะดวกให้เป็นไปตามสิทธิเด็ก

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๔

เด็กและเยาวชนมีโอกาสดำเนินการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ในระดับดีเยี่ยม เพราะกิจกรรมที่จัดขึ้นเกิดจากการที่เด็กและเยาวชนร่วมกันในการเสนอความคิดเห็นและความต้องการ และได้เข้ามามีบริหารจัดการ ดำเนินการ และติดตามผลโดยมีเยาวชนแกนนำเป็นผู้สำรวจความต้องการหรือปัญหาต่างๆจากเพื่อนเยาวชน แล้วนำมาวางแผนและหาแนวทางในการจัดการกับปัญหาหรือความต้องการโดยมีเจ้าหน้าที่เป็นครูพี่เลี้ยงให้การสนับสนุนในด้านการจัดสรรทรัพยากร เพื่อเยาวชนแกนนำได้วางแผนและนำไปถ่ายทอดให้กับเพื่อนเยาวชนในครั้งต่อไปเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๕

๑. เด็กและเยาวชนสามารถสื่อสารปัญหาหรือแนวความคิดที่จะพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนกับเจ้าหน้าที่ได้หลายช่องทาง เช่น ลานกิจกรรม ครูที่ปรึกษา กล้องแสดงความคิดเห็น

๒. เด็กและเยาวชนสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้รับเอง โดยมีทั้งกระบวนการวางแผน ดำเนินการ โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้ควบคุมดูแล

๓. เด็กและเยาวชนมีโอกาสดำเนินการได้แสดงความคิดเห็น ได้รับความรู้ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมป้องกัน และการดูแลสุขภาพของตนเองอย่างสม่ำเสมอ และเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ครอบคลุมด้านร่างกาย จิตใจ และสิ่งแวดล้อม

๔. เด็กและเยาวชนมีโอกาสดำเนินการได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำเนินงานและมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็นในการรับบริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพกาย จิตใจ และสิ่งแวดล้อมในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

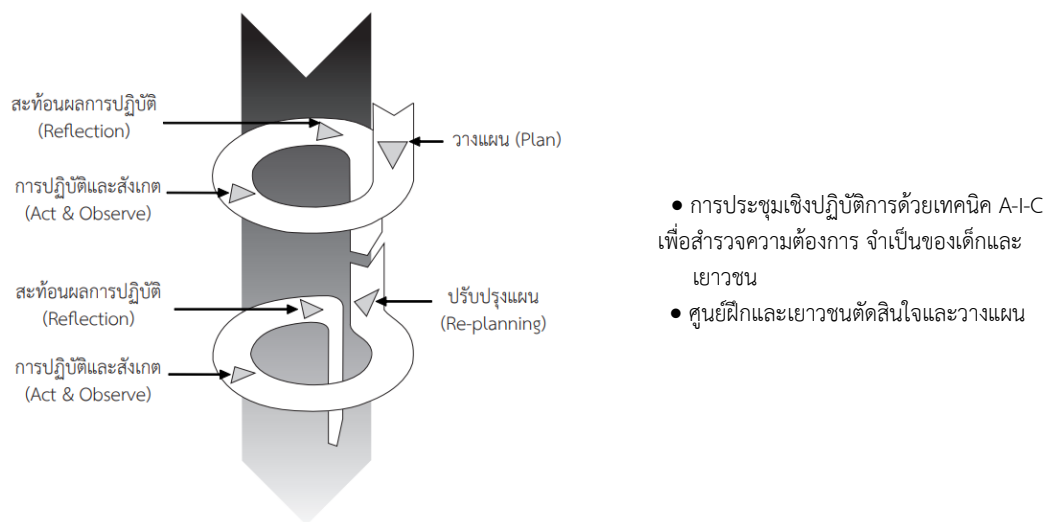
๕. เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

๔. รูปแบบ/วิธีการที่นำมาใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร สำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนนำมาใช้ มีรายละเอียดในระดับชั้นการมีส่วนร่วม ดังนี้

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑

การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร สำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑ ในครั้งนี้ ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ได้ใช้

รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR)^๔ กระบวนการ คือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติและสังเกต (Act & observe) การสะท้อนการปฏิบัติ (Reflection) และการปรับปรุงแผน (Re-planning) ร่วมกับหลักการสร้างการมีส่วนร่วมที่ยึดเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลาง ด้วยการให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้ง ๔ กระบวนการ และใช้ระดับการมีส่วนร่วมของบารบ่า แพรงกรีนตั้งแต่ระดับที่ ๘ คือผู้ใหญ่กับเยาวชนตัดสินใจร่วมกัน เพื่อนำไปสู่ระดับการมีส่วนร่วมที่สูงขึ้นในระดับที่ ๙ และ ๑๐ คือเยาวชนนำผู้ใหญ่สนับสนุนและเยาวชนริเริ่มกำหนดและตัดสินใจ ในกระบวนการมีส่วนร่วมในวงรอบที่ ๒ ของกระบวนการ ดังภาพประกอบ ๑

ภาพประกอบ ๑ วงจรของการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒

ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒ ในแต่ละขั้นตอน สิ่งสำคัญคือการสื่อสารสร้างความเข้าใจ สร้างการรับรู้ ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมกันวางแผนวิเคราะห์ทางเลือกในการพัฒนา แก้ไขปัญหา รวมถึงการกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากร มีการกำหนดตัวชี้วัดด้านสุขภาพร่วมกันและมีการประเมินผลร่วมกัน ให้เยาวชนนำ และเจ้าหน้าที่สนับสนุน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๓

๑. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาพและความเป็นอยู่ โดยการสร้างแรงจูงใจให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม กระตุ้นให้เด็กและเยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีสุขภาพที่ดี ทั้งสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี
๒. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
๓. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ให้เด็กและเยาวชน เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลได้อย่างอิสระทั้งในด้านดีและด้านที่ไม่ดี โดยความคิดเห็นของเยาวชนจะไม่ส่งผลเสียต่อตนเอง

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๔

๑. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ ใช้การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกับเด็กและเยาวชน โดยมีช่องทางที่หลากหลายให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงการให้บริการสุขภาพที่เป็นมิตร และมีความเป็นส่วนตัว สามารถที่จะให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานได้

๒. เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมและให้ข้อมูลถึงสาเหตุของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม จากนั้นนำมาวางแผนและดำเนินกิจกรรมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เพื่อนเยาวชนและเท่าทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

๓. เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม/โครงการเองทั้งหมด โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนการทำกิจกรรม

๔. เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรม/โครงการ แกนนำเด็กและเยาวชนได้พัฒนาศักยภาพและเรียนรู้การทำงาน ในส่วนเพื่อนเยาวชนได้รับความพึงพอใจและสามารถนำสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการฯ ทั้งความรู้ ทักษะทางสังคม การทำงานร่วมกันนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันที่อยู่ร่วมกันได้โดยไม่มีปัญหา

๕. เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยมีการจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจ การสรุปกิจกรรมแต่ละกิจกรรม และโครงการฯ ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนการให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาต่อยอดการทำงานต่อไป

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๕

๑. ผู้บริหารมีการแจ้งให้เจ้าหน้าที่และเยาวชนทราบถึงนโยบายในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม

๒. ให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการระดมสมอง คิด วิเคราะห์ ถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม ทั้งด้านสุขภาพกาย ด้านสุขภาพจิต และด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานควบคุม

๓. มีการสอบถามเยาวชนถึงแรงจูงใจในการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม และนำมาปรับใช้เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เยาวชนรู้สึกอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

๔. มีการรับสมัครเยาวชนแกนนำเพื่อดำเนินกิจกรรมตามโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม เพื่อเป็นแบบอย่างให้เยาวชนคนอื่นสนใจและชักชวนเพื่อนเข้าร่วมกิจกรรม

๕. ให้เยาวชนได้มีโอกาสออกเสียงเพื่อเลือกกิจกรรมที่ตนเองสนใจ และรูปแบบการจัดกิจกรรม เพื่อนำมาจัดโครงการฯ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๖

๑. พัฒนาแกนนำเยาวชนด้านสุขภาพ

๒. การสร้างการมีส่วนร่วมในการคิดรายการอาหาร

๓. การสร้างการมีส่วนร่วมในการกำหนดรายการสิ่งของ/เครื่องใช้

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

๔. กิจกรรมกีฬาจากการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน
๕. มุมกิจกรรมสุขภาพจิตดี ลานดนตรีสร้างสุข

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๗

๑. วิเคราะห์สถานการณ์ ในการดำเนินกิจกรรม/โครงการและนำมาสู่การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน เปิดโอกาสทุกช่องทางให้เด็กและเยาวชนรวมทั้งเจ้าหน้าที่มีโอกาสเข้าถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
๒. ทบทวนนโยบายและโครงสร้างองค์กรสำรวจความต้องการในเด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่แบ่งปันประสบการณ์การดำเนินกิจกรรมร่วมกันโดยมีเยาวชนแกนนำเป็นผู้สร้างแรงจูงใจในการร่วมกิจกรรม เจ้าหน้าที่เสริมแรงด้านบวกการให้คำชมเชยและคำแนะนำ โดยเด็กและเยาวชนดำเนินโครงการกิจกรรม
๓. การออกแบบโครงสร้างและภารกิจงานให้สามารถดำเนินการได้จริงและวางแผนในการดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนดไว้
๔. เปิดเวทีให้เด็กและเยาวชนได้ร่วมคิดและตัดสินใจในการประชุมกลุ่มย่อยและการประชุมกลุ่มใหญ่ เด็กและเยาวชนทุกคนได้รับการรับฟังและยอมรับในข้อคิดเห็น ซึ่งในการตัดสินใจมีการลงคะแนนเสียงของเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่
๕. ประเมินแหล่งทรัพยากรเป็นงบประมาณขององค์การยูนิเซฟและเครือข่ายที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมเยาวชน และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของบุคลากรในหน่วยงานที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมต่างๆ
๖. บูรณาการแผนปฏิบัติการให้สามารถดำเนินการและเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ที่วางไว้ ในทุกโครงการ
๗. ประสานงานและควบคุมกำกับติดตามประเมินผลโครงการโดยผู้บริหารหน่วยงาน มอบหมายให้บุคลากรปฏิบัติงานตามภาระงานที่มอบหมายเป็นด้านต่างๆ
๘. มีการสรุปผลการปฏิบัติการเป็นการถอดบทเรียนเป็นแนวทางการดำเนินการในด้านการมีส่วนร่วม ให้เยาวชนมีบรรทัดฐานในด้านการมีส่วนร่วมในแนวทางประชาธิปไตย ให้สามารถดำเนินการต่อเนื่องในครั้งต่อไปได้อย่างมีคุณภาพ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๘

๑. เจ้าหน้าที่ร่วมกันวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ของศูนย์ฝึกและอบรมฯ เพื่อค้นหาศักยภาพที่เป็นจุดแข็งของเด็กและเยาวชนแกนนำ ให้เด็กและเยาวชนได้เล็งเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการ ชูขนานไปกับการเปิดโอกาสทุกช่องให้กับเด็กและเยาวชนได้เข้าถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
๒. การคัดเลือกแกนนำเด็กและเยาวชนที่มีศักยภาพ เพื่อเป็นช่องทางหนึ่งในการสื่อสารระหว่างกันของเจ้าหน้าที่ เด็กและเยาวชนอื่น รวมทั้งให้แกนนำเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กและเยาวชนอื่น ในการเข้าร่วมกิจกรรม และสำรวจความต้องการของตนเอง ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยการทบทวนรูปแบบกิจกรรมต่างๆ ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ เป็นฐาน เช่น กิจกรรมสาระทักษะการดำเนินชีวิตทุกวันศุกร์ หรือ กิจกรรม TO BE NUMBER ONE รวมถึงข้อเสนอของเจ้าหน้าที่ ให้มีความสอดคล้องกับระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร และสถานการณ์ปัจจุบัน
๓. เปิดเวทีให้กลุ่มใหญ่อย่างเป็นทางการ เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดความตระหนักในการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตของตนเองและได้เล็งเห็นประโยชน์จากโครงการ และระดมความคิดเห็นจากกลุ่มกลุ่มย่อยที่

ไม่เป็นทางการ และให้เด็กและเยาวชนร่วมกันคิด รับฟัง และยอมรับข้อคิดเห็นต่างๆ และร่วมกันตัดสินใจรูปแบบกิจกรรม

๔. ร่วมกันคัดเลือกและออกแบบกิจกรรมตามความต้องการและความจำเป็น จากการระดมความคิด ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อนำมาวางแผนการดำเนินงานให้สามารถทำได้จริง

๕. ประเมินแหล่งทรัพยากร ที่ได้รับงบประมาณจากองค์กรยูนิเซฟและเครือข่ายที่ให้การสนับสนุน กิจกรรมของเด็กและเยาวชน

๖. บูรณาการตามแผนการดำเนินงานให้สามารถดำเนินงานได้และเป็นไปตามที่วางไว้

๗. ผู้บริหารควบคุมและมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบกำกับติดตามและประเมินผลโครงการอย่างใกล้ชิด

๘. สรุปผลการดำเนินงาน และถอดบทเรียนกิจกรรมต่างๆ เพื่อทบทวนแนวทางการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๙

การดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของการจัดกิจกรรมเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ได้เข้ามามีส่วนร่วมทุกกระบวนการ ตั้งแต่การจัดประชุมเพื่อกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมโดยมีการประชุมกลุ่มเยาวชนแกนนำเพื่อระดมสมองในการกำหนดกิจกรรมที่จะทำ หลังจากนั้นเด็กและเยาวชนเขียนโครงการผ่านครูที่ปรึกษาโครงการเพื่อเสนอผู้อำนวยการฯ ในการอนุมัติโครงการและจัดกิจกรรมตามแผนการที่วางไว้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้มีบทบาทในการเป็นผู้สนับสนุนวัสดุ-อุปกรณ์และเป็นที่ปรึกษาแก่เด็กและเยาวชน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๐

๑. วิทยากรอบรมให้ความรู้ด้านสุขภาพกาย โรคผิวหนัง

๒. รับสมัครและคัดเลือกแกนนำเด็กและเยาวชนในด้านสุขภาพ โรคผิวหนัง

๓. มอบหมายภารกิจให้แกนนำเด็กและเยาวชนภายใต้กิจกรรมอบรมให้ความรู้ด้านสุขภาพกาย ผิวหนัง หิด กลาก เกลื้อน แต่ละหอนอน สรรวจเด็กและเยาวชนภายในหอนอนของตนเองว่ามีเพื่อนเด็กและเยาวชนเป็นโรคหิด กลาก เกลื้อนจำนวนกี่ราย

๔. คณะเจ้าหน้าที่กับแกนนำเด็กและเยาวชนร่วมกันประชุม เพื่อวางแผนในการจัดกิจกรรมร่วมกัน ได้ข้อสรุป คือ จัดการพ่นยารักษาโรคผิวหนัง ตัดเล็บ และทำการพอกมือแก่กลุ่มเด็กและเยาวชนที่เป็นโรคหิด กลาก เกลื้อน ในช่วงตอนเย็นหลังเด็กและเยาวชนอาบน้ำเสร็จของทุกบ่ายวันพุธ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๑

เนื่องสถานการณ์โควิด ๑๙ แพร่ระบาด ทำให้ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน งดให้เครือข่ายวิทยากรภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม ทำกิจกรรมภายในทำให้การดำเนินงานตามแนวทางพัฒนาระบบสุขภาพเป็นมิตรต้องมีการปรับเปลี่ยนโดยเน้นนักวิชาชีพภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เป็นผู้ให้ความรู้เด็กและเยาวชนและเน้นการให้ความรู้แบบออนไลน์จากเครือข่ายหน่วยงานสุขภาพเป็นมิตร สาธารณสุขจังหวัด นครสวรรค์, ศูนย์อนามัยที่ ๓ นครสวรรค์ สำนักงานควบคุมโรคติดต่อที่ ๓ , จัดการความรู้ในการถอดบทเรียนของเด็กและเยาวชน มาเป็นองค์ในการพัฒนาเพื่อวางแผนกำหนดกิจกรรมในปีต่อไป

- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมเด็กและเยาวชนในทุกระดับกิจกรรมสุขภาพเป็นมิตร

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

- มีการประสานเครือข่ายภายนอก เพื่อขอรับการสนับสนุนทรัพยากรให้เด็กและเยาวชนมีวิถีชีวิตปกติสุข ระหว่างการฝึกอบรม

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๒

ศูนย์ฝึกและอบรมฯ นำรูปแบบการจัดกิจกรรมที่ได้จากการประชุม วางแผนร่วมกันของเด็กและเยาวชน ผ่านอาสาสมัครแกนนำ มาดำเนินการพัฒนาระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร เช่น

- ประชาสัมพันธ์เรื่องการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด ๒๐๑๙ ให้เยาวชนภายในศูนย์มีการดูแลสุขภาพกายในการอยู่ร่วมกันอย่างถูกสุขอนามัย
- การร่วมกันกำหนด เมนูอาหาร การฝึกประกอบอาหารให้ถูกต้องตามหลักโภชนาการ
- การให้คำปรึกษาและแนะนำเพื่อนที่มีปัญหา ผ่านทางอาสาสมัครฯ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๓

เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนรับรู้ความเป็นมาของโครงการ ร่วมวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา ความต้องการของเด็กและเยาวชนในบริบทของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน รับรู้ว่าตนเป็นเจ้าของโครงการหรือกิจกรรม ทุกคนมีหน้าที่ ความรับผิดชอบในโครงการและรับผลประโยชน์ร่วมกัน โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นที่ปรึกษาประจำโซน ที่เด็กและเยาวชนรับรู้ได้ว่าเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก ไม่ใช่ผู้กำหนดแนวทาง หรือวิธีการที่จะได้มาซึ่งผลลัพธ์แต่ละกิจกรรม

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๔

เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ วางแผน เพื่อกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากร ในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาพและความเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชน โดยร่วมกัน ดำเนินการวางแผน ร่วมคิด ร่วมดำเนินกิจกรรม และสรุปกิจกรรม ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ได้มี วิธีการในการนำเสนอและเข้ามามีส่วนร่วมดังนี้

- ๑) ประชาสัมพันธ์โครงการและให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น
- ๒) จัดค่ายเยาวชนแกนนำ
- ๓) สร้างใจจูงใจการมีส่วนร่วมของเยาวชนเช่นการแลกของรางวัล การสะสมคะแนนความดี ให้เกียรติบัตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๕

ขั้นการเตรียมการ

- ชี้แจงและทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
- การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการ พัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
- สื่อสารให้เด็กและเยาวชนรับทราบถึงโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการ พัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

ขั้นการดำเนินการ

- สำรวจความต้องการของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
- ดำเนินการประชุมเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
- มีการจัดทำแผนในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรโดยเด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
- ดำเนินกิจกรรมตามแผนการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมจากการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ เด็กและเยาวชน
- เด็กและเยาวชนทุกคนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

ขั้นการติดตามประเมินผล

- เด็กและเยาวชนประเมินความพึงพอใจโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
- เจ้าหน้าที่ประเมินความพึงพอใจโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
- เด็กและเยาวชนมีโอกาสร่วมกับเจ้าหน้าที่ในการเป็นคณะกรรมการในการติดตามประเมินผลโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
- มีแผนงานในการทำให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงานในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนระยะยาว

๖. การดำเนินการในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ในแต่ละหน่วยงานมีกลไกในการดำเนินงาน ดังนี้

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑

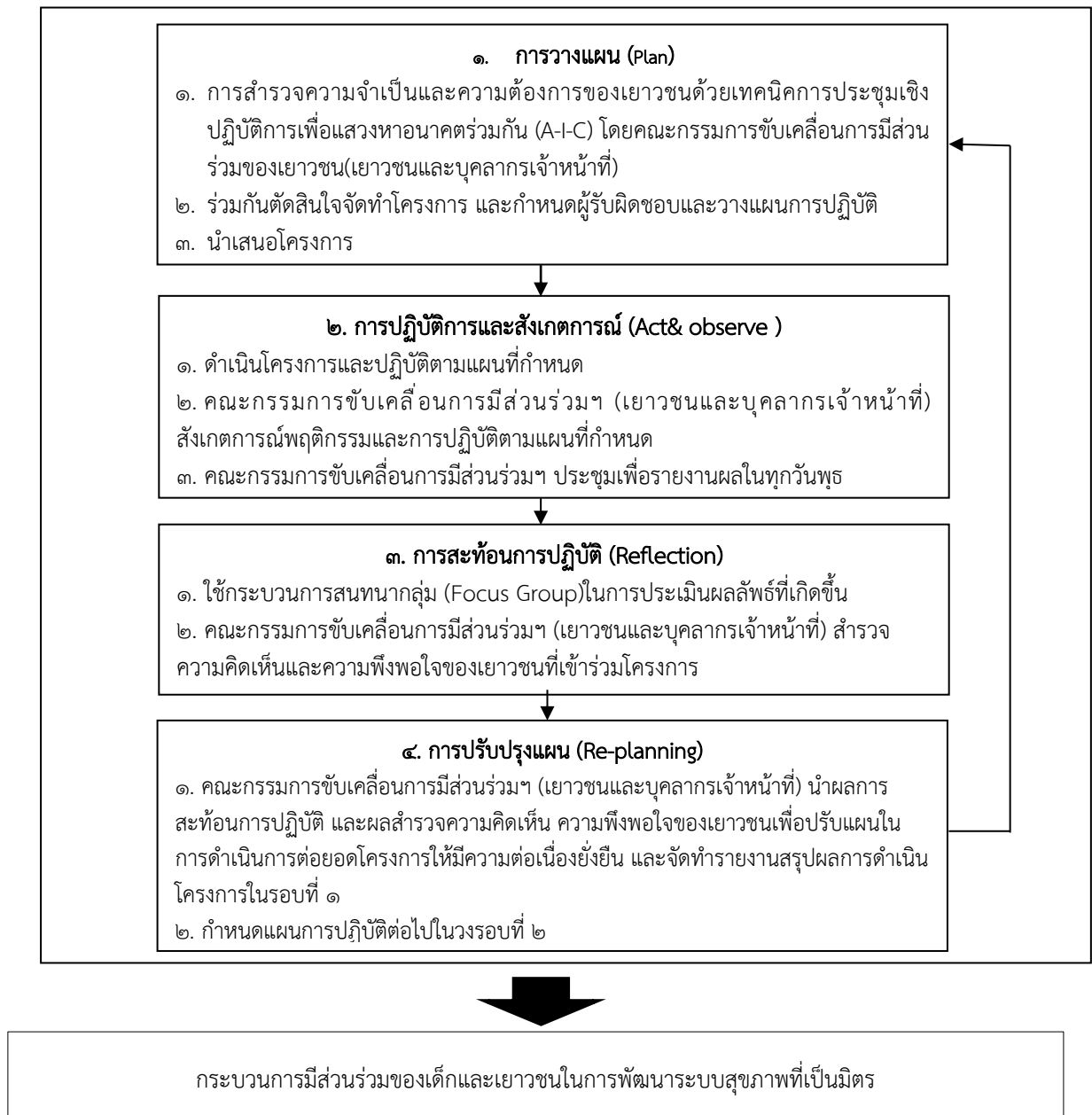
ขั้นการเตรียมการ

๑. จัดประชุมกลุ่มเพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการ แก่เจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑ ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมวางแผนและกำหนดกรอบแนวทางในการดำเนินงาน
๒. แต่งตั้งคณะทำงานการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของเยาวชนเพื่อดำเนินการโครงการ โดยกำหนดบทบาทหน้าที่และผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ประกอบด้วย นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ พยาบาล นักวิชาการ อบรมและฝึกวิชาชีพ บริหาร อภิบาล เจ้าหน้าที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการเยาวชน
๓. ขออนุมัติโครงการต่อผู้บริหาร
๔. นำเสนอโครงการต่อกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อพิจารณา

ขั้นการดำเนินการ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑ ดำเนินการกระบวนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory

Action Research: PAR)๔ กระบวนการ คือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติและสังเกตการณ์ (Act & observe) การสะท้อนการปฏิบัติ (Reflection) และการปรับปรุงแผน (Re-planning) ร่วมกับหลักการสร้างการมีส่วนร่วมที่ยึดเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลาง เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้ง ๔ กระบวนการ และใช้ระดับการมีส่วนร่วมตั้งแต่ระดับที่ ๘ คือผู้ใหญ่กับเยาวชนตัดสินใจร่วมกัน ในการดำเนินโครงการย่อยทุกโครงการ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒มีกลไกในการดำเนินโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน ดังนี้

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

ขั้นการเตรียมการ

- ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒ มีการดำเนินการชี้แจงทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่และบุคลากรทุกคนเพื่อสร้างการรับรู้และแนวทางในการดำเนินโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในรูปของการจัดประชุมบุคลากรและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่ให้บุคลากรทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ เช่น การสื่อสารจากบุคคลหนึ่งยังอีกบุคคลหนึ่ง การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผ่านแอปพลิเคชันไลน์กลุ่ม เป็นต้น

- ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒ มีการแต่งตั้งคณะทำงานในการดำเนินโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน ตามคำสั่งศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒ ที่ ๓๒/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ นำไปสู่การพัฒนาระบบการทำงานที่ครอบคลุมสอดคล้องสภาพปัญหา ความต้องการและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริงให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

- ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒ มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ สื่อสารโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนให้เด็กและเยาวชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงโดยการอบรมให้ความรู้หน้าแถวหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมเคารพธงชาติ ครูและเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมและเสริมความรู้ให้เด็กและเยาวชนได้รับทราบในช่วงโม่งพบครูที่ปรึกษา รวมทั้งจัดประชุมเด็กและเยาวชนทุกคนเพื่อให้ทราบข้อมูลและแนวทางในการดำเนินงานโครงการ

- ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒ โดยผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายร่วมกับเด็กและเยาวชนทุกคนได้ร่วมกันระดมความคิดในการจัดทำแผนการดำเนินโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนตามมาตรฐานการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๗ แผนการดำเนินโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒

ลำดับ	กิจกรรม	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
๑.	สร้างการรับรู้แบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม	เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔	- ผู้อำนวยการ - เจ้าหน้าที่ทุกคน - เด็กและเยาวชนทุกคน	
๒.	การคัดเลือกเด็กและเยาวชน แกนนำขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมโดยการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔	- คณะทำงานฝ่าย กิจกรรมและกระบวนการ - เด็กและเยาวชนทุกคน	
๓.	ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมโดย	ครั้งที่ ๑ เดือน พฤษภาคม ๒๕๖๔	- ผู้อำนวยการ - เจ้าหน้าที่ทุกคน - เด็กและเยาวชนทุกคน	

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

ลำดับ	กิจกรรม	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
	การมีส่วนร่วมของเด็กและ เยาวชน	ครั้งที่ ๒ เดือน มิถุนายน ๒๕๖๔		
๔.	ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการ ตามแผนพัฒนาระบบบริการ สุขภาพที่เป็นมิตรในสถาน ควบคุมโดยการมีส่วนร่วมของ เด็กและเยาวชน	เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔ เป็นต้นไป	- ผู้อำนวยการ - เจ้าหน้าที่ทุกคน - เด็กและเยาวชนทุกคน	
๕.	ทำวิดิทัศน์และเอกสารสรุป โครงการระบบบริการสุขภาพที่ เป็นมิตรในสถานควบคุมโดยการ มีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	เดือนมิถุนายน ๒๕๖๔	- คณะทำงานฝ่าย กิจกรรมและกระบวนการ - แกนนำเด็กและเยาวชน	
๖.	ประชุมเพื่อสรุปและประเมินผล โครงการพัฒนาระบบบริการ สุขภาพที่เป็นมิตรในสถาน ควบคุมโดยการมีส่วนร่วมของ เด็กและเยาวชน	เดือนมิถุนายน ๒๕๖๔	- ผู้อำนวยการ - เจ้าหน้าที่ทุกคน - เด็กและเยาวชนทุกคน	

ขั้นการดำเนินการ

- ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒ ได้ดำเนินการจัดประชุมเจ้าหน้าที่ เด็กและเยาวชน เพื่อสร้างการรับรู้แบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมเพื่อประชาสัมพันธ์ สื่อสาร ทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ เด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ พร้อมทั้งมีการสำรวจความต้องการของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาความรู้และทักษะในด้านต่าง ๆ ให้กับเด็กและเยาวชน ได้แก่ ปัญหาและความต้องการที่จะพัฒนา แก้ไข ในด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต รวมทั้งด้านสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกศูนย์ฝึก

- ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒ ได้ดำเนินการคัดเลือกเด็กและเยาวชนแกนนำขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ โดยการให้เด็กและเยาวชนที่มีความสนใจสมัครเข้ามาเป็นคณะทำงาน ผ่านกระบวนการคัดเลือกจากคณะทำงานฝ่ายกิจกรรมและกระบวนการโดยการสัมภาษณ์ สอบถามทัศนคติของเด็กและเยาวชน และมีเด็กและเยาวชนผ่านการพิจารณาจำนวน ๑๐ คน จึงแต่งตั้งเป็นผู้นำเด็กและเยาวชนโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน ตามคำสั่งศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒ ที่ ๓๓/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔

- ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒ ได้ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมโดยการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการชี้แจง สื่อสาร ทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ แกนนำเด็กและเยาวชน ภาคเครือข่าย พร้อมทั้งนำเสนอผลการระดมสมอง การกำหนดปัญหา ความต้องการและสิ่งที่ต้องการพัฒนา ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

เป็นมิตรโดยเด็กและเยาวชนได้แบ่งกลุ่มแกนนำออกเป็น ๓ กลุ่ม เพื่อขับเคลื่อนความต้องการ ใน ๓ เรื่องที่ได้จากการระดมความคิด กำหนดปัญหา ความต้องการและสิ่งที่ต้องการพัฒนา ได้แก่

๑. กลุ่ม Big Heart โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อรับฟังเรื่องราวความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนของศูนย์ฝึก ในการนำไปสู่การแก้ไขปัญหา ความต้องการในด้านต่าง ๆ ผ่านกล่องรับข้อความ เพื่อนแกนนำครูที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่ที่เด็กและเยาวชนให้ความไว้วางใจ ปัญหาหรือความต้องการ จะถูกแก้ไขได้อย่างตรงจุดตามความต้องการของผู้ที่นำเสนอเรื่องราวผ่านช่องทางต่าง ๆ

๒. กลุ่ม Sport โดยมีวัตถุประสงค์ในการเชิญชวนเด็กและเยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ผ่านการเล่นกีฬาประเภทต่าง ๆ โดยมีการดำเนินกิจกรรมในรูปแบบจัดการแข่งขันกีฬาในวันหยุด ในวันธรรมดาส่งเสริมเปิดให้บริการห้องออกกำลังกาย (Fitness) สำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความต้องการออกกำลังกายในร่ม เพิ่มช่องทางกายออกกำลังกายที่หลากหลายที่เหมาะสมกับวัย

๓. กลุ่ม Green โดยมีวัตถุประสงค์สร้างจิตสำนึกร่วมกันให้เด็กและเยาวชนได้ตระหนักและใส่ใจถึงความสะอาดในทุกพื้นที่แบ่งกลุ่มความรับผิดชอบในการดูแลรักษาความสะอาดทั้งภายในและภายนอกศูนย์ฝึก จัดกิจกรรม Big Cleaning Day เป็นประจำเดือนละ ๑ ครั้ง และมีการประกวดพื้นที่ในการทำ ความสะอาดในพื้นที่รับผิดชอบ

- ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒ ได้ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการตามแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมโดยการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน โดยมีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ความรู้และข้อปฏิบัติต่าง ๆ ปรับปรุงห้องสำหรับเป็นห้องปฏิบัติการของแกนนำในการประชุมและดำเนินโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน

- ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒ ได้ดำเนินการรวบรวมภาพประกอบการดำเนินโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งจัดทำวิทัศน์สรุปโครงการและเอกสารผลการดำเนินโครงการ

- ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒ ได้ดำเนินการประชุมเพื่อสรุปและประเมินผลโครงการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมโดยการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนร่วมกับภาคีเครือข่าย เด็กและเยาวชนนำเสนอผลการดำเนินการในแต่ละกลุ่ม ร่วมกันประเมินโครงการ ข้อเสนอแนะโอกาสในการพัฒนาเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องที่ยั่งยืน และมอบวุฒิบัตร รางวัลแก่เด็กและเยาวชน จำนวนเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการในครั้งนี้ จำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึก จำนวนแกนนำเด็กและเยาวชนที่ทำหน้าที่เขียนโครงการ เสนอโครงการ ดำเนินโครงการและประเมินผลโครงการ พร้อมทั้งสรุปผลการดำเนินงาน จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนแกนนำ

ขั้นตอนการติดตามประเมินผล

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒ ได้ประเมินความพึงพอใจในการดำเนินโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการดำเนินการแบ่งออกเป็น ๒ ส่วนได้แก่

๑. แบบประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน

๒. แบบประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนและได้นำผลของการประเมินมาใช้ในการวางแผน และดำเนินการปรับปรุงพัฒนาในอนาคตต่อไป

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผน โดยมีเด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ และบุคคลภายนอกจากภาคีเครือข่ายร่วมเป็นคณะกรรมการ

ทั้งนี้ในการดำเนินโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนนั้น เด็กและเยาวชนทุกคนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอนของทุกกิจกรรมสามารถนำผลการดำเนินโครงการไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ครอบคลุมทุกด้านทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ ๘ แผนงานหรือนวัตกรรมในการทำให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงานในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ด้านสุขภาพกาย ด้านสุขภาพจิต และด้านสิ่งแวดล้อม ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒

การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	แผนงาน/กิจกรรม	หมายเหตุ
กลุ่ม Sport (ด้านสุขภาพกาย)	แผนงาน เด็กและเยาวชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ผ่านการเล่นกีฬา เพื่อพัฒนาทางด้านร่างกายให้เจริญเติบโตเหมาะสมกับวัย กิจกรรม จัดการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ ตามความเหมาะสมในช่วงวันหยุด เช่น ฟุตบอล ตะกร้อ บาสเกตบอล เทเบิลเทนนิส เปตอง เป็นต้น เปิดให้บริการห้องออกกำลังกายทางด้านสมรรถภาพของร่างกาย (Fitness) ในวันทุกวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ หลังเวลาเลิกเรียน วันละ ๑ ชั่วโมง (๑๕.๑๕ – ๑๖.๑๕ น.) เพื่อเปิดโอกาสทางเลือกให้กับเด็กและเยาวชนได้มีช่องทางการออกกำลังกายที่หลากหลาย นวัตกรรม สร้างการรับรู้ประโยชน์ของการออกกำลังกาย เปลี่ยนรูปแบบการจัดกิจกรรมด้านกีฬา สร้างแรงจูงใจในการออกกำลังกาย เพิ่มอุปกรณ์ในการออกกำลังกาย ห้องออกกำลังกายทางด้านสมรรถภาพของร่างกาย (Fitness) ให้มีความหลากหลายมากขึ้น	

การมีส่วนร่วมของเด็ก และเยาวชน	แผนงาน/กิจกรรม	หมายเหตุ
กลุ่ม Big Heart (ด้านสุขภาพจิต)	แผนงาน รับฟังเรื่องราวความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนของศูนย์ ฝึก ในด้านปัญหา ข้อเสนอแนะ สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข และความต้องการด้านต่าง ๆ กิจกรรม เปิดช่องทางการนำเสนอปัญหา ข้อเสนอแนะ สิ่ง ที่ต้องปรับปรุงแก้ไขและความต้องการด้านต่าง ๆ ที่ หลากหลายช่องทาง ได้แก่ กล้องรับแสดงความคิดเห็น ครูที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่ เป็นต้น นำปัญหา ข้อเสนอแนะ สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข และความต้องการด้านต่าง ๆ พิจารณาตามลำดับ ความสำคัญผ่านคณะกรรมการนักวิชาชีพเพื่อให้วิธีการที่ เหมาะสมในการบริหารจัดการ นวัตกรรม ให้ความสำคัญกับทุกเรื่องที่เด็กและเยาวชนแสดง ความคิดเห็น กระตุ้นและประชาสัมพันธ์ เป็นระยะตาม โอกาสและเวลาที่เหมาะสม เพิ่มช่องทางในการแสดง ความคิดเห็น เน้นความปลอดภัยของข้อมูล	
กลุ่ม Green (ด้านสิ่งแวดล้อม)	แผนงาน สร้างจิตสำนึกร่วมกันให้เด็กและเยาวชนได้ตระหนักและ ใส่ใจถึงความสะอาดในทุกพื้นที่ ช่วยกันดูแลรักษาความ สะอาดทั้งภายในและภายนอกศูนย์ฝึก	
กลุ่ม Green (ด้านสิ่งแวดล้อม) (ต่อ)	กิจกรรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะ จัดกิจกรรม Big Cleaning Day เป็นประจำเดือนละ ๑ ครั้ง และมีการ ประกวดพื้นที่ในการทำมาสะอาดในพื้นที่ที่รับผิดชอบ มีเปิดธนาคารขยะ นวัตกรรม	

การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	แผนงาน/กิจกรรม	หมายเหตุ
	สร้างมูลค่าจากขยะ ต่อยอดกระบวนการดำเนินกิจกรรม กระตุ้นและเผยแพร่ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๓

ขั้นการเตรียมการ ให้ผู้ที่เข้าร่วมอบรม การส่งเสริมการมีส่วนร่วมฯ ที่จัดโดยกรมพินิจฯ ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ เด็กและเยาวชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของโครงการฯ

ขั้นการดำเนินการ

- แต่งตั้งคณะกรรมการทางด้านของเจ้าหน้าที่และ ด้านของเด็กและเยาวชน
- ประชุมคณะกรรมการ เพื่อให้คณะกรรมการได้เลือกกิจกรรมที่ตนเองสนใจ ที่จะดำเนินการ และวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน รวมถึงการจัดสรรงบประมาณในแต่ละกิจกรรม
- ดำเนินการตามแผนที่ได้วางไว้ โดยให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรม ตามศักยภาพของเยาวชน

ขั้นการติดตามประเมินผล แจกแบบประเมินผล การดำเนินโครงการฯ ให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อวิเคราะห์หาจุดแข็ง และจุดอ่อนในแต่ละกิจกรรม รวมถึงหาข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมครั้งต่อไป

แผนงานหรือนวัตกรรม มีเยาวชนที่ผ่านการอบรม อสคอ.(อาสาพัฒนาสุขภาพศูนย์ฝึกและอบรมฯ) จำนวน ๔๕ คน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๔

ขั้นการเตรียมการ

๑. ดำเนินการชี้แจง ทำความเข้าใจกับบุคลากรในที่ประชุมประจำเดือน จากนั้นกำหนดวันในการนัดประชุมกับเจ้าหน้าที่ทั้งศูนย์ฝึกและอบรมฯ ถึงโครงการและเป็นการทบทวนทำความเข้าใจอีกครั้งในระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรฯ

๒. การจัดตั้งคณะและทำเป็นคำสั่งในการดำเนินงานทั้งเจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชน ในการขับเคลื่อนการดำเนินการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

๓. มีการสื่อสารให้เด็กและเยาวชน รับทราบถึงโครงการฯ และทบทวนทำความเข้าใจในเรื่องระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรฯ

๔. ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ร่วมกับเด็กและเยาวชนจัดทำแนวทางการดำเนินงานในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรตามมาตรฐานการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรให้ครบทั้ง ๓ ด้าน คือร่างกาย จิตใจ และสังคม

ขั้นการดำเนินการ

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

๑. ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ดำเนินการจัดกิจกรรมตามแนวทางในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตร โดยสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ดังนี้

๑.๑. มีการสำรวจความต้องการของเจ้าหน้าที่เด็กและเยาวชนในการพัฒนาความรู้และทักษะต่างๆให้กับเด็กและเยาวชน และการพัฒนาระบบการดำเนินงานของศูนย์ฝึกและอบรมฯ

๑.๒ มีการจัดทำแผนงานโครงการ/กิจกรรม ในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรโดยเด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

๑.๓ ดำเนินจัดทำโครงการ/กิจกรรมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

๒. ประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่

๓. จัดทำรูปแบบสรุปโครงการฯ และวิดิทัศน์เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงาน

ขั้นการประเมินผลโครงการ

๑. มีการนำเสนอผลการดำเนินงานการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมจากการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ให้เครือข่ายรับทราบและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานต่อยอดและมีการทำงานอย่างยั่งยืน

๒. มีเอกสารสรุปผลการดำเนินงานและวิดิทัศน์ในการนำเสนอผลการดำเนินงานการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมจากการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๕

ขั้นการเตรียมการ

๑. ประชุมเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนร่วมเพื่อแจ้งนโยบายในการดำเนินโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๕ ให้ทราบโดยทั่วกัน โดยอธิบายถึงหลักการ เหตุผล และความจำเป็นในการดำเนินโครงการและแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้สอดคล้องกับนโยบายในการดำเนินโครงการ เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องกับนโยบายของโครงการ

๒. จัดประชุมเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ เพื่อแจ้งนโยบายในการดำเนินโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๕ ให้เด็กและเยาวชนทราบโดยทั่วกัน โดยอธิบายถึงหลักการ เหตุผล และความจำเป็นในการดำเนินโครงการ ให้เยาวชนมีความเข้าใจถึงประโยชน์ที่จะได้รับการดำเนินโครงการฯ รวมถึงสิทธิและหน้าที่ของเยาวชนในขณะเข้าร่วมโครงการ และมีการสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ร่วมกับการอธิบายถึงบทบาทและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการเป็นที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับนโยบายในการดำเนินโครงการ

ขั้นการดำเนินการ

๑. จัดการประชุมให้เด็กและเยาวชนร่วมกันระดมสมองเพื่อคิดวิเคราะห์ถึงปัญหาและปัจจัยภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินนโยบายตามโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและ

เยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
แห่งที่ ๕

๒. ให้เยาวชนร่วมกันเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่เยาวชนสนใจที่สามารถส่งเสริม และพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ได้ และสอดคล้องกับการดำเนินงานตามนโยบายของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และนำหัวข้อที่ได้มาพิจารณาร่วมกันอีกครั้งหนึ่งเพื่อคัดเลือกเฉพาะกิจกรรมที่สามารถนำมาดำเนินการได้จริง มีความเหมาะสมกับเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ สอดคล้องกับนโยบายในการดำเนินโครงการฯ

๓. เยาวชนและเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นที่ปรึกษาร่วมกันพิจารณาเพื่อหาวิธีในการจัดกิจกรรมตามหัวข้อที่เลือกไว้ โดยเลือกวิธีที่เหมาะสมและเยาวชนส่วนใหญ่มีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด

๔. เยาวชนและเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นที่ปรึกษาร่วมกันวางแผนในการจัดกิจกรรม โดยร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมของพื้นที่จัดกิจกรรม การจัดวางพื้นที่ในการจัดกิจกรรม ลักษณะกิจกรรม และจัดทีมเยาวชนเพื่อร่วมดำเนินการในแต่ละกิจกรรมโดยเยาวชนจะเป็นผู้แบ่งหน้าที่กันเองภายในทีมเพื่อดำเนินกิจกรรม

๕. เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นที่ปรึกษาดำเนินการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ตัวโครงการ หนังสือเชิญวิทยากร เอกสารขออนุมัติจัดโครงการ เอกสารขออนุมัติจัดซื้อต่าง ๆ เอกสารขอยืมเงินทরণราชการ เพื่อขอความเห็นชอบในการจัดกิจกรรมกับผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมฯ จากนั้นจึงเสนอโครงการดังกล่าวไปยังกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพื่อขออนุมัติโครงการฯ

๖. เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นที่ปรึกษาร่วมกับเยาวชนปรับแก้กิจกรรมให้เหมาะสมตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่กรมพินิจฯ เพื่อเตรียมจัดกิจกรรมตามโครงการฯ

๗. เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นที่ปรึกษาติดต่อวิทยากร จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์และสิ่งที่เกี่ยวข้องตามแผนงานที่วางไว้

๘. เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นที่ปรึกษาร่วมกับเด็กและเยาวชนดำเนินกิจกรรมตามโครงการที่วางไว้

ขั้นตอนการติดตามประเมินผล

๑. เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นที่ปรึกษาจัดทำเอกสารประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ ผ่านโปรแกรม Google Form

๒. แจ้งเจ้าหน้าที่และเยาวชนร่วมกันประเมินความพึงพอใจ

๓. รวบรวมข้อมูลที่ได้มาเพื่อสรุปผลการประเมินการจัดกิจกรรมตามโครงการฯ

แผนงานเพื่อทำให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงานในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

๑. ศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีการประสานงานกับคณะกรรมการสงเคราะห์ฯ ซึ่งเป็นเครือข่ายภายนอกเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง โดยล่าสุดได้ประสานเพื่อขอความร่วมมือจัดโครงการเส้นทางศิลปินขึ้น เพื่อสอนให้เยาวชนสามารถซ่อมแซมและตั้งสายเครื่องดนตรีกีตาร์ รวมถึงจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นในการบำรุงรักษาและซ่อมแซมเครื่องดนตรี ให้กับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ทำให้เยาวชนมีเครื่องดนตรีไว้เล่นเพื่อผ่อนคลาย อันเป็นการส่งเสริมสุขภาพของเด็กและเยาวชนในสถานการณ์โรคระบาดโควิด-๑๙ ช่วยลดภาวะตึงเครียดในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ซึ่งเด็กและเยาวชนต้องมีการปรับตัวในการใช้ชีวิตวิถีใหม่ ทั้งการต้องเว้นระยะห่างจากเพื่อนและเจ้าหน้าที่ ต้องใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลา จัดกิจกรรมนันทนาการจากหน่วยงานภายนอกทุกกิจกรรม งดเยี่ยมใกล้ชิดและงดเยี่ยมบ้าน

๒. ศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีการประสานงานกับวิทยากรบางท่านที่มีความตั้งใจและเล็งเห็นถึงศักยภาพของเยาวชน เพื่อกลับมาบรรยายให้ความรู้แก่เยาวชนเพิ่มเติมและจัดกิจกรรมกับเยาวชนในครั้งต่อไป เมื่อสถานการณ์โรคระบาดโควิด-๑๙ ดีขึ้น

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๖

โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร สำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๖ มีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้ได้รูปแบบกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ให้เด็กและเยาวชนได้รับบริการด้านสุขภาพที่ดีเหมาะสม สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการโดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

๑. สำรวจความต้องการของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาความรู้
๒. ประชุมเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน
๓. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตร
๔. ดำเนินการตามแผนการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม จากการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

การดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๖ ในทุกขั้นตอนต้องอาศัยความร่วมมือของภาคีเครือข่าย ไม่ว่าจะเป็น เด็กและเยาวชนในควบคุม ผู้นำองค์กร คณะเจ้าหน้าที่ หน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง ทำให้มีการดำเนินงานเพื่อการส่งเสริมศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพที่ดี เหมาะสม สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการได้อย่างแท้จริง กล่าวคือ เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการเลือกเมนูอาหาร กิจกรรมการมีส่วนร่วมในการกำหนดสิ่งของ/เครื่องใช้ กิจกรรมมุมกีฬา กิจกรรมลานสุขภาพจิตดี กิจกรรมพัฒนาแกนนำเยาวชนด้านสุขภาพ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๗

ตามที่ได้รับนโยบายจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ให้จัดโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนนั้น มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

๑. จัดประชุมและแต่งตั้งคณะทำงานของเจ้าหน้าที่และเยาวชน
๒. วางแผนการใช้งบประมาณและรูปแบบในการจัดทำโครงการ
๓. วางแผนระยะเวลาในการจัดทำกิจกรรมย่อยภายในโครงการ
๔. มีการชี้แจงนโยบายของกรมพินิจฯ ให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
๕. เยาวชนแกนนำนำนโยบายไปประชุมในกลุ่มเยาวชน ถึงรูปแบบการจัดกิจกรรมและมอบหมายหน้าที่ในการจัดกิจกรรมภายในศูนย์ฝึก
๖. เยาวชนจัดกิจกรรมร่วมกันโดยมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้ให้ความรู้และคำแนะนำต่างๆ
๗. หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมมีการรวมกลุ่มกันเพื่อถอดบทเรียนและสรุปกิจกรรม

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๘

๑. ผู้อำนวยการฯ มีนโยบายที่ชัดเจน โดยมีการมอบหมายนโยบายให้กับคณะทำงานนำไปปฏิบัติ โดยการประชุมร่วมกันเพื่อศึกษาทำความเข้าใจและกำหนดแนวทางการดำเนินงานเบื้องต้น จากนั้นจึงประชุมเจ้าหน้าที่ทั้งหมด เพื่อทำความเข้าใจในหลักการและหาหรือแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม

๒. คณะทำงานและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน มีองค์ความรู้ในการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีทัศนคติที่ดี และมีความสามารถในการดัดแปลงสภาพของเด็กและเยาวชนให้มีส่วนร่วมได้

๓. การสื่อสาร และการประชาสัมพันธ์โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน ที่ทำให้เด็กและเยาวชนเล็งเห็นถึงประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรม และสร้างความตระหนักในการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตในเด็กและเยาวชนได้ และการรับสมัครเด็กและเยาวชนที่มีศักยภาพเป็นแกนนำในโครงการ

๔. เจ้าหน้าที่ แกนนำ เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ร่วมกันระดมความคิดเพื่อค้นหากิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน และเป็นกิจกรรมที่เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม โดยการนำจุดแข็งที่มีอยู่ภายใต้บริบทของศูนย์ฝึกและอบรมฯ

๕. แกนนำเด็กและเยาวชน เป็นช่องทางหนึ่งที่เป็นตัวแทนเด็กและเยาวชนในการสื่อสารเพื่อสร้างแรงจูงใจและสร้างความตระหนักในการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ โดยการพูดคุยในกลุ่มย่อยของเด็กและเยาวชนกันเองอย่างไม่เป็นทางการ

๖. กิจกรรมการพบกลุ่มครูที่ปรึกษา ระหว่างเจ้าหน้าที่กับเด็กและเยาวชนที่มีสัมพันธภาพที่ดี ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีความกล้าจะพูดคุยแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่ได้อย่างเป็นจริง

๗. การต่อยอดรูปแบบกิจกรรมที่มีอยู่หรือเคยผ่านมาของศูนย์ฝึกและอบรมฯ เช่น กิจกรรมตามมาตรฐานบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมที่ผ่านมา หรือกิจกรรมสาระทักษะการดำเนินชีวิตทุกวันศุกร์ ซึ่งมีรูปแบบที่หลากหลาย หรือ กิจกรรมช่วยเพื่อนช่วยเพื่อน ชมรม TO BE NUMBER ONE เป็นต้น

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๙

ขั้นการเตรียมการ

- มีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงให้ทราบถึงความสำคัญของการดำเนินงานโครงการการมีส่วนร่วมในที่ประชุมประจำเดือน

- มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนโครงการหรือการมอบหมายงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร

- มีการสื่อสารกับเด็กให้ทราบถึงการจัดกิจกรรมผ่านทางครูที่ปรึกษาและการประกาศเสียงตามสาย หรือการชี้แจงหน้าเสาธงตอนเช้า

- มีการจัดทำแผนงานโครงการร่วมกับเด็กและเยาวชนแกนนำ

ขั้นการดำเนินการ

- มีการสำรวจความต้องการของเด็กและเยาวชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาทักษะต่างๆของเด็กและเยาวชน

- ดำเนินการจัดประชุมเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนรวมทั้งกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

- ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพให้ครบทุกมิติเช่นทางกายได้สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีสุขภาพกายที่ดีโดยการจัดสิ่งแวดล้อมที่น่าอยู่ ไม่แออัด บนหอนอนหรือหน่วยเรียนเพื่อป้องกันโรคติดต่อ ทางจิตใจได้สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเยี่ยมญาติออนไลน์ในช่วงที่มีการระบาดของโรคโควิด-๑๙

หรือด้านสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการจัดมุมพักผ่อนหย่อนใจหรือจัดสวนหย่อมเพื่อผ่อนคลายบริเวณหน้าหน่วยหญิง หน้าหอประชุมใหญ่หรือหน้าหน่วยพยาบาล

ขั้นการติดตามประเมินผล

- มีการประเมินผลความพึงพอใจในการดำเนินงานตามเอกสารข้อ ๗
- มีการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงในส่วนที่สามารถทำได้
- มีการเชิญหน่วยงานภายนอกเข้ามาประเมินความเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชนทุก ๔ เดือน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๐

ขั้นการเตรียมการ

๑. ชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากร
๒. ประชุมคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

๓. สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ให้เด็กและเยาวชนรับทราบถึงโครงการฯ

ขั้นการดำเนินการ

๑. ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ดำเนินการจัดกิจกรรมตามแนวทางการดำเนินงานในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร โดยสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

๑.๑. สำรวจความต้องการของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาความรู้และทักษะต่างๆให้กับเด็กและเยาวชน

๑.๒. ดำเนินการประชุมเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

๑.๓. ดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมจากการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

๒. ประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่

๓. จัดทำวิดิทัศน์เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงาน และสรุปผลการดำเนินงาน

ขั้นการประเมินผลโครงการ

นำเสนอผลการดำเนินงานการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมจากการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน และเอกสารสรุปผลการดำเนินงาน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๑

มีการติดตามเป็นการรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานตามแผนที่มีการกำหนดไว้แล้วเพื่อนำเป็นข้อมูลใช้ในการตัดสินใจโดยได้ตรวจสอบ ควบคุมกำกับปฏิบัติการ แล้วกิจกรรมดังต่อไปนี้

- กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการการมีส่วนร่วมเด็กและเยาวชนตามแนวทางโครงการพัฒนาระบบสุขภาพเป็นมิตร

- ออกแบบเมนูอาหาร
- ให้ความรู้สุขภาวะเพศวิถี
- กิจกรรมค่ายพัฒนาแกนนำสุขภาพเป็นมิตร หน่วยหญิง
- กิจกรรมประกวดหอนอนสร้างสุข

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

- กิจกรรมพี่เตือนน้อง
- กิจกรรมถอดบทเรียนสู่การเรียนรู้

แผนงานนวัตกรรม สร้างแกนนำเด็กและเยาวชนชาย-หญิงเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม กิจกรรมสุขภาพเป็นมิตรอย่างต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชนมีการประชุมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

- การประเมินผล
- ก่อนเริ่มโครงการ
- ขณะดำเนินโครงการเป็นระยะ ๑ เดือน ทุก ๓ เดือน ทุก ๖ เดือน ทุกปี

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๒

ขั้นเตรียมการ

- มีการชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ แนวทางในการจัดกิจกรรม ให้กับเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งเปิดรับอาสาสมัครแกนนำ

- เด็กและเยาวชนมีการวางแผนรูปแบบการจัดกิจกรรมและพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรร่วมกับเจ้าหน้าที่ผ่านทางแกนนำ

ขั้นดำเนินงาน

- อาสาสมัคร เข้ารับการจัดกิจกรรมร่วมกับเจ้าหน้าที่ ตามที่กำหนดไว้

- อาสาสมัคร ร่วมกับเจ้าหน้าที่ ดำเนินการจัดกิจกรรมกับเด็กและเยาวชนทั้งหมด อาสาสมัครเป็นผู้จัดกิจกรรม เจ้าหน้าที่เป็นผู้จัดหาทรัพยากร

ขั้นการติดตามและประเมินผล

นำผลการจัดกิจกรรมจากใบงาน แบบประเมินในแต่ละกิจกรรม มาสรุปผล วิเคราะห์ เพื่อปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรมและการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตร ร่วมกับเยาวชนอาสาสมัคร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๓

ขั้นเตรียมการ

เจ้าหน้าที่ที่เข้าร่วมประชุม สื่อสารที่มาโครงการให้แก่เด็กและเยาวชนอย่างทั่วถึง

ขั้นดำเนินการ

เด็กและเยาวชนทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทาง รูปแบบ การจัดโครงการ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ อย่างยั่งยืน นำความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนมาเขียนโครงการ เสนอขออนุมัติโครงการ เมื่อโครงการได้รับการอนุมัติ จึงเริ่มวางแผนดำเนินการโดยตัวแทนเด็กและเยาวชนทุกโซนมีส่วนร่วม และเป็นผู้สื่อสาร เป็นแกนนำในการจัดกิจกรรม มีเจ้าหน้าที่เป็นที่ปรึกษาประจำโซน

ขั้นการติดตามประเมินผล

กิจกรรมที่เด็กและเยาวชนวางแผนและดำเนินการ เน้นการสร้างคามยั่งยืนที่สามารถดำเนินการได้ต่อเนื่องและเกิดประโยชน์ เป็นไปตามความต้องการอย่างแท้จริง จึงกำหนดให้มีการติดตามการดำเนินกิจกรรมเดือนละ ๑ ครั้ง โดยตัวแทนเด็กและเยาวชนร่วมกับเจ้าหน้าที่

ทำให้เกิดนวัตกรรมจากกิจกรรมที่ดำเนินการ เยาวชนมีแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เช่น กิจกรรมความสุขจากกองขยะ กิจกรรมมุมส่งเสริมสุขภาพ และกิจกรรมเยาวชน จิตอาสา พัฒนาสุขภาพ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๔

ขั้นการเตรียมการ

- ผู้บริหารมีการดำเนินการชี้แจง ทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่
- แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาและช่วยประสานการทำงานของเด็กและเยาวชน
- ประชุมคณะทำงานและเจ้าหน้าที่เพื่อชี้แจงรายละเอียดกิจกรรมโครงการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

- ประชาสัมพันธ์โครงการและทบทวนความรู้เกี่ยวกับการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรให้เด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่ รับรู้และเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของแนวทางการดำเนินงานสุขภาพที่เป็นมิตร พร้อมทั้งประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่ต่อระบบสุขภาพที่เป็นมิตรก่อนทำโครงการฯ

ขั้นการดำเนินการ

- สำรวจความต้องการของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะต่างๆที่สอดคล้องความถนัดและความสนใจ ตลอดจนสิ่งที่อยากจะทำให้ศูนย์ฝึกและอบรมฯพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสมกับความต้องการของเยาวชน โดยมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำปรึกษา

- ประชุมคณะทำงานและเจ้าหน้าที่เพื่อชี้แจงรายละเอียดกิจกรรมโครงการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

- จัดทำแผนการจัดกิจกรรม มีดังนี้

๑. กิจกรรมค่าย (save yourself) ศูนย์ฝึกและอบรมฯได้จัดกิจกรรมดังต่อไปนี้

๑.๑ กิจกรรมทักษะชีวิต มีการมอบหมายกิจกรรมทั้ง ๘ กิจกรรมให้ผู้รับผิดชอบเพื่อศึกษาข้อมูลในหัวข้อที่ตนได้รับมอบหมาย เมื่อถึงวันทำกิจกรรมก็จะแบ่งเยาวชนแกนนำออกเป็นกลุ่ม ๔ กลุ่มให้ผู้รับผิดชอบอยู่ประจำฐานแต่ละฐานตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย โดยให้เยาวชนหมุนไปเข้าฐานแต่ละฐานจนครบทุกกลุ่ม แล้วจึงมาสรุปกิจกรรมพร้อมกันในห้องประชุมโดยแบ่งเยาวชนตามกลุ่มเหมือนเดิม

๑.๒ กิจกรรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการช่วยฟื้นคืนชีพ (CPR) ดำเนินการจัดกิจกรรมโดยเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาให้ความรู้ให้แก่ตัวแทนเยาวชนแกนนำ ๒๐ คน หลังจากนั้นให้ความรู้ในหัวข้อดังกล่าวก่อนฝึกภาคปฏิบัติจริง เพื่อสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดให้กับเพื่อนเยาวชนทุกคนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ

๑.๓ กิจกรรมการจัดบอร์ดนิทรรศการ กิจกรรมนี้เจ้าหน้าที่ครูพี่เลี้ยงกำหนดหัวข้อให้ในแต่ละกลุ่ม โดยหัวข้อได้มาจากแสดงความคิดเห็นของเยาวชน หลังจากนั้นเยาวชนแกนนำจะนำไปเสนอหน้าเสาธงและให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพกายและใจให้กับเพื่อนเยาวชน โดยมีเจ้าหน้าที่ครูพี่เลี้ยงคอยสนับสนุน หลังจากนั้นนำบอร์ดนิทรรศการไปติดไว้ตามที่ต่างๆที่สามารถเห็นได้ชัด

๒. กิจกรรมเซฟสิ่งแวดล้อม (Save Environment) (การทำน้ำหมักชีวภาพ) โดยให้ความรู้เรื่องการจัดการคัดแยกขยะกับเยาวชนแกนนำ ๒๐ คน หลังจากนั้นให้เยาวชนแกนนำร่วมกันวางแผนการจัดการคัดแยกขยะภายในสถานควบคุม เมื่อวางแผนเสร็จก็จะจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำในกิจกรรม

๓. กิจกรรมธนาคารความดี โดยให้ความรู้แก่เยาวชน ให้เยาวชนได้มีทักษะในการจัดการและทักษะในการดำเนินชีวิต ได้เสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม เป็นการสร้างแรงจูงใจให้เยาวชนในการทำ ความดี ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงตัวเองให้ดีขึ้น ไม่กระทำความผิดซ้ำหลังได้รับการปล่อยตัว

๔. กิจกรรมศูนย์ฝึกและอบรมฯ น่าน้อย (Save life Andaman Training Center) โดยให้เด็กและ เยาวชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างวิธีการเรียนรู้เพื่อให้มีทักษะในการดำเนินชีวิต ได้เสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรมอันดีงามที่เกิดขึ้นในตัวเด็กและเยาวชน ได้มีความรู้ความเข้าใจในพฤติกรรมที่ตนประพฤติ ปฏิบัติ

ขั้นการติดตามประเมินผล

- จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับเด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ และวิทยากรต่อภาพรวมของ โครงการฯ

- เยาวชนแกนนำพร้อมกับเจ้าหน้าที่สรุปผลการดำเนินกิจกรรมและถอดบทเรียนการดำเนินโครงการฯ โดยเยาวชนแกนนำได้เรียนรู้จากกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

๑. กิจกรรมค่าย save yourself

๑.๑ กิจกรรมทักษะชีวิต (เสี่ยงในความเจียม/ตัวเราทั้งภายในและภายนอก/ฉันมี ฉันเป็น ฉันทำได้/สิ่งดีที่เราทำ/เรื่องราวของนก แมลง และสัตว์/แผนภูมิความสัมพันธ์/นิทานอารมณ์/การรวบรวม เรื่องราว) เยาวชนได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมดังนี้

- ๑) มีสมาธิ ตั้งใจ ฟัง รับฟังเหตุผลของผู้อื่น
- ๒) มีความคิดสร้างสรรค์ / คิดบวก / คิดวิเคราะห์
- ๓) ทบทวนตนเอง
- ๔) รับรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น
- ๕) เห็นความสำคัญของครอบครัว / ผู้อื่น
- ๖) เรียนรู้สิ่งที่ได้จากการฟัง
- ๗) รับรู้ข้อดี/ความสามารถของตนเอง
- ๘) กล้าแสดงออก
- ๙) รู้จักการเปลี่ยนแปลง
- ๑๐) รู้หน้าที่ของตนเอง
- ๑๑) เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น หรือเห็นความสำคัญของผู้อื่น

๑.๒ กิจกรรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการช่วยฟื้นชีพ (CPR) เยาวชนได้เรียนรู้จากการจัด กิจกรรม ดังนี้

- ๑) มีความรู้ และเกิดสามารถในการช่วยเหลือคนอื่นเบื้องต้น
- ๒) ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นในเรื่องการปั๊มหัวใจ
- ๓) หากเราตกอยู่ในสถานการณ์จริง เราสามารถลำดับว่าควรจะทำอะไรก่อน - หลัง
- ๔) ได้รู้จักอุปกรณ์ทางการแพทย์
- ๕) รู้ว่าควรติดต่อประสานงาน ๑๖๖๙ เพื่อให้มาช่วยชีวิตโดยให้นำเอาเครื่อง AED มาด้วย
- ๖) รู้จักประเมินสถานการณ์ของผู้ป่วย
- ๗) ได้รู้ และนับจังหวะเป็น ในเรื่องของการปั๊มหัวใจ
- ๘) สามารถแยกแยะการดูแลผู้ป่วยได้

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

- ๙) สามารถรับรู้ได้ว่าสถานที่ หรือ สถานการณ์ไหนสามารถช่วยเหลือผู้ป่วยได้
 - ๑๐) ทำให้เราเป็นพลเมืองดี ที่สามารถช่วยเหลือผู้อื่น
 - ๑๑) รู้จักชนิดบาดแผลในลักษณะต่างๆ
 - ๑๒) รู้จักการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ทำให้ช่วยลดความเสี่ยงในการเสียชีวิตได้
 - ๑๓) ได้เรียนรู้วิธีการห้ามเลือดเบื้องต้น
 - ๑๔) สามารถประเมินวิธีการรักษาที่ถูกต้องได้เมื่อเรารู้จักชนิดของบาดแผลต่างๆ
 - ๑๕) นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริงหากเกิดสถานการณ์บาดเจ็บ
 - ๑๖) ได้ดูแลผู้ป่วยแบบถูกวิธีและเป็นขั้นเป็นตอน
 - ๑๗) ลดอาการบาดเจ็บหรือบรรเทาอาการบาดเจ็บเบื้องต้นได้
 - ๑๘) รู้ข้อห้ามที่ไม่ควรทำในการปฐมพยาบาล
 - ๑๙) รู้จัก ๕ ย คือ ยึด เย็น ยก หยุด ย้าย
 - ๒๐) รู้จักการเข้าเฝือกชั่วคราว
 - ๒๑) วิเคราะห์รูปแบบอาการบาดเจ็บต่างๆได้
 - ๒๒) รู้ว่ากระดูกหักมีสองประเภทคือแบบเปิดและแบบปิด
 - ๒๓) ได้รู้วิธีการดูแลผู้ป่วยกระดูกหัก
 - ๒๔) รู้ว่าอาการไหนที่เป็นอันตรายและอาการไหนที่ไม่เป็นอันตราย
 - ๒๕) สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้
 - ๒๖) รู้เกี่ยวกับวัสดุที่ควรใช้ในการช่วยชีวิต
 - ๒๗) รู้วิธีการเข้าเฝือกและวิธีการเคลื่อนย้ายที่ถูกต้อง
- ๑.๓ กิจกรรมการจัดบอร์ดนิทรรศการ เยาวชนได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมดังนี้
- ๑) รู้จักการทำงานเป็นทีม / การทำงานร่วมกัน
 - ๒) ได้มีความรู้ในการจัดนิทรรศการ
 - ๓) มีความสามัคคี
 - ๔) มีความคิดสร้างสรรค์
 - ๕) ได้รู้จักความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่
 - ๖) ได้รู้จักการรักษาและป้องกันโรคอย่างถูกวิธี
 - ๗) มีความกล้าแสดงออก
๒. กิจกรรมเชฟสิ่งแวดล้อม (การทำน้ำหมักชีวภาพ) เยาวชนได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมดังนี้
- ๑) นำของที่ไม่ใช้แล้วมาใช้ให้เกิดประโยชน์
 - ๒) ลดแมลงวันภายในศูนย์ฝึกทำให้ไม่เป็นโรคบิดอีก
 - ๓) สร้างรายได้เพิ่มขึ้น เพราะไม่ต้องซื้อของเช่นน้ำยาล้างห้องน้ำ
 - ๔) ลดกลิ่นเหม็น
 - ๕) ฆ่าลูกน้ำยุงลาย
 - ๖) ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
 - ๗) สามารถนำไปต่อยอดในอนาคตหลังปล่อยตัว
 - ๘) นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หลังจากออกจากศูนย์ฝึก
 - ๙) สามารถนำไปต่อยอดในแบบอื่นๆเช่นทำปุ๋ย รดน้ำผัก

- ๑๐) ลดการใช้สารเคมี ทำให้เรามีผักปลอดสารพิษกิน ดีต่อสุขภาพ
- ๑๑) เกิดการประหยัด ไม่ต้องซื้อปุ๋ย
- ๑๒) นำไปประกอบเป็นอาชีพเสริม
- ๑๓) ได้เรียนรู้ในสิ่งที่ไม่รู้หรือเรียนรู้สิ่งใหม่ๆเกี่ยวกับน้ำหมักชีวภาพ
- ๑๔) ช่วยให้เพื่อนๆรู้จักแยกแยะขยะ ทั้งเป็นสัดส่วน สามารถลดปริมาณขยะได้
- ๑๕) ทำให้ศูนย์ฝึกน่านอยู่ ไม่มีเชื้อโรค
- ๑๖) นำไปเป็นผลิตภัณฑ์ของศูนย์ฝึก สร้างรายได้ให้กับศูนย์ฝึกได้
- ๑๗) สามารถนำไปสอนเพื่อนๆได้ เนื่องจากวิธีการทำไม่ซับซ้อน ใช้ทุนไม่มาก
- ๑๘) เผยแพร่ความรู้ให้กับชุมชนได้

๓. กิจกรรมธนาคารความดี เยาวชนได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมดังนี้

- ๑) ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- ๒) ทำให้ศูนย์ฝึกและอบรมฯน่าอยู่ขึ้น
- ๓) ทำให้เกิดความสามัคคี
- ๔) ทำให้ศูนย์ฝึกและอบรมฯสะอาด
- ๕) ทำให้เกิดความตั้งใจในการทำความดี
- ๖) ทำให้เกิดการตระหนักในการทำเพื่อส่วนรวม
- ๗) ส่งเสริมให้เพื่อนๆไม่กระทำความผิด
- ๘) เกิดการรักษาสุขภาพที่ดี
- ๙) เป็นการฝึกวินัยอีกรูปแบบหนึ่ง
- ๑๐) ทำให้เพื่อนๆอยากทำความดีและสร้างแรงจูงใจในการทำความดี
- ๑๑) ช่วยให้สามารถมีของใช้ได้ในกรณีที่ผู้ปกครองไม่มาเยี่ยมหรือของใช้หมด
- ๑๒) มีเป้าหมายในการทำความดีที่ชัดเจน
- ๑๓) ปรับปรุงนิสัยของตนเองและช่วยให้เปลี่ยนแปลงตนเองได้หลังปล่อยตัว ไม่กระทำความผิดซ้ำ

ผิดซ้ำ

- ๑๔) คิดว่าเป็นกระบวนการบำบัดอย่างหนึ่ง
- ๑๕) มีจิตอาสาเพิ่มขึ้น
- ๑๖) plugged สำนึกในการทำความดี
- ๑๗) เป็นการพัฒนาศักยภาพในทางที่ดี
- ๑๘) ลดการทำผิดเพิ่มการกระทำความดี

๔. ศูนย์ฝึกและอบรมฯ (Save life Andaman Training Center) เป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากกิจกรรมทั้ง ๓ กิจกรรมเยาวชนได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมดังนี้

- ๑) เด็กและเยาวชนเกิดแรงจูงใจการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรมอันดีงามที่เกิดขึ้นในตัวเด็กและเยาวชนตลอดจนมีความรู้ ความเข้าใจในพฤติกรรมที่ตนปฏิบัติ และเกิดการพัฒนายั่งยืน
- ๒) นำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผน และดำเนินการปรับปรุงพัฒนา
- ๓) จัดตั้งคณะกรรมการในการติดตามประเมินผล

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๕

๑. ประชุมชี้แจงโครงการฯ กับเจ้าหน้าที่เพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงาน/แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ
๒. ประชุมชี้แจงโครงการฯ กับเด็กและเยาวชนเพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมภายใต้โครงการฯ
๓. สำรวจความต้องการของเด็กและเยาวชนภายใต้โครงการฯ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ร่วมของเด็กและเยาวชน เพื่อให้ได้กิจกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับความเป็นอยู่และความต้องการของเด็กและเยาวชน
๔. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ โดยให้เจ้าหน้าที่ทุกส่วน/ฝ่าย มีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกับเด็กและเยาวชน ในการเป็นที่ปรึกษา การสร้างแรงจูงใจแก่เด็กและเยาวชน โดยมีกิจกรรมทั้งหมด จำนวน ๑๐ กิจกรรม ดังนี้
 - ๑) กิจกรรม แขนงนำสุขภาพ For Friend
 - ๒) กิจกรรม ทักษะชีวิต พิชิตโควิด
 - ๓) กิจกรรม ส่งเสริมสุขภาพจิตภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค Covid-๑๙
 - ๔) กิจกรรม เสี่ยงดีมีสาระ
 - ๕) กิจกรรม Exercise ละลายไขมัน
 - ๖) กิจกรรม ศุกร์รอบรู้
 - ๗) กิจกรรม เมนูนี้เพื่อเธอ
 - ๘) กิจกรรม ก้าวทันโรค
 - ๙) กิจกรรม เยาวชนปลอดภัยห่างไกลจากโรค Covid-๑๙
 - ๑๐) กิจกรรม จัดทำเล่มและวีดิทัศน์สรุปผลโครงการ

๗. สรุปการประเมินความพึงพอใจภายหลังการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรตามรูปแบบที่พึงประสงค์ ดังนี้

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑

ตารางที่ ๙ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน รักษา และฟื้นฟู มีการให้ความรู้ด้านสุขภาพ การออกกำลังกาย อาหารและน้ำดื่มสะอาด เพียงพอ การดูแลเยาวชนเมื่อเจ็บป่วย	๑๙ (๓๘ %)	๒๗ (๕๕ %)	๔ (๘ %)	๐ (๐%)	๐ (๐%)
๒	สถานที่บริการ ห้องพยาบาล ห้องให้คำปรึกษา หอนอน โรงอาหาร ห้องอาบน้ำและส้วม สถานที่ตากผ้า สถานที่แยกสำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นโรค สะอาด อากาศถ่ายเทดี เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการให้บริการ	๑๙ (๓๘.๐๐%)	๒๖ (๕๒.๐๐%)	๕ (๑๐%)	๐ (๐%)	๐ (๐%)
๓	สิ่งอำนวยความสะดวก เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน สะอาด เพียงพอ และมีคุณภาพ	๑๕ (๓๐%)	๓๐ (๖๐%)	๓ (๖.๐๐%)	๒ (๔.๐๐%)	๐ (๐%)
๔	การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม ในการดำเนินการด้านสุขภาพภายในศูนย์ฝึกและอบรม	๒๑ (๔๒.๐๐%)	๒๗ (๕๔.๐๐%)	๒ (๔.๐๐%)	๐ (๐%)	๐ (๐%)
๕	ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม	๑๙ (๓๘.๐๐%)	๒๘ (๕๖.๐๐%)	๓ (๖.๐๐%)	๐ (๐%)	๐ (๐%)

ตารางที่ ๑๐ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การสื่อสารภายในองค์กร เช่น การถ่ายทอดนโยบาย การประชุมเพื่อดำเนินการในหน่วยงาน	๓ (๙.๐๙%)	๒๔ (๗๒.๗๓%)	๕ (๑๕.๑๕%)	๑ (๓.๐๓%)	๐ (๐%)
๒	การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในหน่วยงาน	๔ (๑๒.๑๒%)	๒๑ (๖๓.๖๓%)	๘ (๒๔.๒๔%)	๐ (๐%)	๐ (๐%)
๓	การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	๕ (๑๕.๑๕%)	๒๖ (๗๘.๘๐%)	๒ (๖.๐๖%)	๐ (๐%)	๐ (๐%)
๔	การมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกับเครือข่าย	๔ (๑๒.๑๒%)	๒๑ (๖๓.๖๓%)	๗ (๒๑.๒๑%)	๑ (๓.๐๓%)	๐ (๐%)
๕	การส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	๓ (๙.๐๙%)	๑๘ (๕๕.๕๕%)	๑๐ (๓๐.๓๐%)	๐ (๐%)	๒ (๖.๐๖%)

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒

ตารางที่ ๑๑ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันรักษา และฟื้นฟู มีการให้ความรู้ด้านสุขภาพ การออกกำลังกาย อาหารและน้ำดื่มสะอาด เพียงพอ การดูแลเยาวชนเมื่อเจ็บป่วย	๒๑ ๔๗%	๑๙ ๔๒%	๕ ๑๑%	๐ ๐%	๐ ๐%
๒	สถานที่บริการ ห้องพยาบาล ห้องให้คำปรึกษา หอนอน โรงอาหาร ห้องอาบน้ำและส้วม สถานที่ตากผ้า สถานที่แยกสำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นโรคสะอาด อากาศถ่ายเทดี เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการให้บริการ	๒๖ ๕๘%	๑๙ ๔๒%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๓	สิ่งอำนวยความสะดวก เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน สะอาด เพียงพอ และมีคุณภาพ	๒๓ ๕๑%	๒๒ ๔๙%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๔	การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม ในการดำเนินการด้านสุขภาพภายในศูนย์ฝึก และอบรม	๑๕ ๓๓%	๒๑ ๔๗%	๙ ๒๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๕	ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการส่งเสริม การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการ พัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับ เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม	๑๙ ๔๒%	๒๒ ๔๙%	๔ ๙%	๐ ๐%	๐ ๐%

ตารางที่ ๑๒ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การสื่อสารภายในองค์กร เช่น การถ่ายทอด นโยบาย การประชุมเพื่อดำเนินการใน หน่วยงาน	๑๓ ๖๕.๐๐%	๗ ๓๕.๐๐%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๒	การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในหน่วยงาน	๑๔ ๗๐%	๖ ๓๐%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๓	การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	๑๓ ๖๕.๐๐%	๗ ๓๕.๐๐%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๔	การมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกับ เครือข่าย	๐ ๐%	๓ ๑๕.๐๐%	๑๐ ๕๐%	๗ ๓๕.๐๐%	๐ ๐%
๕	การส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงาน	๐ ๐.๐%	๒ ๑๐.๐%	๑๕ ๗๕.๐%	๓ ๑๕.๐%	๐ ๐.๐%

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๓

ตารางที่ ๑๓ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๓

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันรักษา และฟื้นฟู มีการให้ความรู้ด้านสุขภาพ การออกกำลังกาย อาหารและน้ำดื่มสะอาด เพียงพอ การดูแลเยาวชนเมื่อเจ็บป่วย	๕ ๑๐.๖๔%	๓๐ ๖๓.๘๓%	๑๐ ๒๑.๒๘%	๒๔.๒๖%	๐ ๐%
๒	สถานที่บริการ ห้องพยาบาล ห้องให้คำปรึกษา หอนอน โรงอาหาร ห้องอาบน้ำและส้วม สถานที่ตากผ้า สถานที่แยกสำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นโรคสะอาด อากาศถ่ายเทดี เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการให้บริการ	๕ ๑๑.๑๑%	๒๐ ๔๔.๔๔%	๑๔ ๓๑.๑๑%	๖ ๑๓.๓๓%	๐ ๐%
๓	สิ่งอำนวยความสะดวก เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน สะอาด เพียงพอ และมีคุณภาพ	๑๐ ๒๑.๒๘%	๑๙ ๔๐.๔๓%	๑๐ ๒๑.๒๘%	๘ ๑๗.๐๒%	๐ ๐%
๔	การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม ในการดำเนินการด้านสุขภาพภายในศูนย์ฝึกและอบรม	๑๐ ๒๑.๒๘%	๒๘ ๕๙.๕๗%	๗ ๑๔.๘๙%	๒ ๔.๒๖%	๐ ๐%
๕	ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการส่งเสริม การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม	๑๙ ๔๐.๔๓%	๒๐ ๔๒.๕๕%	๕ ๑๐.๖๔%	๓ ๖.๓๘%	๐ ๐%

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

ตารางที่ ๑๔ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๓

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การสื่อสารภายในองค์กร เช่น การถ่ายทอดนโยบาย การประชุมเพื่อดำเนินการในหน่วยงาน	๔ ๒๐%	๑๖ ๘๐%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๒	การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในหน่วยงาน	๑๐ ๕๐%	๑๐ ๕๐%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๓	การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	๑๓ ๖๕.๐๐%	๗ ๓๕.๐๐%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๔	การมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกับเครือข่าย	๖ ๓๐%	๑๔ ๗๐%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๕	การส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	๕ ๒๕.๐๐%	๑๔ ๗๐%	๑ ๕.๐๐%	๐ ๐%	๐ ๐%

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๔

ตารางที่ ๑๕ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๔

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันรักษา และฟื้นฟู มีการให้ความรู้ด้านสุขภาพ การออกกำลังกาย อาหารและน้ำดื่มสะอาด เพียงพอ การดูแลเยาวชนเมื่อเจ็บป่วย	๑๖ ๕๓.๓๓%	๑๒ ๔๐%	๒ ๖.๖๗%	๐ ๐%	๐ ๐%
๒	สถานที่บริการ ห้องพยาบาล ห้องให้คำปรึกษา หอนอน โรงอาหาร ห้องอาบน้ำและส้วม สถานที่ตากผ้า สถานที่แยกสำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นโรคสะอาด อากาศถ่ายเทดี เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการให้บริการ	๑๗ ๕๖.๖๗%	๑๒ ๔๐%	๑ ๓.๓๓%	๐ ๐%	๐ ๐%

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๓	สิ่งอำนวยความสะดวก เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน สะอาด เพียงพอ และมีคุณภาพ	๑๕ ๕๐%	๑๓ ๔๓.๓๓%	๒ ๖.๖๗%	๐ ๐%	๐ ๐%
๔	การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม ในการดำเนินการด้านสุขภาพภายในศูนย์ฝึก และอบรม	๑๙ ๖๓.๓๓%	๘ ๒๖.๖๗%	๓ ๑๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๕	ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการส่งเสริม การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการ พัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับ เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม	๒๐ ๖๖.๖๗%	๙ ๓๐%	๑ ๓.๓๓%	๐ ๐%	๐ ๐%

ตารางที่ ๑๖ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๔

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การสื่อสารภายในองค์กร เช่น การถ่ายทอด นโยบาย การประชุมเพื่อดำเนินการใน หน่วยงาน	๕ ๑๗.๘๖%	๒๓ ๘๒.๑๔%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๒	การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในหน่วยงาน	๙ ๓๒.๑๔%	๑๙ ๖๗.๘๖%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๓	การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	๗ ๒๕.๐๐%	๒๑ ๗๕.๐๐%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๔	การมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกับเครือข่าย	๖ ๒๑.๔๓%	๒๑ ๗๕.๐๐%	๑ ๓.๕๗%	๐ ๐%	๐ ๐%
๕	การส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	๖ ๒๑.๔๓%	๒๐ ๗๑.๔๓%	๒ ๗.๑๔%	๐ ๐%	๐ ๐%

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๕

ตารางที่ ๑๗ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๕

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันรักษา และฟื้นฟู มีการให้ความรู้ด้านสุขภาพ การออกกำลังกาย อาหารและน้ำดื่มสะอาด เพียงพอ การดูแลเยาวชนเมื่อเจ็บป่วย	๖ ๒๐%	๑๕ ๕๐%	๙ ๓๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๒	สถานที่บริการ ห้องพยาบาล ห้องให้คำปรึกษา หอนอน โรงอาหาร ห้องอาบน้ำและส้วม สถานที่ตากผ้า สถานที่แยกสำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นโรคสะอาด อากาศถ่ายเทดี เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการให้บริการ	๔ ๑๓.๓๓%	๑๖ ๕๓.๓๓%	๙ ๓๐%	๑ ๓.๓๓%	๐ ๐%
๓	สิ่งอำนวยความสะดวก เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน สะอาด เพียงพอ และมีคุณภาพ	๕ ๑๖.๖๗%	๑๒ ๔๐%	๙ ๓๐%	๔ ๑๓.๓๓%	๐ ๐%
๔	การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม ในการดำเนินการด้านสุขภาพภายในศูนย์ฝึกและอบรม	๘ ๒๖.๖๗%	๖ ๒๐%	๑๔ ๔๖.๖๗%	๒ ๖.๖๗%	๐ ๐%
๕	ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการส่งเสริม การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม	๖ ๒๐%	๑๕ ๕๐%	๘ ๒๖.๖๗%	๑ ๓.๓๓%	๐ ๐%

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

ตารางที่ ๑๘ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๕

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การสื่อสารภายในองค์กร เช่น การถ่ายทอดนโยบาย การประชุมเพื่อดำเนินการในหน่วยงาน	๔ ๑๙.๐๕%	๑๔ ๖๖.๖๗%	๓ ๑๔.๒๙%	๐ ๐%	๐ ๐%
๒	การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในหน่วยงาน	๓ ๑๔.๒๙%	๑๔ ๖๖.๖๗%	๔ ๑๙.๐๕%	๐ ๐%	๐ ๐%
๓	การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	๗ ๓๓.๓๓%	๑๒ ๕๗.๑๔%	๒ ๙.๕๒%	๐ ๐%	๐ ๐%
๔	การมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกับเครือข่าย	๗ ๓๓.๓๓%	๑๒ ๕๗.๑๔%	๒ ๙.๕๒%	๐ ๐%	๐ ๐%
๕	การส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	๔ ๑๙.๐๕%	๑๒ ๕๗.๑๔%	๓ ๑๔.๒๙%	๒ ๙.๕๒%	๐ ๐%

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- เป็นโครงการที่ดี ยินดีให้ความร่วมมือและให้การสนับสนุนครับ
- เจ้าหน้าที่ควรมีส่วนร่วมในการจัดโครงการมากกว่านี้เนื่องจากเป็นกิจกรรมของศูนย์ฝึกและอบรมฯ ไม่ใช่ของกลุ่มงานใดกลุ่มงานหนึ่ง ควรใช้คำพูดให้กำลังใจกันมากกว่าการพูดบั่นทอนกำลังใจในการทำงานของเพื่อนร่วมงาน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๖

ตารางที่ ๑๙ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๖

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันรักษา และฟื้นฟู มีการให้ความรู้ด้านสุขภาพ การออกกำลังกาย อาหารและน้ำดื่มสะอาด เพียงพอ การดูแลเยาวชนเมื่อเจ็บป่วย	๒ ๒.๐๐%	๙๘ ๙๘.๐๐%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐
๒	สถานที่บริการ ห้องพยาบาล ห้องให้คำปรึกษา หอนอน โรงอาหาร ห้องอาบน้ำและส้วม สถานที่ตากผ้า สถานที่แยกสำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นโรคสะอาด อากาศถ่ายเทดี เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการให้บริการ	๕ ๕.๐๐%	๙๕ ๙๕.๐๐%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๓	สิ่งอำนวยความสะดวก เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน สะอาด เพียงพอ และมีคุณภาพ	๕ ๕.๐๐%	๙๕ ๙๕.๐๐%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๔	การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม ในการดำเนินการด้านสุขภาพภายในศูนย์ฝึกและอบรม	๓ ๓.๐๐%	๙๗ ๙๗.๐๐%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๕	ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการส่งเสริม การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม	๓ ๓.๐๐%	๙๗ ๙๗.๐๐%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%

ตารางที่ ๒๐ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๖

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การสื่อสารภายในองค์กร เช่น การถ่ายทอดนโยบาย การประชุมเพื่อดำเนินการในหน่วยงาน	๑๐๐ ๑๐๐%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๒	การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในหน่วยงาน	๕ ๕%	๙๕ ๙๕%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๓	การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	๕ ๕%	๙๕ ๙๕%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๔	การมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกับเครือข่าย	๑๐๐ ๑๐๐%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๕	การส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	๔ ๔%	๙๖ ๙๖%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๗

ตารางที่ ๒๑ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๗

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันรักษา และฟื้นฟู มีการให้ความรู้ด้านสุขภาพ การออกกำลังกาย อาหารและน้ำดื่มสะอาด เพียงพอ การดูแลเยาวชนเมื่อเจ็บป่วย	๕๐ ๔๑.๖๗%	๕๒ ๔๓.๓๓%	๑๗ ๑๔.๑๗%	๑ ๐.๘๓%	๐ ๐%
๒	สถานที่บริการ ห้องพยาบาล ห้องให้คำปรึกษา หอนอน โรงอาหาร ห้องอาบน้ำและส้วม สถานที่ตากผ้า สถานที่แยกสำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นโรคสะอาด อากาศถ่ายเทดี เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการให้บริการ	๔๑ ๓๔.๑๗%	๖๑ ๕๐.๘๓%	๑๖ ๑๓.๓๓%	๒ ๑.๖๗%	๐ ๐%
๓	สิ่งอำนวยความสะดวก เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน สะอาด เพียงพอ และมีคุณภาพ	๕๙ ๔๙.๑๗%	๕๐ ๔๑.๖๗%	๙ ๗.๕๐%	๒ ๑.๖๗%	๐ ๐%
๔	การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม ในการดำเนินการด้านสุขภาพภายในศูนย์ฝึกและอบรม	๕๔ ๔๕.๐๐%	๔๙ ๔๐.๘๓%	๑๖ ๑๓.๓๓%	๑ ๐.๘๓%	๐ ๐%

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๕	ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม	๖๖ ๕๕.๐๐%	๔๐ ๓๓.๓๓%	๑๓ ๑๐.๘๓%	๑ ๐.๘๓%	๐ ๐%

ตารางที่ ๒๒ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๗

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การสื่อสารภายในองค์กร เช่น การถ่ายทอดนโยบาย การประชุมเพื่อดำเนินการในหน่วยงาน	๕๐ ๔๑.๖๗%	๕๒ ๔๓.๓๓%	๑๗ ๑๔.๑๗%	๑ ๐.๘๓%	๐ ๐%
๒	การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในหน่วยงาน	๔๑ ๓๔.๑๗%	๖๑ ๕๐.๘๓%	๑๖ ๑๓.๓๓%	๒ ๑.๖๗%	๐ ๐%
๓	การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	๕๙ ๔๙.๑๗%	๕๐ ๔๑.๖๗%	๙ ๗.๕๐%	๒ ๑.๖๗%	๐ ๐%
๔	การมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกับเครือข่าย	๕๔ ๔๕.๐๐%	๔๙ ๔๐.๘๓%	๑๖ ๑๓.๓๓%	๑ ๐.๘๓%	๐ ๐%
๕	การส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	๖๖ ๕๕.๐๐%	๔๐ ๓๓.๓๓%	๑๓ ๑๐.๘๓%	๑ ๐.๘๓%	๐ ๐%

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๘

ตารางที่ ๒๓ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๘

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันรักษา และฟื้นฟู มีการให้ความรู้ด้านสุขภาพ การออกกำลังกาย อาหารและน้ำดื่มสะอาด เพียงพอ การดูแลเยาวชนเมื่อเจ็บป่วย	๑๑๗ ๙๔.๓๕%	๗ ๕.๖๕%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๒	สถานที่บริการ ห้องพยาบาล ห้องให้คำปรึกษา หอนอน โรงอาหาร ห้องอาบน้ำและส้วม สถานที่ตากผ้า สถานที่แยกสำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นโรคสะอาด อากาศถ่ายเทดี เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการให้บริการ	๑๑๓ ๙๑.๑๓%	๑๑ ๘.๘๗%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๓	สิ่งอำนวยความสะดวก เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน สะอาด เพียงพอ และมีคุณภาพ	๑๒๑ ๙๗.๕๘%	๓ ๒.๔๒%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๔	การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม ในการดำเนินการด้านสุขภาพภายในศูนย์ฝึกและอบรม	๑๑๖ ๙๓.๕๕%	๘ ๖.๔๕%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๕	ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการส่งเสริม การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม	๑๑๘ ๙๕.๑๖%	๖ ๔.๘๔%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%

ตารางที่ ๒๔ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๘

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การสื่อสารภายในองค์กร เช่น การถ่ายทอดนโยบาย การประชุมเพื่อดำเนินการในหน่วยงาน	๓๔ ๙๔.๔๔%	๒ ๕.๕๖%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๒	การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในหน่วยงาน	๓๒ ๘๘.๘๙%	๔ ๑๑.๑๑%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๓	การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	๒๙ ๘๐.๕๖%	๖ ๑๖.๖๗%	๑ ๒.๗๘%	๐ ๐%	๐ ๐%
๔	การมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกับเครือข่าย	๓๓ ๙๑.๖๗%	๓ ๘.๓๓%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๕	การส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	๓๒ ๘๘.๘๙%	๔ ๑๑.๑๑%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๙

ตารางที่ ๒๕ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๙

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันรักษา และฟื้นฟู มีการให้ความรู้ด้านสุขภาพ การออกกำลังกาย อาหารและน้ำดื่มสะอาด เพียงพอ การดูแลเยาวชนเมื่อเจ็บป่วย	๗๘ ๓๑.๒๐%	๑๑๗ ๔๖.๘๐%	๕๕ ๒๒.๐๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๒	สถานที่บริการ ห้องพยาบาล ห้องให้คำปรึกษา หอนอน โรงอาหาร ห้องอาบน้ำและส้วม สถานที่ตากผ้า สถานที่แยกสำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นโรคสะอาด อากาศถ่ายเทดี เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการให้บริการ	๗๖ ๓๐.๔๐%	๑๐๘ ๔๓.๒๐%	๖๖ ๒๖.๔๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๓	สิ่งอำนวยความสะดวก เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน สะอาด เพียงพอ และมีคุณภาพ	๗๖ ๓๐.๔๐%	๑๐๘ ๔๓.๒๐%	๖๖ ๒๖.๔๐%	๐ ๐%	๐ ๐%

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๔	การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านสุขภาพภายในศูนย์ฝึกและอบรม	๖๘ ๒๖.๗๗%	๑๒๗ ๕๐%	๕๙ ๒๓.๒๓%	๐ ๐%	๐ ๐%
๕	ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม	๗๙ ๓๑.๗๓%	๑๒๔ ๔๙.๘๐%	๔๖ ๑๘.๔๗%	๐ ๐%	๐ ๐%

ตารางที่ ๒๖ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๙

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การสื่อสารภายในองค์กร เช่น การถ่ายทอดนโยบาย การประชุมเพื่อดำเนินการในหน่วยงาน	๑๖ ๒๙.๐๙%	๒๙ ๕๒.๗๓%	๑๐ ๑๘.๑๘%	๐ ๐%	๐ ๐%
๒	การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในหน่วยงาน	๑๗ ๓๐.๙๑%	๓๐ ๕๔.๕๕%	๘ ๑๔.๕๕%	๐ ๐%	๐ ๐%
๓	การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	๑๗ ๓๐.๙๑%	๓๓ ๖๐%	๕ ๙.๐๙%	๐ ๐%	๐ ๐%
๔	การมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกับเครือข่าย	๑๑ ๒๐%	๓๓ ๖๐%	๑๐ ๑๘.๑๘%	๑ ๑.๘๒%	๐ ๐%
๕	การส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	๑๒ ๒๑.๘๒%	๒๙ ๕๒.๗๓%	๑๔ ๒๕.๔๕%	๐ ๐%	๐ ๐%

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๐

ตารางที่ ๒๗ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๐

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันรักษา และฟื้นฟู มีการให้ความรู้ด้านสุขภาพ การออกกำลังกาย อาหารและน้ำดื่มสะอาด เพียงพอ การดูแลเยาวชนเมื่อเจ็บป่วย	๕๐ ๓๓.๓๓%	๔๐ ๒๖.๖๗%	๓๐ ๒๐%	๓๐ ๒๐%	๐ ๐%
๒	สถานที่บริการ ห้องพยาบาล ห้องให้คำปรึกษา หอนอน โรงอาหาร ห้องอาบน้ำและส้วม สถานที่ตากผ้า สถานที่แยกสำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นโรคสะอาด อากาศถ่ายเทดี เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการให้บริการ	๓๐ ๒๐%	๔๕ ๓๐%	๔๒ ๒๘.๐๐%	๓๓ ๒๒.๐๐%	๐ ๐%
๓	สิ่งอำนวยความสะดวก เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน สะอาด เพียงพอ และมีคุณภาพ	๓๐ ๒๐%	๖๔ ๔๒.๖๗%	๓๐ ๒๐%	๒๖ ๑๗.๓๓%	๐ ๐%
๔	การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม ในการดำเนินการด้านสุขภาพภายในศูนย์ฝึกและอบรม	๓๗ ๒๔.๖๗%	๘๐ ๕๓.๓๓%	๒๑ ๑๔.๐๐%	๑๒ ๘.๐๐%	๐ ๐%
๕	ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการส่งเสริม การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม	๓๓ ๒๒.๐๐%	๕๔ ๓๖.๐๐%	๓๔ ๒๒.๖๗%	๒๙ ๑๙.๓๓%	๐ ๐%

ตารางที่ ๒๘ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๐

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การสื่อสารภายในองค์กร เช่น การถ่ายทอดนโยบาย การประชุมเพื่อดำเนินการในหน่วยงาน	๑๗ ๕๖.๖๗%	๑๐ ๓๓.๓๓%	๓ ๑๐%	๐ ๐%	๐ ๐%

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๒	การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในหน่วยงาน	๑๐ ๓๓.๓๓%	๑๕ ๕๐%	๕ ๑๖.๖๗%	๐ ๐%	๐ ๐%
๓	การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	๑๔ ๔๖.๖๗%	๑๐ ๓๓.๓๓%	๖ ๒๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๔	การมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกับเครือข่าย	๑๕ ๕๐%	๑๔ ๔๖.๖๗%	๑ ๓.๓๓%	๐ ๐%	๐ ๐%
๕	การส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	๑๖ ๕๓.๓๓%	๑๒ ๔๐%	๒ ๖.๖๗%	๐ ๐%	๐ ๐%

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๑

ตารางที่ ๒๙ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๑

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันรักษา และฟื้นฟู มีการให้ความรู้ด้านสุขภาพ การออกกำลังกาย อาหารและน้ำดื่มสะอาด เพียงพอ การดูแลเยาวชนเมื่อเจ็บป่วย	๓๐ ๓๒.๖๑%	๓๑ ๓๓.๗๐%	๓๑ ๓๓.๗๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๒	สถานที่บริการ ห้องพยาบาล ห้องให้คำปรึกษา หอนอน โรงอาหาร ห้องอาบน้ำและส้วม สถานที่ตากผ้า สถานที่แยกสำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นโรคสะอาด อากาศถ่ายเทดี เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการให้บริการ	๘๐ ๓๗.๙๑%	๗๐ ๓๓.๑๘%	๖๑ ๒๘.๙๑%	๐ ๐%	๐ ๐%
๓	สิ่งอำนวยความสะดวก เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน สะอาด เพียงพอ และมีคุณภาพ	๑๐๐ ๔๗.๓๙%	๕๐ ๒๓.๗๐%	๖๑ ๒๘.๙๑%	๐ ๐%	๐ ๐%
๔	การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านสุขภาพภายในศูนย์ฝึกและอบรม	๑๒๐ ๔๗.๘๑%	๗๐ ๒๗.๘๙%	๖๑ ๒๘.๓๐%	๐ ๐%	๐ ๐%

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๕	ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม	๑๓๐ ๕๖.๕๒%	๗๐ ๓๐.๔๓%	๓๐ ๑๓.๐๔%	๐ ๐%	๐ ๐%

ตารางที่ ๓๐ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๑

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การสื่อสารภายในองค์กร เช่น การถ่ายทอดนโยบาย การประชุมเพื่อดำเนินการในหน่วยงาน	๓๐ ๖๐%	๑๐ ๒๐%	๑๐ ๒๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๒	การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในหน่วยงาน	๓๒ ๖๔.๐๐%	๑๐ ๒๐%	๘ ๑๖.๐๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๓	การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	๒๕ ๕๐%	๒๐ ๔๐%	๕ ๑๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๔	การมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกับเครือข่าย	๕ ๑๐%	๒๐ ๔๐%	๒๕ ๕๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๕	การส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	๓๐ ๖๐%	๑๐ ๒๐%	๑๐ ๒๐%	๐ ๐%	๐ ๐%

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๒

ตารางที่ ๓๑ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๒

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันรักษา และฟื้นฟู มีการให้ความรู้ด้านสุขภาพ การออกกำลังกาย อาหารและน้ำดื่มสะอาด เพียงพอ การดูแลเยาวชนเมื่อเจ็บป่วย	๑๖ ๔๗.๐๖%	๑๘ ๕๒.๙๔%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๒	สถานที่บริการ ห้องพยาบาล ห้องให้คำปรึกษา หอนอน โรงอาหาร ห้องอาบน้ำและส้วม สถานที่ตากผ้า สถานที่แยกสำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นโรคสะอาด อากาศถ่ายเทดี เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการให้บริการ	๑๘ ๕๒.๙๔%	๑๓ ๓๘.๒๔%	๓ ๘.๘๒%	๐ ๐%	๐ ๐%
๓	สิ่งอำนวยความสะดวก เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน สะอาด เพียงพอ และมีคุณภาพ	๑๓ ๓๘.๓๙%	๑๕ ๔๕.๔๕%	๕ ๑๕.๑๕%	๐ ๐%	๐ ๐%
๔	การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม ในการดำเนินการด้านสุขภาพภายในศูนย์ฝึกและอบรม	๑๕ ๔๔.๑๒%	๑๙ ๕๕.๘๘%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๕	ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการส่งเสริม การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม	๑๘ ๕๒.๙๔%	๑๒ ๓๕.๒๙%	๔ ๑๑.๗๖%	๐ ๐%	๐ ๐%

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม – เป็นกิจกรรมที่ดี ได้รับความรู้และความสนุกสนาน อยากให้จัดกิจกรรมแบบนี้อีก

ตารางที่ ๓๒ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๒

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การสื่อสารภายในองค์กร เช่น การถ่ายทอดนโยบาย การประชุมเพื่อดำเนินการในหน่วยงาน	๑๖ ๓๗.๒๑%	๑๙ ๔๔.๑๙%	๘ ๑๘.๖๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๒	การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในหน่วยงาน	๒๕ ๕๘.๑๔%	๑๗ ๓๙.๕๓%	๑ ๒.๓๓%	๐ ๐%	๐ ๐%
๓	การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	๓๐ ๖๙.๗๗%	๑๐ ๒๓.๒๖%	๓ ๖.๙๘%	๐ ๐%	๐ ๐%
๔	การมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกับเครือข่าย	๕ ๑๑.๖๓%	๑๐ ๒๓.๒๖%	๒๕ ๕๘.๑๔%	๓ ๖.๙๘%	๐ ๐%
๕	การส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	๑๘ ๔๑.๘๖%	๑๓ ๓๐.๒๓%	๑๒ ๒๗.๙๑%	๐ ๐%	๐ ๐%

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๓

ตารางที่ ๓๓ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๓

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันรักษา และฟื้นฟู มีการให้ความรู้ด้านสุขภาพ การออกกำลังกาย อาหารและน้ำดื่มสะอาด เพียงพอ การดูแลเยาวชนเมื่อเจ็บป่วย	๓ ๕.๔๕%	๕๐ ๙๐.๙๑%	๒ ๓.๖๔%	๐ ๐%	๐ ๐%
๒	สถานที่บริการ ห้องพยาบาล ห้องให้คำปรึกษา หอนอน โรงอาหาร ห้องอาบน้ำและส้วม สถานที่ตากผ้า สถานที่แยกสำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นโรคสะอาด อากาศถ่ายเทดี เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการให้บริการ	๕ ๘.๓๓%	๔๖ ๗๖.๖๗%	๙ ๑๕.๐๐%	๐ ๐%	๐ ๐%

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๓	สิ่งอำนวยความสะดวก เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน สะอาด เพียงพอ และมีคุณภาพ	๒ ๓.๓๓%	๑๓ ๒๑.๖๗%	๔๐ ๖๖.๖๗%	๕ ๘.๓๓%	๐ ๐%
๔	การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม ในการดำเนินการด้านสุขภาพภายในศูนย์ฝึก และอบรม	๕ ๘.๓๓%	๕๐ ๘๓.๓๓%	๕ ๘.๓๓%	๐ ๐%	๐ ๐%
๕	ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการส่งเสริม การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการ พัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับ เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม	๗ ๑๑.๖๗%	๕๑ ๘๕.๐๐%	๒ ๓.๓๓%	๐ ๐%	๐ ๐%

ตารางที่ ๓๔ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๓

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การสื่อสารภายในองค์กร เช่น การถ่ายทอด นโยบาย การประชุมเพื่อดำเนินการใน หน่วยงาน	๑ ๕.๘๘%	๑๕ ๘๘.๒๔%	๑ ๕.๘๘%	๐ ๐%	๐ ๐%
๒	การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในหน่วยงาน	๒ ๑๑.๗๖%	๑๕ ๘๘.๒๔%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๓	การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	๑๓ ๗๖.๔๗%	๔ ๒๓.๕๓%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๔	การมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกับ เครือข่าย	๐ ๐%	๐ ๐%	๕ ๒๙.๔๑%	๑๒ ๗๐.๕๙%	๐ ๐%
๕	การส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงาน	๑ ๕.๘๘%	๑๒ ๗๐.๕๙%	๔ ๒๓.๕๓%	๐ ๐%	๐ ๐%

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๔

ตารางที่ ๓๕ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๔

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันรักษา และฟื้นฟู มีการให้ความรู้ด้านสุขภาพ การออกกำลังกาย อาหารและน้ำดื่มสะอาด เพียงพอ การดูแลเยาวชนเมื่อเจ็บป่วย	๕๖ ๗๕%	๑๙ ๒๕%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๒	สถานที่บริการ ห้องพยาบาล ห้องให้คำปรึกษา หอนอน โรงอาหาร ห้องอาบน้ำและส้วม สถานที่ตากผ้า สถานที่แยกสำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นโรคสะอาด อากาศถ่ายเทดี เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการให้บริการ	๒๘ ๓๗%	๔๗ ๖๓%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๓	สิ่งอำนวยความสะดวก เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน สะอาด เพียงพอ และมีคุณภาพ	๐ ๐%	๔๓ ๕๗%	๓๒ ๔๓%	๐ ๐%	๐ ๐%
๔	การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม ในการดำเนินการด้านสุขภาพภายในศูนย์ฝึกและอบรม	๕๐ ๖๗%	๒๕ ๓๓%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๕	ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการส่งเสริม การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม	๔๔ ๕๙%	๓๑ ๔๑%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%

ตารางที่ ๓๖ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๔

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การสื่อสารภายในองค์กร เช่น การถ่ายทอดนโยบาย การประชุมเพื่อดำเนินการในหน่วยงาน	๘ ๔๐%	๘ ๔๐%	๔ ๒๐%	๐ ๐%	๐ ๐%

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๒	การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในหน่วยงาน	๑๑ ๕๕.๐๐%	๔ ๒๐%	๕ ๒๕.๐๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๓	การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	๑๒ ๖๐%	๖ ๓๐%	๒ ๑๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๔	การมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกับเครือข่าย	๘ ๔๐%	๑๑ ๕๕.๐๐%	๑ ๕.๐๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๕	การส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	๗ ๓๕.๐๐%	๙ ๔๕.๐๐%	๔ ๒๐%	๐ ๐%	๐ ๐%

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๕

ตารางที่ ๓๗ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๕

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันรักษา และฟื้นฟู มีการให้ความรู้ด้านสุขภาพ การออกกำลังกาย อาหารและน้ำดื่มสะอาด เพียงพอ การดูแลเยาวชนเมื่อเจ็บป่วย	๔๔ ๔๔%	๔๘ ๔๘%	๗ ๗%	๐ ๐%	๐ ๐%
๒	สถานที่บริการ ห้องพยาบาล ห้องให้คำปรึกษา หอนอน โรงอาหาร ห้องอาบน้ำและส้วม สถานที่ตากผ้า สถานที่แยกสำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นโรคสะอาด อากาศถ่ายเทดี เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการให้บริการ	๔๓ ๔๓%	๔๘ ๔๘%	๘ ๘%	๐ ๐%	๐ ๐%
๓	สิ่งอำนวยความสะดวก เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน สะอาด เพียงพอ และมีคุณภาพ	๕๔ ๕๕%	๓๗ ๓๗%	๘ ๘%	๐ ๐%	๐ ๐%
๔	การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม ในการดำเนินการด้านสุขภาพภายในศูนย์ฝึกและอบรม	๕๕ ๕๖%	๓๙ ๓๙%	๕ ๕%	๐ ๐%	๐ ๐%

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๕	ความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม	๕๓ ๕๔%	๔๓ ๔๓%	๓ ๓%	๐ ๐%	๐ ๐%

ตารางที่ ๓๘ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อระบบการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๕

การบริการ		ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	การสื่อสารภายในองค์กร เช่น การถ่ายทอดนโยบาย การประชุมเพื่อดำเนินการในหน่วยงาน	๑๐ ๓๓.๓๓%	๒๐ ๖๖.๖๗%	๐ ๐%	๐ ๐%	๐ ๐%
๒	การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในหน่วยงาน	๑๖ ๕๓.๓๓%	๑๓ ๔๓.๓๓%	๑ ๔.๓๓%	๐ ๐%	๐ ๐%
๓	การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	๑๕ ๕๐%	๑๔ ๔๖.๖๗%	๑ ๓.๓๓%	๐ ๐%	๐ ๐%
๔	การมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกับเครือข่าย	๘ ๒๖.๖๗%	๑๘ ๖๐%	๔ ๑๓.๓๓%	๐ ๐%	๐ ๐%
๕	การส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	๘ ๒๖.๖๗%	๑๖ ๕๓.๓๓%	๖ ๒๐%	๐ ๐%	๐ ๐%

โดยสรุปร้อยละของการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชน แลเจ้าหน้าที่ ในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน ดังนี้

ตารางที่ ๓๙ สรุปการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน

	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
๑. การบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน รักษา และฟื้นฟู	๓๙.๔๓	๔๔.๘๑	๑๓.๒๒	๒.๕๔
มีการให้ความรู้ด้านสุขภาพ การออกกำลังกาย อาหารและน้ำดื่มสะอาด เพียงพอ การดูแลเยาวชนเมื่อเจ็บป่วย				
๒. สถานที่ให้บริการ ห้องพยาบาล ห้องให้คำปรึกษา	๓๕.๘๔	๔๔.๗๖	๑๖.๔๔	๒.๙๕
ห้องนอน โรงอาหาร ห้องอาบน้ำและส้วม สถานที่ตากผ้า				
สถานที่แยกสำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นโรค สะอาด				
อากาศถ่ายเทดี เป็นสัดส่วน อากาศถ่ายเทดี สะดวกต่อการให้บริการ				
๓. สิ่งอำนวยความสะดวก	๓๗.๐๘	๔๐.๓๑	๑๙.๓๑	๓.๓๐
เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน สะอาด				
เพียงพอ และมีคุณภาพ				
๔. การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม	๔๐.๕๗	๔๔.๕๒	๑๓.๗๕	๑.๑๖
ในการดำเนินดำเนินงานด้านสุขภาพภายในศูนย์ฝึกและอบรม				
๕. ความพึงพอใจในภาพรวม	๔๓.๙๔	๔๓.๑๐	๑๐.๖๐	๒.๓๖
ของโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน				
เฉลี่ย	๓๙.๓๗	๔๓.๕๐	๑๔.๖๗	๒.๔๖

จากตารางที่ ๓๙ จะเห็นได้ว่า เด็กและเยาวชนมีความพึงพอใจจากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนโดยรวมอยู่ที่ระดับมาก (เฉลี่ยร้อยละ ๔๓.๔๐) รองลงมาคือระดับมากที่สุด (เฉลี่ยร้อยละ ๓๙.๓๗) และปานกลาง (เฉลี่ยร้อยละ ๑๔.๖๗) ตามลำดับ ทำให้เห็นได้ว่า เด็กและเยาวชนโดยส่วนใหญ่ รู้สึกพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและ

เยาวชน เห็นว่าการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนนั้นมีประโยชน์และมีคุณค่าต่อตัวเด็กและเยาวชนเอง รวมถึงส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบที่เกี่ยวข้องกับบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมอีกด้วย

ตารางที่ ๔๐ สรุปการประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน

	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
๑. การสื่อสารภายในองค์กร เช่น การถ่ายทอดนโยบาย การประชุมเพื่อดำเนินการในหน่วยงาน	๕๓.๕๙	๓๗.๗๕	๘.๔๗	๐.๑๘
๒. การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในหน่วยงาน	๔๐.๕๒	๕๒.๑๒	๗.๓๗	๐.๐๐
๓. การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	๔๔.๐๑	๕๑.๐๑	๔.๙๗	๐.๐๐
๔. การมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกับเครือข่าย	๔๑.๙๙	๓๖.๘๓	๑๖.๗๖	๔.๔๒
๕. การส่งเสริมขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน	๒๙.๖๕	๕๐.๐๙	๑๘.๙๗	๐.๙๒
เฉลี่ย	๔๑.๙๕	๔๕.๕๖	๑๑.๓๑	๑.๑๐

จากตารางที่ ๔๐ จะเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจจากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ยร้อยละ ๔๕.๕๖) ระดับมากที่สุด (เฉลี่ยร้อยละ ๔๑.๙๕) และระดับปานกลาง (เฉลี่ยร้อยละ ๑๑.๓๑) ตามลำดับ ทำให้เห็นได้ว่า สำหรับเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจกับการมีส่วนร่วมของแต่ละภาคส่วน โดยเฉพาะการที่ให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ซึ่งมีความพึงพอใจถึงร้อยละ ๕๑.๐๑ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรภายในหน่วยงานมีส่วนร่วมในการทำงานมากยิ่งขึ้นถึงร้อยละ ๕๒.๑๒

๗. ปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑

๑. ศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีวิสัยทัศน์ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม “เป็นศูนย์ฝึกที่มีมาตรฐานด้านการบำบัดยาเสพติด การบำบัดแก้ไขฟื้นฟู การบริการสุขภาพที่เป็นมิตร เน้นการทำงานแบบองค์รวม โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากร เยาวชน และครอบครัว”

๒. ผู้บริหารกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ “เป็นศูนย์ฝึกที่มีมาตรฐานด้านการบำบัดยาเสพติด การบำบัดแก้ไขฟื้นฟู การบริการสุขภาพที่เป็นมิตร เน้นการทำงานแบบองค์รวม โดยการมีส่วนร่วมของ บุคลากร เยาวชน และครอบครัว” ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วม แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนที่มี บทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้สื่อสารความต้องการ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบบริการ สุขภาพที่เป็นมิตร ความเป็นอยู่ และปัญหาที่เยาวชนพบ ผ่านช่องทางต่างๆ เป็นที่ปรึกษาในการกำหนดแนวทาง การดำเนินการโครงการ และการแก้ไขปัญหาคอขวด ตลอดจนสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ

๓. การนำกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ร่วมกับหลักการสร้างการมีส่วนร่วมที่ยึดเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็น กระบวนการที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนทั้ง การวางแผน การกำหนดแผนการ การลงมือปฏิบัติและสังเกตการณ์ การสะท้อนผลการปฏิบัติ และการประเมินผล ตลอดจนเยาวชนได้ริเริ่ม โครงการตามความต้องการจำเป็นของตนเอง รับรู้ความเสี่ยงสะท้อนของตนเองมีความหมายและได้รับการ ตอบสนอง ถึงแม้ในบางโครงการจะไม่ได้ดำเนินการผ่านโครงการการส่งเสริมการมีส่วนร่วมฯ นี้ แต่ศูนย์ฝึกและ อบรมฯ ยังคงเคารพในความต้องการของเยาวชน ซึ่งได้ดำเนินการฝึกวิชาชีพระยะสั้น ในโครงการเตรียมความ พร้อมก่อนปล่อย โดยส่วนป้องกันฯ ในวันที่ ๒๑ -๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๔ ได้บรรจุโครงการเพิ่มอาหารสมอง เติม ชีวิตให้ห้องสมุด ในแผนการดำเนินงาน ปรับเปลี่ยนรายการอาหารตามความต้องการของเด็กและเยาวชน และ การให้ความใส่ใจกับคุณภาพของใช้และสำรวจความพึงพอใจสำหรับเยาวชน รวมถึงการส่งเสริมแรงจูงใจแก่เด็ก และเยาวชนในการมีส่วนร่วม การให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น ร่วมกันตัดสินใจกับเจ้าหน้าที่ และการ คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะ และกำกับติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

๔. สัมพันธภาพระหว่างเด็กและเยาวชนด้วยกัน ระหว่างเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ สนับสนุน กระบวนการมีส่วนร่วมดำเนินไปอย่างราบรื่น มีสีสัน และสร้างสรรค์

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒

๑. เด็กและเยาวชนให้ความสนใจในเรื่องระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร
๒. เจ้าหน้าที่ให้ความร่วมมือ มีความตระหนักรู้ในผลของการให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในระบบ บริการสุขภาพที่เป็นมิตร
๓. ผู้บริหารเห็นถึงความสำคัญและให้การสนับสนุนทรัพยากร
๔. เครือข่ายเห็นถึงความสำคัญและให้การสนับสนุน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๓

๑. ด้านเจ้าหน้าที่ ผู้อำนวยการฯตระหนักถึงความสำคัญของโครงการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมฯ และให้ การสนับสนุนอย่างเต็มที่ เจ้าหน้าที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม

๒. ด้านเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนมีจำนวนน้อย สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง ประกอบกับเด็ก และเยาวชนอยู่ในช่วงวัยของวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่กล้าแสดงออก ชอบการทำงานที่ต้องแข่งขัน เพื่อพัฒนา ศักยภาพตนเอง

๓. ด้านเครือข่าย ศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีสัมพันธภาพที่ดีกับเครือข่าย ทั้งเครือข่ายเดิมและเครือข่ายที่ เข้ามาใหม่ มีการติดต่อ สื่อสาร กับเครือข่ายเป็นประจำ ส่งผลให้เครือข่ายทราบและเข้าใจถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนฯ ประกอบกับเครือข่ายมีองค์ความรู้ ความสามารถ และพร้อมให้การ สนับสนุนในการดำเนินกิจกรรม

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๔

เชิงปริมาณ

เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ทั้งหมด ๓๐ ราย ได้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมตลอดกระบวนการดำเนินงาน

เชิงคุณภาพ

๑. แกนนำเด็กและเยาวชนได้พัฒนาศักยภาพของเพิ่มพูนทักษะเฉพาะตัว เช่น เรื่องการมองเห็นคุณค่าในตัวเอง การกล้าแสดงออก และมีความคิดสร้างสรรค์
๒. เด็กและเยาวชนมีความพึงพอใจมากในการเข้าร่วมโครงการฯ/กิจกรรม
๓. เด็กและเยาวชนเข้าใจในเรื่องการดูแลสุขภาพ และสามารถรับมือกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-๑๙ ได้ดี
๔. มีแผนงานกิจกรรมในการพัฒนาต่อเนื่องตลอดการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๔

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๕

๑. การเห็นความสำคัญและการวางนโยบายของผู้บริหาร
๒. การให้ความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง
๓. การสร้างแรงจูงใจให้เด็กและเยาวชนและความสนใจของของเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่
๔. ความมีน้ำใจและความรู้จักเห็นอกเห็นใจของเยาวชนที่เห็นว่าเจ้าหน้าที่ที่มีความตั้งใจและความยากลำบากในการหากิจกรรมมาให้เยาวชน จึงให้ความร่วมมือและช่วยเหลืออย่างเต็มที่

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๖

ปัจจัยด้านผู้บริหาร ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๖ ได้มีนโยบายให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสื่อสารความต้องการ สนับสนุนในการจัดหาอุปกรณ์กีฬา เครื่องออกกำลังกาย บุคลากรภายนอกในสิ่งที่เด็กและเยาวชนสนใจ และเป็นที่ปรึกษาให้กับบุคลากรในการดำเนินโครงการ

ปัจจัยด้านบุคลากร เจ้าหน้าที่ของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๖ ได้จัดประชุมวางแผนร่วมกันในการดำเนินการจัดกิจกรรมและประสานงานกับเครือข่ายเพื่อเข้ามามีส่วนร่วม มีการสร้างแรงจูงใจให้เด็กและเยาวชนในการเข้ามามีส่วนร่วมด้วยการเป็นแกนนำเลือกรายการอาหาร/ของใช้การเป็นแกนนำสุขภาพกายและสุขภาพจิต

ปัจจัยด้านเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสสื่อสารปัญหาแนวคิดที่จะพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร มีส่วนร่วมในการเสนอความเห็น พัฒนาความรู้และมีทักษะต่างๆ ได้บริหารจัดการ ดำเนินการ และติดตามผลการดำเนินงานในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร เช่น จัดการแข่งขันกีฬาดำเนินการโดยเยาวชนเป็นผู้เลือกประเภทกีฬาและเป็นคณะทำงานในการตัดสินกีฬาแต่ละประเภท เยาวชนได้เป็นแกนนำในการจัดลานสุขภาพจิตดี ด้วยการค้นหาความชอบของเพื่อนและนำมาจัดกิจกรรมสร้างความสุขตามความสนใจของเพื่อนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ

ปัจจัยด้านเครือข่าย เครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๗

ปัจจัยสำคัญที่สร้างความสำเร็จ คือ

๑. การวางระบบงานที่ชัดเจน มีเป้าหมายในการดำเนินการร่วมกันของคนในองค์กร รวมทั้งเด็กและเยาวชนและเครือข่ายที่คอยสนับสนุน
๒. การสื่อสารและการมอบหมายงานตรงตามความรู้และความสามารถของบุคคล ทำให้สามารถสร้างการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนได้ในระดับสูง
๓. การส่งเสริมศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพของตนเองและเพื่อนได้โดยการขับเคลื่อนของเยาวชนแกนนำสุขภาพ สร้างการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายและสร้างความเข้าใจในระหว่างเด็กและเยาวชน ลดการขัดแย้งในการมีความคิดเห็นไม่ตรงกันของเด็กและเยาวชน
๔. เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็นและแนวทางการดำเนินงานที่ตรงตามความต้องการของเด็กและเยาวชน
๕. การมีระบบการจัดการที่ดีมีมาตรฐานมีประสิทธิภาพในการดำเนินการ เจ้าหน้าที่ที่มีความเข้าใจในระบบงานและร่วมพัฒนาระบบสุขภาพร่วมกับแกนนำเด็กและเยาวชน การดำเนินการร่วมกันทั้งเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่มีความสอดคล้องเกิดผลสำเร็จตามแผนงานที่วางไว้วัดผลประเมินผลได้อยู่ในเกณฑ์ดีมาก

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๘

๑. มีระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดตามมาตรฐานบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม โดยมีเจ้าหน้าที่ ภาควิชาเครือข่าย รวมถึงเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร
๒. ผู้บริหารมีการกำหนดและถ่ายทอดนโยบายในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรที่ชัดเจน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดการรับรู้และมีความเข้าใจที่ตรงกัน อีกทั้งยังทำให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
๓. เด็กและเยาวชนมีศักยภาพในการร่วมดำเนินงานในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรของศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีระบบแกนนำเด็กและเยาวชนที่สามารถใช้ศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ ในการส่งเสริมสุขภาพของตนเองและเพื่อน (การช่วยเหลือแบบเพื่อนช่วยเพื่อน) ในเรื่องของการให้คำปรึกษาอย่างเป็นระบบ โดยจัดทำเป็นทำเนียบเยาวชนแกนนำให้คำปรึกษา ให้เยาวชนได้รู้จักให้คำปรึกษาเพื่อนในทางที่เหมาะสม มีความเข้าใจกัน เห็นอกเห็นใจกัน มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีความเป็นกันเอง และคลายความวิตกกังวลใจเพื่อลดการเกิดปัญหาต่างๆ ตามมาได้

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๙

๑. ผู้บริหาร ให้การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณ การให้กำลังใจในการทำงาน การเป็นผู้นำที่ดี
๒. เจ้าหน้าที่ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม มีความใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ในการจัดกิจกรรม มีจิตอาสา ทักษะการทำงานเป็นทีม ความเสียสละ และความเป็นมืออาชีพในการทำงาน การเป็นผู้นำ-ผู้ตามที่ดี ทำงานตามบทบาทภารกิจที่ได้รับมอบหมาย
๓. เด็กและเยาวชน มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม การเรียนรู้ หรือการทำงานเป็นทีม ทักษะการกล้าแสดงออก

๔. อาคาร สถานที่ โปรง โลง ไม่แออัด ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมภายใต้การระบาดของโรคโควิด-๑๙ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยไม่ติดขัดหรือเกิดปัญหาระหว่างการดำเนินกิจกรรม

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๐

๑. เกิดแกนนำเด็กและเยาวชนในการทำปฎิบัติหมักชีวภาพและแกนนำเด็กและเยาวชนด้านสุขภาพสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้รับให้เพื่อนๆเยาวชนได้

๒. แกนนำเด็กและเยาวชนมีความรู้เรื่องการทำปฎิบัติหมักชีวภาพ สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ภายหลังการปล่อยตัว

๓. แกนนำเด็กและเยาวชนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมสามารถทำปฎิบัติหมักชีวภาพใช้เองในหน่วยเกษตรกรรมทำให้อัตนทุนในการซื้อปุ๋ย ผลผลิตงอกงาม ส่งผลดีต่อผู้บริโภค

๔. ครอบครัวของแกนนำเด็กและเยาวชนส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม เมื่อแกนนำปล่อยตัวสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำปฎิบัติหมักชีวภาพใช้ในแปลงนาตัวเองทำให้ผลผลิตงอกงาม

๕. แกนนำเด็กและเยาวชนด้านสุขภาพเกิดความภาคภูมิใจ สามารถดูแลเพื่อนเยาวชนที่เป็นโรคผิวหนัง (หิด กลาก เกลื้อน เริม) โดยการพ่นยาหิด ทายากกลาก/เกลื้อน ส่งผลให้สุขภาพดีขึ้นหายจากโรคผิวหนังหรือมีอาการทุเลาลง

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๑

๑. เจ้าหน้าที่มีการถ่ายทอดองค์ความรู้สุขภาพเป็นมิตรอย่างให้แก่เด็กและเยาวชนต่อเนื่องเป็นประจำ

๒. มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ

๓. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ เด็กและเยาวชนมีการวางแผนกำหนดกิจกรรมร่วมกันศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ

๔. การพัฒนาและสร้างเครือข่ายภายนอกด้านสุขภาพเป็นมิตรเข้ามาเป็นพี่เลี้ยงให้ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ ในการดำเนินงานยกระดับพัฒนาสุขภาพเป็นมิตร

๕. มีการสนับสนุนจากส่วนกลางในการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรด้านสุขภาพเป็นมิตรในการให้การสนับสนุนศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๒

๑. การติดต่อสื่อสาร พูดคุยกันระหว่างเจ้าหน้าที่ เด็กและเยาวชนอาสาสมัคร และเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เกี่ยวกับการวางแผนการทำงาน การดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคต่างๆ เพื่อหาแนวทางการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ทักษะการทำงานเป็นทีม ของบุคลากรในหน่วยงาน เนื่องจากการทำงานมีบุคลากรในสายงานต่างๆ ทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ การทำงานไม่ประสบผลสำเร็จหากต่างฝ่ายต่างทำงาน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๓

การสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ เด็กและเยาวชน ความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียว เข้าใจและตระหนักว่าเป็นปัญหาและความต้องการร่วมกันทุกคนต้องช่วยกัน สร้างความเชื่อมั่นให้กับสมาชิกในทีม ให้เด็กและเยาวชนทุกคนได้มีส่วนร่วมทุกกิจกรรม เด็กและเยาวชนทุกคนรับรู้ถึงความเท่าเทียมกัน เมื่อการดำเนินกิจกรรมประสบความสำเร็จ เด็กและเยาวชนเกิดความภาคภูมิใจ มีแรงจูงใจในการพัฒนาต่อเพื่อสร้างที่ยั่งยืน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๔

๑. ผู้บริหารให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายในการจัดโครงการฯ
๒. เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เสียสละ ในการดำเนินการจัดโครงการ
๓. การร่วมมือร่วมใจของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน
๔. เด็กและเยาวชนเล็งเห็นถึงความสำคัญในการดูแลสุขภาพความเป็นอยู่ ตลอดจนการสุขภาพและสิ่งแวดล้อม
๕. เครือข่ายมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๕

ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่

๑. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ตระหนักและเห็นความสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร
๒. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมรวมทั้งให้คำแนะนำกับเด็กและเยาวชนเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร
๓. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ให้ความรู้ความเข้าใจกับเด็กและเยาวชนเพื่อให้เด็กและเยาวชนตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

เด็กและเยาวชน

๑. เด็กและเยาวชนความรู้ความเข้าใจการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร
๒. เด็กและเยาวชนตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร
๓. เด็กและเยาวชนทุกคนมีส่วนร่วมในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

๙. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑

กระบวนการมีส่วนร่วมด้วยรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ร่วมกับหลักการสร้างการมีส่วนร่วมที่ยึดเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลาง สนับสนุนให้มีวางแผน ลงมือปฏิบัติ การสังเกต แก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น โดยภาพรวมในการดำเนินการสามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่น และมีปัญหาอุปสรรคอยู่บ้างเล็กน้อย เช่น

- การให้คะแนนของเยาวชนที่เป็นคณะกรรมการตรวจให้คะแนนใน “โครงการสุชาน่านอน หอนอนน่าอยู่” ที่ในช่วงแรกมีการให้คะแนนหอนอนของตนเองสูงกว่าความเป็นจริง และให้คะแนนหอนอนอื่นต่ำกว่าความเป็นจริง คณะกรรมการเยาวชนจึงนำปัญหานี้เข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมฯ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยได้มีการพูดคุยกันถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ ที่มีเป้าหมายเพื่อให้เพื่อนเยาวชนทุกคนได้มีส่วนร่วมทำให้พื้นที่ที่เด็กและเยาวชนได้ใช้ประโยชน์มีความสะอาด บรรยากาศดี การมีส่วนร่วม การร่วมแรงร่วมใจเป็นเป้าหมายหลัก ส่วนความสะอาดเป็นเป้าหมายที่ตามมา ดังนั้นการแข่งขันผลชนะหรือแพ้ไม่ใช่เป้าหมายสำคัญ การแข่งขันเป็นการสร้างแรงจูงใจเท่านั้น คณะกรรมการเยาวชนและเจ้าหน้าที่จึงมีข้อตกลงร่วมกันว่า ให้คะแนนตาม “สภาพหน้างานจริง” “ห้ามวางงาน ” (นำเศษขยะไปวางไว้ในบริเวณของหอนอนอื่น) หลังจากกรรมการตรวจให้คะแนนแล้ว ให้คณะกรรมการเยาวชนไปบอกเพื่อนบนหอนอนว่า “วันนี้เราทำอะไรได้ดี มีอะไรที่ต้องแก้ไขบ้าง และให้เพื่อนช่วยกันคิดว่าจะแก้ไขปัญหายังไง” และให้คิดคะแนนแบบตัดคะแนนมากที่สุด และน้อยสุดออกจากตารางการคิดคะแนน หลังจากประชุมและได้ข้อตกลงร่วมกัน การให้คะแนนมีความยุติธรรม ให้คะแนนตามจริง บริเวณพื้นที่หอนอน โรงสุชา โรงอาบน้ำ และล็อกเกอร์ สะอาดมากขึ้น โดยได้ยินเสียงสะท้อนจากเยาวชนว่า หอนอนสะอาด น่าอยู่มากขึ้น บล็อกสุชา อาบน้ำ ล็อกเกอร์ ไม่มีเศษขยะ และพ่อบ้านสังเกตเห็นว่าเด็กและเยาวชนกระตือรือร้น ร่วมแรงร่วมใจในการทำความสะอาดมากขึ้น

- การขาดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของ อสม.น้อย เนื่องจาก อสม.น้อย ต้องทำหน้าที่ในการแสวงหาข้อมูล การตอบคำถามต่อหน้าเพื่อนเยาวชนในห้องประชุม การจัดรายการเสียงตามสาย การจัดบอร์ดประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารตอบถามเพื่อนหรือสอบถามความต้องการของเพื่อนเกี่ยวกับสุขภาพ ซึ่งเป็นบทบาทที่เด็กและเยาวชนไม่เคยทำมาก่อน อสม.น้อยบางรายอ่าน-เขียนไม่ได้ และการพูดต่อหน้าเพื่อนเยาวชนทั้งหมดสร้างความกดดัน ดึงเครียด ต่อ อสม.น้อยเป็นอย่างมากในช่วงแรก บางรายปฏิเสธที่จะออกไปพูดตอบคำถาม คณะกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมฯ จึงสนับสนุนให้กำลังใจ สร้างแรงจูงใจ สร้างความเชื่อมั่นให้กับ อสม.น้อย ด้วยการให้ทดลองทำ จดจำ และฝึกซ้อมการพูด เปิดโอกาสให้ อสม.น้อย ได้ให้กำลังใจ ชื่นชม ถึงความก้าวหน้าของเพื่อน อสม.น้อย หลังจาก อสม.น้อย ๔ คนแรกได้ออกไปตอบคำถาม มีการพูดตอบคำถามแบบเสียงสั่น ตื้นตัน แต่เพื่อนๆ เยาวชนในห้องประชุมตั้งใจฟัง ให้ความสนใจ และปรบมือเป็นกำลังใจให้ และในการประชุมประเมินผลการตอบคำถาม เจ้าหน้าที่ได้ชื่นชมถึงความกล้าหาญและความสามารถของเยาวชน รวมถึงเพื่อนๆ อสม.น้อย ต่างชื่นชมในการทำหน้าที่ ส่งผลให้ อสม.น้อยมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และต้องการพัฒนาการตอบคำถามให้ดีขึ้น ด้วยการพูดอย่างเป็นธรรมชาติ ไม่ถือกระดาดคำตอบออกไป ส่วนการจัดรายการเสียงตามสายในช่วงแรกที่ปัญหาเรื่องความชัดเจนของเสียงที่ออกอากาศ ทำให้เด็กและเยาวชนได้ยินการให้ความรู้ การตอบคำถามเรื่องสุขภาพไม่ชัดเจนนัก จึงได้มีการปรับเครื่องเสียงและระดับการใช้เสียงให้มีความชัดเจนมากขึ้น และ อสม.น้อย นำเสนอว่า การเปิดเพลงสลับควรถามความสนใจจากเพื่อนเยาวชนด้วย และควรมีการเพิ่มรางวัลการตอบคำถามเพื่อสร้างแรงจูงใจให้เพื่อนมีส่วนร่วมด้วย

หลังจากนั้นการจัดรายการเสียงตามสาย จึงมีการเปิดเพลงตามคำขอของเพื่อนเยาวชน และมีคำถามชิงรางวัลท้ายรายการด้วย

- การขาดแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการถามคำถามเกี่ยวกับสุขภาพในช่วงแรกของการเริ่มโครงการ ส่งผลให้มีการเขียนคำถามข้อข้องใจปัญหาสุขภาพค่อนข้างน้อย อสม.น้อย จึงได้ประชุมหารือกับเจ้าหน้าที่พบว่า ปัญหาน่าจะเกิดจาก เพื่อนๆ อาจจะยังไม่ทราบว่า ถามคำถามอะไรได้บ้าง ไม่รู้ว่าถามแล้วจะได้คำตอบหรือไม่ และถามแล้วจะได้อะไร อสม.น้อยจึงเสนอว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมโดยตัวแทน อสม.น้อย นำข้อคำถามที่เพื่อนๆ ถามมาไปอ่านให้เพื่อนๆ ในห้องประชุมฟัง และบอกว่า สามารถถามเรื่องอะไรก็ได้ที่ตัวเองสงสัยหรือกำลังมีปัญหาอยู่ จะเขียนชื่อหรือไม่เขียนก็ได้ และคำถามที่ถามจะมีการสุ่มให้รางวัลด้วย และทุกคำถามจะได้รับคำตอบผ่านการตอบคำถาม รายการเสียงตามสาย และเพื่อนๆ สามารถขอเพลงได้ด้วย ส่งผลให้หลังจากประชาสัมพันธ์ เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการส่งข้อความเพิ่มมากขึ้นจากเดิม และให้ความสนใจในการตอบคำถาม ฟังรายการเสียงตามสาย และตอบคำถามชิงรางวัล

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒

๑. สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-๑๙) มีผลต่อแผนการดำเนินโครงการที่วางไว้ เช่น การเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้กับเด็กและเยาวชนต้องเปลี่ยนเป็นรูปแบบVideo Conference ทำให้มีปัญหาคือในเรื่องความพร้อมของอุปกรณ์ในการสื่อสาร และการถ่ายทอดความรู้ที่ไม่ราบรื่น ติดขัดเกี่ยวกับสัญญาณอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

๒. ระยะเวลาในการจัดเตรียมงานกิจกรรมโครงการกระชั้นชิดทำให้การดำเนินงานต้องเร่งรีบ บางอย่างไม่เป็นไปตามแผน ต้องปรับเปลี่ยนวันเวลาในการจัดกิจกรรม ให้สอดคล้องและต้องครบตามแผนที่วางไว้

๓. เด็กและเยาวชนยังไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็นต้องกระตุ้น

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๓

๑. สถานการณ์โควิด-๑๙ ทำให้รูปแบบการจัดกิจกรรมถูกกำหนดให้เป็นไปตามมาตรการการป้องกันโรคการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ จึงต้องปรับรูปแบบการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและเป็นไปตามมาตรการการป้องกันโรคการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙

๒. งบประมาณในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ ดำเนินการแก้ไขโดยจัดหางบประมาณสนับสนุนจากแหล่งอื่นเพิ่มเติม หรือปรับรูปแบบกิจกรรมให้มีค่าใช้จ่ายอยู่ภายใต้งบประมาณที่มีอย่างจำกัด

๓. ระยะเวลาในการทำกิจกรรมค่อนข้างน้อย เพราะต้องเร่งดำเนินการให้เสร็จภายในกำหนด จึงคัดเลือกกิจกรรมที่มีความจำเป็นและมีผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อเด็กและเยาวชน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๔

๑. สถานการณ์โรคระบาดโควิด-๑๙ ที่ทำให้การดำเนินงานไม่ราบรื่น และพบปัญหาติดขัดในเรื่องการประสานงานกับบุคคลภายนอก จึงใช้การประชุมผ่านออนไลน์แทน

๒. ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม/โครงการฯ มีระยะเวลาน้อย จึงทำให้กระชั้นชิดในการดำเนินงาน จึงเลือกกิจกรรมที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ต้องได้รับการแก้ไขก่อน ซึ่งในบางกิจกรรมที่ไม่ได้ดำเนินการ ทางศูนย์ฝึกและอบรมฯ ได้นำมาจัดทำแผนการดำเนินงานให้เกิดการต่อเนื่องในปี ๒๕๖๔

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๕

๑. ข้อจำกัดในการจัดโครงการทำให้กิจกรรมที่เยาวชนเสนอมาก่อนหน้าไม่สามารถจัดได้ตามความแท้จริงของเยาวชน จึงแก้ไขโดยใช้กิจกรรมสำรองมาจัดแทน

๒. ระยะเวลาที่ให้องค์กรจัดกิจกรรมกระชั้นชิดเกินไป ทำให้ไม่สามารถทำกิจกรรมทั้งหมดได้ตรงตามกิจกรรมพินิจฯ กำหนด แก้ไขโดยขอเลื่อนกำหนดการส่งสรุปผลการดำเนินงานฯ

๓. ภาระงานมากเกินไป โดยเฉพาะในสถานการณ์โควิด-๑๙ ทำให้เยาวชนและเจ้าหน้าที่มีงานอื่นที่จำเป็นเร่งด่วนที่ต้องปฏิบัติเพื่อสนองนโยบายของกรมพินิจฯ ทั้งการจัดเตรียมสถานที่ การตรวจคัดกรองโรค การประชุมเจ้าหน้าที่ การมอบหมายหน้าที่ให้เยาวชนปฏิบัติ ทำให้เยาวชนและเจ้าหน้าที่หลายคนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมตามกำหนดการได้ แก้ไขโดยให้เยาวชนมาเข้าร่วมกิจกรรมตามกำหนดการก่อนจากนั้นจึงส่งเยาวชนไปปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบ

๔. สถานการณ์โควิด-๑๙ ทำให้ต้องจัดการอบรมออนไลน์ ส่งผลให้ขณะอบรมเยาวชนไม่มีสมาธิในการรับการอบรมเท่าที่ควร แก้ไขโดยเพิ่มกิจกรรมตอบคำถามให้เยาวชนมีส่วนร่วมมากขึ้น โดยมีของรางวัลเป็นสิ่งจูงใจ

๕. สถานการณ์โควิด-๑๙ ทำให้ต้องจัดการอบรมออนไลน์ แต่อุปกรณ์สื่อสารและสัญญาณอินเทอร์เน็ตมีปัญหาทำให้ภาพกระตุก เสียงขาดหายและไม่ชัดเจน เป็นอุปสรรคในการสื่อสารกับเยาวชนขณะอบรม แก้ไขโดย ย้ายสถานที่อบรมจากห้องโสตมาเป็นบริเวณอาคารกลางซึ่งสัญญาณอินเทอร์เน็ตดีกว่า ซึ่งสามารถลดปัญหาลงได้เล็กน้อยเท่านั้น และมีปัญหาอื่นมาแทนคือ บริเวณอาคารกลางเป็นพื้นที่เปิดโล่ง มีเสียงภายนอกรบกวนค่อนข้างมาก ทำให้เยาวชนเสียสมาธิได้ง่าย ทางที่ดีที่สุดน่าจะเป็นการปรับปรุงสัญญาณอินเทอร์เน็ตภายในห้องโสต เพราะสถานที่เหมาะแก่การรับฟังการบรรยายมากกว่า

๖. สถานการณ์โควิด-๑๙ ทำให้ต้องจัดการอบรมออนไลน์ ทำให้กิจกรรมภาคปฏิบัติที่วางแผนไว้หลายกิจกรรมไม่สามารถนำมาจัดได้ วิทยากรต้องลดระยะเวลาในการอบรมลง ความน่าสนใจของกิจกรรมลดลง ลดโอกาสในการเรียนรู้ของเยาวชน แม้จะแก้ไขโดยการนำกิจกรรมอื่นมาทดแทน แต่ความสนุกสนานและความรู้ที่เยาวชนจะได้รับก็ลดลงอยู่ดี

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๖

ก่อนจะเริ่มการดำเนินงานในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๖ ต้องมีการวางแผนเพื่อให้สามารถดำเนินงานให้ได้ประโยชน์สูงสุด จากทรัพยากรที่มีอยู่เราจึงมีการร่วมกันวิเคราะห์เพื่อจัดทำแผนการดำเนินงานก่อนดำเนินกิจกรรม ซึ่งพบว่า

จุดอ่อน คือ เด็กและเยาวชนยังขาดวุฒิภาวะ ทำให้การเสนอแนวคิดที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมต้องได้รับการคัดกรองจากเจ้าหน้าที่

จุดแข็ง คือ การมีผู้นำองค์กรที่เข้มแข็ง เด็กและเยาวชนมีความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมฯ และมีการทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี

โอกาส คือ มีเครือข่ายหลายหน่วยงานที่สนับสนุน และมีทรัพยากรที่นำมาทำกิจกรรมได้

อุปสรรค คือ การจะพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้มีความยั่งยืน และทำให้เจ้าหน้าที่เห็นความสำคัญต่อการนำเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมฯ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๗

๑. ปัญหาในเรื่องเวลาในการจัดกิจกรรม คณะทำงานมีเวลาให้ค่อนข้างน้อยมาก ทำให้การดำเนินการสร้างการมีส่วนร่วมขาดการเรียนรู้ร่วมกันในบางกิจกรรมเช่นกิจกรรมกีฬาสามัคคี เด็กและเยาวชนมีการแข่งขันและร่วมแสดงความคิดเห็นแล้วมีการเลื่อนกิจกรรมในวันแข่ง ทำกิจกรรมกลุ่มครั้งสุดท้ายออกไป แต่เยาวชนเยาวชนจะมีการสร้าง EQ รู้จักการยืดหยุ่นและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้

๒. สืบเนื่องจากสถานการณ์ของโรคติดเชื้อ COVID-๑๙ การแข่งกีฬาและกิจกรรมต้องควบคุมป้องกันการติดเชื้อ COVID-๑๙ กิจกรรมต้องจำกัดเป็นกลุ่มย่อย กิจกรรมต้องไม่นำการแพร่กระจายเชื้อและลักษณะกิจกรรมต้องรักษาระยะห่าง เด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่สวมใส่หน้ากากอนามัยอย่างถูกต้องทุกคน หลังจัดกิจกรรมมีการตรวจ Swab หาเชื้อ COVID-๑๙ ทุกรายผลไม่พบผู้ติดเชื้อ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๘

เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ Covid -๑๙ ทำให้ภาคีเครือข่ายไม่สามารถเข้ามาจัดกิจกรรมในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ได้ จึงได้จัดกิจกรรมการอบรมให้ความรู้ผ่านทางรูปแบบ Video Conference โดยรักษาระยะห่าง และสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลา ส่งผลให้บางกิจกรรมที่ต้องฝึกปฏิบัติอาจจะยังทำได้ไม่เต็มศักยภาพเท่าที่ควร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๙

๑. เด็กและเยาวชนบางรายขาดความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม จึงต้องมีแรงจูงใจในการทำกิจกรรม เช่น ขนมหรือของรางวัล

๒. เด็กและเยาวชนขาดทักษะในการนำเสนอข้อมูล ต้องมีการจัดอบรมแกนนำเพื่อฝึกซ้อมการนำเสนอข้อมูล

๓. ประเภทกิจกรรมไม่เพียงพอสำหรับเด็กและเยาวชน จึงเพิ่มกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชนเพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำ

๔. สภาพอากาศไม่เหมาะแก่การทำกิจกรรมซึ่งอากาศร้อนบางกิจกรรมต้องจัดกลางแจ้งซึ่งก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ เช่น มีไข้ ทำให้ต้องปรับเปลี่ยนสถานที่ที่เหมาะสมแก่การทำกิจกรรมหรือปรับกิจกรรมที่เหมาะสมกับสภาพอากาศ

๕. เนื่องจากเกิดสถานการณ์โรคระบาดโควิด-๑๙ ทำให้การรวมกลุ่มในการทำกิจกรรมเป็นไปได้ด้วยความยุ่งยาก จึงเพิ่มหรือเปลี่ยนกิจกรรมที่สามารถจัดได้โดยไม่แออัดเกินไป

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๐

๑. ภาระงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานมีมากขึ้นทำให้การจัดการโครงการไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร การแก้ไขควรมีการแบ่งกิจกรรมย่อยให้แต่ละส่วนงานในการทำกิจกรรม

๒. การอบรมให้ความรู้ของวิทยากรโดยผ่านระบบออนไลน์ สภาพอากาศมีฝนตกและระบบอินเทอร์เน็ตไม่เสถียรทำให้การถ่ายทอดสัญญาณติดขัด การแก้ไขหากวันอบรมออนไลน์มีฝนตกควรเลื่อนการอบรมออนไลน์ไปก่อน

๓. เด็กและเยาวชนไม่ค่อยกล้าแสดงออกในการพูด การแก้ไขกระตุ้นเด็กและเยาวชนมากขึ้น และมีขนมแจกเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการตอบคำถามกับวิทยากร

๔. สถานที่จัดอบรมออนไลน์ไม่เหมาะกับการจัดอบรมออนไลน์เนื่องจากเป็นพื้นที่โล่งทำให้เสียงกระจายไปทุกทิศทาง การแก้ไขควรจัดในอาคารหรือโรงยิม เสียงจะได้ยินชัดเจนมากขึ้น

๕. ระยะเวลาในการดำเนินการจัดกิจกรรมมีเพียงแค่ ๑ เดือน ซึ่งเป็นระยะเวลาที่สั้นมาก ประกอบกับศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนฯ มีกิจกรรมอื่นๆอีกมากมาย ทำให้ต้องเร่งดำเนินการจัดกิจกรรม การแก้ไขควรขยายระยะเวลาในการทำเพิ่มมากขึ้น

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๑

๑. การเข้ามามีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนพบว่ายังมีช่องว่างให้อำนาจต่อรองและเสียงสะท้อนพวกเขาไม่ถูกตอบรับเอาใจใส่เท่าที่ควร

๒. เนื่องจากปัญหาภาวะเครียดที่เกิดขึ้นภายในองค์กร ทำให้มีข้อจำกัดเจ้าหน้าที่ไม่สามารถยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานเพราะต้องปฏิบัติงานภายใต้ภารกิจองค์กร ทำให้เกิดช่องว่างและการดำเนินงานไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

๓. สถานการณ์โควิด ๑๙ ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบอย่างเต็มที่ จึงดำเนินการปรับกิจกรรมตามความเหมาะสม

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๒

๑. การจัดกิจกรรมภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด ๒๐๑๙ เช่น การแยกการจัดกิจกรรมระหว่างหอชาย และหอหญิง ต้องทำกิจกรรม ๒ รอบในกิจกรรมเดียวกัน เด็กและเยาวชนไม่ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ไม่มีการแสดงออกหรือรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างกัน หน่วยงานภายนอกหรือเครือข่ายไม่สามารถเข้ามาทำกิจกรรมให้กับเด็กและเยาวชนได้

๒. ระยะเวลาในการทำกิจกรรมและรูปแบบการจัดกิจกรรมไม่สอดคล้องกัน ระยะเวลาในการทำกิจกรรมจำกัด (ประมาณ ๑ เดือน) ทำให้ต้องรีบเร่งในการทำกิจกรรม เนื่องจากการทำกิจกรรมบางกิจกรรมต้องใช้ระยะเวลาในการทำกิจกรรม ต้องมีการติดตามและประเมินผล เพื่อสังเกตความเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๓

๑. การแบ่งโซนเด็กและเยาวชนหลายโซนทำให้เจ้าหน้าที่ต้องมีความเสียสละ และมีความมุ่งมั่นร่วมกันเพื่อสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม

๒. ระยะเวลาการดำเนินการที่จำกัดด้วยระเบียบการใช้จ่าย ทำให้การจัดกิจกรรมใช้ระยะเวลานั้น ความรู้ความเข้าใจของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนรับใหม่ ไม่เหมือนกับเด็กและเยาวชนที่เคยผ่านการร่วมโครงการมาแล้ว จึงแก้ไขด้วยการสร้างแกนนำเยาวชนจิตอาสาพัฒนาสุขภาพในแต่ละโซนเพื่อให้เด็กและเยาวชนรับใหม่ได้เข้าถึงบริการได้รวดเร็วขึ้น

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๔

๑. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการค่อนข้างจำกัด จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้สอดคล้องกับระยะเวลา

๒. เจ้าหน้าที่ของศูนย์ฝึกฯ มีจำนวนน้อยจึงต้องมีการปรับรูปแบบกิจกรรม และตารางเวลาในการดำเนินงาน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๕

ปัญหา

๑. การดำเนินงานตามโครงการฯ ค่อนข้างมีความยุ่งยากในการดำเนินงาน ด้วยความไม่ชัดเจนของค่าใช้จ่ายและลักษณะกิจกรรมที่ต้องจัด
๒. เครือข่ายไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเนื่องจากอยู่ในมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙)
๓. ข้อจำกัดในการจัดกิจกรรมภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙)

แนวทางแก้ไข

๑. ควรมีความชัดเจนในการจัดทำกิจกรรมภายใต้โครงการฯ เนื่องจากมีผลต่อการวางแผนการดำเนินงานและการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์
๒. ควรมีการวางแผนการดำเนินงานจากส่วนกลางล่วงหน้าเพื่อแจ้งให้ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ได้ทราบเบื้องต้น

๑๐. ข้อเสนอแนะเพื่อความยั่งยืนในการดำเนินงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑

ศูนย์ฝึกและอบรมฯ เน้นการทำงานที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของเยาวชน บุคลากร ครอบครัวและเครือข่าย และการต่อยอดเพื่อความยั่งยืนในการดำเนินงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตร มีแนวความคิดในการบรรจุ “สุขภาพที่เป็นมิตร” เป็นหนึ่งในชมรม To be ๑ ก่อตั้ง “ชมรม สุขภาพที่เป็นมิตร” ในการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตร โดยวางแผนต่อยอดจากการวิเคราะห์ข้อคำถามปัญหาข้อใจเรื่องสุขภาพของเยาวชน และนำมาวางแผนในการพัฒนารูปแบบการเข้าถึงข้อมูล บริการที่มีคุณภาพ และผลิตสื่อที่เหมาะสมกับสภาพปัญหา

การวิเคราะห์ประเด็นคำถามข้อข้อใจเรื่องสุขภาพของเด็กและเยาวชน พบว่า มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โควิด ๑๙ สุขภาพทางเพศและการเจริญพันธุ์ สุขภาพทั่วไป และด้านจิตใจ และประเด็นคำถามที่ถูกถามมากที่สุด คือ ประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพทางเพศและการเจริญพันธุ์ โดยเด็กและเยาวชนมีข้อสงสัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ มีทัศนคติที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย เช่น การไม่ใส่ถุงยางมีความเสี่ยงน้อย ลดความสุขทางเพศ และค่านิยมในการฝังมูก เป็นต้น ศูนย์ฝึกและอบรมฯ บ้านกรุณาจึงวางแผนในการดำเนินการในช่วงต่อไป โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน เช่นเดิม แต่จะมุ่งเน้นในด้านการส่งเสริมทัศนคติ ค่านิยมที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยและให้เกียรติผู้อื่น ดังนี้

๑. จัดตั้งชมรมส่งเสริมสุขภาพ
๒. จัดเวทีเสวนา เรื่อง “ผลกระทบของผู้ตกเป็นเหยื่อทางเพศ”
๓. จัดเวทีเสวนา เรื่อง “การมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย”
๔. ผลิตสื่อรณรงค์ “ใส่ถุงยาง สนุก ปลอดภัย ไร้กังวล ”
๕. ผลิตสื่อรณรงค์ “ฝังมูก ดีจริงหรือ? ”

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒

เป็นกิจกรรมที่ดี และควรมีอย่างต่อเนื่อง และควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ในทุกตำแหน่ง เพื่อจักได้มีความรู้ความเข้าใจที่ตรงกัน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๓

๑. มีงบประมาณสำหรับใช้สนับสนุนกิจกรรมพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรฯ ในปีต่อไป
๒. มีการวางแผนในการจัดกิจกรรมตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ เพื่อจะได้สามารถกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม ไม่เร่งรีบ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๔

๑. มีการส่งเสริมและสนับสนุนในการดำเนินจัดโครงการฯ อย่างต่อเนื่อง
๒. มีการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นและสามารถนำมาต่อยอดกิจกรรมที่ดำเนินการอยู่

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๕

๑. ให้เจ้าหน้าที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดโครงการอย่างต่อเนื่อง เพราะหากไม่มีการดำเนินกิจกรรมตามโครงการอย่างต่อเนื่อง เยาวชนและเจ้าหน้าที่จะไม่ตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเอง และอาจล้มหลักการในการจัดโครงการฯ ที่ต้องการให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรโดยมีเจ้าหน้าที่เป็นที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรม

๒. ให้ทุกกลุ่มงานมีโอกาสจัดกิจกรรมในโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรอย่างทั่วถึง เพราะหากให้กลุ่มงานใดกลุ่มงานหนึ่งรับผิดชอบตลอด เจ้าหน้าที่อื่นจะขาดความเข้าใจในหลักการดำเนินโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร และมองว่ากลุ่มงานที่รับผิดชอบเพียงกลุ่มเดียวสร้างภาระงานให้เพื่อนร่วมงาน และภาระงานจะตกอยู่กับเจ้าหน้าที่บางกลุ่มงานเท่านั้น

๓. ประสานงานเครือข่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับศูนย์ฝึกและอบรมฯ เนื่องจากปัจจัยหลักในการจัดกิจกรรมตามโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร คือ เงิน จึงต้องได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายภายนอกเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมตามโครงการฯ ได้อย่างต่อเนื่อง

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๖

๑. การจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางประจำปีเพื่อการใช้สนับสนุนในการจัดโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

๒. พัฒนาเจ้าหน้าที่ให้เห็นถึงความสำคัญต่อการให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เสนอความเห็นให้มากขึ้น

๓. ในการดัดศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้มีส่วนร่วมโดยเป็นแกนนำในการทำกิจกรรมต่างๆ ให้มากขึ้น

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๗

๑. ควรมีการกำหนดให้มีระบบบริการสุขภาพให้เป็นไปตาม พ.ร.บ.การบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู พ.ศ. ๒๕๖๑ ในการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพ การรักษาโรค และการสร้างระบบพัฒนาสุขภาพที่เป็นมาตรฐานในทุกระยะของการดูแลเด็กและเยาวชนทั้งก่อนและหลังศาลเยาวชนมีคำพิพากษา

๒. ควรมีการพัฒนาเครือข่ายสนับสนุนระบบสุขภาพที่เป็นหน่วยบริการ ปฐมภูมิและทุติยภูมิให้มีหน่วยงานสุขภาพสนับสนุนและแก้ไขปัญหาสุขภาพให้เด็กและเยาวชนรวมทั้งเจ้าหน้าที่อย่างครอบคลุม

๓. ควรมีการพัฒนาบุคลากรวิชาชีพและแกนนำเด็กและเยาวชนให้สามารถร่วมปฏิบัติการด้านสุขภาพทั้งส่งเสริมและช่วยเหลือเบื้องต้นเพื่อส่งต่อให้พยาบาลในหน่วยงานและหน่วยงานภายนอกได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย ถ่ายทอดองค์ความรู้ในระบบ KM ตามหลักการของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๔. ควรพัฒนาเรื่องอนามัยสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๘

๑. ให้แกนนำเด็กและเยาวชนถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้ และทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรของศูนย์ฝึกและอบรมฯ แก่เด็กและเยาวชนรุ่นต่อไป จากรุ่นสู่รุ่น เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมในโครงการเกิดความต่อเนื่อง

๒. ให้ผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีความรู้จากหน่วยงานภายนอก หรือศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในเขตอื่น ร่วมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้รูปแบบ/วิธีการดำเนินงาน และกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสุขภาพ พร้อมทั้งเสนอแนะสิ่งที่ต้องพัฒนาในระบบสุขภาพจากผลสรุปการดำเนินกิจกรรมในโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรของศูนย์ฝึกและอบรมฯ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๙

๑. ควรมีการสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

๒. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อคงไว้ซึ่งกิจกรรมที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๐

มอบเป็นนโยบายและให้มีการขับเคลื่อนทั้งองค์กรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๑

ควรมีการยกระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนผ่านการขับเคลื่อนองค์ด้านเด็กและเยาวชนต้องอาศัยความร่วมมือ ความจริงใจการขับเคลื่อนของเด็กและเยาวชนผ่านแกนนำเด็กและเยาวชน โดยเจ้าหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้ความรู้และสนับสนุนทรัพยากรให้เด็กและเยาวชน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๒

การมีแนวทางในการดำเนินการที่ต่อเนื่องและสามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในหลากหลายรูปแบบ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๓

๑. การดำเนินโครงการควรประสานขอคำปรึกษาจากหน่วยงานเครือข่ายที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน เพื่อให้การกำหนดกรอบและทิศทางการดำเนินงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

๒. กรณีมีความหลากหลายของกลุ่มเป้าหมายควรกำหนดรูปแบบกิจกรรมที่มีความหลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมายเกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม

๓. ควรมีการติดตามประเมินผลโดยคณะกรรมการภายในหน่วยงานเป็นระยะเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและนำผลการประเมินไปใช้วางแผนเพื่อพัฒนาต่อไปจนถึงเป้าหมายของโครงการ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๔

๑. จัดสรรบุคลากรให้เพียงพอ

๒. มีแผนงานการดำเนินในการปฏิบัติงานทำให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๕

มีแผนงานในการดำเนินงานที่ต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมระยะยาวเพื่อความต่อเนื่องและยั่งยืน

ส่วนที่ ๔ การจัดทำชุดกิจกรรมการแสดงออกและการสร้างสรรค์สำหรับวัยรุ่น

สถาบันวิจัยและพัฒนา ร่วมกับองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNICEF) ในการร่วมพัฒนาชุดกิจกรรมการแสดงออกและการสร้างสรรค์สำหรับวัยรุ่น ฉบับภาษาไทย เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม ภายใต้โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ซึ่งชุดกิจกรรมดังกล่าวได้พัฒนาขึ้นจากการสังเคราะห์องค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่ดีจากทฤษฎีทางจิตวิทยาและพัฒนาการเด็กและวัยรุ่น การให้การศึกษาเกี่ยวกับทักษะชีวิต การคุ้มครองเด็ก และการส่งเสริมสันติภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนที่อยู่ในภาวะยากจน หรือภาวะเปราะบาง และได้มีการนำไปใช้แล้วในหลายประเทศ ซึ่งสถาบันวิจัยและพัฒนาได้มีการดำเนินการเพื่อนำชุดกิจกรรมดังกล่าวมาใช้ ดังนี้

๑. ดำเนินการแปลชุดกิจกรรมดังกล่าวเป็นภาษาไทย

ดำเนินการวิเคราะห์และเรียบเรียงเพื่อให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ในเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม และจัดทำร่างชุดกิจกรรมการแสดงออกและการสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชนขึ้นซึ่งชุดกิจกรรมดังกล่าวประกอบด้วย

- กิจกรรมเกี่ยวกับการรู้จักตัวเอง
- กิจกรรมเกี่ยวกับการสื่อสารกับผู้อื่น
- กิจกรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติ

๒. พิจารณาและให้ข้อคิดเห็นชุดกิจกรรมเพื่อการแสดงออกและความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน และได้ดำเนินการปรับแก้ชุดกิจกรรมตามข้อคิดเห็น

๓. ให้หน่วยงานได้นำไปทดลองใช้

โดยผลการประเมินความเหมาะสมในการใช้สื่อการสอนชุดกิจกรรมการแสดงออกและการสร้างสรรค์สำหรับวัยรุ่น ซึ่งประเมินโดยเจ้าหน้าที่ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔๑ ผลการประเมินความเหมาะสมในการใช้สื่อการสอนชุดกิจกรรมการแสดงออกและการสร้างสรรค์สำหรับวัยรุ่น

รายการ	ระดับความเหมาะสม (ร้อยละ)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
๑. กิจกรรมมีความชัดเจน ครบถ้วน เหมาะสม	๒๐.๑๗	๔๓.๔๙	๒๕.๙๔	๑.๔๓
๒. เนื้อหาเหมาะสมวัยและความสนใจของผู้เรียน	๒๐.๕๐	๓๘.๑๖	๒๙.๙๔	๔.๘๖
๓. ระยะเวลา ในการจัดแต่ละกิจกรรมมีความเหมาะสม	๒๑.๓๔	๓๔.๗๔	๓๔.๕๖	๔.๗๙
๔. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้	๒๔.๓๘	๓๔.๔๐	๓๒.๑๒	๑.๔๓
๕. อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมเหมาะสมแก่การเรียนรู้	๑๔.๒๖	๔๙.๔๕	๒๔.๐๔	๘.๘๒
๖. เอกสารต่าง ๆ ชัดเจน เหมาะแก่การเรียนรู้	๑๒.๙๒	๔๑.๖๔	๓๑.๗๗	๙.๖๖
๗. สถานที่มีความเหมาะสมในการเรียนรู้	๒๑.๖๘	๕๑.๗๒	๒๑.๗๕	๑.๔๓
๘. บรรยากาศในชั้นเรียนสนุกสนาน ส่งเสริมการเรียนรู้	๑๖.๔๕	๕๖.๘๙	๑๕.๗๘	๖.๘๘

รายการ	ระดับความเหมาะสม (ร้อยละ)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
๙. สามารถนำชุดกิจกรรมไปใช้ได้ในปีถัดไปในสถาน ควบคุม	๑๘.๒๖	๔๖.๓๒	๒๒.๑๒	๖.๘๘
เฉลี่ยรวม	๑๘.๘๙	๔๔.๐๙	๒๖.๔๕	๕.๑๓

จากตารางที่ ๔๑ พบว่าในภาพรวม เจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นว่าชุดกิจกรรมการแสดงออกและการสร้างสรรค์สำหรับวัยรุ่น มีความเหมาะสมในการนำมาใช้ อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ ๔๔.๐๙)

และจากแบบประเมิน เจ้าหน้าที่ได้แสดงความคิดเห็นว่าชุดกิจกรรมการแสดงออกและการสร้างสรรค์สำหรับวัยรุ่นนั้น ควรใช้จัดในกิจกรรม ๓ ลำดับแรก ได้แก่ ทักษะชีวิต (ร้อยละ ๑๕) TO BE NUMBER ONE (ร้อยละ ๑๒) และกลุ่มครูที่ปรึกษา (ร้อยละ ๑๐) ตามลำดับ

ผลจากการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในชุดกิจกรรมการแสดงออกและการสร้างสรรค์สำหรับวัยรุ่น มีดังนี้

ตารางที่ ๔๒ ผลการประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมชุดกิจกรรมการแสดงออกและการสร้างสรรค์สำหรับวัยรุ่น

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
๑. กิจกรรมสนุกสนาน ชัดเจน เข้าใจง่าย	๓๘.๘๐	๔๓.๓๒	๑๗.๘๘	๐
๒. ระยะเวลา เหมาะสมในการเรียนรู้	๓๒.๖๒	๓๙.๗๕	๒๐.๖๓	๓๕
๓. อุปกรณ์ที่ใช้ในการกิจกรรมเหมาะแก่การเรียนรู้เป็นอย่างดี	๔๑.๒๒	๓๙.๔๕	๑๙.๓๓	๐
๔. เอกสารต่างๆ ชัดเจน เหมาะแก่การเรียนรู้เป็นอย่างดี	๓๙.๐๘	๓๙.๓๘	๒๑.๕๔	๐
๕. สถานที่มีความเหมาะสมในการเรียนรู้เป็นอย่างดี	๓๕.๖๘	๓๑.๐๒	๒๙.๙๖	๑๖.๖๗
๖.บรรยากาศในชั้นเรียนสนุกสนาน ส่งเสริมการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี	๓๙.๓๒	๓๙.๘๙	๒๐.๗๙	๐
๗.วิทยากรเหมาะสมกับกิจกรรมสอนเข้าใจง่าย ได้ความรู้ สนุกสนาน	๔๐.๘๖	๓๘.๖๘	๑๘.๗๙	๘.๓๓
เฉลี่ยรวม	๓๘.๒๓	๓๘.๗๘	๒๑.๒๗	๘.๕๗

จากตารางที่ ๔๒ พบว่าในภาพรวมเด็กและเยาวชนมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม อยู่ในระดับมาก และมากที่สุด ถึงร้อยละ ๓๘.๗๘ และ ๓๘.๒๓ ตามลำดับ

ข้อจำกัดในการจัดกิจกรรม

เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ส่วนใหญ่จะต้องเข้าหน่วยเรียนและฝึกวิชาชีพตลอดเวลา ไม่มีเวลาในการทำกิจกรรม

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

๑. กิจกรรมเหมาะสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ ช่วงอายุระหว่าง ๑๓-๑๘ ปี บางกิจกรรมไม่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนที่อายุมาก

๒. กิจกรรมสามารถนำไปปรับใช้ระหว่างทำกิจกรรมครูที่ปรึกษาได้ แต่ต้องเพิ่มรายละเอียดในการทำกิจกรรมให้มีเน้นการคิดวิเคราะห์ให้มากขึ้น

๓. เหมาะสำหรับการทำกลุ่มขนาดเล็ก ไม่เกินครั้งละ ๑๐ คน หรือควรนำไปจัดกิจกรรมเป็นรายบุคคล เพื่อให้เยาวชนได้เข้าถึงกิจกรรมและมีเวลาในการทำกิจกรรม

ส่วนที่ ๕ การประเมินผลการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

โดยคณะกรรมการประเมินผลการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาได้ดำเนินการพิจารณาประเมินผลการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในศูนย์ฝึกและอบรมเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔ และ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๔ ผ่านการประชุมทางไกล (Video Conference) จำนวน ๑๕ แห่ง ซึ่งผลการประเมินมีดังนี้

การจัดระดับของหน่วยงานที่ได้รับการประเมิน

๑. ระดับดีเยี่ยม (๘๐ คะแนนขึ้นไป) จำนวน ๕ แห่ง

๒. ระดับดีมาก (๗๐-๗๙ คะแนน) จำนวน ๑๐ แห่ง

ซึ่งมีรายละเอียดจุดเด่น และข้อพัฒนาในการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมรายหน่วยงาน

๑. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑

จุดเด่น

- เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการและตัดสินใจเลือกกิจกรรมด้วยตัวเอง มีการดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง โดยมีเจ้าหน้าที่ให้การสนับสนุนและช่วยในการแก้ไขปัญหาอุปสรรค
- มีทฤษฎีและที่มาของการนำเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างชัดเจน ปรากฏในรายงานการดำเนินงาน

ข้อพัฒนา

- ควรมีการสนับสนุนกิจกรรมที่让孩子และเยาวชนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องต่อไป
- การที่ให้เยาวชนเปิดกล่องคำถามแล้วตอบในทันที อาจได้คำตอบที่ไม่ครบถ้วน ถูกต้องตามหลักวิชาการ ควรมีการเปิดอ่านก่อน และให้เด็กค้นหาคำตอบ โดยให้เจ้าหน้าที่ช่วยในการตรวจสอบข้อมูล เพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้อง

๒. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๒

จุดเด่น

- เด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- มีแกนนำเด็กและเยาวชน ที่มีการแบ่งการทำงานและบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน
- มีการนำเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร โดยการเป็นวิทยากรในการอบรมความรู้และทักษะต่างๆ ให้กับเด็กและเยาวชนแกนนำ

ข้อพัฒนา

- ควรเน้นกระบวนการที่นำเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง
- ควรเน้นย้ำการใส่หน้ากากอนามัยเมื่อต้องทำกิจกรรมที่มีการรวมตัวกัน

๓. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๓

จุดเด่น

- ผู้บริหาร (ผู้อำนวยการ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ) ได้เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมฯ รวมถึงการสนับสนุนกิจกรรมในทุกกิจกรรม

- มีการจัดกิจกรรมที่ให้แก่เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมหลากหลาย และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง
- มีการนำเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร โดยการเป็นวิทยากรในการอบรมความรู้และทักษะต่างๆ

ข้อพัฒนา

- ควรมีแผนในการสร้างความยั่งยืนของการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
- ควรมีการสนับสนุนกิจกรรมที่ให้แก่เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องต่อไป

๔. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๔

จุดเด่น

- กิจกรรมที่ได้รับการคัดเลือกมาดำเนินการ เป็นกิจกรรมที่มีคุณค่า สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง
- มีการให้เด็กและเยาวชนได้ใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์มาใช้ในการพัฒนาศักยภาพตนเอง และบูรณาการกับการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพกายและจิตใจ

ข้อพัฒนา

- กิจกรรมอาจทำให้หลากหลายมากขึ้น และสามารถดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาวต่อไปได้
- ควรมีแผนในการสร้างความยั่งยืนของการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

๕. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๕

จุดเด่น

- ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๕ เป็นศูนย์ฝึกที่เน้นการฝึกวิชาชีพ ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่จึงมุ่งเน้นไปที่การเสริมทักษะในการตระหนักรู้ถึงการสร้างความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน
- มีการนำเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร โดยการเป็นวิทยากรในการอบรมความรู้และทักษะต่างๆ ผ่านการประชุมทางไกล (Video Conference)

ข้อพัฒนา

- กิจกรรมไม่หลากหลาย และไม่ยังเห็นถึงการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในกระบวนการต่างๆ
- ควรมีการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในทุกกระบวนการให้มากขึ้น และส่งเสริมในกิจกรรมที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง
- ควรมีการวางแผนในการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืนต่อไปทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

๖ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๖

จุดเด่น

- เน้นกิจกรรมที่ให้แก่เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด เช่น การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา

ข้อพัฒนา

- ควรเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในทุกกระบวนการให้มากขึ้น และส่งเสริมในกิจกรรมที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง
- ควรมีการวางแผนในการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืนต่อไป ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

๗. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๗

จุดเด่น

- มีกิจกรรมที่ให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด เช่น การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา

ข้อพัฒนา

- ควรมีกิจกรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน รวมถึงกิจกรรมในการพัฒนาสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสิ่งแวดล้อมให้หลากหลายมากขึ้น
- ควรเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในทุกกระบวนการให้มากขึ้น และส่งเสริมในกิจกรรมที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

๘. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๘

จุดเด่น

- มีกิจกรรมที่ให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด ทั้งเด็กและเยาวชนชายและหญิง
- มีการนำเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร โดยการเป็นวิทยากรในการอบรมความรู้และทักษะต่างๆ ผ่านการประชุมทางไกล (Video Conference)

ข้อพัฒนา

- ควรเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในทุกกระบวนการให้มากขึ้น และส่งเสริมสนับสนุนในกิจกรรมที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง
- ควรมีการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรให้มีความหลากหลายมากขึ้น และสอดคล้องกับการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร
- ควรมีการวางแผนในการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืนต่อไป ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

๙. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๙

จุดเด่น

- มีกิจกรรมที่ให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด ทั้งเด็กและเยาวชนชายและหญิง
- มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพกายที่หลากหลาย

ข้อพัฒนา

- ควรเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในทุกกระบวนการให้มากขึ้น และส่งเสริมสนับสนุนในกิจกรรมที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

- ควรมีการวางแผนในการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืนต่อไป ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
- ควรเน้นย้ำการใส่หน้ากากอนามัยเมื่อต้องทำกิจกรรมที่มีการรวมตัวกัน

๑๐. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๐

จุดเด่น

- มีการนำเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร โดยการเป็นวิทยากรในการอบรมความรู้และทักษะต่างๆ ผ่านการประชุมทางไกล (Video Conference)
- มีแกนนำเด็กและเยาวชนดำเนินการในการจัดกิจกรรม

ข้อพัฒนา

- ควรมีการสนับสนุนกิจกรรมที่ให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องต่อไป
- ควรมีการวางแผนในการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืนต่อไป ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
- ในการดำเนินกิจกรรมในโครงการโรคผิวหนังติดต่อ การทาลายาไม่ควรใช้มือเปล่าทา เพราะอาจเกิดการระคายเคือง และติดโรคได้ ควรใส่ถุงมือ หรือใช้ไม้พันสำลีจุ่มยาแล้วทาให้เพื่อนที่มีอาการ
- ควรเน้นย้ำการใส่หน้ากากอนามัยเมื่อต้องทำกิจกรรมที่มีการรวมตัวกัน

๑๑. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๑

จุดเด่น

- ผู้บริหาร (ผู้อำนวยการ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ) ได้เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมๆ รวมถึงการสนับสนุนกิจกรรมในทุกกิจกรรม
- มีกิจกรรมที่ให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด ทั้งเด็กและเยาวชนชายและหญิง

ข้อพัฒนา

- ควรเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในทุกกระบวนการให้มากขึ้น และส่งเสริมสนับสนุนในกิจกรรมที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง
- ควรมีการวางแผนในการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืนต่อไป ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

๑๒. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๒

จุดเด่น

- มีกิจกรรมที่ให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด ทั้งเด็กและเยาวชนชายและหญิง ซึ่งจะเป็นการแยกกิจกรรมกันทำตามความต้องการของเด็กและเยาวชน และบริบทของหน่วยงาน

- มีแกนนำเด็กและเยาวชน และมีการแบ่งการทำงานและบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน

ข้อพัฒนา

- ควรเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในทุกกระบวนการให้มากขึ้น และส่งเสริมสนับสนุนในกิจกรรมที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

- ควรมีการวางแผนในการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืนต่อไป ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

๑๓. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๓

จุดเด่น

- ผู้บริหาร (ผู้อำนวยการ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ) ได้เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมฯ รวมถึงการสนับสนุนกิจกรรมในทุกกิจกรรม
- แม้จะมีการบริหารจัดการที่ไม่เหมือนหน่วยงานอื่น คือ มีการแบ่งโซนเด็กและเยาวชนออกจากกัน แต่ยังสามารถส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างทั่วถึงในทุกๆโซน
- มีการจัดประกวดมุมส่งเสริมสุขภาพของแต่ละโซน เป็นการกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ด้วยตัวเองมากขึ้น

ข้อพัฒนา

- ควรมีการสนับสนุนกิจกรรมที่ให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องต่อไป

๑๔. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๔

จุดเด่น

- มีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสิ่งแวดล้อม
- มีการพัฒนาแกนนำเด็กและเยาวชนให้มีความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สามารถนำความรู้ที่ได้มาบอกต่อให้กับเพื่อนเยาวชนได้
- มีแผนงานในการให้ความรู้ โดยให้เด็กและเยาวชนหมุนเวียนกัน ดำเนินการจัดบอร์ดเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพในระยะสั้นอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อพัฒนา

- ควรเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในทุกกระบวนการให้มากขึ้น และส่งเสริมสนับสนุนในกิจกรรมที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องในระยะยาว
- ควรมีการวางแผนในการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืนต่อไป ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

๑๕. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งที่ ๑๕

จุดเด่น

- มีกิจกรรมในการส่งเสริมสุขภาพที่หลากหลาย ทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสิ่งแวดล้อม

- มีแกนนำเด็กและเยาวชน ที่มีการนำความรู้ที่ได้ไปดำเนินการจัดกิจกรรมให้กับเพื่อนเยาวชนได้

ข้อพัฒนา

- ควรมีการสนับสนุนกิจกรรมที่ให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องต่อไป
- ควรมีการวางแผนในการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืนต่อไป ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

ส่วนที่ ๖ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสรุปผลการดำเนินงาน ถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

เป็นการจัดประชุมผ่านระบบการประชุมทางไกล (Video Conference) เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ โดยมีคุณจอมขวัญ ขวัญยืน เจ้าหน้าที่ฝ่ายการพัฒนารัฐวิสาหกิจและการมีส่วนร่วม องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNICEF) เป็นวิทยากร และมีตัวแทนเจ้าหน้าที่ และเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จำนวน ๑๕ ศูนย์ฝึก เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้แก่

๑. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา
๒. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา
๓. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา
๔. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี
๕. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสตรีนิธ
๖. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านบึง
๗. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๑ ระยอง
๘. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๒ ราชบุรี
๙. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๓ นครราชสีมา
๑๐. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๕ อุบลราชธานี
๑๑. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๖ นครสวรรค์
๑๒. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๗ เชียงใหม่
๑๓. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๘ สุราษฎร์ธานี
๑๔. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๑๐ พังงา
๑๕. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๑๑ ลพบุรี

โดยมีผลสรุปการถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ และเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการฯ มีประเด็นสรุปได้ดังนี้

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

๑. การตั้งเป้าหมายก่อนดำเนินโครงการ

เชิงปริมาณ

- เด็กและเยาวชนทุกราย เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของศูนย์ฝึกและอบรมฯ
- เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งสามารถเป็นแกนนำในการทำกิจกรรมให้กับเพื่อนเยาวชนได้

เชิงคุณภาพ

- การสร้างการรับรู้/ความรู้ให้แก่เด็กและเยาวชน
- สร้างการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน โดยให้เด็กและเยาวชนได้ตระหนักรู้ และเล็งเห็นถึงประโยชน์

เห็นถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของตนเอง

- เกิดแกนนำเยาวชน
- เด็กและเยาวชนมีความกล้าแสดงความคิดเห็น
- ทักษะการทำงานเป็นทีม

๒. การเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินโครงการฯ เมื่อเทียบกับแผนของโครงการ

ผลลัพธ์เชิงปริมาณและคุณภาพ เป็นไปตามแผนที่วางไว้

๓. ปัจจัยที่ทำให้บรรลุเป้าหมาย หรือ ไม่บรรลุเป้าหมาย และแนวทางการแก้ไข

ปัจจัยที่ทำให้บรรลุเป้าหมาย

- ผู้บริหารมีนโยบายที่ชัดเจน ให้ความสำคัญ มีการกำกับดูแลให้เป็นไปตามนโยบายของกรมฯ ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร

- ความร่วมมือกันระหว่างเจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชนทั้งหมด เน้น “เด็กคิด เด็กทำ ผู้ใหญ่ให้การสนับสนุน”

- การประชาสัมพันธ์ ให้เห็นถึงความสำคัญจากการเข้าร่วมโครงการ บทบาทการมีส่วนร่วม

- การเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกและมีส่วนร่วม ได้แสดงความคิดเห็น

- การตอบสนองต่อความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่เป็นไปในเชิงสร้างสรรค์ เช่น หากเด็กและเยาวชนไม่ได้รับสิ่งที่ต้องการ ต้องมีการให้เหตุผลที่ทำให้เด็กและเยาวชนเข้าใจ โดยไม่ใช้การละเลยในความคิดเห็นเหล่านั้น

- กิจกรรมที่จัดต้องมาจากความต้องการของเด็กและเยาวชน

- การสร้างแรงจูงใจ

- การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ ทั้งปัจจัยภายนอก เงินสนับสนุน ทรัพยากรต่างๆ และปัจจัยภายใน เช่น การสร้างกำลังใจ

- การสื่อสารที่ดีระหว่างคณะทำงาน ทั้งเจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชน

- การให้องค์ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ในการดัดแปลงสภาพการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

- การอบรมพัฒนาแกนนำของเด็กและเยาวชน ทำให้แกนนำเยาวชนมีความเข้มแข็ง สามารถช่วยเหลือตนเอง และเพื่อนได้

- แกนนำเด็กที่มีศักยภาพ สร้างแรงจูงใจให้แก่เด็กและเยาวชนคนอื่นๆ ในการดูแลสุขภาพกายจิต

- ความร่วมมือของเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ /การทำงานเป็นทีม

- เครือข่ายภายนอกเห็นความสำคัญ และให้การสนับสนุนในเรื่องต่างๆ เช่น อุปกรณ์ ฯลฯ

ไม่บรรลุเป้าหมาย และแนวทางการแก้ไข

- ระยะเวลาสั้นมากเกินไป ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามขั้นตอนที่วางไว้

- ช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ทำให้ต้องจัดกิจกรรมต่างๆ ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ ทำให้เกิดความยากลำบาก

- งบประมาณที่มีข้อจำกัดในการใช้ ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมบางอย่างที่มีประโยชน์ตามความต้องการของเด็กและเยาวชนได้ ถ้าสามารถยืดหยุ่นการใช้งบประมาณจะสามารถจัดกิจกรรมที่หลากหลายและตรงกับความต้องการของเด็กและเยาวชนมากยิ่งขึ้น

๔. สิ่งที่ทำให้โครงการมีความยั่งยืน

- ศูนย์ฝึกและอบรมฯทุกแห่ง ควรดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในโครงการอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

- การมีแกนนำเด็กและเยาวชนด้านสุขภาพเป็นผู้ริเริ่ม ดำเนินการ ถ่ายทอด และส่งต่อองค์ความรู้

- มีพี่เลี้ยงเป็นผู้สนับสนุน (มีผู้รับผิดชอบหลัก เช่น พ่อบ้าน ฯลฯ)
- มีการสร้างแรงจูงใจให้แก่เด็กและเยาวชน จะช่วยกระตุ้นให้เด็กและเยาวชน มีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วม
- มีการประชาสัมพันธ์ให้เห็นความสำคัญอย่างต่อเนื่อง
- มีการนำเครือข่ายภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในด้านปฐมนิเทศ และทุนนิยม เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์
- มีการลงกิจกรรมต่างๆในโครงการฯ ในตารางสอนของศูนย์ฝึกและอบรมฯ

๕. พฤติกรรม ทักษะของเด็กที่เปลี่ยนแปลงไป

- มีการยอมรับกติกาของสถานควบคุมมากขึ้น
- มีการกล้าคิด กล้าแสดงออก มีความมั่นใจ และภาวะการเป็นผู้นำ มีการแบ่งหน้าที่กันทำ ได้ดีขึ้น
- เก่งกล้า มีศักยภาพด้านการให้คำปรึกษาที่ดีขึ้น
- รู้สึกภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้น
- มีความคิดเชิงบวกมากขึ้น
- มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆมากขึ้น
- รู้จักการทำงานเป็นทีม
- เกิดเหตุทะเลาะวิวาทน้อยลง

๖. พฤติกรรม ทักษะของเจ้าหน้าที่เปลี่ยนแปลงไป

- เจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นอกเห็นใจกัน เข้าใจกันและกันมากขึ้น มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากขึ้น
- เจ้าหน้าที่เห็นศักยภาพของเด็กและเยาวชนมากขึ้น
- เจ้าหน้าที่มีการยอมรับซึ่งกันและกันมากขึ้น
- เจ้าหน้าที่รับฟังความคิดเห็น เปิดใจ และเข้าใจเด็กและเยาวชนมากขึ้น
- เจ้าหน้าที่มีองค์ความรู้ ทักษะ นำไปสู่การพัฒนาระบบงานของศูนย์ฝึก และการพัฒนาเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- ลดช่องว่าง มีความใกล้ชิดระหว่างเด็กกับเจ้าหน้าที่มากขึ้น

๗. ความประทับใจ

- รู้สึกดีใจที่เห็นภาพการมีส่วนร่วมระหว่างเด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่ ลดช่องว่างระหว่างกันมากขึ้น ทำให้สามารถทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี และแก้ไขปัญหาต่างๆได้อย่างตรงจุด
- รู้สึกภูมิใจที่เห็นเด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่ มีความสามัคคี และให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดีท่ามกลางสถานการณ์โควิด ๑๙
- เห็นเด็กและเยาวชนบางรายที่อาจจะไม่ค่อยได้เข้ามามีส่วนร่วม ได้เริ่มเข้ามามีส่วนร่วม และแสดงออกมากขึ้น
- มีการรับฟังกันและกันมากขึ้น ทำให้การบริหารงานทำได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างเด็กและเยาวชน
- เกิดความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชนมากขึ้น

เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการฯ

๑. ความรู้สึกของเด็กและเยาวชนที่ได้มีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

- ดีใจที่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆในโครงการสุขภาพเป็นมิตร
- ดีใจที่เป็นหนึ่งที่ได้ขับเคลื่อนร่วมกับเพื่อนๆให้ศูนย์ฝึกและอบรมฯดีขึ้น
- ภูมิใจที่ได้แสดงความคิดเห็น ได้แสดงออก ส่งผลให้เพื่อนๆรุ่นหลังได้นำไปพัฒนาต่อให้มีความต่อเนื่องต่อไป
- ดีใจที่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง และร่วมพัฒนาเพื่อน และได้มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมต่างๆในโครงการครั้งนี้
- ภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม ที่ได้เป็นตัวแทนในการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ ให้ได้รับทราบความต้องการของเพื่อนๆ
- รู้สึกดีที่ได้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเจ้าหน้าที่ มีการพูดคุยกันมากขึ้น
- รู้สึกดีที่เมื่อทำกิจกรรมแล้วเพื่อนๆให้ความร่วมมือ
- ดีใจที่ได้พัฒนาสถานที่ให้น่าอยู่มากยิ่งขึ้น

๒. สิ่งที่เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้

- กล้าคิดกล้าแสดงออก
- การทำงานเป็นทีม
- การเห็นศักยภาพของตนเอง จุดแข็ง จุดอ่อนของตนเอง
- ภาวะผู้นำ ผู้ตามที่ดี
- การแบ่งปันช่วยเหลือ การเป็นผู้ให้
- การแสดงศักยภาพของตนเอง
- ลดความเหลื่อมล้ำ
- เข้าใจปัญหาต่างๆ และร่วมกันแก้ไขปัญหาเหล่านั้น
- การสร้างแรงจูงใจ
- การสร้างให้เด็กเป็นแกนนำ “เด็กนำ ผู้ใหญ่หนุน”

๓. ทักษะที่เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้

- ทักษะการสื่อสาร และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
- ทักษะการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี
- ทักษะการกล้าแสดงออก
- ทักษะการทำงานเป็นทีม
- ทักษะการเป็นวิทยากรตัวคูณ ให้ความรู้แก่เพื่อน นำเพื่อนจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น เรื่องโควิด กีฬา การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ฯลฯ
- ทักษะการวางแผน และการประเมินสถานการณ์ต่างๆ
- ทักษะการให้คำปรึกษาเบื้องต้น
- ทักษะการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
- ทักษะการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

- ทักษะการใช้สื่อออนไลน์ให้เป็นโยชน์ เช่น การขายของออนไลน์
- การเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เพื่อนเยาวชน

๔. สิ่งที่เด็กและเยาวชนสามารถได้นำมาใช้หลังจากได้รับความรู้

- การปรับตัวให้อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ได้อย่างมีความสุข
- การเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เพื่อนๆ เช่น การเป็นแกนนำ ฯลฯ
- ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- ได้ทักษะต่างๆ เช่น ทักษะการผ่อนคลายความเครียด ทำให้รู้จักการควบคุมอารมณ์มากยิ่งขึ้น
- ให้คำปรึกษาเพื่อน เยาวชนที่เข้ามาใหม่ เพื่อลดความเครียด ความวิตกกังวลของเพื่อนใหม่
- ได้เรียนรู้กิจกรรมต่างๆ เช่น วิธีการทำปุ๋ยหมัก การป้องกันโรคโควิด ๑๙ ฯลฯ และจะนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน รวมถึงภายหลังปล่อย

๕. ความประทับใจของเด็กและเยาวชนจากการได้เข้าร่วมโครงการฯ

- ประทับใจที่มีโครงการดีๆ ให้เด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ได้ร่วมคิด เพื่อพัฒนาสถานที่ให้น่าอยู่มากยิ่งขึ้น
- ดีใจที่เป็นส่วนหนึ่งของศูนย์ฝึกและอบรมฯ ที่ได้พัฒนาศูนย์ฝึกและอบรมฯ ทำให้โรคติดต่อต่างๆ เช่น โรคกลากเกลื้อนได้หายไป หรือการช่วยกันดูแลตนเองจากแมลงก้นกระดก ทำให้เด็กและเยาวชนมีความ ะมัดระวังตนเองมากยิ่งขึ้น
- มีกิจกรรมดีๆ มากมาย ที่เช่น โครงการกีฬา หอนอนน่ายุ การดูแลสุขอนามัย ฯลฯ ช่วยให้เรา พัฒนา ศักยภาพของเราและเพื่อนๆ ได้ และทำให้เราได้เห็นศักยภาพของเพื่อนๆ ทุกคน
- เห็นความตั้งใจของเพื่อนๆ ในการร่วมกันดูแลสุขอนามัยของตนเอง และสถานที่ที่ควบคุมให้น่าอยู่มากยิ่งขึ้น
- เจ้าหน้าที่ที่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น
- ชอบการเข้ามามีส่วนร่วมของเด็ก และเจ้าหน้าที่ และมีการดัดศักยภาพ ความสามารถของทั้ง เจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชนออกมา มีพื้นที่ มีเวทีในการทำกิจกรรมให้เป็นประโยชน์ต่อศูนย์ฝึก

๖. สิ่งที่เด็กและเยาวชนอยากให้ปรับเปลี่ยนในโครงการฯ

- อยากให้มีโครงการต่อไป เพื่อเป็นพื้นที่ในการรับฟังความคิดเห็นของเยาวชน
- อยากให้มีการสื่อสารกันตลอด และดำเนินการอย่างรวดเร็ว เช่น เรื่องงบประมาณ
- อยากให้งบประมาณมาเร็วกว่านี้ ทำให้จัดกิจกรรมเป็นไปตามระยะเวลาอย่างรวดเร็ว และจัด กิจกรรมได้นานขึ้น
- อยากให้วิทยากรเข้ามาสอนมากกว่าการเรียนทางออนไลน์
- อยากให้มีสื่อการเรียนการสอนทางออนไลน์มากยิ่งขึ้น และปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ หากยังอยู่ใน สถานการณ์โควิด
- อยากให้มีกิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้น และสามารถใช้งบประมาณได้อย่างยืดหยุ่นและกว้างกว่านี้

บทที่ ๕

บทสรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาระบบงานด้านสุขภาพในสถานควบคุม และเพื่อสร้างรูปแบบ (Model) ที่พึงประสงค์ในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพในสถานควบคุม และข้อเสนอกลไกการดำเนินงานและการขับเคลื่อนให้มีความยั่งยืน โดยเป็นการศึกษาที่ประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายได้แก่เด็กและเยาวชนทุกราย และเจ้าหน้าที่ โดยกำหนดพื้นที่ในการศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง คือ หน่วยงาน ๒๐ แห่ง ได้แก่

๑. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา
๒. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา
๓. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา
๔. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี
๕. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสตรีนคร
๖. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านบึง
๗. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา
๘. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดนราธิวาส
๙. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรปราการ
๑๐. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๑ ระยอง
๑๑. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๒ ราชบุรี
๑๒. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๓ นครราชสีมา
๑๓. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๔ ขอนแก่น
๑๔. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๕ อุบลราชธานี
๑๕. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๖ นครสวรรค์
๑๖. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๗ เชียงใหม่
๑๗. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๘ สุราษฎร์ธานี
๑๘. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๙ ยะลา
๑๙. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๑๐ พังงา
๒๐. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๑๑ ลพบุรี

โดยแบ่งระยะของการวิจัยออกเป็น ๓ ระยะด้วยกัน ดังนี้ คือ ระยะเตรียมการ ระยะดำเนินการ และระยะประเมินผล

๑. ระยะเตรียมการ (Preparation phase)

๑.๑ การวิเคราะห์ความต้องการ และข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ
ทั้งจากเด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่ในสถานควบคุม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม
(questionnaire) เพื่อสำรวจความต้องการและความจำเป็นของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน
ในการดำเนินงานด้านสุขภาพในกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรม ๒๐ แห่ง จำนวน ๖๖๐
ราย ส่วนเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อยเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่สถานควบคุม
จำนวน ๑๐ ราย และทำการสัมภาษณ์เชิงลึก เยาวชนหลังปล่อยปล่อย จำนวน ๔ หรือ ๕ ราย และ
ผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ จำนวน ๒ ราย โดยดำเนินการเข้าพบเพื่อจัดประชุมกลุ่มย่อยและ
สัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างในวันที่ได้นัดหมายลงพื้นที่สำรวจทั้ง ๒ แห่ง

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ ๖๓.๑,จำนวนร้อยละ ๕๘.๘ อายุ
อยู่ในช่วง ๑๘ - ๒๐ ปี, จำนวนร้อยละ ๕๐.๔ การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น,จำนวนร้อยละ ๒๙.๖
อาศัยอยู่ในศูนย์ฝึกฯ ๖ เดือน - ๒ ปี,จำนวนร้อยละ ๗๓.๑ เป็นผู้ที่มีฐานความผิดยาเสพติดให้โทษ, เด็กและ
เยาวชนส่วนมาก กล่าวคือร้อยละ ๔๒.๔ ประเมินว่าตนเองให้ความสนใจเรื่องสุขภาพอนามัยที่ดีของตนเองและ
ผู้อื่นในระดับมาก, จำนวนร้อยละ ๔๗.๒ ระบุว่า เป็นสมาชิกของกลุ่มหรือชมรมต่างๆ เช่น ชมรมทูป็นัมเบอร์วัน,
จำนวนร้อยละ ๖๕.๙ ระบุว่ามีการเปลี่ยนแปลงโดยทำกิจกรรมร่วมกันได้ดีขึ้นและมีความสุข นอกจากนี้
เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ ร้อยละ ๘๘.๒ มีความเห็นว่าการให้บริการสุขภาพ (การกินอยู่หลับนอน และการดูแล
เมื่อเจ็บป่วย) ของศูนย์ฝึกฯ มีความเพียงพอ แต่ก็ยังมีบางส่วน กล่าวคือร้อยละ ๑๑.๘ ที่คิดว่าการให้บริการ
สุขภาพของศูนย์ฝึกฯยังไม่เพียงพอ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม มีทั้งปัจจัยภายใน ได้แก่
ความจำเป็นในการได้รับการบริการสุขภาพของเด็กและเยาวชน, ทักษะคิดของเด็กและเยาวชนในการดูแลสุขภาพ,
ทัศนคติของเด็กและเยาวชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่สถานควบคุม, คุณลักษณะส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน ได้แก่
เพศ อายุ ค่าดัชนีมวลกาย ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่ในศูนย์ฝึกฯ การรับบริการสุขภาพจากศูนย์ฝึกฯ การ
ให้ความสนใจเรื่องสุขภาพอนามัยที่ดีของตนเองและผู้อื่น การเป็นสมาชิกของกลุ่ม/เครือข่าย/ชมรม/กิจกรรม
อาสา การเปลี่ยนแปลงเมื่อทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนในศูนย์ฝึกฯ และการประเมินการให้บริการสุขภาพ
ของศูนย์ฝึกฯและปัจจัยภายนอก ได้แก่ ทักษะคิดที่มีต่อการมีส่วนร่วมดำเนินงานด้านสุขภาพ ทักษะคิดที่มีต่อ
ทรัพยากรของหน่วยงาน ทักษะคิดที่มีต่อกฎเกณฑ์ ระเบียบ และการดำเนินงานต่าง ๆ และทัศนคติที่มีต่อ
ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมฯ คือ ความต้องการได้รับการ
สุขภาพ และฐานความผิด

จากผลการศึกษาที่ได้จากข้อมูล พบว่าระดับในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมใน
ปัจจุบันตามทัศนะของเด็กและเยาวชนอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากความเข้าใจที่คาดเคลื่อนในความหมายของ
การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน เป็นไปตามระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนคือเด็กและเยาวชนจะ
ไม่ได้คิดไม่ได้ตัดสินใจแต่เด็กและเยาวชนจะมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมมากที่สุด เป็นไปตามต้นแบบการ
พัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนตามแบบ Roger A. Hart (๑๙๙๒) ที่กล่าวถึงบันไดการมีส่วนร่วมของ
เด็ก หรือ Child's Participation ladder โดยทั่วไปแล้วว่าบันไดขั้น ๑ - ๓ ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมของเด็ก
และเยาวชน หรือ Non-participation เนื่องจากบันได ๓ ขั้นแรก เด็กและเยาวชนยังไม่มีบทบาทในการแสดง
ตัวตนและแสดงความคิดเห็น เป็นเพียงการเข้า ร่วมในพื้นที่ของผู้ใหญ่เท่านั้น

การศึกษาในครั้งนี้จึงได้เสนอรูปแบบ (Model) ที่พึงประสงค์ในบริบทของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็ก ในการนำไปใช้เป็นแนวทางให้การมีส่วนร่วมมีความยั่งยืน คือ เด็กได้คิดและร่วมตัดสินใจ โดยกำหนดกลไกในการดำเนินงานเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ ๑) กลไกระดับนโยบาย คือ ส่วนกลาง กรมพินิจฯ และผู้บริหารของศูนย์ฝึกและอบรมฯ ๒) กลไกระดับปฏิบัติการ คือ เจ้าหน้าที่ทุกระดับในศูนย์ฝึกและอบรมฯ, เด็กและเยาวชน และเครือข่ายความร่วมมือภาคส่วนอื่นๆ และ ๓) กลไกประสานงานกำกับติดตาม และประเมินผล คือ เจ้าหน้าที่ที่ดูแลรับผิดชอบโครงการ / กิจกรรม นั้น โดยมีกลไกการดำเนินงาน (กระบวนการเรียนรู้, กระบวนการมีส่วนร่วม, กระบวนการสร้างจิตสำนึก) ดังนี้ กระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบที่พึงประสงค์จะเกิดประสิทธิภาพได้นั้น กลไกขับเคลื่อนในการดำเนินงานทั้งระดับ ต้องครบถ้วนและสอดคล้องกัน โดยหากขาดกลไกใด กลไกหนึ่ง กระบวนการเรียนรู้ย่อมไม่สมบูรณ์และไม่ยั่งยืน

กระบวนการมีส่วนร่วมของรูปแบบที่พึงประสงค์ต้องมาจากการมีทัศนคติที่เชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพ และการสร้างความพร้อมในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพ จากเด็กเยาวชน ของกลไกขับเคลื่อนในการดำเนินงานทั้งระดับ อันนำไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

กระบวนการสร้างจิตสำนึกของรูปแบบที่พึงประสงค์เพื่อให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพได้นั้น ต้องมาจากการที่เด็กและเยาวชนได้รับการสนับสนุนมีความรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพที่ถูกต้อง (Knowledge & Attitude) ได้มีบทบาทดำเนินโครงการ / กิจกรรม (Practice) ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและได้ผลสะท้อนกลับมาว่าตนเองได้ทำสิ่งที่มีคุณค่าเกิดความภาคภูมิใจ อันนำไปสู่การตระหนักรู้และเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพและจิตสำนึกที่ดี

ทั้งนี้การบริหารจะต้องลดอุปสรรคเชิงนโยบาย ได้แก่ ข้อจำกัดด้านกฎระเบียบ ความพร้อมและความพอเพียงของทรัพยากรต่างๆ และอุปสรรคเชิงทัศนคติ ได้แก่ ทัศนคติและการแสดงออกของผู้บริหาร และ/หรือ ทัศนคติและการแสดงออกของเจ้าหน้าที่สถานควบคุมได้มากที่สุด

โดยมีวิธีการและขั้นตอนในการดำเนินการของรูปแบบ (Model) ที่พึงประสงค์ ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การวางแผนและเตรียมการ

๑) ผู้บริหารส่วนกลางกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพ โดยมีรายละเอียดที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม

๒) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ระดับเขต รับนโยบาย และส่วนกลางจัดอบรม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ในวัตถุประสงค์และแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพ

๓) ผู้บริหารส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพของเด็กและเยาวชน แก่เจ้าหน้าที่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ

๔) มีแนวทางต้นแบบโครงการ / กิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้แก่เด็กและเยาวชน

๕) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ / คณะทำงานในโครงการอย่างเป็นรูปธรรม

๖) มีการจัดสรรงบประมาณเบื้องต้น(หากจำเป็นต้องใช้ในการดำเนินการ)

๗) เด็กและเยาวชนได้รับความรู้และการปฏิบัติที่สนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพ

ขั้นตอนที่ ๒ การดำเนินการโครงการ / กิจกรรม

๑) เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการริเริ่มคิดเพื่อกำหนดแนวทาง เข้าร่วมในการรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล

๒) เด็กและเยาวชนเขียนร่างโครงการ / กิจกรรม กำหนดบทบาทในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการเพื่อนำเสนอ

๓) เจ้าหน้าที่ร่วมกับเด็กและเยาวชนพัฒนาและออกแบบโครงการ / กิจกรรม รวมทั้งวางแผนปฏิบัติการดำเนินงาน

๔) เจ้าหน้าที่ร่วมกับเด็กและเยาวชนกำหนดการจัดโครงการ / กิจกรรม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๕) เจ้าหน้าที่ร่วมกับเด็กและเยาวชนพัฒนาแนวทางการกำกับติดตามและกำหนดเกณฑ์การประเมินผลโครงการ / กิจกรรม

๖) เจ้าหน้าที่อนุมัติโครงการ / กิจกรรม

๗) เจ้าหน้าที่ร่วมกับเด็กและเยาวชน ดำเนินโครงการ / กิจกรรม ร่วมกัน

ขั้นตอนที่ ๓ การสรุปผลโครงการ / กิจกรรม

๑) เจ้าหน้าที่ร่วมกับเด็กและเยาวชน สรุปผลโครงการ / กิจกรรม

๒) เจ้าหน้าที่ร่วมกับเด็กและเยาวชนประเมินผลโครงการ / กิจกรรม

๓) การถอดบทเรียนร่วมกันทุกส่วนงาน

๔) นำเสนอโครงการ / กิจกรรม ต่อสาธารณะ

๕) ได้กระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กเยาวชนจากการขับเคลื่อน โครงการ / กิจกรรม อย่างเป็นระบบ

ทั้งนี้ได้มีการนำเสนอโมเดลดังกล่าวคือการมีส่วนร่วมระดับเด็กได้คิด และร่วมตัดสินใจในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพให้กับเจ้าหน้าที่เพื่อนำไปทดลองใช้ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวเจ้าหน้าที่สามารถก้าวไปถึงการมีส่วนร่วมในทุกๆกิจกรรมนอกจากเรื่องสุขภาพ หรือการมีส่วนร่วมในบางกิจกรรมที่เป็นเด็กทั้งได้คิดและได้ตัดสินใจด้วยตนเอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทการบริหารจัดการของแต่ละศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน โดยอาศัยหลักการที่ว่า การที่เจ้าหน้าที่อนุญาตให้ผู้กระทำความผิดได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพวกเขาโดยตรง และนำข้อคิดเห็นเหล่านั้นไปปฏิบัติอย่างจริงจังและจริงใจนั้นยังช่วยเพิ่มความทุ่มเทและแรงผลักดันในการปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ ของผู้กระทำผิด ทั้งยังช่วยสร้างความเชื่อใจ และลดความขัดแย้งระหว่างผู้กระทำความผิดและเจ้าหน้าที่อีกด้วย (Toch, ๑๙๙๕) อย่างไรก็ตามในแง่ของตัวแปรที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของผู้ถูกควบคุมตัว Case และ Haines, ๒๐๑๕ ผู้สนับสนุนแนวคิดกระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชนเชิงบวก (Positive Youth Justice) ได้ให้ความเห็นว่า ปัญหาสำคัญของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมนั้น ไม่ได้อยู่ที่รูปแบบและโอกาสในการมีส่วนร่วมเพียงอย่างเดียว แต่อยู่ที่กลไกในการสร้างแรงจูงใจ (engagement) และความรู้ความเข้าใจในประโยชน์และเป้าหมายของการมีส่วนร่วมในตัวของเด็กและเยาวชนด้วย (Case; Haines, ๒๐๑๕) ร่วมด้วย

๑.๒ การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการดำเนินโครงการ

สถาบันวิจัยและพัฒนา กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้ดำเนินการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบ

บริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และทักษะให้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานควบคุมในการนำเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม รวมถึงให้เจ้าหน้าที่มีแนวทางในการดำเนินงานในการนำเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๔ - ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๔ ผ่านระบบการประชุมทางไกล (Video Conference) โดยมีวิทยากร จากองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNICEF) และผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาเชิงบวก รวมถึงเจ้าหน้าที่กรมพินิจฯ มาให้ความรู้และฝึกทักษะให้กับเจ้าหน้าที่ ในหัวข้อรูปแบบและวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม สิทธิเด็กและความสำคัญของการมีส่วนร่วม ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน และลำดับขั้นของการมีส่วนร่วม และรูปแบบการมีส่วนร่วม การจัดบริการสุขภาพที่เป็นมิตรภายในสถานควบคุม การสำรวจความต้องการและความจำเป็นของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงานด้านสุขภาพจากเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม ทำอย่างไรให้เด็กและเยาวชนอยากมีส่วนร่วม แนวทางการนำชุดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมไปใช้กับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม และแนวทางการนำเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรให้กับเจ้าหน้าที่ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ๒๐ หน่วยงาน ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้อำนวยการ นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และพยาบาล รวมทั้งสิ้น ๑๒๔ คน เพื่อสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปพัฒนาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน สามารถจูงใจให้เด็กและเยาวชนเจ้าหน้าที่ ได้มีส่วนในการแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจในการดูแลสุขภาพของตนเองสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน และการพัฒนาระบบบริการด้านสุขภาพภายในสถานควบคุม มีกลไกการดำเนินงานและการขับเคลื่อนที่มีความยั่งยืน อันจะนำไปสู่การที่เด็กและเยาวชนมีสุขภาพที่ดี มีทักษะในการใช้ชีวิต ทั้งตอนที่อยู่ในสถานที่ควบคุมและเมื่อกลับไปใช้ชีวิตในสังคม ซึ่งหน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องพัฒนาแนวทาง กลไก และนโยบายในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดไปพร้อม ๆ กับการสร้าง “วัฒนธรรมแห่งการมีส่วนร่วม” ซึ่งรวมถึงทัศนคติเชิงบวกให้เกิดขึ้นในหมู่เด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ (Hart & Thompson, ๒๐๐๙) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมนั้นควรคำนึงถึงข้อจำกัดต่าง ๆ ของเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นผลมาจากต้นทุนทางสังคมที่ต่ำ เช่น การขาดโอกาสทางการศึกษา ทักษะในการสื่อสารและการทำงานเป็นทีมที่ต่ำ และทัศนคติทางลบต่อเจ้าหน้าที่ และกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม เป็นต้น (Smithson et al., ๒๐๒๐; Snow & Sanger, ๒๐๑๐) ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ได้รับการอบรมดังกล่าวจะส่งผลให้การดำเนินงานการมีส่วนร่วมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๑.๓ การจัดทำชุดกิจกรรมการแสดงออกและการสร้างสรรค์สำหรับวัยรุ่น

ชุดกิจกรรมการแสดงออกและการสร้างสรรค์สำหรับวัยรุ่น เป็นชุดกิจกรรมที่องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNICEF) ได้พัฒนาขึ้นจากการสังเคราะห์องค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่ดีจากทฤษฎีทางจิตวิทยาและพัฒนาการเด็กและวัยรุ่น การให้การศึกษาเกี่ยวกับทักษะชีวิต การคุ้มครองเด็ก และการส่งเสริมสันติภาพ และได้มีการนำไปใช้แล้วในหลายประเทศ ซึ่งสถาบันวิจัยและพัฒนาได้นำมาพัฒนาฉบับภาษาไทย เพื่อให้สามารถนำไปเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม ซึ่งเมื่อได้นำไปทดลองใช้ในศูนย์ฝึกและอบรมนาร่อง ๑๕ แห่ง เจ้าหน้าที่ที่นำชุดกิจกรรมไปใช้มีความเห็นในภาพรวมว่า กิจกรรมมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมให้เด็กและเยาวชนได้ โดยมีความเห็นว่าชุดกิจกรรมฯ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับ

มากและมากที่สุด ร้อยละ ๖๒.๙๘ และเด็กและเยาวชนที่ได้รับกิจกรรมจากชุดกิจกรรมฯ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากและมากที่สุดรวมกันถึง ๗๗.๐๑ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพัฒนาชุดกิจกรรมฯ เช่น การปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับช่วงอายุของเด็กและเยาวชน

๒. ระยะการทํารวจ (Research phase)

ระยะนี้แบ่งเป็น ๒ ขั้นตอนคือ ระยะการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาบริการสุขภาพของหน่วยงานนำร่อง (Development phase) ระยะทบทวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาบริการสุขภาพของหน่วยงานนำร่อง (Reflection phase) และระยะติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน (Monitoring and Evaluation phase)

๒.๑ ระยะการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาบริการสุขภาพของหน่วยงานนำร่อง (Development phase)

การพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ของหน่วยงานนำร่องนั้น เป็นการนำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม โดยการดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการ ตั้งแต่การประชาสัมพันธ์ สื่อสารให้เจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชนได้รับทราบถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร และมีการสำรวจความคิดเห็นและความต้องการของเด็กและเยาวชน รวมทั้งวางแผนการดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมร่วมกันกับเด็กและเยาวชนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมให้มากที่สุด รวมถึงสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมตามแผนงานที่วางไว้ร่วมกัน จนถึงการประเมินผล และสรุปผลการดำเนินงาน โดยหน่วยงานศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนได้มีการดำเนินการ ดังนี้ ชี้แจงทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ถึงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ แนวทางการดำเนินงานการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม สื่อสารให้เด็กและเยาวชนรับทราบถึงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ และสำรวจความต้องการและสภาพปัญหาเบื้องต้น ของเด็กและเยาวชนในการดำเนินงาน โดยบางหน่วยงานมีการเปิดรับเพื่อสมัครตัวแทนเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นแกนนำหลักในการดำเนินกิจกรรม และประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนที่มีต่อระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร เพื่อทราบถึงสภาพปัญหาและความต้องการเบื้องต้นในการดำเนินการจะมีการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้นำเสนอกิจกรรม และแลกเปลี่ยนแนวทางเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรภายในศูนย์ฝึกฯ หากมีประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินการ ร่วมกันออกแบบกิจกรรมในการพัฒนาความรู้และทักษะต่างๆให้กับเด็กและเยาวชน รวมทั้งออกแบบการปรับปรุงพื้นที่ให้สอดคล้องกับระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรตามความต้องการและเหมาะสม โดยมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ให้การสนับสนุนและตอบคำถาม ตลอดจนสรุปกิจกรรมทั้งหมด รวบรวมเสนอโครงการตามความคิดเห็นและความต้องการของเด็กและเยาวชน

โดยมีรายละเอียดระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรดังนี้ ในการดำเนินกิจกรรมได้มีการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสื่อสารปัญหาที่พบ การนำเสนอการระดมความคิดเพื่อเสนอกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพกาย สุขภาพจิต และความเป็นอยู่ ให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็กและเยาวชน และร่วมกันวิเคราะห์ทางเลือกในการพัฒนา ตั้งแต่การวางแผนผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสำรวจความต้องการจำเป็น การสำรวจความต้องการจำเป็นของเด็กและเยาวชน

ซึ่งเด็กเยาวชนสามารถสื่อสารปัญหาหรือแนวคิดที่จะพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรผ่านช่องทางต่างๆ เช่น การประชุมร่วมกับเจ้าหน้าที่เพื่อเสนอความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกันการเสนอความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่ที่เด็กและเยาวชนไว้วางใจ หรือการใส่ความคิดเห็นในกล่องรับความคิดเห็น และมีการแต่งตั้งให้เยาวชนเป็นคณะทำงานในโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนฯ โดยมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินโครงการและปฏิบัติตามแผนที่กำหนดสังเกตการณ์พฤติกรรมและการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดประชุมติดตามและประเมินผลโดยการทำแบบสำรวจความคิดเห็นและความพึงพอใจของเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการนำผลการสะท้อนการปฏิบัติ และผลสำรวจความคิดเห็น ความพึงพอใจของเยาวชนเพื่อปรับแผนในการดำเนินการต่อยอดโครงการให้มีความต่อเนื่องยั่งยืน อีกทั้งเด็กและเยาวชนได้มีโอกาสพัฒนาทักษะต่างๆ ที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรมากขึ้น และยังขยายผลต่อไปยังบริบทต่างๆ ของความเป็นอยู่ภายในสถานควบคุมโดยมีเจ้าหน้าที่เป็นครูพี่เลี้ยงให้การสนับสนุนในด้านการจัดสรรทรัพยากร ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมในระดับที่ขั้นที่ ๖ ซึ่งเป็นขั้นที่ผู้ใหญ่ริเริ่ม เด็กร่วมตัดสินใจ ในขั้นนี้เด็กไม่ได้เป็นเพียงผู้ให้ความคิดเห็นเท่านั้น แต่ยังได้ร่วม ตัดสินใจในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอีกด้วย โดยเด็กและเยาวชนมีโอกาสได้นำเสนอประเด็นที่ต้องการขับเคลื่อน รวมถึงเด็กและเยาวชนได้มีโอกาสดำเนินการในบางกิจกรรมด้วยตัวเอง และมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนมากกว่าเป็นผู้นำในการดำเนินการ รวมทั้งหลังจากกิจกรรมยังมีการให้เพื่อนเยาวชนได้ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมของเยาวชนพร้อมกับเยาวชนประเมินตนเองเพื่อหาข้อบกพร่องและวิธีการแก้ไขสำหรับการดำเนินกิจกรรมต่อไป **โดยใช้รูปแบบ/วิธีการที่ศูนย์ฝึกและอบรมนำมาใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม คือ** ในแต่ละศูนย์ฝึกและอบรม มีรูปแบบ แนวทาง วิธีการที่นำมาใช้เพื่อนำเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมโดยภาพรวมที่มีความคล้ายคลึงกัน คือ เริ่มต้นที่การประชาสัมพันธ์จากผู้บริหาร หรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมได้ทราบถึงที่มาและความสำคัญของโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม ซึ่งจะดำเนินในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทุกแห่ง และนำมาสู่การเริ่มต้นการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมด้วยการสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหาจากการให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็นของตนเองต่อสถานการณ์ที่เกี่ยวกับสถานการณ์สุขภาพ ทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิตและสิ่งแวดล้อมภายในสถานควบคุม เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถนำปัญหาที่ตนเองได้พบจากความเป็นอยู่ของตนเอง เข้ามานำเสนอในที่ประชุม หรือผ่านวิธีการต่างๆ เช่น กล่องรับฟังความคิดเห็น เพื่อร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเหล่านั้น พร้อมทั้งร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขหรือบริหารจัดการ โดยในแต่ละหน่วยงานส่วนใหญ่จะมีการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้และพัฒนาทักษะของเด็กและเยาวชนที่ทำหน้าที่เป็นแกนนำ หรือในบางหน่วยงานที่มีเด็กและเยาวชนจำนวนไม่มากอาจจัดการอบรมความรู้และพัฒนาทักษะให้กับเด็กและเยาวชนทุกคน หลังจากนั้นเด็กและเยาวชนแกนนำ ได้มีโอกาสได้ร่วมกันจัดกิจกรรมให้กับเพื่อนเยาวชน โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกและสนับสนุนในด้านทรัพยากรที่จำเป็นต่างๆ ในการดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสิ่งแวดล้อมในภาพรวมของศูนย์ฝึกและอบรมที่เด็กและเยาวชนทุกคนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ เช่น กิจกรรมมุมเสริมสร้างความรู้ด้านสุขภาพ การจัดประกวดหอนอน กิจกรรมการคิดเมนูอาหาร กิจกรรมกีฬา เป็นต้น หลังจากจัดกิจกรรมแล้ว เจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชนได้มีโอกาสในการประเมินความพึงพอใจร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Hart & Thompson (๒๐๐๙) ที่กล่าวว่า ในด้านหนึ่งการให้ผู้ต้องโทษมีสิทธิ์มีเสียงในการกำหนดนโยบายหรือมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวเขานั้นสามารถสร้าง

ความรู้สึกผูกมัดในการกระทำและการตัดสินใจของตนเอง ซึ่งจะเพิ่มความพึงพอใจและความรู้สึกเป็นธรรมไปในตัวทั้งในตัวของผู้ต้องโทษและเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้ต้องโทษยังมีประโยชน์ในด้านการสร้างความเชื่อใจและลดความขัดแย้งระหว่างกัน ส่งผลให้การดำเนินการในสถานควบคุมเป็นไปได้อย่างราบรื่นยิ่งขึ้นด้วย และใช้กลไกในการดำเนินงาน ตั้งแต่การจัดทำแผนและจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในศูนย์ฝึกและอบรมที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณให้ดำเนินการนั้น แต่ละหน่วยงานมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้ในขั้นเตรียมการเจ้าหน้าที่ที่ได้เข้าร่วมอบรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ที่จัดโดยกรมพินิจฯชี้แจงและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานรวมถึงเด็กและเยาวชนเพื่อให้เกิดความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของโครงการ และในขั้นการดำเนินการจะมีการแต่งตั้งคณะทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน คณะทำงานจึงประกอบด้วยเจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชน เพื่อดำเนินการโครงการ โดยกำหนดบทบาทหน้าที่และผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน หน่วยงานดำเนินการสำรวจปัญหาจากการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมได้แสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ซึ่งครอบคลุมในด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสิ่งแวดล้อม ผ่านรูปแบบต่างๆ ทั้งการแสดงความเห็นในที่ประชุมรวมของศูนย์ฝึกและอบรม เสนอความเห็นแผนเด็กและเยาวชนแกนนำ กลุ่มครูที่ปรึกษา หรือกล่องรับความคิดเห็นที่มีอยู่ภายในศูนย์ฝึกและอบรม ร่วมวางแผนและกำหนดกรอบแนวทางในการดำเนินงานวางแผนการดำเนินงานและกิจกรรมร่วมกันรวมถึงการจัดสรรงบประมาณในแต่ละกิจกรรม ที่มาจากการสรุปและวิเคราะห์จากปัญหาที่พบและข้อเสนอแนะที่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมร่วมกันนำเสนอและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การดูแลสุขภาพของตนเอง การส่งเสริมสุขภาพจิต หรือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสุขภาพของเด็กและเยาวชนที่พบ เช่น โรคผิวหนัง แผลงูพันถิ่น (แผลงูคันกระดก) ตลอดจนดำเนินการตามแผนการดำเนินงานจัดกิจกรรมที่ได้วางไว้โดยสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนสามารถเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมตามศักยภาพของเยาวชน และความเหมาะสมของแต่ละกิจกรรม โดยมีคณะทำงานคอยให้คำปรึกษา และติดตามการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม สำหรับขั้นการติดตามประเมินผลมีการสรุปรวบรวมการดำเนินงานในแต่ละ และเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินความพึงพอใจทั้งเด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ และเครือข่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อวิเคราะห์หาจุดแข็งและจุดอ่อนในแต่ละกิจกรรมรวมถึงหาข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับที่ สัณญา เคนาภูมิ (๒๕๕๑) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ ทั้งนี้การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากชุมชนโดยส่วนรวมร่วมกัน

สำหรับการดำเนินงานของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนได้มีการส่งเสริมให้ผู้บริหารมีส่วนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม จากผลการดำเนินงานพบว่าผู้บริหาร (ผู้อำนวยการ/ผู้ช่วยผู้อำนวยการ) มีนโยบายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนที่ชัดเจนมากขึ้น มีการสื่อสารให้กับเจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชนได้ทราบถึงการยกระดับการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนได้กำหนดนโยบายให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้สื่อสารความต้องการ แสดงความคิดเห็นต่อปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรและปัญหาต่างๆเพื่อวางแผน

ร่วมกัน แสดงความคิดเห็นและความต้องการในการจัดกิจกรรมจัดขึ้นภายใต้หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมเสริมความรู้และทักษะต่างๆโดยมีเจ้าหน้าที่ที่เป็นที่ปรึกษาและคอยสนับสนุนจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมตามความต้องการของเด็กและเยาวชน รวมทั้งผู้บริหารยังเป็นที่ปรึกษาในการกำหนดแนวทางและการดำเนินการโครงการโดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานดำเนินการโครงการการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม และคอยกระตุ้นการทำงานของเจ้าหน้าที่โดยการติดตาม ให้คำปรึกษา และให้กำลังใจในการดำเนินกิจกรรมอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Berkley, ๑๙๗๕การมีส่วนร่วมนั้นคือการที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามทุกคนเข้ามา มีส่วนร่วมตัดสินใจในการทำงานเท่าที่จะสามารถกระทำได้

ในส่วนของการเปิดโอกาสของเจ้าหน้าที่ให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรจากการเข้าร่วมโครงการฯ เจ้าหน้าที่ได้เรียนรู้ที่จะเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ซึ่งเด็กและเยาวชนนั้นเป็นผู้รับบริการโดยตรง โดยการออกแบบกิจกรรมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่กับเด็กและเยาวชน ผ่านการสำรวจความต้องการของเด็กและเยาวชน การแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องต่างๆภายในศูนย์ฝึกและอบรม การเปิดให้เด็กและเยาวชนสื่อสารปัญหาที่พบ พร้อมกระตุ้น ส่งเสริม และสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนนำเสนอแนวคิดในการพัฒนาร่วมกัน เพื่อให้เยาวชนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และเจ้าหน้าที่ได้เปิดใจยอมรับเด็กและเยาวชนมากขึ้น ทั้งการนำเสนอปัญหาที่เด็กและเยาวชนพบ พร้อมทั้งหาทางจัดการปัญหาร่วมกันที่ตรงตามสภาพปัญหา และความต้องการของเด็กและเยาวชน โดยไม่ขัดต่อระเบียบภายในสถานควบคุม และเจ้าหน้าที่คอยสนับสนุนการจัดกิจกรรมของเด็กและเยาวชนโดยการเป็นที่ปรึกษาจัดหาทรัพยากร หรือเครือข่ายที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และมีการสร้างแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมด้วยวิธีต่างๆ เช่น การประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงข้อดี ผลกระทบเชิงบวกในด้านต่างๆจากการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน หรือการจัดการประกวดต่างๆ โดยมีของรางวัลเล็กๆน้อยๆให้กับเด็กและเยาวชนเพื่อเป็นการสร้างกำลังใจ รวมถึงยังเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้มีโอกาสประเมินความพึงพอใจในกิจกรรมที่เข้าร่วมอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิระ พรนวม (๒๕๔๔) ที่กล่าวว่าการมีส่วนร่วมเป็นการกระจายอำนาจให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาปัญหาความต้องการร่วมกันในการตัดสินใจร่วมกันวางแผน ดำเนินงาน หรือแก้ไขปัญหาร่วมกันดำเนินการหรือปฏิบัติงานร่วมกัน ตลอดจนรับรู้ผลดีผลเสียจนเกิดความภาคภูมิใจร่วมกัน” และ เมตต์ การุณจิต (๒๕๕๓) ที่เสนอว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล

โดยสรุปสถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนหลังจากได้ดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมแล้วนั้น จัดอยู่ในระดับขั้นที่ ๖ ซึ่งเป็นขั้นที่ผู้ใหญ่ริเริ่ม เด็กและเยาวชนได้ร่วมตัดสินใจ ตามแนวคิดของต้นแบบการพัฒนากการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนตามแบบ Roger A. Hart (๑๙๙๒) ที่กล่าวถึงบันไดการมีส่วนร่วมของเด็ก หรือ Child's Participation ladder หรือ “บันได ๘ ขั้นในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน” ซึ่งโดยทั่วไปแล้วบันไดขั้น ๑ – ๓ ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน หรือ Non-participation เนื่องจากบันได ๓ ขั้นแรก เด็กและเยาวชนยังไม่มีบทบาทในการแสดงตัวตนและแสดงความคิดเห็น เป็นเพียงการเข้าร่วมในพื้นที่ของผู้ใหญ่เท่านั้น และขั้นสูงสุดคือขั้นที่ ๘ เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่ร่วมตัดสินใจ เด็กเป็นเจ้าของความคิดและกำหนดสิ่งที่จะทำด้วยตนเอง (ริเริ่ม) โดยคำปรึกษาจากผู้ใหญ่ บทบาทของผู้ใหญ่คือให้ประสบการณ์ความชำนาญ และร่วม

ตัดสินใจกับเด็ก ซึ่งส่วนใหญ่การดำเนินการตามโมเดลการมีส่วนร่วมที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ดำเนินการ คือเด็กได้คิดและร่วมตัดสินใจในหลายๆกิจกรรม โดยเด็กและเยาวชนเป็นผู้กำหนดแนวทาง ดำเนินการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเองโดยเจ้าหน้าที่ให้การสนับสนุน เป็นผู้กำหนดแผนการ ดำเนินงานและตัดสินใจในการจัดโครงการต่างๆของศูนย์ฝึกและอบรมฯ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนด้วย ตนเอง ร่วมกันในการกำหนดแนวคิดและร่างโครงการของพวกเขาเอง รวมถึงเป็นผู้กำหนดแนวทางการกำกับ ติดตามและกำหนดเกณฑ์การประเมินผลรวมทั้งดำเนินการประเมินโครงการกันเองภายใต้การสนับสนุนจาก เจ้าหน้าที่ ซึ่งเมื่อเด็กและเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการในทุกขั้นตอนแล้วนั้น ทำให้เด็กและ เยาวชนเกิดความเข้าใจและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเจ้าหน้าที่มากขึ้น มีความภาคภูมิใจ เกิดการเรียนรู้และทักษะ ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนสามารถนำทักษะต่างๆที่ได้รับการพัฒนาไปใช้ประโยชน์กับตนเองและผู้อื่น ได้ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กในด้านที่ ๔ คือ สิทธิในการมีส่วนร่วม นั่นคือ เด็กมีโอกา สที่จะแสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกโดยมีผู้รับฟังและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อตนเอง และกล่าวถึงชีวิตของตนเองรวมทั้งโอกาสที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆของสังคมและมีส่วนร่วมตัดสินใจ ในครอบครัวโรงเรียนและชุมชน และพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ๒๕๕๐ ได้มีการประกาศใช้ เพื่อให้โอกาสเด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนโดยตรง

๒.๒ ระยะทบทวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพของ หน่วยงานนำร่อง (Reflection phase)

ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวเป็นการนำหลักการ PDCA (Plan Do Check Act) มาประยุกต์ใช้ในการ ดำเนินงาน ตามขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การสรุป ประเมินโครงการ และการปรับปรุงตาม ผลการประเมินซึ่งถือเป็นพื้นฐานของการยกระดับคุณภาพ และเป็นการปรับให้เข้ากับบริบท และกระบวนการ ทำงานของพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลให้ระบบจะยังสามารถดำรงอยู่ได้ต่อไป

โดยสถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนก่อนเข้าสู่กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของเด็กและเยาวชนนั้น ส่วนใหญ่ในศูนย์ฝึกและอบรมยังไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมของ เด็กและเยาวชนในทุกกระบวนการ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงานในส่วนต่างๆโดยทั่วไป หรือแม้กระทั่งในระบบ บริการสุขภาพที่เป็นมิตร เนื่องจากเห็นว่าเด็กและเยาวชนเป็นเพียงผู้รับบริการ ในส่วนของเด็กและเยาวชนนั้น การแสดงออกค่อนข้างน้อย ต้องให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้นำในด้านความคิดและเมื่อเจ้าหน้าที่เสนอความคิดใด ความคิดหนึ่งเด็กและเยาวชนก็เพียงแต่แสดงความเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยเท่านั้นแต่จะไม่สามารถอธิบาย เหตุผลประกอบได้ ทั้งการแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อมุมมองต่างๆภายในสถานควบคุม ซึ่งทำให้บริการที่ ศูนย์ฝึกและอบรมได้จัดให้ อาจไม่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กและเยาวชนเท่าใดนัก ในด้านความรู้ เกี่ยวกับสุขภาพ เด็กและเยาวชนยังขาดความรู้พื้นฐานที่ถูกต้องด้านการดูแลสุขภาพ การส่งเสริมป้องกันดูแล ช่วยเหลือในเรื่องสุขภาพพฤติกรรมเสี่ยงต่างตลอดจนการสุขภาพีบาลและสิ่งแวดล้อม ซึ่งตรงกับขั้นการมีส่วน ร่วมของ Roger A. Hart (๑๙๙๒) ที่กล่าวว่า ในขั้นที่ ๑ ซึ่งอยู่ในส่วนของเด็กและเยาวชนไม่ได้มีส่วนร่วม แต่จะ เป็นการถูกบงการ เด็กถูกบอกให้ทำตามที่ผู้ใหญ่คิด ไม่มีความเข้าใจในสิ่งที่ตนเองกำลังทำ และปฏิเสธ ไม่ได้ เด็กและเยาวชนได้รับการชี้แนะให้ทำ แต่ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้นได้ เด็กและเยาวชนถูกทำ เหมือนให้ความสำคัญ เปิดโอกาสให้คิด แต่ท้ายที่สุดแล้วเป็นการขีดเส้นเดินของผู้ใหญ่ให้เด็กเดินตามเท่านั้นเอง ด้านความร่วมมือ เมื่อเด็กและเยาวชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นจึงอาจไม่ให้ความร่วมมือในการ ร่วมกิจกรรมและในการแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควรเนื่องจากมีความคิดว่าเจ้าหน้าที่จะไม่รับฟังความคิดเห็น

และข้อเสนอแนะของเยาวชนและเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีความเข้าใจในตัวเยาวชน ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ไม่ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของเด็กและเยาวชน/ไม่ทราบถึงปัญหาต้นตอของปัญหา ที่เด็กและเยาวชน ต้องประสบ รวมถึงความรู้สึกที่เด็กและเยาวชนกำลังเป็นอยู่ นอกจากนี้ ตัวเด็กและเยาวชนเองยังขาดแรงจูงใจ หรือแรงกระตุ้นที่จะสำรวจตัวตนของตนเอง ความต้องการที่แท้จริง ข้อบกพร่องของตัวเอง และได้มองข้ามจุดบกพร่องด้านสุขภาพของตนเองหลายอย่าง

สถานการณ์การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน**หลัง**เข้าสู่กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเด็กและเยาวชนได้มีโอกาสสำรวจความต้องการที่แท้จริงของเด็กและเยาวชนทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความตระหนักรู้ถึงข้อบกพร่องและสิ่งที่จำเป็นในการพัฒนาปรับเปลี่ยนคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนระหว่างเข้ารับการฝึกอบรมได้ผ่านการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ที่เยาวชนรู้สึกไว้วางใจการเขียนแสดงความคิดเห็นหรือปัญหาของเยาวชนเองลงในกล่องแดงที่ติดตั้งอยู่ในสถานที่ต่างๆภายในศูนย์ฝึกฯผ่านเพื่อนๆ เยาวชนแกนนำเด็กและเยาวชนได้มีโอกาสเด็กและเยาวชนได้เห็นถึงศักยภาพของตนเองเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบมากขึ้น มีความเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าแสดงออกทางความคิดมากขึ้นได้เรียนรู้การยอมรับเพื่อนกลุ่มอื่นและมีส่วนร่วมกันทุกคนในการทำงานเป็นทีมการรับฟังผู้อื่น รวมถึงสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการให้กับเด็กและเยาวชนอื่นได้ และกล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสม อีกทั้งการให้บริการด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขอนามัยและสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับความต้องการและในขณะเดียวกันก็ได้รับการบริการตามความจำเป็นที่เด็กและเยาวชนควรได้รับทำให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสุขมากขึ้นให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาปรับเปลี่ยนตนเองอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยผ่านการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุกมิติและเจ้าหน้าที่เป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการดึงศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านสุขภาพภายในสถานที่ควบคุมมีความครอบคลุมความต้องการและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนเพื่อสร้างพื้นที่ที่เป็นมิตรของเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริงมีผลการพัฒนาเป็นรูปธรรมและยั่งยืนได้ในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของ Roger A. Hart (๑๙๙๒) โดยอยู่ในขั้นที่ ๖ ซึ่งเป็นขั้นที่เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมโดยผู้ใหญ่เริ่มได้ร่วมตัดสินใจ ซึ่งจากการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวทำให้เกิดนวัตกรรมจากกิจกรรมที่ดำเนินการในบางหน่วยงาน เช่น การที่เด็กและเยาวชนมีแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างต่อเนื่องขยายผลไปสู่การมีส่วนร่วมในด้านอื่นๆอย่างเหมาะสม หรือมีแผนงานในการติดตามผลจากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เจ้าหน้าที่ได้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนมากขึ้นส่งผลต่อการดำเนินงานในด้านอื่นๆภายในศูนย์ฝึกและอบรม

โดยภายหลังการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมแล้ว ศูนย์ฝึกและอบรมฯมีการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการประเมินระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนของหน่วยงานนั้นๆโดยหน่วยงานได้มีการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชน ในด้าน ๑) การบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน รักษา และฟื้นฟู ๒) สถานที่ให้บริการ ๓) สิ่งอำนวยความสะดวก ๔) การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการดำเนินดำเนินงานด้านสุขภาพภายในศูนย์ฝึกและอบรม และ ๕) ความพึงพอใจในภาพรวม เพื่อพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน โดยภายหลังการดำเนินงานมีความพึงพอใจในภาพรวมของเด็กและเยาวชนในระดับมากถึงมากที่สุดอยู่ที่ร้อยละ ๘๒.๘๗ โดยเด็กและเยาวชนมีความพึงพอใจจากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนโดยรวมอยู่ที่ระดับมาก (เฉลี่ยร้อยละ ๔๓.๔๐) รองลงมาคือระดับมากที่สุด (เฉลี่ยร้อยละ ๓๙.๓๗) และ

ปานกลาง (เฉลี่ยร้อยละ ๑๔.๖๗) ตามลำดับ ทำให้เห็นได้ว่า เด็กและเยาวชนโดยส่วนใหญ่ รู้สึกพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน เห็นว่าการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนนั้นมีประโยชน์และมีคุณค่าต่อตัวเด็กและเยาวชนเอง รวมถึงส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบที่เกี่ยวข้องกับบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมอีกด้วย และเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจจากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ยร้อยละ ๔๕.๕๖) ระดับมากที่สุด (เฉลี่ยร้อยละ ๔๑.๙๕) และระดับปานกลาง (เฉลี่ยร้อยละ ๑๑.๓๑) ตามลำดับ ทำให้เห็นได้ว่า สำหรับเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจกับการมีส่วนร่วมของแต่ละภาคส่วน โดยเฉพาะการที่ให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ซึ่งเป็นไปตามหลักคิดสำคัญที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานควบคุมที่ต้องตระหนักถึงเป็นอย่างยิ่งคือ กฎสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งถูกไลรอนเสรีภาพ (กฎแห่งกรุงฮาวานา) (the United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of Their Liberty (the Havana Rules) ที่มีแนวคิดพื้นฐานหนึ่งว่าระบบความยุติธรรมเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน ควรสนับสนุนสิทธิและความปลอดภัย รวมทั้งส่งเสริมสุขภาพกาย จิต และความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กและเยาวชน ซึ่งสิ่งแวดล้อมและที่อยู่ทางด้านกายภาพ การศึกษาพยาบาล และบุคลากรที่ดูแลเด็กและเยาวชนเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงในการดูแลเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานควบคุม (The Havana Rules: กฎสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งถูกไลรอนเสรีภาพ) ซึ่งสะท้อนได้จากการประเมินความพึงพอใจของเด็กและเยาวชนดังกล่าวโดยการประเมินความพึงพอใจนี้หน่วยงานจะสามารถทราบถึงจุดที่ต้องปรับปรุงเพื่อศูนย์ฝึกและอบรมได้นำไปพัฒนาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรอย่างยั่งยืนต่อไป ตามหลักการ PDCA (Plan Do Check Act)

๓. ระยะติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน (Monitoring and Evaluation phase)

เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพตามหลักการประเมินการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนของ Roger A. Hart (๑๙๙๒) ที่ชื่อว่า “Child’s Participation Ladder” หรือ “บันได ๘ ขั้นในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน” ได้กล่าวไว้ว่า “เด็ก หรือ children ในความหมายของรูปแบบนี้ หมายถึงเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างความเป็นเด็ก (Children) และ ความเป็นเยาวชน (Youth) โดยเป้าหมายของการจัดทำรายงาน (Innocenti Essay No.๔ “Children’s participation; from Tokenism and Citizenship) นี้ขึ้นมาเพื่อเป็นการสร้างความตระหนักให้กับกลุ่มคนที่มีความสามารถในการสนับสนุนเด็กและเยาวชนให้เข้ามามีส่วนร่วมตามอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยสิทธิเด็ก ให้ปฏิบัติตามหน้าที่และส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้รับสิทธินั้นอย่างแท้จริง ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็นและเพิ่มอำนาจต่อรองให้แก่เด็กและเยาวชนในสังคมให้มากขึ้น

ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานสามารถแบ่งได้เป็น ๒ รูปแบบ คือการประเมินผลการมีส่วนร่วมของหน่วยงานนั้นๆโดยประเมินจากด้านผู้บริหาร ด้านเจ้าหน้าที่ ด้านเด็กและเยาวชน และด้านกลไกการทำงาน

นอกจากนี้ภายใต้โครงการได้มีการสรุปผลการดำเนินงาน ถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้อำนวยการ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่ และเด็กและเยาวชนแกนนำร่วมด้วย

สำหรับการประเมินผลการมีส่วนร่วมของหน่วยงานนั้นมีหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนแบ่งเป็น ๔ ระดับ ได้แก่ ระดับดีเยี่ยม ระดับดีมาก ระดับดี และระดับพอใช้ ซึ่งมีผลของการจัดระดับของหน่วยงานที่ได้รับการประเมิน จำนวน ๑๕ แห่ง พบว่า หน่วยงานที่ประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยม (๘๐ คะแนนขึ้นไป) จำนวน ๕ แห่ง และหน่วยงานที่ประเมินอยู่ในระดับดีมาก (๗๐-๗๙ คะแนน) จำนวน ๑๐ แห่ง จากจำนวนศูนย์ฝึกและอบรมฯ ทั้งหมด ๑๕ หน่วยงาน (มีหน่วยงานจำนวน ๕ หน่วยงานไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙) ทำให้มีภาพรวมของการดำเนินกิจกรรมตามโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ทั้ง ๑๕ หน่วยงาน อยู่ในระดับดีมาก โดยแต่ละหน่วยงานมีจุดเด่นและข้อพัฒนาที่แตกต่างกันออกไป โดยส่วนใหญ่ **จุดเด่น** จะเป็นการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมได้มาก ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมทุกคน และการสนับสนุนให้มีเด็กและเยาวชนที่สามารถเป็นแกนนำในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในทุกกระบวนการ และมีความหลากหลายของกิจกรรมที่ได้มีการวิเคราะห์จากการแสดงความคิดเห็นจากปัญหา และความต้องการของเด็กและเยาวชน สำหรับข้อพัฒนา คือบางหน่วยงานยังไม่มี การส่งเสริมหรือเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ หรือไม่ได้มีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ และขาดการวางแผนในการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งคณะวิจัยได้ดำเนินการจัดทำข้อมูลย้อนกลับแจ้งต่อศูนย์ฝึกและอบรม เพื่อศูนย์ฝึกและอบรม ได้นำไปพัฒนาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรอย่างยั่งยืนต่อไป

ทั้งนี้หน่วยงานเห็นว่าปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร สรุปได้ดังนี้

๑. ด้านผู้บริหาร

ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วม มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนที่มีบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้สื่อสารความต้องการ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ความเป็นอยู่ และปัญหาที่เยาวชนพบ ผ่านช่องทางๆ เป็นที่ปรึกษาในการกำหนดแนวทาง การดำเนินการโครงการ และการแก้ไขปัญหาอุปสรรค ตลอดจนสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ

๒. กระบวนการที่นำมาใช้ในการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม

การนำกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยโดยใช้สร้างการมีส่วนร่วมที่ยึดเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนทั้ง การวางแผน การกำหนดแผนการ กรลงมือปฏิบัติและสังเกตการณ์ การสะท้อนผลการปฏิบัติ และการประเมินผล ตลอดจนเยาวชนได้ริเริ่มโครงการตามความต้องการจำเป็นของตนเอง รับรู้ความเสี่ยงสะท้อนของตนเองมีความหมายและได้รับการตอบสนอง

๓. สัมพันธภาพและการสื่อสารระหว่างกัน

สัมพันธภาพและการสื่อสารที่ดีระหว่างเด็กและเยาวชนด้วยกัน ระหว่างเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมดำเนินไปอย่างราบรื่น และสร้างสรรค์ เกิดความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียว เข้าใจและตระหนักว่าเป็นปัญหาและความต้องการร่วมกันทุกคนต้องช่วยกัน สร้างความเชื่อมั่นให้กับสมาชิกในทีม ให้เด็กและเยาวชนทุกคนได้มีส่วนร่วมทุกกิจกรรม เด็กและเยาวชนทุกคนรับรู้ถึงความเท่าเทียมกัน

เมื่อการดำเนินกิจกรรมประสบความสำเร็จ เด็กและเยาวชนเกิดความภาคภูมิใจ มีแรงจูงใจในการพัฒนาต่อเพื่อสร้างความยั่งยืน

๔. เครือข่าย

การมีเครือข่ายเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในด้านต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับที่นิรันดร์ จงวุฒิวะศน์ (๒๕๖๗) ได้สรุปไว้ว่า การมีส่วนร่วม = ความร่วมมือร่วมใจ + การประสานงาน + ความรับผิดชอบ (Participation = Cooperation + Coordination + Responsibility) โดยให้ความหมายของความร่วมมือร่วมใจ ว่าหมายถึง ความตั้งใจของบุคคลที่จะมาทำงานร่วมกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม การประสานงาน หมายถึง ห่วงเวลา และลำดับเหตุการณ์ที่มีประสิทธิภาพในการกระทำกิจกรรมหรือการงาน ความรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึกผูกพันในการกระทำงาน และในการทำให้เชื่อถือไว้วางใจ

นอกจากนี้ภายใต้โครงการได้มีการสรุปผลการดำเนินงาน ถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้อำนวยการ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่ และเด็กและเยาวชนแกนนำ ในการดำเนินกิจกรรม โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม พบว่า**เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ** มีการตั้งเป้าหมายก่อนดำเนินโครงการ โดยเจ้าหน้าที่มีความคาดหวังให้เด็กและเยาวชนทุกคนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์ฝึกและอบรมฯ รวมถึงเด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งสามารถเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้กับเพื่อนเยาวชนได้ โดยมีเจ้าหน้าที่สนับสนุน รวมทั้งมีการสร้างการรับรู้/ความรู้ให้แก่เด็กและเยาวชน เกิดแกนนำเยาวชน และสร้างการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน โดยให้เด็กและเยาวชนได้ตระหนักรู้ และเล็งเห็นถึงประโยชน์ เห็นถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของตนเอง สำหรับ**สิ่งเด็กและเยาวชนได้เรียนรู้** คือเด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ถึงการกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง เห็นถึงศักยภาพของตนเอง รู้จักการทำงานเป็นทีม มีภาวะผู้นำ ผู้ตามที่ดี ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เข้าใจปัญหาและร่วมกันแก้ไขปัญหา **และทักษะที่เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้** คือเด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ทักษะที่เกี่ยวข้องกับความรู้ต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ เช่น ทักษะการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ทักษะการให้คำปรึกษาเบื้องต้น และทักษะต่างๆ ที่ใช้ในการทำงานร่วมกันโดยการมีส่วนร่วม เช่น ทักษะการสื่อสาร การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ทักษะการวางแผนและการประเมินสถานการณ์ต่างๆ ทักษะการทำงานเป็นทีม การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า รวมถึงทักษะการเป็นวิทยากรตัวคูณ ให้ความรู้แก่เพื่อนๆ นำเพื่อนจัดกิจกรรมต่างๆ ตลอดจน**สิ่งที่เด็กและเยาวชนสามารถได้นำมาใช้หลังจากได้รับความรู้** คือ เด็กและเยาวชนสามารถนำความรู้และทักษะต่างๆ ที่ได้เรียนรู้และฝึกฝน มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การผ่อนคลายความเครียด ทำให้รู้จักการควบคุมอารมณ์มากขึ้น การมีส่วนร่วมในการเป็นแกนนำในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น สามารถให้คำปรึกษาเพื่อนเยาวชนที่เข้ามาใหม่ เพื่อลดความเครียด ความวิตกกังวลของเพื่อนใหม่ จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาพกาย และสุขภาพจิต เช่น การจัดการแข่งขันกีฬา การให้ความรู้สุขภาพผ่านเสียงตามสาย ซึ่งทำให้เด็กและเยาวชนสามารถปรับตัวให้อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ได้อย่างมีความสุข

สำหรับความรู้สึกรู้สึกของเด็กและเยาวชนแกนนำที่มีต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบสุขภาพเป็นมิตรเด็กและเยาวชนรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้แสดงความคิดเห็น ได้แสดงออก ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงและกิจกรรมที่ดีๆ ภายในศูนย์ฝึกและอบรม รู้สึกดีใจที่ได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ในโครงการสุขภาพเป็นมิตร ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง และร่วมพัฒนาเพื่อน และได้มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรม

ต่างๆในโครงการครั้งนี้ และมีความรู้สึกที่ดีที่ได้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเจ้าหน้าที่ มีการพูดคุยกันมากขึ้นอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ พิระ พรนวม (๒๕๔๔) การมีส่วนร่วมเป็นการกระจายอำนาจให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาปัญหาความต้องการร่วมกันในการตัดสินใจร่วมกันวางแผน ดำเนินงาน หรือแก้ไขปัญหาาร่วมกันดำเนินการหรือปฏิบัติงานร่วมกัน ตลอดจนรับรู้ผลดีผลเสียจนเกิดความภาคภูมิใจร่วมกัน และ Maria Tsekoura (๒๐๑๖) ได้กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน คือการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้แก่เด็กและเยาวชน (Youth Empowerment)” **รวมถึงพฤติกรรม ทักษะที่เปลี่ยนแปลงไปของเด็กและเยาวชนคือ**เด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีการยอมรับกติกาของสถานควบคุมมากยิ่งขึ้น ถ้าคิดกล้าแสดงออก มีความมั่นใจ มีการแบ่งหน้าที่กันทำได้ดีขึ้น มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆมากยิ่งขึ้น เกิดเหตุทะเลาะวิวาทน้อยลง และเด็กและเยาวชนแกนนำ มีศักยภาพด้านการให้คำปรึกษาที่ดีขึ้น รู้สึกภาคภูมิใจในตนเองมากยิ่งขึ้น มีความคิดเชิงบวกมากยิ่งขึ้น รู้จักการทำงานเป็นทีม **นอกจากนี้พฤติกรรม ทักษะที่เปลี่ยนแปลงไปของเจ้าหน้าที่ คือ**เจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจ และยอมรับฟังกันและกันมากขึ้นมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากขึ้น มองเห็นศักยภาพของเด็กและเยาวชน เปิดใจ ลดช่องว่าง มีความใกล้ชิดและเข้าใจเด็กและเยาวชนมากยิ่งขึ้น รวมถึงมีองค์ความรู้ ทักษะ นำไปสู่การพัฒนาระบบงานของศูนย์ฝึก และการพัฒนาเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งการที่เจ้าหน้าที่อนุญาตให้ผู้กระทำความผิดได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพวกเขาโดยตรง และนำข้อคิดเห็นเหล่านั้นไปปฏิบัติอย่างจริงจังและจริงใจนั้นยังช่วยเพิ่มความทุ่มเทและแรงผลักดันในการปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ ของผู้กระทำผิด ทั้งยังช่วยสร้างความเชื่อใจ และลดความขัดแย้งระหว่างผู้กระทำความผิดและเจ้าหน้าที่อีกด้วย (Toch, ๑๙๙๕)

สำหรับ**ปัจจัยที่ทำให้บรรลุเป้าหมายในการดำเนินโครงการ**คือการมีผู้บริหารมีนโยบายที่ชัดเจนให้ความสำคัญ มีการกำกับดูแลให้เป็นไปตามนโยบายของกรมฯ มีความร่วมมือกันระหว่างเจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชนทั้งหมด เน้น “เด็กคิด เด็กทำ ผู้ใหญ่ให้การสนับสนุน” รวมถึงการสนับสนุนการให้องค์ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ในการตั้งศักยภาพการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน และมีการสื่อสารที่ตระหว่างกัน ทั้งกับเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ การเปิดโอกาส และสร้างแรงจูงใจให้เด็กได้แสดงออกและมีส่วนร่วม ได้แสดงความคิดเห็น และตอบสนองต่อความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่เป็นไปในเชิงสร้างสรรค์ เช่น หากเด็กและเยาวชนไม่ได้รับสิ่งที่ต้องการ ต้องมีการให้เหตุผลที่ทำให้เด็กและเยาวชนเข้าใจ โดยไม่การละเลยในความคิดเห็นเหล่านั้น รวมถึงเด็กและเยาวชนแกนนำมีศักยภาพ และได้รับการอบรมพัฒนา ทำให้มีความเข้มแข็ง สามารถช่วยเหลือตนเอง และสร้างแรงจูงใจให้แก่เด็กและเยาวชนคนอื่นๆ ในการดูแลสุขภาพกายจิตได้ ตลอดจนความร่วมมือกันของเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่/การทำงานเป็นทีม รวมถึงการนำเครือข่ายภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม ส่วน**ปัจจัยที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย คือ** ช่วงการดำเนินโครงการเป็นช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดหลายอย่าง จึงต้องปรับกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ ทำให้เกิดความยากลำบาก

ทั้งนี้ศูนย์ฝึกและอบรมฯได้เสนอความเห็นในการ**สร้างความยั่งยืนของโครงการไว้** คือ กรมพินิจควรสนับสนุนให้ดำเนินโครงการต่อไป เพื่อเป็นพื้นที่ในการรับฟังความคิดเห็นของเยาวชน และมีการประชาสัมพันธ์และดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในโครงการอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญโดยให้มีแกนนำเด็กและเยาวชนด้านสุขภาพเป็นผู้ริเริ่ม ดำเนินการ ถ่ายทอด และส่งต่อองค์ความรู้ โดยมีเจ้าหน้าที่สนับสนุนสร้างแรงจูงใจให้แก่เด็กและเยาวชน จะช่วยกระตุ้นให้เด็กและเยาวชน

มีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมให้มากที่สุด หรือสามารถบูรณาการลงไปเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอนของศูนย์ฝึกและอบรมฯ รวมทั้งมีการนำเครือข่ายภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในด้านปฐมนิเทศและทฤษฎี เช่น การเข้าร่วมกิจกรรม การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ โดยมีความประทับใจจากการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ คือทำให้เด็กและเยาวชนรวมถึงเจ้าหน้าที่เกิดความรู้สึกดีใจที่เห็นภาพการมีส่วนร่วมระหว่างเด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่ ลดช่องว่างระหว่างกัน รับฟังกันและกันมากยิ่งขึ้น ทำให้สามารถทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี และแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างตรงจุดซึ่งจะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างเด็กและเยาวชนได้ รวมถึงการได้เห็นถึงศักยภาพ ความสามารถ ความตั้งใจของทั้งเจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชน ในการร่วมกันดูแลสุขอนามัยของตนเอง และสถานที่ควบคุมให้น่าอยู่ยิ่งขึ้น ซึ่งการดำเนินโครงการนี้ทำให้มีพื้นที่ มีเวทีในการทำกิจกรรมให้เป็นประโยชน์ต่อศูนย์ฝึกและอบรมฯ ซึ่งสอดคล้องกับที่ Toch (๑๙๙๕) กล่าวว่า การที่เจ้าหน้าที่อนุญาตให้ผู้กระทำความผิดได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพวกเขาโดยตรง และนำข้อคิดเห็นเหล่านั้นไปปฏิบัติอย่างจริงจังและจริงใจนั้นยังช่วยเพิ่มความทุ่มเทและแรงผลักดันในการปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ ของผู้กระทำความผิด ทั้งยังช่วยสร้างความเชื่อใจ และลดความขัดแย้งระหว่างผู้กระทำความผิดและเจ้าหน้าที่อีกด้วย และ หน่วยงานของรัฐยังมีภารกิจที่จะต้องพัฒนาแนวทาง กลไก และนโยบายในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดไปพร้อม ๆ กับการสร้าง “วัฒนธรรมแห่งการมีส่วนร่วม” ซึ่งรวมถึงทัศนคติเชิงบวกให้เกิดขึ้นในหมู่เด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ (Hart & Thompson, ๒๐๐๙)

ข้อเสนอแนะเพื่อความยั่งยืนในการดำเนินงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ควรส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
๒. ควรขยายผลการดำเนินงานไปยังสถานแรกรับเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนในสถานควบคุมได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมเช่นเดียวกัน
๓. ควรขยายผลการในการพัฒนาการระบการดูแล และบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม โดยการให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการเช่นเดียวกับในระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร เพื่อให้การดูแล และแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมตรงตามความต้องการของเด็กและเยาวชน และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

๑. ผู้อำนวยการมอบเป็นนโยบายและให้มีการขับเคลื่อนทั้งหน่วยงานศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
๒. กิจกรรมที่ดำเนินการควรสอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง
๓. วางแผนในการจัดกิจกรรมตั้งแต่ต้นปีงบประมาณเพื่อจะได้สามารถกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
๔. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อคงไว้ซึ่งกิจกรรมที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน และขยายผลให้ครอบคลุมในการดำเนินงานของศูนย์ฝึกและอบรมในทุกๆ ด้าน

โดยสามารถบูรณาการการดำเนินงานมีส่วนร่วมลงไปเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอนของศูนย์ฝึกและอบรมฯ

๕. การนำเครือข่ายภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในด้านปฐมภูมิ และทฤษฎีภูมิ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การดำเนินโครงการ ควรมีการประสานขอคำปรึกษาจากหน่วยงานเครือข่ายที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเพื่อให้การกำหนดกรอบและทิศทางการดำเนินงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

๖. ควรมีการติดตามประเมินผลโดยคณะกรรมการภายในหน่วยงานเป็นระยะเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและนำผลการประเมินไปใช้วางแผนเพื่อพัฒนาต่อไปจนถึงเป้าหมายของโครงการ

๗. ควรมีการนำชุดกิจกรรมการแสดงออกและการสร้างสรรค์สำหรับวัยรุ่น ไปใช้เป็นอีกเครื่องมือหนึ่งในการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตให้กับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุมต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในด้านต่างๆ ภายในสถานควบคุม เช่น การจัดทำแผนการฝึกอบรม การจัดการเรียนการสอน

๒. ควรมีการศึกษาวิจัยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในสถานแรกรับเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

บรรณานุกรม

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (๒๕๖๐). รายงานการวิจัย : โครงการยกระดับมาตรฐานงานยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน, กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยและพัฒนา กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกระทรวงยุติธรรม.
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (๒๕๖๑). คู่มือมาตรฐานการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม, กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยและพัฒนา กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกระทรวงยุติธรรม.
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (๒๕๖๒). แนวทางการจัดกิจกรรมครอบครัวและเครือข่ายการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม, กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยและพัฒนา กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกระทรวงยุติธรรม.
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (๒๕๖๒). รายงานฉบับสมบูรณ์ : โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชน, กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยและพัฒนา กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกระทรวงยุติธรรม.
- กรมอนามัย กรมสุขภาพจิต กรมควบคุมโรค. (๒๕๕๘). มาตรฐานบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน (ฉบับบูรณาการ) และแบบประเมินตนเอง, พิมพ์ครั้งที่ ๒. นนทบุรี : สำนักงานอนามัย-เจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (๒๕๕๑). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร.
- ชาติชาย ณ เชียงใหม่. (๒๕๓๓). การมีส่วนร่วมของประชาชนและการสนับสนุนการพัฒนาของ องค์กรประชาชน. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (๒๕๔๖). การมีส่วนร่วม : หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง. (พิมพ์ ครั้งที่ ๒). กรุงเทพฯ: สิริลักษณ์การพิมพ์.
- พัสรินทร์ พันธุ์แน่น. (๒๕๕๘). การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการจัดการขยะ : บ้านมั่นคงชุมชนบางบัวเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร. วสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ปีที่ ๗ ฉบับ ๒ เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๘.
- เมตต์ การุณจิต. (๒๕๕๓). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและราชการ. (พิมพ์ครั้งที่ ๒). กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- สถาบันวิจัยและพัฒนา กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กองพัฒนาระบบสุขภาพเด็กและเยาวชน. (๒๕๖๑). มาตรฐานการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม, กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยและพัฒนา กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม.
- สมพงษ์ จิตระดับ สุอังคะวาทิน. (๒๕๕๓). การวิจัยสู่การปฏิบัติ : รูปแบบการมีส่วนร่วมของสภาเด็กและเยาวชนในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- สัญญา เคนาภูมิ. (๒๕๕๑). ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนใน ๔ จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขง. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิต วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (๒๕๔๖). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เฟื่องฟ้า พรินติ้ง จำกัด.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (๒๕๕๓). โครงการวิจัยการพัฒนารูปแบบสภาเด็กและเยาวชนในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร (เอกสารอัดสำเนา).
- อรรถจัน ศุทธากรณ์. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเข้ารับการบำบัดรักษาซ้ำของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙)
- Akiva, T., Cortina, K. S., & Smith, C. (๒๐๑๔). Involving Youth in Program Decision-Making: How Common and What Might it Do for Youth? *Journal of Youth and Adolescence*, ๔๓(๑๑), ๑๘๔๔-๑๘๖๐. <https://doi.org/10.1007/s10053-014-0183-y>
- Beetham, D. (๒๐๑๔). Revisiting legitimacy, twenty years on. In J. Tankebe & A. Liebling (Eds.), *Legitimacy and criminal justice: An international exploration*. Oxford University Press.
- Brosens, D. (๒๐๑๘). Prisoners' participation and involvement in prison life: Examining the possibilities and boundaries: *European Journal of Criminology*. <https://doi.org/10.1017/etj.2018.17>
- Case, S., & Haines, K. (๒๐๑๕). Children First, Offenders Second: The Centrality of Engagement in Positive Youth Justice. *Howard Journal of Criminal Justice*, ๕๔(๒), ๑๕๗-๑๗๕.
- Cohen, J.M. , & Uphoff, N.T. (๑๙๗๗). Rural development participation : Concept and measures for project design implementation and evolution rural development committee center for international studies. New York : Longman
- Cohen, J.M. , & Uphoff, N.T. (๑๙๘๑). Rural Development Participation: Concept and Measure for Project Design Implementation and Evaluation: Rural Development Committee Center for international Studies. New York: Cornell University Press
- Green, L. W., & Kreuter, M.W. (๒๐๐๕). Health Program Planning an Educational and Ecological Approach. New York: Quebecor World Fairfield.
- G.E. Berkley. (๑๙๗๕). The Craft of Public Administration. Boston: Allyn and Bacon.
- Hart, D. , & Thompson, C. (๒๐๐๙). *Young people's participation in the youth justice system*. ๓๖.
- HM Inspector of Prisons, & Youth Justice Board. (๒๐๐๙). *Children and young people in custody ๒๐๐๖-๒๐๐๘: An analysis of the experiences of ๑๕- ๑๘ year olds in prison*. HM Inspectorate of Prisons : Youth Justice Board; /z-wcorg/.
- Human Relations, ๔(๒). United Nations.(๑๙๘๑). Yearbook of International Trade Statistics.
- Koufman, F. (๑๙๔๙) . H.F. Participation Organized Activities in Selected Kentucky Localities. Agricultural Experiment Station Bulletins, ๔(๒).
- Murray, R. B., & Zentner, J. P. (๑๙๘๕). Nursing Assessment and Health Promotion Through the Life Span (๓rd ed.). New Jersey: Pearson Prentice Hall.

- Percy-Smith, Barry., & Thomas, N. (๒๐๑๒). *A handbook of children and young people's participation: Perspectives from theory and practice*. Routledge; /z-wcorg/.
- Scruton, P., & Hayden, D. (๒๐๐๒). Challenging the criminalisation of children and young people: Securing a rights-based agenda. In J. Muncie, G. Hughes, & E. McLaughlin (Eds.), *Youth justice: Critical readings*. SAGE in association with the Open University.
- Smithson, H., Gray, P., & Jones, A. (๒๐๒๐). 'They Really Should Start Listening to You': The Benefits and Challenges of Co-Producing a Participatory Framework of Youth Justice Practice: *Youth Justice*. <https://doi.org/10.1080/14739882.2020.1845588>
- The Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR), ๑๙๙๐, ๒)
- Toch, H. (๑๙๙๕). Inmate Involvement in Prison Governance. *Federal Probation*, ๕๙(๒), ๓๔-๓๙.
- Tyler, T. R. (๒๐๐๖). *Why people obey the law*. Princeton University Press.
- Walters, G. D., & Bolger, P. C. (๒๐๑๙). Procedural justice perceptions, legitimacy beliefs, and compliance with the law: A meta-analysis. *Journal of Experimental Criminology*, ๑๕(๓), ๓๔๑-๓๗๒. <https://doi.org/10.1007/s10622-018-9838-2>
- United Nations: UN Press. William, E. (๑๙๗๖) . Electoral Participation in a Low Stimulus Election. *Rural Development*, ๔(๑)
- Van der Laan, A., & Eichelsheim, V. (๒๐๑๓). Juvenile adaptation to imprisonment: Feelings of safety, autonomy and well-being, and behaviour in prison. *European Journal of Criminology*, ๑๐(๔), ๔๒๔-๔๔๓. <https://doi.org/10.1080/14739882.2013.835300>
- Youth Justice Board. (๒๐๐๘). *Engaging young people who offend*. Youth Justice Board for England and Wales; /z-wcorg/.
- Zhao, Y., Messner, S. F., Liu, J., & Jin, C. (๒๐๑๙). Prisons as Schools: Inmates' Participation in Vocational and Academic Programs in Chinese Prisons. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, ๖๓(๑๕- ๑๖) , ๒๗๑๓- ๒๗๔๐. <https://doi.org/10.1080/0306624X.2019.1600551>

ข้อมูลจากการสืบค้นอิเล็กทรอนิกส์

- วาสนา แก้วพรัตน์. สิทธิเด็กเรื่องของเด็กตัวเล็กที่ไม่ควรมองข้าม. เข้าถึงได้จาก <https://www.thaichildrights.org/story/social-story/สิทธิเด็กเรื่องของเด็กตัวเล็กที่ไม่ควรมองข้าม>. (สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๓)
- วีระพงษ์ ประสงค์จีน. เข้าถึงได้จาก https://pubhtml5.com/ymyg/hvqx?fbclid=IwARoPkCGc_m7lD๕V-SfwKhcdBu๖B๓B๘Mlyyb๓AY๓๐Xw-aboSTOfHDYxrLvY, (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓)
- สมพงษ์ จิตระดับ. (๒๕๕๔). การสร้างการมีส่วนร่วมโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง. สืบค้นจาก http://www.dla.go.th/upload/ebook/column/๒๐๑๒/๗/๒๐๒๑_๕๑๐๙.pdf , (สืบค้นเมื่อ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๓).

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก. เข้าถึงได้จาก <http://humanrights.mfa.go.th/upload/pdf/crct.pdf>. (สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๓)

Convention on the Rights of the Child – CRC. เข้าถึงได้จาก <http://www2.ohchr.org/english/law/crc.htm>(สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๓)

Snow, P. C., & Sanger, D. D. (๒๐๑๐). Restorative justice conferencing and the youth offender: Exploring the role of oral language competence. *International Journal of Language & Communication Disorders*, ๔๖(๓), ๓๒๔–๓๓๓.
เข้าถึงได้จาก <https://doi.org/10.๓๑๐๙/๑๓๖๘๒๘๒๒.๒๐๑๐.๔๙๖๗๖๓> (สืบค้นเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๓)

United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of their Liberty. เข้าถึงได้จาก https://www.unodc.org/pdf/criminal_justice/United_Nations_Rules_for_the_Protection_of_Juveniles_Deprived_of_their_Liberty.pdf(สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๓)

ภาคผนวก

การติดตามและประเมินผล (การวัดระดับการมีส่วนร่วม) การดำเนินงานการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

วิธีการติดตามและประเมินผลเพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม ตาม Model การมีส่วนร่วมเพื่อการป้องกันส่งเสริมบำบัดรักษาฟื้นฟูสุขภาพเด็กและเยาวชนมีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑) แนวทางในการติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ให้เป็นไปตามโครงการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม

๒) เพื่อประเมินผลหลังจากการสิ้นสุดการดำเนินโครงการพัฒนาระบบบริการสุขภาพฯ

๓) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินโครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในอนาคต

โดยขอเสนอแบบประเมินผล ดังต่อไปนี้

แบบประเมินผล (วัดระดับการมีส่วนร่วม) การดำเนินงานการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

ลำดับ	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน
ผู้บริหาร		๑๐
๑	มีนโยบายที่让孩子และเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ๑.๑ มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน เห็นเป็นรูปธรรมในการให้ความรู้ ความเข้าใจ หรือเสริมทักษะต่างๆให้กับเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม ๑.๒ มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน เห็นเป็นรูปธรรม และมีการสื่อสารให้เด็กและเยาวชนทราบถึงนโยบายในการให้ความรู้ ความเข้าใจ หรือเสริมทักษะต่างๆให้กับเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในหลายๆช่องทางการสื่อสาร ๑.๓ มีการสร้างแรงจูงใจให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร	๓ (๑) (๒) (๓)
๒	เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชน สื่อสารความต้องการ หรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร ๒.๑ มีการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร กระบวนการมีส่วนร่วม และสถานการณ์สุขภาพต่างๆ ให้เด็กและเยาวชนได้รับฟัง ๒.๒ มีการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตร กระบวนการมีส่วนร่วม และสถานการณ์สุขภาพต่างๆ ให้เด็กและเยาวชนได้รับฟัง และเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนแสดงความคิดเห็นต่อปัญหานั้นๆ ๒.๓ ผู้บริหารได้เปิดช่องทางการสื่อสารให้กับเด็กและเยาวชนสามารถสื่อสารความต้องการ หรือปัญหาในระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรได้โดยวิธีการแจ้งโดยวาจากับเจ้าหน้าที่ให้ทราบเท่านั้น ๒.๔ เด็กและเยาวชนสามารถสื่อสารความต้องการ หรือปัญหาในระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรได้ในทุกช่องทางการสื่อสาร ๒.๕ เด็กและเยาวชนสามารถสื่อสารความต้องการ หรือปัญหาในระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรได้ในทุกช่องทางสื่อสาร และมีการตอบรับต่อความคิดเห็นเหล่านั้น	๓ (๑) (๑.๕) (๒) (๒.๕) (๓)
๓	จัดสรรทรัพยากรเพื่อให้ดำเนินการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรจากการนำเสนอโครงการของเด็กและเยาวชน ๓.๑ มีการสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินโครงการของเด็กและเยาวชนเป็นบางส่วน ๓.๓ มีการสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินโครงการของเด็กและเยาวชนอย่างเต็มที่	๒ (๑) (๒)
๔	เป็นที่ปรึกษาโครงการให้กับเด็กและเยาวชนในการดำเนินการโครงการ ๔.๑ เป็นที่ปรึกษาโครงการให้กับเด็กและเยาวชนในการดำเนินการโครงการ ๔.๒ เป็นที่ปรึกษาโครงการให้กับเด็กและเยาวชนในการดำเนินการโครงการอย่างใกล้ชิด (มีหลักฐานเชิงประจักษ์)	๒ (๑) (๒)

ลำดับ	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน
เจ้าหน้าที่		๒๐
๑	เจ้าหน้าที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสื่อสารปัญหาที่พบหรือแนวความคิดที่จะพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ๑.๑ เด็กและเยาวชนสามารถสื่อสารปัญหาที่พบ หรือแนวความคิดในการพัฒนาระบบฯ ได้กับครูที่ปรึกษา หรือพยาบาลเท่านั้น (๑) ๑.๒ เด็กและเยาวชนสามารถสื่อสารปัญหาที่พบ หรือแนวความคิดในการพัฒนาระบบฯ กับเจ้าหน้าที่คนใดก็ได้ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ (๒) ๑.๓ เด็กและเยาวชนสามารถสื่อสารปัญหาที่พบ หรือแนวความคิดในการพัฒนาระบบฯ กับเจ้าหน้าที่คนใดก็ได้ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ และได้รับการช่วยเหลือ ส่งต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง (๓)	
๒	เจ้าหน้าที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ... (รวม ๖ คะแนน) ๒.๑ มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา (๑) ๒.๒ วิเคราะห์ทางเลือกในการพัฒนา (๑) ๒.๓ การกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากร (๑) ๒.๔ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาพและความเป็นอยู่ (๑) ๒.๕ กำหนดตัวชี้วัดด้านสุขภาพ (๑) ๒.๖ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (๑)	
๓	เจ้าหน้าที่มีการตอบรับ ส่งเสริม และสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรมฯ ๓.๑ มีการตอบรับเสียงสะท้อนจากเยาวชน แต่ขาดการส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรม (๑) ๓.๒ มีการตอบรับเสียงสะท้อนจากเยาวชน มีการให้ข้อมูลและเหตุผลประกอบการพิจารณา และมีการสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรมในทุกๆด้าน รวมถึงมีการค้นหาทรัพยากรด้านจากภายนอกมาสนับสนุนเพิ่มเติม (๒)	
๔	เจ้าหน้าที่มีการสนับสนุน และประสานงานกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานควบคุม ๔.๑ มีการประสานงาน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมของเด็กและเยาวชนทั้งเครือข่ายภายในและภายนอกสถานควบคุม (๑) ๔.๒ มีการประสานงาน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมของเด็กและเยาวชนทั้งเครือข่ายภายนอกสถานควบคุม (๒) ๔.๓ มีการประสานงาน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมของเด็กและเยาวชนทั้งเครือข่ายภายในและภายนอก รวมทั้งมีแผนการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม และมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (๓)	

ลำดับ	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน
๕	มีการส่งเสริม สนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ในการสร้างแรงจูงใจให้เด็กและเยาวชนในการเข้ามามีส่วนร่วมฯ	๖
	๕.๑ เจ้าหน้าที่มีการสร้างแรงจูงใจให้กับเด็กและเยาวชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการฯ	(๑)
	๕.๒ เจ้าหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนแสดงความคิดเห็น วางแผนการทำงานร่วมกับเครือข่าย	(๒)
	๕.๓ เจ้าหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้รับความรู้ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการส่งเสริมป้องกันและดูแลสุขภาพของตนเองอย่างสม่ำเสมอและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ที่ครอบคลุมทั้งด้านสุขภาพกาย จิตใจ และสิ่งแวดล้อม	(๓)
	๕.๔ เจ้าหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้รับทักษะที่จำเป็นในการดำเนินงานเพื่อมีส่วนร่วมฯ	(๔)
	๕.๕ เจ้าหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็นในการรับบริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพกาย จิต และสิ่งแวดล้อมในศูนย์ฝึกและอบรมฯ	(๕)
	๕.๖ เจ้าหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริม และเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็นในพื้นที่ที่รู้สึกปลอดภัย และเอื้อต่อการแสดงความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน	(๖)
เด็กและเยาวชน		๔๐
๑	เด็กและเยาวชนมีโอกาสสื่อสารปัญหาหรือแนวความคิดที่จะพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม (คะแนนรวม ๑๐ คะแนน)	๖
	๑.๑ มีหลากหลายช่องทางในการสื่อสาร (ต้องสามารถระบุช่องทางการสื่อสารได้อย่างชัด) (คะแนนเต็ม ๓ คะแนน)	๓
	๑.๑.๑ มี ๑ ช่องทางการสื่อสาร	ได้คะแนน ๑ คะแนน (๑)
	๑.๑.๒ มี ๒ ช่องทางการสื่อสาร	ได้คะแนน ๒ คะแนน (๒)
	๑.๑.๓ มี ๓ ช่องทางการสื่อสาร	ได้คะแนน ๓ คะแนน (๒.๕)
	๑.๑.๔ มีมากกว่า ๓ ช่องทางการสื่อสาร	ได้คะแนน ๕ คะแนน (๓)
	๑.๒ วิธีการสื่อสาร (คะแนนเต็ม ๓ คะแนน)	๓
	๑.๒.๑ ไม่มีสื่อสารสองทาง	ได้คะแนน ๑ คะแนน (๑)
	๑.๒.๒ สื่อสารสองทางไม่ครบทุกช่องทาง	ได้คะแนน ๒ คะแนน (๒)
	๑.๒.๒ สื่อสารสองทางในทุกช่องทาง	ได้คะแนน ๓ คะแนน (๓)
๒	เด็กและเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ... (รวม ๑๓ คะแนน)	๑๓
	๒.๑ มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา	๒
	๒.๒ วิเคราะห์ทางเลือกในการพัฒนา	๒
	๒.๓ การกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากร	๒
	๒.๔ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาพและความ เป็นอยู่	๓
	๒.๕ กำหนดตัวชี้วัดด้านสุขภาพ	๒
	๒.๖ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	๒

ลำดับ	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน
๓	เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้รับ เพื่อดำเนินกิจกรรม/โครงการฯ	๕
	๓.๑ เด็กและเยาวชนบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้รับ ตามที่เจ้าหน้าที่แนะนำ	(๑)
	๓.๒ เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากร แต่ไม่ได้เป็นผู้วางแผนในการบริหารจัดการเอง	(๒)
	๓.๓ เด็กและเยาวชนสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้รับเอง โดยมีทั้งกระบวนการวางแผน ดำเนินการ โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้ควบคุม	(๓)
	๓.๔ เด็กและเยาวชนสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้รับเอง โดยมีทั้งกระบวนการวางแผน ดำเนินการ ควบคุมการใช้ทรัพยากร และมีการบันทึกการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม	(๔)
	๓.๕ เด็กและเยาวชนสามารถดำเนินการหาทรัพยากรเพิ่มเติมจากที่ได้รับได้ (อาจโดยผ่านทางเจ้าหน้าที่ แต่เด็กและเยาวชนเป็นผู้ริเริ่ม และหาแนวทางในการจัดหา)	(๕)
๔	เด็กและเยาวชนมีโอกาส... (รวม ๑๖ คะแนน)	๑๖
	๔.๑ ได้เสนอความคิดเห็น วางแผน และทำงานร่วมกับหน่วยงานเครือข่ายฯ ในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ	๒
	๔.๒ ได้แสดงความคิดเห็น ในพื้นที่ที่รู้สึกปลอดภัย และเอื้อต่อการแสดงความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน	๒
	๔.๓ เด็กและเยาวชนได้รับความรู้ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม ป้องกัน และการดูแลสุขภาพกายของตนเองอย่างสม่ำเสมอ และเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ครอบคลุมด้านร่างกาย จิตใจ และสิ่งแวดล้อม	๔
	๔.๔ เด็กและเยาวชนมีโอกาสได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำเนินงานเพื่อการมีส่วนร่วมฯ	๔
	๔.๕ เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็นในการรับบริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพกาย จิตใจ และสิ่งแวดล้อมในสถานควบคุม	๔
กลไกการดำเนินงาน		๓๐
๑.	ขั้นการเตรียมการ	๔
	๑.๑ มีการดำเนินการชี้แจง ทำความเข้าใจกับบุคลากร	๑
	๑.๒ การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม	๑
	๑.๓ สื่อสารให้เด็กและเยาวชนรับทราบถึงโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม	๑
	๑.๔ ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ร่วมกับเด็กและเยาวชนจัดทำแผนการดำเนินงานในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรตามมาตรฐานการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร	๑

ลำดับ	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน																												
๒.	ขั้นการดำเนินการ (รวม ๑๖ คะแนน)	๑๖																												
	๒.๑ ศูนย์ฝึกและอบรมฯดำเนินการจัดกิจกรรมตามแนวทางในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตร โดยสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ อาทิเช่น (รวม ๕ คะแนน) ๑) มีการสำรวจความต้องการของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาความรู้และทักษะต่างๆให้กับเด็กและเยาวชน ๒) ดำเนินการประชุมเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ๓) มีการจัดทำแผนในการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรโดยเด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่/เครือข่ายได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ครบถ้วนทุกมิติ (สุขภาพกาย สุขภาพจิต ด้านสิ่งแวดล้อม) ๔) ดำเนินกิจกรรมตามแผนการพัฒนาระบบสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมจากการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ครบคลุมทุกมิติ (สุขภาพกาย สุขภาพจิต ด้านสิ่งแวดล้อม)	๘ ๒ ๒ ๒ ๒																												
	๒.๒ จำนวนของเด็กและเยาวชน (รวม ๕ คะแนน) ๒.๒.๑ ร้อยละของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ กิจกรรม หรือเป็นสมาชิกเกี่ยวกับการบริการสุขภาพที่เป็นมิตร <table><tr><td>๑.๒ น้อยกว่าร้อยละ ๗๐</td><td>ได้คะแนน</td><td>๐.๕ คะแนน</td><td>(๐.๕)</td></tr><tr><td>๑.๓ ร้อยละ ๗๐ - ๘๐</td><td>ได้คะแนน</td><td>๑ คะแนน</td><td>(๑)</td></tr><tr><td>๑.๔ ร้อยละ ๘๐ - ๙๐</td><td>ได้คะแนน</td><td>๑.๕ คะแนน</td><td>(๑.๕)</td></tr><tr><td>๑.๕ ร้อยละ ๙๐ ขึ้นไป</td><td>ได้คะแนน</td><td>๒ คะแนน</td><td>(๒)</td></tr></table> ๒.๒.๒ ร้อยละของเด็กและเยาวชนที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบกิจกรรม/โครงการ (เขียนโครงการ เสนอโครงการ ดำเนินโครงการ ประเมินผลโครงการ) <table><tr><td>๒.๑ น้อยกว่าร้อยละ ๔๐</td><td>ได้คะแนน</td><td>๑ คะแนน</td><td>(๑)</td></tr><tr><td>๒.๒ ร้อยละ ๔๐ - ๖๐</td><td>ได้คะแนน</td><td>๒ คะแนน</td><td>(๒)</td></tr><tr><td>๒.๓ ร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป</td><td>ได้คะแนน</td><td>๓ คะแนน</td><td>(๓)</td></tr></table> ๒.๓ มีการสรุปผลการดำเนินงาน	๑.๒ น้อยกว่าร้อยละ ๗๐	ได้คะแนน	๐.๕ คะแนน	(๐.๕)	๑.๓ ร้อยละ ๗๐ - ๘๐	ได้คะแนน	๑ คะแนน	(๑)	๑.๔ ร้อยละ ๘๐ - ๙๐	ได้คะแนน	๑.๕ คะแนน	(๑.๕)	๑.๕ ร้อยละ ๙๐ ขึ้นไป	ได้คะแนน	๒ คะแนน	(๒)	๒.๑ น้อยกว่าร้อยละ ๔๐	ได้คะแนน	๑ คะแนน	(๑)	๒.๒ ร้อยละ ๔๐ - ๖๐	ได้คะแนน	๒ คะแนน	(๒)	๒.๓ ร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป	ได้คะแนน	๓ คะแนน	(๓)	๒ ๓ ๓
๑.๒ น้อยกว่าร้อยละ ๗๐	ได้คะแนน	๐.๕ คะแนน	(๐.๕)																											
๑.๓ ร้อยละ ๗๐ - ๘๐	ได้คะแนน	๑ คะแนน	(๑)																											
๑.๔ ร้อยละ ๘๐ - ๙๐	ได้คะแนน	๑.๕ คะแนน	(๑.๕)																											
๑.๕ ร้อยละ ๙๐ ขึ้นไป	ได้คะแนน	๒ คะแนน	(๒)																											
๒.๑ น้อยกว่าร้อยละ ๔๐	ได้คะแนน	๑ คะแนน	(๑)																											
๒.๒ ร้อยละ ๔๐ - ๖๐	ได้คะแนน	๒ คะแนน	(๒)																											
๒.๓ ร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป	ได้คะแนน	๓ คะแนน	(๓)																											

ลำดับ	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน
๓.	ขั้นการติดตามประเมินผล (รวม ๕ คะแนน)	๕
	๓.๑ มีการประเมินความพึงพอใจในการดำเนินงาน ๓.๑.๑ มีการประเมินความพึงพอใจในระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรของเด็กและเยาวชน ๓.๑.๒ มีการประเมินความพึงพอใจในระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรของเจ้าหน้าที่ ๓.๑.๓ นำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผน และดำเนินการปรับปรุงพัฒนา ๓.๒ มีการตั้งคณะกรรมการในการติดตามประเมินผล - เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสร่วมกับเจ้าหน้าที่ในการเป็นคณะกรรมการในการติดตามประเมินผล - มีหน่วยงานเครือข่ายภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล กับเจ้าหน้าที่ และเด็กและเยาวชน ๓.๓ เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลในกิจกรรมด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตประจำวันของตนเอง	๓ (๑) (๒) (๓) ๑ ๑
๔.	มีแผนงานหรือนวัตกรรมในการทำให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงานในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ครอบคลุมทั้ง ๓ ด้าน (รวม ๕ คะแนน)	๕
	๒.๑ มีแผนงานในการทำให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงานในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน (ไม่แบ่งเป็นระยะ) ๒.๒ มีแผนงานในการทำให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงานในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนระยะสั้น ๒.๓ มีแผนงานในการทำให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงานในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนระยะยาว ๒.๔ มีแผนงานในการทำให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงานในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนที่ครอบคลุมทั้งระยะสั้นและระยะยาว ๒.๕ มีแผนงานในการทำให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงานในการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนที่ครอบคลุม และมีนวัตกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืน	(๑) (๒) (๓) (๔) (๕)
คะแนนรวมทั้งสิ้น		๑๐๐
ได้คะแนนรวมทั้งสิ้น		

หมายเหตุ: ตัวเลขใน () ให้เลือก ระดับคะแนน

หลักเกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน ๘๐ คะแนนขึ้นไป= ระดับดีเยี่ยม

คะแนน ๗๐-๗๙ = ระดับดีมาก

คะแนน ๖๐-๖๙ = ระดับดี

คะแนนต่ำกว่า ๖๐ = ระดับพอใช้

นิยามศัพท์

บริการสุขภาพที่เป็นมิตร หมายถึง การให้บริการสุขภาพเด็กและเยาวชนแบบองค์รวมทั้งด้านกาย จิต สังคม อารมณ์ เพื่อส่งเสริม ป้องกัน ดูแลช่วยเหลือในเรื่องสุขภาพ ตลอดจนการดูแลในด้านการอนามัยเจริญพันธุ์ เพศศึกษา โภชนาการ ทันตกรรม และพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆตามบริบทของพื้นที่ โดยอิงจากคู่มือการพัฒนากระบวนการบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม

สุขภาพกาย หมายถึง สุขภาพกาย หมายถึง สภาวะของร่างกายที่มีความสมบูรณ์ แข็งแรง เจริญเติบโตอย่างปกติ ระบบต่างๆของร่างกายสามารถทำงานได้เป็นปกติและมีประสิทธิภาพ ร่างกายมีความต้านทานโรคได้ดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บและความทุพพลภาพ รวมถึงสุขอนามัยต่างๆ

สุขภาพจิต หมายถึง สภาวะทางจิตใจ อารมณ์ และความคิด ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสังคม และสิ่งแวดล้อมรอบข้างเพื่อให้ดำรงชีวิตเป็นปกติสุข

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัวมนุษย์ซึ่งมีทั้งสิ่งมีชีวิต และสิ่งที่ไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรม ซึ่งจับต้องได้มองเห็นได้ อาจแบ่งเป็น “สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ” เช่น ดิน น้ำ อากาศ แร่ธาตุ รวมถึงมนุษย์ด้วยกัน สัตว์ ต้นไม้ ฯลฯ และ “สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น” เช่น อาคารบ้านเรือน ยานพาหนะ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรม เช่น วัฒนธรรมประเพณี สิ่งแวดล้อมทางสังคมการเมือง ฯลฯ ซึ่งรวมถึงการจัดการสภาพแวดล้อมภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ การสุขภาพและสิ่งแวดล้อม เครื่องนุ่งห่ม สถานที่ที่เด็กและเยาวชนใช้ในชีวิตประจำวัน

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนในสถานควบคุมมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เช่น การพิจารณาปัญหา การตั้งนโยบาย การตัดสินใจ ประเด็นสำคัญต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ ซึ่งในที่นี้ประกอบไปด้วย

๑. มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา หมายถึง การที่เด็กและเยาวชนที่มีความสนใจหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรเข้ามามีส่วนร่วมกันวางแผนการดำเนินงานในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม เพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่ได้ตกลงกันไว้

๒. วิเคราะห์ทางเลือกในการพัฒนา หมายถึง เด็กและเยาวชนมีบทบาทสำคัญในการวิเคราะห์บริบทที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับกิจกรรมประจำวัน เพื่อนำไปพิจารณาแนวทางและวางแผนกิจกรรมให้เกิดความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมของเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม

๓. การกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากร หมายถึง การพิจารณาแหล่งทรัพยากรที่มีความเข้มแข็งจากภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ร่วมกับแหล่งทรัพยากรภายนอกในประเด็นที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ต้องการความช่วยเหลือ

๔. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาพและความเป็นอยู่ หมายถึง เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาสุขภาพตามที่กำหนดไว้

๕. กำหนดตัวชี้วัดด้านสุขภาพ หมายถึง การกำหนดมาตรฐานในการพัฒนาสุขภาพของเด็กและเยาวชน ในระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม

๖. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง ขั้นตอนการติดตามและการประเมินผลการพัฒนาสุขภาวะที่ได้ดำเนินการไป ทั้งจากบุคคลภายในและภายนอกศูนย์ฝึกและอบรมฯ

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และหัวหน้ากลุ่มงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เจ้าหน้าที่ หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เด็กและเยาวชน หมายถึง เด็กที่อยู่ในความควบคุมของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เครือข่าย หมายถึง หน่วยงานภาครัฐ/เอกชน ที่มีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของเด็กและเยาวชนในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุม ดูแลเด็กและเยาวชนในความดูแล

แผนปฏิบัติงาน/โครงการ/กิจกรรม หมายถึง แผน/แนวทางการดำเนินงานที่ต้องระบุ วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย งบประมาณ กลวิธีดำเนินการ ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา และวิธีการประเมินผล

การสร้างแรงจูงใจ หมายถึง การยกย่องชมเชย หรือให้ผลตอบแทนอย่างเหมาะสม แก่เด็กและเยาวชนที่มีรับผิดชอบ ส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรที่ดี เพื่อให้เด็กและเยาวชนตระหนักรู้ในคุณค่าตนเองและเพื่อสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรในสถานควบคุมต่อไป

นวัตกรรม หมายถึง การนำความคิดใหม่ๆ วิธีการปฏิบัติใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ หรืออาจได้รับการปรับปรุงจากสิ่งดั้งเดิมให้ดีขึ้น ให้ทันสมัยและใช้ได้ผลดียิ่งขึ้น เมื่อนำนวัตกรรมมาใช้จะช่วยให้การทำงานนั้นได้ผลดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงกว่าเดิม ทั้งยังช่วยประหยัดเวลาและแรงงานได้ด้วย เช่น การปรับปรุงคุณภาพบริการที่ทำให้เด็กเข้าถึงและใช้บริการอย่างมีคุณภาพ รวดเร็ว การลดขั้นตอน การผลิตสื่อ เป็นต้น

การติดตามประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบความก้าวหน้าของแผนงานโครงการ/กิจกรรม และการพิจารณาผลความสำเร็จ หรือผลสัมฤทธิ์ของแผนงานโครงการ/กิจกรรม ดำเนินการได้โดยให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสร่วมกับเจ้าหน้าที่/เครือข่ายในการเป็นคณะกรรมการในการติดตามประเมินผลในกิจกรรมด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตประจำวันของตนเอง รวมถึงการประเมินความพึงพอใจในการดำเนินงานระบบบริการสุขภาพที่เป็นมิตรของเด็กและเยาวชน และสามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการ วางแผน และดำเนินการปรับปรุงพัฒนา